

Dom.
M^{Columba}
Marmion

BÉKE
ÉS
BOLDOGSÁG
JÉZUS
KRISZTUSBAN

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT 1972

**BÉKE ÉS BOLDOGSÁG
JÉZUS KRISZTUSBAN**

Az eredeti mű címe és kiadója:
FACE A LA SOUFFRANCE
VENEZ AU CHRIST
vous tous qui peinez . . .
Par
DOM. COLUMBA MARMION
ABBÉ DE MAREDSOUS
PARIS (VIe)
66, rue Bonaparte.
LES ÉDITIONS DE MAREDSOUS
1941.

Fordította:
BÓKA IMRE

DOM. COLUMBA MARMION

MAREDSOUS-I BENCÉS APÁT

BÉKE ÉS BOLDOGSÁG JÉZUS KRISZTUSBAN

ELMÉLKEDÉSI KÖNYV

KIADJA

A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA

BUDAPEST 1972

*Annak,
aki
Anyánk lett
a kereszt lábánál,
aki megért minden szenvedést
és
magára vesz minden fájdalmat*

Nihil obstat.

Dr. Leopoldus Lelovics

censor archidioecesanus.

Nr. 2720/1970.

Imprimi potest.

Strigonii, die 5 Octobris a. 1970.

Stephanus Vajay

vicarius generalis.

*Minden jog fenntartva,
beleértve a bármilyen eljárással való
sokszorosítás jogát is*

A FORDÍTÓ ELŐSZAVA

A maredsous-i bencés apát, Dom. Columba Marmion ma a katolikus Egyház egyik legnagyobb, legjobban értékelt és kedvelt aszkétikus írója és lelkivezetője. Csak francia nyelven 750 000 példányszámban jelentek meg eddig művei és azt hisszük, hogy nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy napjainkban különböző nyelvekre lefordítva az egész világon körülbelül 3 millió példányszámban forognak az emberek között könyvei.¹

A magyar hívősereg is jól ismeri Marmiont és hasonlatosan értékeli és szereti. A Szent István Társulat Simon Árkád O. S. B. fordításában kiadta két alapvető munkáját, melyeknek címe: Krisztus a lélek élete. 1939. és Krisztus misztériumai. 1941. A jelen kötetben egyik legszebb művét adjuk a magyar közönség kezébe: Béke és boldogság Jézus Krisztusban címmel.

E könyvnek a célja, hogy megtanítsa az embert arra, hogy az élet különböző körülményei és megpróbáltatásai között is Jézus Krisztusban megtalálja lelkének békéjét, evilági és örök boldogságát. A léleknek ez a békéje és boldogsága a legmélyebb emberi vágy és a legnagyobb emberi érték. Nagy jót tesz velünk az, aki minket ebben segít.

Lelkének békéjét és boldogságát megtalált ember a lelkiéletben intenzíven élő, haladó és szárnyaló lélek. Az kiegyensúlyozott ember, pozitív ember, konstruktív ember. Az az életnek terheit is jobban tudja viselni, feladatát, kötelességeit jobban tudja teljesíteni. Jobban, erősebben és hasznosabban tud élni. És ez nemcsak nagy egyéni érték, hanem nagy haszna és java az Egyháznak és a társadalomnak is egyaránt.

Ennek a tudata és ezek a célok is vezették a fordítót és a kiadót e könyvnek magyar nyelvű kiadásában.

Marmiont magyarra lefordítani nem könnyű feladat. Az ír apának és francia anyának gyermeke életének egy részét Írországban élte le és az a

¹ 1960. évi adatok.

nyelv, amelyen a belga apátság tagja ír, sajátosságosan egyéni nyelv és stílus. Ehhez járul még az a tény is, hogy kiváló dogmatikus, aki Szent Pált nemcsak kedvencének, hanem mesterének vallja, akit annyira elsajátított, hogy teljesen annak gondolat és érzelm világában él és ír. Ezért írása Szent Pál módjára mindig gondolatokban gazdag és tömör. Nagyon mély egyéni gondolatai és meglátásai vannak, amelyeket gyakran egy-egy szóból fejt ki és arra épít fel. Egyéni jelzőket, kifejezéseket használ. Szeret egy-egy tényt kiemelni és kihangsúlyozni, innen sajátos mondat-szerkesztése. A lelkifolyamatokat és állapotokat részletesen és pontosan leírja. Azonban minden írásának a célja mindenkor gyakorlati, a lelkeket tanítani és vezetni. Szövegezése is ennek a célnak a szolgálatában áll. Munkánk közben nem egyszer választani kellett a között, hogy minden jellegével teljességében megőrizzük a marmioni szöveget és gondolatvilágot a kifogástalan magyarság rovására, vagy hibátlan és könnyű magyarsággal szabadon fordítsuk le a szöveget, azonban úgy, hogy ez által elvessz a fordítás hűsége és a gondolatnak marmioni sajátossága, tömörsége és teljessége. Mi mindenkor az előbbit választottuk, nemcsak a szerzőnek kijáró tiszteletből, hanem azért is, mert az aszkétikai mű nem szépirodalom és itt mégis a legfontosabb a gondolat, a tanítás és a minél hasznosabb vezetés. Nem akartuk Dom. Marmion könyvét magyarra úgy átültetni, átírni, mint ahogy azt magyar szerző írta volna meg. Mi csak magyar nyelvre akartuk lefordítani úgy, hogy megmaradjon minden jellegzetessége és teljessége a szövegnek. Célunk elsősorban az volt, hogy a fordítással a magyar hívek számára is hozzáférhetővé tegyük ezt a nagyszerű könyvet. Hisszük, hogy az elmélkedő olvasó eljárásunkat helyesnek fogja találni.

Tudott dolog, hogy Dom. Marmion eredetileg nem írt könyvet: ő lelkigyakorlatokat, konferencia-beszédeket tartott, szóban és írásban lelkeket vezetett. Csak a közóhajra szerkesztődött könyvvé az elmondott nagyszerű anyag. A jelen kötet is egész tanításából, különböző műveiből merített részekből állítódott egybe. Az eredeti francia mű mindenkor pontosan megadja a megfelelő utalásokat. E magyar kiadásban mi indokoltan láttuk ezeket elhagyni. Ez így nem hiányzik és nem is zavar. Különben is a szöveg közötti hézagok elválasztják és így jelzik a különböző részeket.

Hasonlatosan kihagytuk hűséges munkatársának, D. R. Thibaut O. S. B.-nek rendkívül szép és mély előszavát, valamint az ezt kiegészítő Függelékét, amely Dom. Marmion tisztelőinek vallomásszerű levélkivonatait közli.

Adja a jó Isten, hogy szerény munkánk, Dom. Marmion könyvének e magyar kiadása minél több testvérünket segítsen meg abban, hogy megtalálják Jézus Krisztusban életüknek és lelküknek békéjét és boldogságát.

BEVEZETŐ A MAGYAR KIADÁSHOZ

I.

Szent Ágoston, minden időknek egyik legnagyobb szellemóriása fejezte ki az örök emberi lelket ebben az immár halhatatlanná vált mondatában: „Nyughatatlan a mi szívünk Isten, amíg meg nem pihen Tebenned.”

Édesanyja, Szent Monika, az anyának minden szeretetével és gondoskodásával akarta fiának lelkébe beleoltani a legnagyobb kincsét, az emberi élet megoldó tanítását, az Evangéliumot, de a növekvő gyermek, akiben már a későbbi óriás ágaskodott „dajkamesének” tekintette és minősítette az anyja ajkáról felcsengő evangéliumi igéket.

„Nyughatatlan a mi szívünk . . .” És Ágoston elindult szomjasan és magabizóan, hogy egyedül emberi értelmére és akaratára támaszkodva megkeresse az emberi élet megoldását, az emberi lélek legnagyobb kérdéseire a tökéletes és mindenben teljesen megnyugtató választ. Végigjárta korának – lényegében minden időkre érvényes – szellembirodalmát. Megrázó és minden ember számára rendkívül tanulságos ez a keresés és életút, amelyet a világirodalom egyik legnagyobb művében, a Vallomásaiban, olyan őszintén, szinte gyónásszerűen leír. Hosszú éveken át tanításról tanításra, rendszerről rendszerre ment. Az igazság megtalálásának a vágyával fordult az egyik felé, hónapokon, éveken át beléje mélyedt, ez az igazságnak tetszett előtte, átmenetileg örvendőve élte, de lángelméje lassan szétszedte a rendszert, felfedte fonákosságát, az emberi gondolat gyengeségeit és a végén kiábrándultan és csalódottan hagyta ott, hogy még nagyobb szomjúsággal forduljon egy másik felé. Abba is belemélyedt, abban is lelkesen hitt, azt is szétszedte éles értelme, annak is kitesztett gyengesége és elégtelensége, és ő egyre kiábrándultabb és csalódottabb lett. Így élt 30 éves koráig.

És amikor már mindent végigjárt, amikor mindent elégtelennek talált és mindenből fájdalmasan kiábrándult, akkor az isteni gondviselés kifürkészhetetlen terve elvezette az egyre kereső Ágostont Milánóba Szent Ambrus püspöknek szószéke alá.

Milyen hosszú és tévelygő út után és milyen szellemi és lelki előkészülettel állt ottan Ágoston!

És most az Ambrus ajkáról szóló tanításban, az Evangéliumban boldogan felismeri és megtalálja, amit eddig eredménytelenül keresett: az emberi élet megoldását, lelke legnagyobb kérdéseire a tökéletes és teljesen megnyugtató választ. A „dajkamese” életének egyetlen, mindent megoldó tanítása lesz. A tanítás, a megoldás már megvan. De még évekig birkózik önmagával, akarati erőtlenségével, az érzékiség béklyózó rabláncával. Azonban a római kertben a 33 éves korában a tehetetlenségében zokogó férfira ráhullt az Istennek megvilágosító és mindenre képesítő kegyelme és ekkor megszületett és elindult az új ember, az Egyháznak egyik legnagyobb szentje és az emberiségnek egyik legnagyobb tanítómestere. Most fogamzott meg lelkében a boldog megállapítás, a halhatatlan mondat: „nyughatatlan a mi lelkünk Isten, amíg meg nem pihen Tebenned!”

Lelkének békéjét és boldogságát mindörökre megtalált Ágoston megírja a Vallomásaival egyenlő értékű művét: „A lélek Istennel való magányos beszélgetéseinek könyvét”, az ő legegényibb, csodálatosan szép, imádságait. És ebből a könyvből olyan sajnálkozó bánattal és mélységes tanulással csengenek ki a nagy szentnek szavai: „Későn szerettelek meg, oly régi és oly új Szépség, későn szerettelek meg Téged édes Istenem!”.

Mi hívő keresztények, mi Szent Péterrel mondjuk Krisztusnak: „Uram kihez menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak. És mi hittük és megismertük, hogy te vagy Krisztus, az Isten Fia.” (Jn 6,69–70)

Mi hívő keresztények mi tudjuk és valljuk, hogy az Úr Jézus tanítása az Evangélium „az Út, az Igazság és az Élet”. (Jn. 14,6)

Mi hisszük, tudjuk és valljuk, hogy Krisztus tanítása az emberi életnek és léleknek minden vonatkozásában egyetlen boldogító és tökéletes megoldása.

II.

Az Evangéliumot azonban nemcsak hinni, hanem azt egész lelkünkkel elfogadni és egész életünkkel élni is kell. Szent Jakab levelében oly rendkívüli jelentőséggel figyelmeztet az Isten: „Legyetek megvalósítói az igének s ne csak hallgatói, különben önmagatokat csaljátok meg.” (Jak 1.22)

Hogy Krisztus evangéliuma életünknek valóban békét és boldogságot adó megoldása legyen, ahhoz az kell, hogy ez egész életünket átjárja, hogy egész lényünket, szellemi és fizikai világunkat erre átépítsük, átneveljük és így magunkból a krisztusi embert megteremtsük. E nélkül nincs

és nem is lehet megoldott és boldog keresztényi élet. Mert e nélkül csak hallgatói vagyunk az evangéliumi ígéknek és nem megvalósítói, akik önmagunkat csaljuk meg.

Saul ott állt Szent István diakonus megkövezésénél, őrizte a megkövezők ruháit és velük egyetértett. (ApCsel 7,58) Majd ősei hitéért lángolva és Krisztus gyűlöletétől hajtva Jeruzsálemben felkutatta és a főtanácsnak feladta a Krisztust követőket. Amikor pedig Jeruzsálemben már elvégezte munkáját, akkor „Saul még mindig a dühtől lihegve halállal fenyegette az Úr tanítványait. A főpap elé járulva kérte, adjanak neki ajánlólevelet a damaszkuszi zsinagóghoz, hogy megkötözve Jeruzsálembé hozhassa azokat a férfiakat és asszonyokat, akikről ki tudja deríteni, hogy ezt a tanítást követik.” (ApCsel 9,1-2) Telve ambícióval elindult, de a damaszkuszi úton ráhullt az üldözött Jézus kiválasztó, átalakító és apostollá tevő kegyelme és Saul megérkezvén, a damaszkuszi zsinagógában a csodálkozó zsidóknak mind nagyobb erővel hirdette Jézust, az Isten Fiát. És evvel elkezdődött Szent Pálnak csodálatos apostoli munkája. A második korintuszi levélben elmondja nagy apológiáját, hogy mennyit szenvedett Krisztusért. (11,16-12,10) Az első korintuszi levélben pedig égő lelkével elénekli a szeretetnek fenséges himnuszát. (13.)

Micsoda óriási távolság ez, Saul és Szent Pál között! Milyen két különböző ember! Milyen két különböző világ!

Ő maga hirdeti és magyarázza meg, hogy miként lett mindez. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem.” (Gal 2,20) „Én ugyanis a legutolsó vagyok az apostolok között, arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem Isten Egyházát. De Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt.” (1Kor 15,9-10)

Íme a magyarázat. A követendő példa. A mindenki által elvégzendő munka.

Ezt a szent-páli nagy átalakulást, saját énünknek Krisztusba való átváltozását, azaz az Evangéliumnak bennünk való teljes megvalósítását tanítja, mutatja, segíti és valószínűsíti meg bennünk Dom. Marmion egész életével és minden művével.

A gyakorlati vallásos életben, Krisztus követésében, a lelkiéletben, annak kezdetén, még inkább annak előrehaladtabb és magasabb fokán különböző problémák, események, bajok, megpróbáltatások és kísértések jönnek elő. Hiszen a földi élet természete, hogy tökéletlen és elkerülhetetlenül és kiküszöbölhetetlenül tele van ilyen tényekkel, bajokkal, problémákkal. Mindezek a lélek számára nemcsak akadályokat, komoly nagy nehézségeket jelentenek, hanem egyben mindenkor szenvedéseket is okoznak. Ezek az embert a Krisztusban való teljes kialakulásában nemcsak akadályozzák, hanem megzavarják és meggátolják abban, hogy lelkében Krisztus teljesen kibontakozzék és neki teljes békét és boldogságot adjon.

Addig nem tudunk Krisztushoz teljesen eljutni, Véle tökéletesen egyesülni és egészen krisztusivá változni, amíg ezeket a kérdéseket és tényeket a magunk számára meg nem oldottuk. A lelkünk békéje és boldogsága sem tud maradandóan bennünk megteremtődni, ameddig mindezek megoldva nincsenek. Látjuk tehát, hogy milyen fontosak a lélek békéje és boldogsága szempontjából ezek a jelenségek és ezeknek a megoldása.

Fentebb mondtuk, hogy Dom. Marmion minden munkájával a krisztusi embert akarja kidolgozni. Minden munkája ennek egy-egy részletével foglalkozik. E kötetben Dom. Marmion különlegesen az előbb jelzett kérdéseket tárgyalja és ezeknek lélek- és jellemnevelési, aszketikai és misztikai tanítását és megoldását adja. Így elvezet a Krisztusban való teljes kialakuláshoz, az Istennel való teljes egyesüléshez és ebben a lélek békéjéhez és boldogságához. Épp ezért választottuk ki művei közül ezt a kötetet, mert úgy érezzük, hogy sok embertestvérünk küszködik ezekkel a kérdésekkel és szenvedve keresi lelkének békéjét és boldogságát, és így számunkra nagyon szükséges és hasznos lesz ez a munka.

III.

Dom. Marmion írásainak egészen különleges hatása van a lelkekre. Mi ennek a magyarázata?

Dom. Marmionnak eleven, erős, nagy, égő, mélységes, rendíthetetlen hite van. Ez a hit eltölti egész lelkét és egész életét. Miként Szent Pál tanítja: *justus autem ex fide vivit.* (Róm 1,17) És Dom. Marmion külön figyelmeztet arra, hogy az apostol nem azt mondja, hogy *cum fide* = a hittel, hanem kifejezetten *ex fide* = hitből él. Dom. Marmion valóban a hitből élt. Az apostol azt is mondja; *scio enim cui crediti et certus sum.* (2 Tim 1,12.) „Mert tudom kinek hittem s biztos vagyok.” Hát ez a szentpáli bizonyosság teljes és rendíthetetlen benne. Nála a fizikai és erkölcsi bizonyosság mellett van egy erősebb és mindent átfogó és megoldó bizonyosság, a hitnek a bizonyossága, a *certitudo fidei*. Nála ez a *certitudo* az élet és a lélek erejének, biztonságának és szárnyalásának a forrása. A Krisztus a papnak példaképe című kötetében olyan gyönyörűen és magával ragadóan fejti ki a papi zsoltosma *completorium*ának *lectio brevis*-ből ezt az oly ismert három kis szót: „*fortes in fide*”, „erősek a hitben”. Ő ilyen *fortis in fide* volt. Ez a hit benne élt és ez a hit őt élte. És jellemző, hogy minél nagyobb nála a nehézség, annál erősebb benne a hit. Ez a hit ott él és lüktet minden sorában. A lélek megérzi ezt, az olvasó átveszi ezt és Dom. Marmion lelke és példája nyomán jobban, erősebben, szárnyalóbban hisz és él. Dom. Marmion megtanítja hinni.

Dom. Marmion rendkívül képzett teológus, tudós, aki az egész teológiát alapjában ismeri. De, aki a hitigazságokat nemcsak teljes tartalmukban és minden részletükben tudja, hanem azokat éli is. Nála a hitigazság nem elméleti, száraz gondolat, tétel, nála ez élő igazság és éltető igazság. Nála minden hittétel élővé lesz és a lelke belőlük él. Az Úr Jézus mondja: „Hozzátok intézett szavaim lélek és élet”. (Jn 6,63) Így lesz nála a nagy teológiai tudás a Lélek életének alapja és éltető forrása. Ezek az életté változtatott dogmatikus igazságok megragadják az olvasó lelkét és benne is életté és a lelkiélet alapjaivá lesznek. A hitünk igazságai a lélekben élni kezdenek és a lélek a hitnek igazságaiból él. Dom. Marmion lelkiélete és tanítása a legkomolyabb teológiára felépített lelkiélet, következőleg biztos és mély, a legtisztább katolikum. Általa az olvasónak a lelkiélete is ilyen lesz, ilyen a dogmákra felépített biztos, komoly és mély.

Dom. Marmion az imádságnak az embere. Aquinói Szent Tamás, amikor lángelméjével már feldolgozta elméletileg az Eucharistia egész tanát, akkor a nagy tudós alázatosan letérdelt és egész lelkével elimádkozta az „Adoro te devote” himnuszát. És ebben imádsággá lett minden tudása. Szent Ágoston egész tudományát elimádkozza a Lélek magányos beszélgetéseinek a könyvében. Azt mondjuk, hogy az imádság a lélek élete, lélegzése, benne a lélek kinyílik, kitárul, az Istenhez emelkedik és Véle összeforr. Minél többet imádkozik az ember, a lelke annál előbb, mélyebb és erősebb lesz. Az imádság átjárja a lelket és kegyelemmel, Istennel tölti el, úgy, hogy a mélysegesen imádkozó ember lelke és élete egészen eltelik étellel, kegyelemmel, Istennel. Ezért az imádkozó ember mindig az Istennel és az Istenben él. Dom. Marmion ilyen imádságos ember, ő így él állandóan imádságban, állandóan az Istennel. Egészen természetes, hogy Dom. Marmion az imájával annyit el tudott érni és a jóságos Isten annyi kegyelemmel és megvilágosítással árasztotta el. Mindez megérződik az írásában. A lélek megérzi az imádkozó lelket, meglátja, megtapasztalja az ima jelentőségét, erejét, örömét és eredményét. És az elmélkedő olvasó megtanul Dom. Marmiontól jobban imádkozni.

Dom. Marmion nagy aszkétikus és misztikus lélek. És megint nemcsak a lelkiéletnek egész területét ismeri elméletileg, hanem ezt maga is éli. Az ő nagy tudása nem csupán elméletileg szerzett, áttanulmányozott tudás, hanem az teljes egészében gyakorlatilag átélt tudás, tapasztalás. Ez a tény pedig rendkívül jelentős. Mert ez magyarázza meg a lelkiélet és vezetés e kényes és nehéz kérdéseiben az otthonosságot, a világosságot és a biztonságot, amely Dom. Marmion tanítását és vezetését annyira jellemzi. Rendkívül megragadja a lelket és abban bizalmat kelt, amikor így ír: „amin Ön most átmegy, szegény Gyermekem, ez a lelkiélet egyik legkínzóbb állapota, de tartson csak ki, ha nem is lát semmit, én tudom, hogy hova vezet, mert magam is átéltem ezt”. Természetes, hogy a lélek kész-

ségesen hallgatja az ilyen tanítót, hálásan ragadja meg annak a kezét és a lelkiélet útján mint tanítvány a mesterét örömmel követi. Nagy kegyelem ezekben a kérdésekben biztos, világos és bizalmat keltő tanítót és vezetőt találni. Dom. Marmion ilyen tanító és ilyen vezető.

Dom. Marmion azonban emellett nem a reális élettől eltávolodott, száraz aszkéta. Nem. Dom. Marmion rendkívül reális és gyakorlati ember. A reális földi életnek és a világi életnek is az embere. Ő világi embereknek is ír, ő világi embereket is vezet. Nagy lélektani tudása van és kiváló lélekismerő, aki az egész élet minden problémáját ilyen gyakorlati realitással nézi és kezeli. A reális életet oldja meg, a földi emberi életet szenteli meg. Ebben tanít meg mindenben teljesen krisztusi módon élni. Könyveiben az olvasó a saját életére, a saját nehézségeire és problémáira ismer, és örömmel találja meg bennük a keresett megoldást, a segítő és tovább vezető tanítást. Ezért szeretik meg az olvasók annyira Dom. Marmion könyveit, ezért lesz az állandó lelki könyvük és az írásain keresztül Dom. Marmion lelküknek tanítója, vezetője és barátja.

Végül egészen különleges tulajdonsága Dom. Marmionnak az ő velünk érző és velünk együttélő testvéri szíve és lelke. Ő szerető nagy szív és meleg testvéri lélek, aki egészen közel jön hozzánk, szinte mellénk áll és így velünk, küszködő, szenvedő lelkünkkel együtt él. Aki egész könyvén keresztül arra tanít, hogy Krisztus, a misztikus test feje, szerető szívével és lelkével felénk fordul és velünk együtt él, az maga is éli ezt a tanítást, követi Mesterének példáját, egész szívével és lelkével felénk fordul és velünk együtt érez. Innen írásainak az az egészen közvetlen és meleg hangja, amely észrevétlenül megérinti és felmelegíti a lelket és benne véle szemben rokon érzelmeket kelt. Ez a magyarázata annak az állandó kegyelmi segítségnek, amelyet földi életében imáival és szentmiséivel a hozzá fordulóknak adott és amit most, égi közbejárásával a lelkeknek tovább is készségesen ígér és nyújt.

1960. okt. 3. Lisieuxi kis Teréz ünnepén.

Bóka Imre

Marmion József 1858-ban született Dublinban ír édesapától és francia édesanyától. Középiskolai tanulmányait bevégezvén a clonliffei szemináriumba nyert felvételt. Papi képzését Rómában fejezte be. 1881-ben szentelték pappá az Örök Városban. Dundrumba nevezték ki káplánnak, majd a clonliffei szemináriumba a filozófia tanárának. Olaszországból való visszatérésekor Maredsousban tett látogatása adott alkalmat a szerzetesi életre szóló hivatásának. 1886-ban kopogtatott a belga apátságnál, hogy újoncnak felvegyék. Miután fogadalmait letette, különböző tisztségekbe nyert beosztást. Hamarosan itt is a filozófia tanárának nevezték ki, majd 1899-ben priornak és teológiai tanárnak küldték a louvaini Mont-César monostorba. Itt maradt tíz évig. 1909-ben maredsoui apát lett és itt halt meg 1923. január 30-án, maga után hagyva egy intenzív lelkiéletet élő szerzetesnek, egy tökéletes teológusnak, egy szemlélődőnek és egy fáradhatatlan buzgóságú apostolnak az emlékét.

Dom. Marmion lelki konferenciái, előadásai 3 kötetben vannak összegyűjtve: *Le Christ vie de l'âme*, megjelent 1917-ben (magyar fordításban *Krisztus a lélek élete* címen. Szent István Társulat, 1939. Fordította Simon Árkád OSB.), *Le Christ dans ses mystères* (*Krisztus a misztériumaiban*), 1919-ben adták ki és *Le Christ idéal du moine* (*Krisztus a szerzetes példaképe*) a nyomdából 1922-ben került ki. Ezeket a könyveket „a keresztény lelkiség klasszikusai” közé sorozták és szerzőjének a különböző iskolákhoz tartozó teológiai és lelki írók részéről a „mester”, sőt a lelkiélet doktorának a címét szerezték meg.

Ehhez a trilógiához kapcsolódnak még a következő kötetek: *Un maître de la vie spirituelle*. (A lelkiélet egy mestere. Dom. Marmion életrajza.) *L'union à Dieu dans le Christ d'après les lettres de direction de Dom. Marmion*. Az Istennel való egyesülés Krisztusban Dom. Marmion lelki-vezetői levelei alapján. (*Le Christ idéal du prêtre*. Krisztus a papnak példaképe. *Sponsa Verbi*. Az Ige jegyese. *Parole de vie en marge du*

Missel Az élet beszéde a misekönyv szélein.) És a jelen kötetünk: Venez au Christ vous tous, qui peinez . . . (Jöjjetek Krisztushoz mindnyájan, akik szenvedtek . . .)

Dom. Marmionnak a könyvei rendkívül gyorsan elterjedtek és az egész világon mindenütt a legnagyobb elismerést váltották ki. Püspökök, egyházfejedelmek és nagynevű szaktudósok nyilatkozatai közül álljon itt a legnagyobb tekintélynek a nyilatkozata: XV. Benedek pápa saját szavai szerint „saját lelkiélete számára használta azokat” és Szeptyckyj lemergi érseknek Krisztus helytartója a következőket mondotta: „Olvassa ezeket, ez az Egyház tiszta tanítása.”

Első rész

JÉZUS KRISZTUS
ÉS MEGVÁLTÓI MŰVE

A) KRISZTUS SZEMÉLYE

I. KRISZTUS HELYE AZ ISTENI TERV ÖKONÓMIÁJÁBAN (RENDJÉBEN)

Isten még a világ teremtése előtt kiválasztott minket arra, hogy mielőtt szentek és feddhetetlenek legyünk. Szeretetében és akaratának szabad elhatározása szerint előre elrendelte, hogy mi az Ő fogadott gyermekei legyünk, Jézus Krisztus által, kegyelme bőségének a dicséretére, amellyel minket kedvesekké tett az Ő szemé előtt, az Ő szeretett Fiában.

Ezekkel a kifejezésekkel jelzi az isteni tervet rólunk Szent Pál, aki a harmadik éig ragadtatott és aki Isten által mindenki közül kiválasztatott arra, miként maga mondja, hogy „a világosságba helyezze az Istenben századok óta elrejtett misztérium ökonómiáját.”

A kinyilatkoztatás azt tanítja, hogy Istenben egy kimondhatatlan Atyaság van. – Isten; Atya, ez az alap-hittétel, amelyet minden többi hittétel feltételez. Csodálatos hittétel, amely az értelmet zavarba hozza, de elragadja a hitet és átváltoztatja a szent lelkeket.

Az Isten: Atya. – Öröktől fogva, mielőtt a teremtet világosság a föld felett feltetszett volna, Isten nemzett egy Fiút, Akinek átszármaztatta a maga természetét, tökéletességeit, boldogságát, az életét. Mert nemzeni (egy hasonló természet adományozása által), annyi, mint átszármaztatni a lényt és az életet. „Filius meus es tu, ego hodie genui te; ex utero, ante luciferum genui te.” „Fiam vagy te, én ma szültelek téged, én szültelek téged az ágyékomból a hajnal előtt.” Tehát az élet az Istenben, az Atya által átszármaztatott és a Fiú által elfogadott élet. – Ez a Fiú teljesen hasonló az Atyához. Egyetlen, Unigenitus Dei Filius. Egyetlen, mert az Atyával ugyanaz az egy és megoszthatatlan isteni természete van.¹ És mindketten, habár az egyik megkülönböztetett a másiktól („az Atya létének és a Fiú létének” személyes tulajdonságaiknak okából) egyesültek a

¹ Jóval pontosabban azt kellene mondani, hogy az Atyával és a Szentlélekkel ugyanaz az isteni természet. De a mi teremtményi ajkaink dadognak, amikor ilyen hittitkokról van szó.

szeretet egy hatalmas és önmagában álló ölelkezésében, amiből származik az a harmadik Személy, akit a kinyilatkoztatás egy titokzatos névvel így nevez: a Szentlélek.

Ilyen, amennyire a hit megismerheti, az Isten belső életének a titka. Ennek az életnek a teljessége és termékenysége a forrása annak a felmérhetetlen boldogságnak, amelyet bír a három isteni Személy kimondhatatlan társasága.

És íme, az Isten, nem azért, hogy a maga teljességéhez valamit is adjon, hanem, hogy általa más lényeket gazdagítson, kiterjeszti – hogy így szóljunk – az Ő atyaságát. Isten elhatározta, hogy ebbe az isteni életbe, amely annyira természetfeletti, hogy egyedül Istennek van joga azt élni, hogy ebbe az örök életbe, amelyet az Atya az egyetlen Fiúnak átszármaztatott és amit ők az Ő közös Lelküknek átszármaztattak, hogy ebben való részesedésre a teremtményeket meghívja. Ez az élet, a szeretet egy feláldozásában, amely eredetét a Létezés és a Jó teljességében bírja – aki az Isten – túlrad az Isten kebeléből, hogy elérje és boldoggá tegye a semmiből teremtetett lényeket, hogy őket a természetük fölé emelve, megadja ezeknek a pusztá teremtményeknek a képességet és azt, hogy ezek Tőle hallhassák a „gyermekeim” édes elnevezését. Istennek a természet szerint csak egy Fia van, de a szeretet által neki megszámlálhatatlan sokasága lesz. Ez a természetfeletti fogadottságnak a kegyelme.

Ez megvalósult Ádámban a teremtetés hajnalán, de meghíúsult az emberi nem fejének a bűnével, aki egész nemét magával rántotta a kegyvesztettségbe. A szeretetnek e végzése azonban majd helyreállítatik, az igazságosság és irgalom, a bölcsesség és a jóság csodálatos gondolatában.

És íme, az egyetlen Fiú, aki örökké él az Atya kebelében, az időben, egy emberi természettel egyesült, de olyan szoros módon, hogy ez a természet, lévén önmagában teljes, egészen ahhoz az isteni Személyhez tartozik, akivel egyesült. Az isteni élet, amelyet teljességében közölt evvel az emberséggel, az ebből, az Isten Fiának saját emberségét csinálja és ez a Megtestesülésnek csodálatos műve. Erről az emberről, akit Jézusnak, a Krisztusnak neveznek, valósággal mondhatjuk, hogy Ő az Isten Fia.

De ez a Fiú, aki természeténél fogva az Atya örök, egyetlen Fia, Unigenitus Dei Filius, csak azért jelenik meg itt a földön, hogy az elsőszülött testvére legyen majd azoknak, akik Őt befogadják, miután őket már megváltotta. Primogenitus in multis fratribus. Egyedül született az Atyától az örök fényességben, jog szerint egyedüli Fiú, aki arra rendeltetett, hogy a testvérek sokaságának a feje legyen, akiknek megváltói működésével az isteni élet kegyelmét fogja adni.

Így ugyanaz az isteni élet, amely a Fiúba az Atyától származik és amely a Fiúból átfolyik Jézus emberségébe, az fog keringeni Krisztus által mindazokban, akik Őt el fogják fogadni. Ez az isteni élet majd el fogja őket

vinni az Atya boldogító ölébe, oda, ahová minket megelőzött, miután itt a földön vérrel értünk megfizette egy ilyen nagy adománynak az árát.

Ezek szerint az egész életszentség abban fog állani, hogy Krisztustól és Krisztus által – aki egyetlen közvetítőnek állíttatott – elfogadjuk az isteni életet, amelyet Ő teljességében bír; hogy ezt fenntartsuk és szüntelenül növeljük egy mindinkább tökéletes hozzákapcsolódás által, egy mindig szorosabb egyesülés révén Avval, Aki ennek az isteni életnek forrása.

A szentség tehát az átszármaztatott és elfogadott isteni életnek a misztériuma. Átszármaztatott Istenben az Atyáról a Fiúra egy „el nem mondható nemzés” révén és általuk az Ő közös és egyetlen Lelkükre. Átszármaztatott – az Istenen kívül – a Fiú által az emberiségre, amelyet személyesen magával egyesít a megtestesülésben – továbbá ezen emberiség által nyújtva a lelkeknek és közülük minden egyes részéről elfogadva külön előrerendelésüknek mértéke szerint. Úgy, hogy Krisztus valóban a lelkek élete, mert Ő ennek az életnek forrása és egyetemes osztogatója.

Ennek az életnek az átadása az emberek számára az Egyházban történik addig a napig, amelyet az örök végzés a földi isteni működés befejezésével meghatározott. Ezen a napon az Isten gyermekeinek, Jézus testvéreinek a száma eléri a teljességet. Ezen előrerendeltnek megszámlálhatatlan tömege, akiket Krisztus az Atyjának bemutat, körülveszik majd az Isten trónját, hogy az élő forrásokból merítsenek végnélküli, tiszta boldogságot és hogy magasztalják az isteni jószág és dicsőség nagylelkűségét. Az egyesülés örökre bevégeződik és „Isten minden lesz mindenkben.”

Ez – teljesen nagy vonásaiban – az isteni terv, ez egészen röviden összefoglalva a pálya, amelyet a természetfeletti mű leír.

Amikor a lélek imádságban szemléli ezt a nagylelkűséget és jóindulatot, amelynek az Isten részéről ingyenesen a tárgya, akkor szükségét érzi annak, hogy az imádságban elmerüljön és hogy annak a végtelen Lénynek a dicséretére, aki leereszkedett hozzá, hogy neki a gyermek nevét adja, elénekelje a hálaadásnak énekét: „Mily nagyok Uram, a Te műveid és milyen mélyek a Te gondolataid!” *Nimis profundae factae sunt cogitationes tuae.*” Óh én Istenem, kicsoda hasonló Hozzád? Megsokszoroztad a Te csodáidat és a mi javunkra szóló terveidet; senki sem hasonlítható Hozzád! Te megörvendezett szíved óh Istenem a te műveiddel és kezded alkotásai előtt reszketek a nagy örömtől.” „Ezért dicsérni foglak, amíg csak élek, ünnepelni foglak életem utolsó leheletéig.” „Szám legyen telve dicséreteddel, hogy magasztaljam a Te dicsőségedet.” „*Repleatur os meum ut cantem gloriam tuam!*”

2. JÉZUS KRISZTUS MEGTESTESÜLÉSE ÓTA A MI FŐPAPUNKNAK ÉS KÖZVETÍTŐNKNEK ÁLLÍTTATOTT

A zsidókhöz írt levelében Szent Pál erővel és gazdagsággal teli kifejezésekkel mutatja be Krisztusnak, mint Főpapnak kimondhatatlan nagyságát. Itt látjuk kimutatva az Ő közvetítői küldetését, Áron papságával és az ószövetségi áldozatokkal szemben az Ő papságának és áldozatának kiválóságát; egyetlen áldozat, amely a Kálvária hegyén befejeződött és amelynek följajánlása folytatódik kimeríthetetlen hatékonysággal a menynek szentélyében.

Szent Pál nyilatkoztatja ki nekünk azt az igazságot, hogy Jézus Krisztus papságát már a megtestesülésnek pillanatától bírja.

Amikor megtestesült, akkor az Ige örökre egyesült egy kimondhatatlan egyesülésben az emberséggel. A megtestesülés által az Ige a mi fajtánkba lép, Ő azonossággal egy lesz közülünk, mindenben hozzánk hasonló, a bűnt kivéve. Tehát Ő Főpapunk és Közvetítőnk lehet, mert Isten és ember, az embert az Istenhez tudja kapcsolni.

A második személy, a Fiú, valójában a Szentháromságban az Atya végtelen dicsősége, az Ő essentiális dicsősége. „Splendor gloriae et figura substantiae ejus.” De mint Ige, a megtestesülés előtt az Atyának nem mutat be áldozatot. Miért van ez? Mert az áldozat feltételezi a hódolatot, az imádást, azaz a mi saját megalázottságunknak elismerését a végtelen Lény színe előtt. Az Ige lévén teljesen egyenlő az Atyjával, lévén Isten Véle és Isten miként Ő, nem mutathat be neki áldozatot. Krisztus papsága nem kezdődhetett, csak abban a pillanatban, amikor az Ige megtestesült; abban a pillanatban, amikor az Ige megtestesült, magában két természetet egyesített, az isteni természetet, amely által mondhatta: „Ego et Pater unum sumus” „Én és az Atya egyek vagyunk”, egyek az istenség egységében, egyek a tökéletességek egyenlőségében. A másik, az emberi természet, amely Véle azt mondatta: „Pater major me est” „Az Atya nagyobb nálamnál”. Tehát Jézus annyiban főpap, amennyiben Isten-Ember.

Komoly szerzők a pontifex (a főpap latin neve) szót, a pontem facere = hidat verni, kifejezésből származtatják. Bármilyen legyen a szóelemzés értéke, az Úr Jézusra alkalmazott gondolat igaz. Azokban a beszélgetésekben, melyeket az Atya kegyes volt Sienai Szent Katalinnal folytatni, az Atya megmagyarázta neki, hogy a két természet egyesülésével miként vetett hidat Krisztus a mélység felett, amely minket a mennytől elválasztott: „Azt akarom, hogy te tekintsd a hidat, amelyet néked alkottam egyetlen Fiamban és szemléld annak a nagyságát, amely a mennyből a földig ér, mivel az Istenség nagysága a te emberséged földjéhez van egyesítve. Erre szükség volt azért, hogy megcsináljuk újra az utat, amely megszakított és hogy megengedjük, hogy ez áthidaljon a földnek a keserűségén, hogy elérkezzék az (örök) életbe.”

Továbbá maga a megtestesülés titka által van, hogy Jézus embersége „megszenteltetett”, „felkenetett”. Nem külső felkenéssel, miként ez az egyszerű teremtményeknél történik, hanem egészen lelki felkenéssel, a Szentlélek tevékenysége által, amit a liturgia „spiritualis unctio”-nak, lelki felkenésnek nevez. Az istenség kiáradt Jézus emberi természetére „mint az örvendezés olaja”, „Unxit te Deus oleo laetitiae prae consortibus tuis”. Ez a felkenés oly átható, az emberség annyira Istennek van fölszentelve, hogy nincsen ennél szorosabb hozzátartozás, mert ez az emberi természet Istennek, az Isten Fiának a saját embersége lett.

És ezért van, hogy a megtestesülés pillanatában, amely az Újszövetség első papját felszentelte, egy kiáltás visszhangzott az egekben: „Tu es sacerdos in aeternum” „Te pap vagy mindörökké”. Szent Pál, akinek tekintete áthatolt annyi titkon, ezt is kinyilatkoztatja nekünk. Hallgassátok őt: Senki magától önmagának nem tulajdoníthatja ezt a papi méltóságot, hanem Istentől kell erre hivatva lenni, épp így Krisztus sem követelte magának a dicsőséget, hogy Főpap legyen, hanem Ő ezt Attól kapta, aki így szólt hozzá: „Fiam vagy te, ma nemzettelek Téged”, mint ahogy ismét neki mondja más helyen: „Pap vagy te mindörökké”.

Így tehát az Apostol bizonyossága szerint magától az Örök Atyától kapta Krisztus a legfőbb papságot, attól az Atyától, aki neki azt is mondja: „Fiam vagy te, ma nemzettelek én téged.” Krisztus papsága szükséges és közvetlen következménye az Ő megtestesülésének.

Szent Pál is azt mondja, hogy Krisztus kiváltságosan főpap, Ő a Főpap „amilyen nekünk kellett, hogy áldozata kellemes legyen Isten előtt; szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnösöktől elkülönített és fölségebb az egek-nél.” De Atyja Őt az összes emberek bűneivel terhelte meg: „Posuit in eo iniquitatem omnium nostrum.” Jézus az Apostol erőteljes kifejezésével „a bűn lett érettünk” és ezen indítekból az áldozat, amit Ő önmagától hozott a megtestesülés pillanatában, magával hordta a jászol szégyenségét, a rejtett élet megaláztatásait, a nyilvános élet küzdelmeit és

fáradalmait, a haláltusa iszonyatát, a kínszenvedés meggyalázásait és egy véres halál gyötrelmeit.

Imádjuk ezt a szent és szeplőtelen Főpapot, aki az Isten saját Fia. Boruljunk le e Közvetítő előtt, aki egyedül tudja betölteni üdvözítői küldetését, mivel egyszerre Isten és Ember és tudja nekünk az Isten adományait nyújtani az Ő emberségének áldozata árán. De bizzuk magunkat teljesen isteni erejére, amely hasonlatosan egyedül volt elég hatékony arra, hogy minket az Atyával kiengeszteljen.

3. JÉZUS KRISZTUS NEVE KINYILVÁNÍTJA KÜLDETÉSÉT ÉS JELLEMZI MŰVÉT

Jézus Krisztus, a közöttünk megjelent, megtestesült Ige, egyszerre Isten és ember. Valóságos Isten és valóságos ember, tökéletes Isten és tökéletes ember. Benne két természet elválaszthatatlanul egyesült, az egy személy ölelésében, az Ige és a Fiú személyében.

Ezek a vonások Jézusnak magát a létét alkotják. A hitünk és vallásosságunk Őt Istenként imádja, hirdetvén azonban teljesen az Ő emberségének meghatározó valóságát is.

Ha mi mélyebben előre akarunk jutni Jézus személyének az ismeretében, akkor már most kell egy-két percig szemlélünk küldetését és művét. Jézus személye adja küldetésének és művének az értékét. Jézus küldetése és műve pedig számunkra befejezi az Ő személyéről szóló kinyilatkoztatást.

És a legjellemzőbb az, hogy azok a nevek, amelyek majd a megtestesült Ige személyét jelzik, azok ugyanakkor küldetését is közlik és művét jellemzik. Ezek a nevek ugyanis nem jelentőség nélküliek, mint gyakran a mi neveink. Az égből jönnek ezek és gazdag értelműek. Melyek ezek a nevek? Számos van, de az Egyház – ebben Szent Pál örököse – ezek közül különösen kettőt tartott meg: Jézus nevét és Krisztus nevét.

Miként tudjuk, a Krisztus szó jelenti azt, aki fel van kenve, meg van szentelve, föl van szentelve. Valamikor az Ószövetségben elég gyakran felszentelték a királyokat, sokkal ritkábban a prófétákat, de mindenkor a főpapot. Krisztus neve, valamint a király, a próféta, a főpap küldetése, amelyet ez jelent, az Ószövetség több más személyeinek is adatott már, mielőtt ez a megtestesült Igének adatott volna, de egyiknek sem kellett, miként néki, megvalósítani annak értelmét annak egész teljességében. Ő a Krisztus, mert egyedül Ő a századok királya, különösképpen a Próféta, egyetlen Főpap, egyetlen és legfőbb.

Ő Király – Ő az, istensége által. „Rex regum et Dominus dominantium.” Ő uralkodik minden teremtmény felett, amelyeket mindenható

ságával a semmiből hívott elő; „Venite adoremus et procidamus ante Deum . . . Ipse fecit nos et non ipsi nos . . .”

Király lesz Ő méginkább, mint megtestesült Ige. Az Atya előre megmondotta Jézusnak a világ feletti királyi hatalmát. „Így szólt a Messiás: engem rendelt Királynak Sionban az Ő szent hegyén . . . Ezért majd megismertetem e rendeletét; az Úr mondotta nékem: Fiam vagy te, ma nemzettelek téged. Kérd tőlem és örökségül adom néked a nemzeteket és birtokul a földnek határait.” Az Ige megtestesült azért, hogy megvalósítsa az Isten országát. Ez a kifejezés gyakran visszatér Jézus beszédeiben. Az evangéliumot olvasva megfigyelhettük, hogy a példaképek egész csoportja – a drága gyöngy, az elrejtett kincs, a magvető, a mustármag, a gyilkos szőlőmunkások, az esküvőre hivatalosak, a konkoly, az urukat váró szolgák, a talentumok stb. azt a célt szolgálják, hogy bemutassák ennek a királyságnak eredetét, fejlődését, nagyságát, a zsidók elvetése után ennek kiterjesztését a pogány nemzetek fölé, az ország törvényeit, küzdelmeit, győzelmeit. Krisztus a Királyságot az apostolok kiválasztásával és az Egyház megalapításával szervezi meg, amelyre bízta tanítását, hatalmát és szentségeit. Teljesen lelki ország ez, amelyben nincsen semmi evilági vagy politikai, miként a zsidók legnagyobb részének közönséges elképzelése álmodta. Királyság, amelyhez minden jóakarátú lélek tartozik, csodálatos ország, amelynek végső tündöklése teljesen mennyei: az örök boldogság.

Szent János ünnepli ennek az országnak a nagyszerűségét. Bemutatja nekünk a választottakat isteni Vezérük, Jézus Krisztus előtt, földre borulva, aki hirdeti nekik, hogy „őket megváltotta a vére által minden nyelvből, minden népből, minden nemzetből, hogy társaságukból megalkossa a királyságot, amelyben fel kell ragyognia az Atyja dicsőségének”. „Et fecisti nos Deo nostro regnum.”

Krisztusnak prófétának kell lennie, Ő nem egy próféta, hanem Ő kiváltképpen a Próféta, mert Ő a Beszéd, a személyes Ige, „a világ Világossága”, aki egyedül tud megvilágítani minden embert itt a földön. „Régen – mondja Szent Pál a zsidókhöz írt levelében – prófétái által szólott nekünk az Isten”, ezek csak egyszerű küldöttek voltak, de íme „az utolsó időkben titeket saját Fia által tanított”. Ő nem egy próféta, aki távolról, az emberiség egy kicsinyke részének és néha homályos jelképek alatt hirdeti az Istennek még elrejtett terveit. Ő az, aki az Atya ölében örökké élve, egyedül ismeri az isteni titkokat és az egész emberiség számára hozza annak csodálatos kinyilatkoztatásait. „Ipse enarravit.”

Tudjuk, hogy a mi Urunk már nyilvános életének kezdetén saját magára alkalmazta Izaiás jóvendölését: „Az Úr lelke énrajtam, ezért felszentelt engem kenetével és elküldött hirdetni a szegényeknek az evangéliumot, meggyógyítani a töredelmes szívűeket, hirdetni a foglyoknak a

szabadulást, a vakoknak a világosságot, felszabadítani az elnyomottakat és hirdetni az Isten kegyelmének esztendejét és az igazság napjait.”

Ő tehát kiváltképpen a Küldött. Isten Küldötte, aki a saját hatalmával végrehajtott csoda által bizonyítja küldetésének, beszédének és személyének az istenségét. És a csodálatos kenyérszaporítás után halljuk a tömeget felkiáltani Jézusra mutatván: „Ő valóban Próféta, Ő valóban az Eljövendő.”

A megtestesült Ige különösen megvalósítja krisztusi nevének a jelentőségét, az Ő főpapi és közvetítői jellegével; legfőbb Főpap és egyetemes Közvetítő.

De itt Ő, a Krisztus névhez a Jézus nevet kapcsolja. Jézus neve Megváltót jelent. „Így fogjátok Őt nevezni, mondja az angyal Józsefnek, mert neki meg kell váltania népét minden bűneitől.” Ez az Ő küldetésének a lényege: „Venit salvare quod perierat.” „Ő azért jött, hogy megmentse azt, ami elveszett.” Ám Jézus isteni nevének jelentőségét a valóságban teljesen csak az áldozatával valósítja meg, elvégezvén főpapi művét: „Venit Filius hominis dare animam suam redemptionem pro multis.” „Az ember Fia azért jött, hogy életét adja a sokaság váltságául.” A két név tehát kiegészíti egymást és ezentúl el nem választhatók. Jézus Krisztus az Isten Fia, aki legfőbb Főpapnak állíttatott és aki áldozata révén megmenti az egész emberiséget.

Láttuk, hogy Jézus magával a Megtestesülésével szenteltetett fel Főpapnak. Egész létezése magán hordja a főpapi küldetés visszfényét és az áldozatának jellemvonásaival van megjelölve.

Mélységes egység kapcsolja össze egymás között Krisztus összes cselekedeteit: Jézus áldozata. Mert ez az Ő lényeges műve. A csúcspont, amely felé irányulnak földi életének összes misztériumai és a forrás, ahonnan dicsőséges életének minden állapota fényét meríti.

B) KRISZTUS MEGVÁLTÓI MŰVE

1. MIKÉNT KEZDTE EL JÉZUS KRISZTUS ÁLDOZATÁT MINDJÁRT, A FÖLDÖN VALÓ MEGJELENÉSÉVEL

Ennek az egyetlen Főpapnak az áldozata együtt halad a papságával, Jézus ezt az áldozatot egyenlőképpen már a Megtestesüléssel kezdte el.

Tudjuk, hogy Krisztusban a teremtet lélek olyan volt, mint a miénk, mégis, ami a saját képességeinek, az értelemnek és az akaratnak a gyakorlatát illeti, nem volt alávetve a testi szervezet fokozatos kibontakozási törvényének. Lelke létezésének első pillanatától saját életének a tökéletességét bírta, amint is ez illett az istenséggel egyesült lélekhez.

Am Szent Pál nekünk felfedi Jézus lelkének első megmozdulását Megtestesülésének a pillanatában.

Egy tekintettel átfogja az előtte volt századokat, látja azokat a mélységeket, amelyben az egész emberiség feküdt, amely képtelen volt önmagát felszabadítani, a sokaságát és alapjában elégtelenségét az ószövetségi törvény minden áldozatának, mert a teremtmény legyen önmagában bármily tökéletes, nem tudja méltóképpen helyrehozni a sértést, amelyet a bűn okozott a Teremtővel szemben. Lelke nézi az áldozatnak a tervezetét, amelyet Isten tőle kér a világ üdvösségének a megváltására.

Milyen ünnepélyes pillanat ez Jézus lelke számára! És milyen pillanat ez, az emberi nem számára is!

És mit tesz ez a lélek? A forró szeretetnek egy mozdulatával teljesen átadja magát, hogy megvalósítsa azt az emberi-isteni művét, amely egyedül tud dicsőséget adni Atyjának, megváltván az embereket. „Oh Atyám néked már nem kellene ezek az áldozatok, ezek az áldozatok, amelyek Hozzád nem eléggé méltók. De Te nekem testet alkottál: Corpus autem aptasti mihi. És miért adtad ezt nekem? Mert én jövök, oh, Atyám, beteljesíteni a Te akaratodat. Te azt kívánod, hogy én ezt Neked felajánljam áldozatul . . . íme itt vagyok: Ecce venio, in capite libri scriptum est de me ut faciam Deus voluntatem tuam. Életem könyvének élén az van írva, oh Atyám, hogy nekem meg kell tennem a Te akaratodat. Én ezt így akarom, mert ez Neked kedves.”

Krisztus egy tökéletes akarattal elfogadta a fájdalomok összességét, amely a jászol alázatosságával kezdődik, hogy ne fejeződjék be csak a keresztnak gyalázatával. Krisztus a földre való érkezésétől önmagát felajánlja áldozatul. Élete első cselekedete papi cselekedet.

Melyik teremtmény fogja tudni felmérni azt a szeretetet, amely Jézus e papi cselekedetét eltölti...? Ki fogja tudni megismerni ennek nagyságát és leírni ennek ragyogását... Csak az imádság csendje tudja Őt magasztalni egy kevéssé.

Jézus Krisztus sohasem vonta vissza ezt a tettét és nem vett vissza semmit ebből az adományból. Sőt, minden az Ő életében, a kereszten való áldozata felé fog irányulni. Olvassuk csak az evangéliumot ebben a megvilágításban és akkor látni fogjuk, hogy Jézus minden misztériumában és állapotában mennyire található egy áldozati rész, amely Őt lassanként a Kálvária csúcsára vezeti; ennyire lényeges a főpapi, a közvetítői és megváltói jelleg az Ő személyénél. Mi egyáltalában nem látjuk meg Jézus személyének igazi arculatját, ha mi ezt nem állítjuk állandóan az áldozat és önmagának a föláldozása által megvalósuló megváltói küldetésének a szemléletébe. Ezért van, hogy amikor Szent Pál azt mondta, hogy ő „mindent Jézus misztériumának az ismeretére” vezet vissza, azonnal hozzátette „a megfeszített Jézusnak”. „Non enim iudicavi aliquid scire inter vos nisi Jesum Christum et hunc crucifixum.”

Jézusban az Isten Fiában az emberi természet a miénkhez hasonlatos. Szent Pál azt mondja: „Minden dologban az Ő testvéreinkhez kellett hasonlúnia, a bűnt kivéve.” Jézus nem ismerte sem a bűnt, sem azt, ami forrása vagy következménye a bűnnek; a tudatlanságot, a tévedést, a betegséget, minden oly dolgot, amely nem méltó az Ő tökéletességéhez, méltóságához, istenségéhez.

De a mi isteni Megváltónk már a világban való megjelenésétől kezdve akarta viselni a mi betegségeinket, szentségével összeegyeztethető minden gyengeségeinket. Az evangélium ezt világosan mutatja, nincs semmi az emberi természetben, amit Jézus meg ne szentelt volna; munkáinkat, szenvedéseinket, könnyeinket, mindent magáévá tett. Betlehemben a legnagyobb nélkülözésben született. Jézusnak el kellett menekülni, hogy kikerülje egy zsarnok dühét. Nézzük Őt Názáretben, harminc éven át életét a munkás szürke munkásságában tölti oly annyira, hogy amikor elkezd prédikálni, honfitársai ezen csodálkoznak, mert eddig csak úgy ismerték Őt, mint az ácsnak a fiát. „Unde huic omnia ista? Nonne hic est, fabri filius?” „Honnan van neki ez a bölcsessége és ezek a csodák? Ő nem az ácsnak a fia?” Nyilvános életében nem volt hová fejét lehajtsa, halális ellenségeinek, a farizeusok üldöztetéseinek volt kitéve. A mi Urunk is, miként mi, érezte az éhséget. „Miután a pusztában böjtölt, megéhezett.” „Postea esuriit.” A szomszédúságtól szenvedett. Nem kérte Ő a szamariai asszonyt, hogy adjon neki inni? „Da mihi bibere.” És nem

kiáltott fel a kereszten: „Szomjúhozom.” „Sitio.” – Ő érezte, miként mi a fáradságot. Palesztinán keresztüli hosszú útjai kifárasztották tagjait, amikor Jákob kútjánál vizet kért, hogy szomjúságát oltsa, azt mondja nekünk Szent János, hogy el volt fáradva, déli idő volt, miután sokáig ment, fáradtan leült a kút kávéjára. „Fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi sexta.” Így tehát Szent Ágoston megjegyzése szerint, amelyet e szép evangéliumi jelenet csodálatos magyarázatában adott: „Az, aki maga az Isten, az a fáradságtól levert.” „Fatigatur Virtus Dei.” Az álom lecsukta szempilláit, aludt a bárkában, amikor a vihar tombolt; „Ipsa vero dormiebat.” Valóban aludt, mert az apostoloknak, akik félték, hogy a dühöngő hullámok elnyelik őket, fel kellett Őt kelteni. Sírt Jeruzsálem felett, a hazája felett, amelyet hálátlansága ellenére is szeretett. A csapásoknak a gondolata, amelyek majd halála után a városra fognak hullani, könnyeket csálnak ki szeméből és bánattal teli hangokat a lelkéből: „Ha te megismerted volna, te is, ami a békességre szolgált volna!” Sírt barátjának, Lázárnak halálán úgy, ahogyan mi ontunk könnyeket azok felett, akiket szeretünk. Anynyira, hogy e látványnak tanúi, a zsidók maguk között mondták: „Nézzétek mennyire szerette őt!” Krisztus könnyeket ontott, nem azért, mert illett, hanem mert a szívét érintette meg e tény, siratta azt, aki barátja volt és szívének mélyéről szakadtak fel könnyei. Többször mondja hasonlatosan az evangélium, hogy a szívét megindította a szánalom.

Ami a kinszenvedését illeti, ég, hogy beteljesítse azt: „Baptismo autem habeo baptisari et quomodo coarctor usque dum perficiatur.” „Egy keresztséggel kell megkereszteltetnem és milyen szorongás van bennem addig, míg az beteljesítettik!”

Ha szabad így beszélni, Jézusban, az áldozatért való lelkesedésnek egy fajtája van. Nézzük újra az evangéliumban, amikor a mi isteni Megváltónk kezdi felfedni apostolainak – lépésről lépésre, hogy gyengeségüket kímélje – szenvedésének misztériumát. Egy napon mondotta nekik, kell, hogy Jeruzsálembe menjen, hogy sokat szenvedjen ellenségei kezétől és hogy Őt halálra adják. Ekkor Péter, mindjárt a beszédére, védelmébe vette Őt: „Isten ne adja Uram, ez veled nem fog megtörténni!” De Jézus azonnal válaszol: „Távozzál tőlem, botránykozásomul szolgálsz, mert te nem tudod megérteni az Isten dolgait, neked csak emberi gondolataid vannak.” A Táborhegyén színeváltozása fényességének közepette miről beszélget Mózással és Illéssel? Legközelebbi szenvedéséről. Krisztus szomjúhozta, hogy Atyjának megadja azt a dicsőséget, amit áldozatával néki szereznie kellett: „Iota unum aut unus apex non praeteribit a lege donec omnia fiant.” „Egy iota vagy egyetlen vessző el nem vész a törvényből, mielőtt mindez meg nem valósult.” Mindent be akar teljesíteni, az utolsó iotáig, azaz az utolsó részletig.

Az Olajfákhegyén a haláltusájában szomorúságot érzett, bánatot, halálos félelmet. A félelem annyira átjárta a lelkét, hogy nagy kiáltások törtek ki belőle. Minden sértés, minden meggyalázás, a pofonok, köpések, amelyekkel elárasztották a kinszenvedése alatt, végtelen nagy szenvedést okoztak neki. A gúnyolódások és sértések nem hagyták Őt érzéketlenül, ellenkezőleg inkább, mivel természete tökéletes volt, az érzékenysége is nagyobb és finomabb volt. Jézus elmerült a szenvedésben. – Végül, miután magára vállalta minden gyengeségünket, miután valószínű embernek mutatta magát, hozzánk hasonlónak minden dologban, miként Ádám minden fia, el akarta szenvedni a halált: „Et inclinato capite tradidit spiritum.” „És lehajtván fejét, kiadta lelkét.”

Végző kiáltása, amellyel áldozatát a kereszten befejezte: „Consummatum est.” „Minden beteljesedett.” És ezzel felel a Szűz méhében történt Megtestesülés „Ecce venio”-jára, „Íme itt vagyok” első szavára.

2. KRISZTUS REJTETT ÉLETÉNEK NAGYSÁGA ÉS TERMÉKENYSÉGE

Harminchárom éves földi létezéséből az, aki maga az örök Bölcsesség, harminc évet akart tölteni Názáretben, csendben, homályban, alázatos-ságban és munkában.

Itt misztériummal és tanítással állunk szemben, amelynek értelmét a jámbor lelkek közül is sokan nem fogják fel.

Miről is van itt szó valóban?

Az Ige, az Isten, testté lett, az, aki végtelen és örök, századok vára-kozása után egy napon leereszkedett, hogy emberi alakot vegyen fel: „Semetipsum exinanivit formam servi accipiens . . . et habitu inventus ut homo”. „Megsemmisítette önmagát egy szolga alakjának a felvételé-vel . . . és mindabból, ami belőle látható volt, mindenki részéről ember-nek ismertetett el.” Ámbár Szeplőtelen Szűztől születik, mégis a Meg-testesülés számára egy mérhetetlen megalázást jelentett: „Non horruisti virginis uterum.”

És miért ereszkedik le egészen e mélységekig?

Hogy megmentse a világot azzal, hogy neki az isteni világosságot hozza.

De – egy pár ritka villámfényen kívül, amely megvilágít egy pár ki-váltáságos lelket, a pásztorokat, a napkeleti bölcseket, Simeont és Annát – íme ez a fény elrejtőzik, harminc éven át szándékosan „véka alatt” marad, „sub modio”, hogy aztán egy alig három éves időtartam alatt magát kinyilvánítsa.

Nem titokteljes ez? Nem hozza zavarba ez a mi értelmünket? Ha mi ismertük volna Jézus küldetését, nem mondtuk volna neki, miként ké-sőbb a környezetéből többen kénytelenek voltak neki mondani: „Mutasd meg magadat a világnak, mert senki sem csinál valamit titokban, amikor azt kívánja, hogy az látható legyen.” „Manifesta teipsum mundo.”

De Isten gondolatai nem a mi gondolataink és útjai felülmúlják a mi utainkat. Az, aki világot megváltani jön, az ezt először meg akarja men-teni a világ szeme előtt elrejtett élet által.

Harminc éven át a názáreti műhelyben az emberi nem Megváltója nem csinál mást, mint dolgozik és engedelmeskedik. Minden műve Annak, aki azért jön, hogy az emberiséget tanítsa, hogy neki az örök örökséget megadja, az, hogy csendben éljen és engedelmeskedjen két teremtménynek a legközöségsébb cselekedetekben.

Jézus Krisztus názáreti élete tehát kortársai szemében olyannak látszott, mint egy egyszerű munkás közönséges élete. Nézzük csak, hogy mennyire igaz ez; később, amikor Krisztus nyilvános életében kinyilvánítja magát, hazájának zsidói annyira meglepődnek beszéde bölcsességén, tanítása fennköltségén és cselekedetei nagyságán, hogy egymástól kérdezik: „De honnan van néki ez a bölcsessége és hogyan tudja ezeket a csodákat csinálni? Hiszen ez az ácsnak a fia, akit mi ismertünk és az anyja magát Máriának nevezi! Honnan tanulta tehát mindezeket a dolgokat?” „Unde huic sapientia haec et virtutes? Nonne Mater ejus dicitur Maria?” Krisztus számukra zavaruk okozója volt, mert eddig nem láttak benne mást, mint egy munkást.

A rejtett életnek e misztériuma oly tanításokat tartalmaz, amiket hitünknek szomszúsággal kell összegyűjtenie.

Először, csak az nagy az Isten szemében, amit az Ő dicsőségére tesszünk Krisztus kegyelmével. Isten csak abban a mértékben fogad el minket, amennyiben mi hasonlóak vagyunk az Ő Fiához, Jézushoz, a fogadott fiúság kegyelmének ragyogása révén.

Krisztus istenfiúsága legkisebb cselekedeteinek is végtelen értéket ad. Jézus Krisztus nem kevésbé imádandó kedves Atyjának, amikor a vésőt vagy a gyalut kezeli, mint amikor meghal a kereszten, hogy megváltsa az emberiséget. – Bennünk a megszentelő kegyelem, amely minket Isten fogadott gyermekeivé tesz, gyökerében istenivé teszi minden cselekedetünket és minket méltókká, miként Jézust, habár más címen arra, hogy Atyjának kedve teljen bennünk.

Tudjuk, hogy a legértékesebb tehetségek, a legmagasztosabb gondolatok, a legnagyobb lelki és rendkívüli cselekedetek, az örökélet számára érdem nélküliek, míhelt ez a kegyelem azokat nem élteti. A világ, amely elmúlik, azokat megcsodálhatja és megtapsolhatja, az örökkévalóság azonban, amely egyedül marad meg, ezeket el nem fogadja és nem veszi számításba. Mit használ, mondá Jézus, a tévedhetetlen igazság, mit használ a világot a fegyverek erejével, a beszéd hatásával vagy a tudás hatalmával meghódítani, ha az én kegyelemem hiányzik; az ember ki van zárva az én országomból, az egyetlenből, amelynek soha sem lesz vége.

Ezzel szemben nézzük azt a munkást, aki fáradságosan keresi meg életét, azt az alázatos, ismeretlen cselédleányt, azt a mindenki által megvetett nyomorultat, azt a szegény, elfelejtett beteget, az ő közönséges létük nem vonja magára és nem ragadja meg senkinek a tekintetét, de Krisztus kegyelme tölti el őket és íme ezek a lelkek elragadtatják az an-

gyalokat és az Atya, az Isten, a Végtelen Lény számára, aki egyedül magától áll fenn, ők szeretetének állandó tárgyai. Ezek a lelkek a kegyelem révén magukon hordják magának Krisztusnak a vonásait.

A megszentelő kegyelem az, amely a mi életünknek, amely ha oly közönségesnek és semmitmondónak tetszik is, adja az igazi nemességét és elveszíthetetlen ragyogását.

De ez az adomány el van rejtve.

Az Isten országa leginkább a csendben épül, az első sorban is benső és el van rejtve a lélek mélységeiben. „Vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.” „A ti életetek el van Krisztussal rejtve az Istenben.” Kétségtelen, hogy a kegyelemben erő van, amely majdnem mindig külsőleg is elárulja magát a szeretet cselekedeteinek a kisugárzásában, de erejének forrása egészen benső. A szívnek a mélységében van a keresztény élet igazi ereje, ott, ahol az Isten lakik, ahol Őt a hitben imádják és szolgálják, az összeszedettségben, az alázatosságban, az egyszerűségben, a munkában és a szeretetben.

A mi külső tevékenységünknek állandósága és termékenysége csak annyiban van, amennyiben ehhez a belső élethez kapcsolódik. Mi valóban kifelé csak olyan mértékben hatunk és sugározunk eredményesen, amilyen mértékű a mi belső életünk természetfeletti központjának lángholása.

Mit tudunk nagyobbra csinálni itt a földön, mint Krisztus országát a lelkekben előmozdítani? Melyik munka ér fel ezzel? Melyik munka haladja ezt túl? Ez Jézus és az Egyház egész műve. És itt nem érvényesülünk más eszközökkel, mint amelyeket a mi isteni Fejünk alkalmazott. Legyünk erősen meggyőződve arról, hogy mi többet fogunk dolgozni az Egyház javára a lelked üdvén, mennyei Atyánk dicsőségén, ha első sorban is igyekszünk az Istennel egyesülésben maradni egy teljesen hittel és szeretettel teli élet által, amelynek Ő egyedül a tárgya, mint egy emésztő és lázas külső tevékenységgel, amely azonban nem hagyja nekünk sem időt, sem kedvet arra, hogy megtaláljuk az Istent, a magányban, az összeszedettségben, az imában és az önmagunktól való elszakadásban.

Am semmi sem szolgálja a lélek e bensőséges egyesülését Istennel jobban, mint a rejtett élet. Íme az ok, amiért a belső életet élő lelkek, felülről jött fénysugártól megvilágosítva annyira szeretik szemlélni Jézus názareti életét és itt különleges szépséggel az életszentség bőséges kegyelmét találják.

Oh, valóban, én Megváltóm, Te elrejtett Isten vagy. „Deus absconditus Israel Salvator.” Oh Jézusom, Te kétségtelenül növekedsz korban, bölcsességben, kegyelemben Atyád és az emberek előtt; a Te lelked, földi megjelenésed első pillanatától kezdve bírja a kegyelem teljességét és a tudás és bölcsesség minden kincsét; de ez a kegyelem és ez a bölcsesség csak lassanként fedi fel magát, csak mértékkel mutatja meg magát; az

emberek szeme előtt Te elrejtezkedett Isten maradsz; A Te istenséged a munkás külsősége alá rejtőzik. Oh örök Bölcsesség, aki, hogy minket visszahúzz a mélységből, ahová minket Ádám kevély engedetlensége vetett, egyszerű műhelyben akartál élni és ott teremtményeknek engedelmeskedni, én imádlak és áldalak Téged!

3. KRISZTUS SZERETETE TESTVÉREI, AZ EMBEREK IRÁNT NYILVÁNOS ÉLETE ALATT

A Megtestesülés ökonómiájának egyik legmélyebb és meghatóbb vonása az isteni tökéletességnek megnyilatkozása az emberek számára a Jézusban lévő emberi természet révén. Az Isten örök tökéletességei nekünk, itt a földön felfoghatatlanok; túlhaladják a mi tudásunkat. De magát emberré tévén, a megtestesült Ige, a legegyszerűbb értelemnek is felfedi emberi ajkáról elhangzott beszédei, emberi természetében végrehajtott cselekedetei révén az Istenség megközelíthetetlen tökéletességeit. Érzékelhető cselekedetek révén ezeket a mi lelkünk számára megfoghatóvá tévén minket elragad és magához vonz; „Ut dum visibiliter Deum cognoscimus, per hunc in invisibilium amorem rapiamur,” „Azért, hogy Istent megismervén látható forma alatt, általa elragadtassunk a láthatatlan dolgok szeretetére.”

Különösképpen Jézus nyilvános életének az ideje alatt nyilatkozik meg és valósul meg ez az irgalommal és bölcsességgel teli ökonómia.

Bizonyos, hogy az összes isteni tökéletességek közül a szeretet az, amelyet a megtestesült Ige különösen szeret nekünk kinyilatkoztatni.

Az emberi szívnek megtapasztalható szeretet kell, hogy ez vele átlátassa a végtelen szeretetet, amely sokkal mélyebb, amely azonban felülmúl minden ismeretet. Valóban, semmi sem ragadja el annyira a mi szívünket, mint Jézus Krisztusnak, aki igaz Isten, de épp úgy igaz ember is, szemlélete, amint emberi cselekedetekkel fejezi ki az örök jóságot. Amikor látjuk Őt maga körül pazarlóan árasztani az együttérzésnek kimeríthetetlen kincseit, az irgalomnak kiapadhatatlan gazdagságát, akkor egy kicsinykét fel tudjuk fogni az isteni jóság azon végtelen tengerét, ahová szent embersége megy számunkra meríteni.

Alljunk meg egy pár vonásnál, tapasztalni fogjuk, hogy a mi Megváltónk néha milyen meglepő leereszkedéssel száll alá a mindenféle alak alatt megjelenő emberi nyomorhoz, a bűnt is beleértve. És sohase feledjük, hogy még akkor is, amikor felénk hajlik, Ő megmarad az Isten saját

Fíának, az Istennek magának, a mindenható Lénynek, a végtelen Bölcsességnek, aki mindent az igazságba helyez és semmit sem hajt végre, ami nem volna a legteljesebben tökéletes. Ez kétségtelenül megbecsülhetetlen értéket ad a jóság szavaihoz, amelyeket elmond, az irgalom cselekedeteihez, amelyeket véghez visz, azokat végtelenül felfokozza. De evvel befejezi lelkünk rabul ejtését is, megmutatván nekünk a mi Krisztusunk, a mi Istenünk szívének elragadó mélységeit.

Ismerjük Jézus nyilvános életének első csodáját: a kánai mennyegzőn édesanyja kérésére borra változtatja a vizet; az isteni gyengédségnek milyen váratlan kinyilvánítása a mi emberi szívünk számára. Szigorú aszketák megbotránkoznak azon, hogy kérni vagy végrehajtani látnak egy csodát azért, hogy egy mennyegzői lakomán elrejtsek a szegény szülők nincstelenségét. És ezzel szemben a Szűz nem habozott ezt kérni és Krisztus kegyes volt ezt végrehajtani. Jézus engedi magát a szegény szülők zavarától megindítani és hogy őket ettől megkímélje, végrehajt egy nagy csodát. És az, amit szíve itt felfed az emberi jóságról és alázatos leereszkedésről, az csak külső megnyilatkozása egy még nagyobb jóságnak, az isteni jóságnak, ahol a másik szeretetnek a forrása van. Mert mindazt, amit a Fiú csinál, azt az Atya is egyenlőképpen cselekszi.

Kévs idővel ezután Jézus a názáreti zsinagógában Izaiást idézi, hogy azt önmagára alkalmazza, mint a szeretet művének a programját: „Az Úr Lelke énrajtam, Ő kent fel engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, Ő küldött engem, hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket, szabadulást hirdetni a raboknak és a vakoknak a világosságot, hogy szabadulást vigyek az elnyomottaknak, hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét.”

„Amit most hallottatok – tette hozzá Jézus –, a mai napon kezd már megvalósulni.”

És tényleg, ettől kezdve a Megváltó mindenkinek úgy nyilatkoztatta ki magát, mint nyájassággal és jósággal teli király. Az evangélium minden lapját kellene idéznem, ha be akarnám mutatni azt, hogy a nyomor-nak, a gyengeségnek, a szenvedésnek milyen megindító hatása van Jézusra és olyan ellenállhatatlan módon, hogy ezeknek nem tud semmit sem megtagadni. Szent Lukács gondosan feljegyzi, hogy a szájalomtól megindult: „Misericordia motus.” A vakok, a süketnémák, a bénák, a leprások megjelennek előtte és az evangélium azt mondja nekünk, hogy „Mindenkít meggyógyított.” „Sanabat omnes.”

Mindezeket pedig fáradszónal kegyességgel fogadta, hagyta magát részükről szorítani, minden oldalról megrohanni, szüntelenül, még nyugta után is, olyannyira, hogy egy napon nem is tudott étkezni. Egy más alkalommal a Tiberiás tó partjánál kénytelen volt csónakba szállni, hogy kiszabadítsa magát és így nagyobb szabadsággal nyújtsa az isteni ígét. Ismét máskor a tömeg zsúfolásig úgy megtöltötte a házat, hogy nem

találtak más megoldást arra, hogy egy ágyban fekvő inaszakadttal hozzá tudjanak vinni, mint a tetőn készített nyíláson lebecsátani eléje a beteget.

Az apostolok maguk gyakran türelmetlenek voltak, az isteni Mester felhasználta az alkalmat, hogy megmutassa nekik a nyájasságát. Egy napon az apostolok el akarták tőle távolítani a gyermekeket, akiket hozzá vittek, mert ezt ők alkalmatlannak találták. „Engedjétek ezeket a kisdedeket – mondotta nekik Jézus – és ne akadályozzátok meg, hogy hozzám jöjjenek, mert az Isten országa azoké, akik olyanok, mint ők.” És megállította őket, hogy kezével megáldja. – Egy másik helyzetben a tanítványok haragra lobbantak, mert Szamaria egyik városa nem fogadta be Őt s az apostolok megkérdezték: Uram, hívjuk le a lakósokra az istennyilát, hogy feleméssze őket? „Domine, vis dicimus ut ignis descendat de coelo?” De Jézus azonnal megfeddi őket: „Et conversus increpavit illos.” „Ti nem tudjátok, milyen lelkület van bennetek. Az Emberfia nem azért jött, hogy lelkeket pusztítson, hanem, hogy megmentsen.” Ez annyira igaz, hogy még csodákat is végez, hogy életre keltse a holtakat. Íme, Naimban találkozik egy síró, szegény özvegyasszonnyal, aki egyetlen fiának holttestét kíséri. Jézus látja őt, látja a könnyeket. Mélyen megindult szíve nem tudja elviselni ezt a fájdalmat. „Asszony, ne sírj.” „Noli flere” – és azonnal megparancsolja a halálnak, hogy adja vissza a zsákmányát: „Ifjú, mondom neked, kelj fel!” A fiatalember felkel és Jézus visszaadja őt anyjának.

Jézus jóságának és könyörületességének mindezen megnyilatkozásai, amelyek nekünk felfedik emberi szívének az érzelmeit, lényünk legmélyéig érintenek minket, mert ezek érzékelhető forma alatt kinyilatkoztatják nekünk a mi Istenünk végtelen jóságát. Amikor látjuk Krisztust Lázár sírjánál sírni és ha halljuk e látvány tanút, a zsidókat maguk között mondani: „Nézzétek, mennyire szerette őt!” – a mi szívünk megérti Jézus emberi könnyeinek e csendes beszédét és mi behatolunk az örök Szeretet szentélyébe, amelyet ezek felfednek. „Qui videt me, videt et Patrem.” „Aki engem lát, látja az Atyát is.”

De egyben Krisztus mindezen eljárása mennyire elítéli a mi önzésünket, keménységünket, száraz-szívűségünket, közönyösségünket, türelmetlenségünket, bosszúvágyainkat, a haragnak és a bosszúállásnak a megnyilatkozásait és neheztelésünket embertársainkkal szemben! Mi nagyon gyakran elfeledjük a Megváltó szavát: „Valahányszor irgalmasak voltatok eggyel szemben az én legkisebb testvéreim közül, azt nekem cselekedtétek!”

Oh Jézus, aki azt mondottad: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd és alázatos szívű vagyok”, alakítsd a mi szívünket a Te szívedhez hasonlóvá, hogy a Te példád nyomán irgalmasok legyünk, hogy mi is irgalmasságot nyerjünk és főleg, hogy Téged utánozván „hasonlók legyünk a mi menyeyei Atyánkhoz.”

Jézus Krisztus teljes egészében Isten és Ember, tökéletes Isten és tökéletes ember, ez maga a megtestesülés titka. Az Emberfia minőségében Krisztusnak olyan szíve van, mint a miénk, húsból való szíve, amely érettünk a lehető leggyengédebb, legigazabb, legnemesebb, leghűségesebb szeretettől ver.

Az efezusiakhoz írt levelében Szent Pál azt mondta nekik, hogy es-deklőn kérte Istent, ismertesse meg velük Jézus misztériumának hosszúságát, szélességét, magasságát és mélységét, annyira el volt vakítva azoktól a felmérhetetlen gazdagságoktól, amelyeket az magába zár. Ugyanennyit mondhatott volna Jézus szívének irántunk való szeretetéről. Különben más helyüttmondotta, hogy „ez a szeretet felülmúl minden tudományt.”

És valóban, mi sohasem fogjuk kimeríteni a gyengédségnek, a kedvességnek, a jóakaratsnak és szeretetnek kincseit, amelynek az Isten-Ember szíve égő tűzhelye. Csak ki kell nyitnunk az evangéliumot és minden lapján látni fogjuk feltörni Jézusnak az emberek iránti jóságát, irgalmasságát, leereszkedését.

Krisztus e szeretete nem képzelet, nagyon is valóságos, mert magán a Megtestesülés valóságán alapszik. A boldogságos Szűz, Szent János, a bűnbánó Magdolna, Lázár, ezt nagyon jól tudják. Ez nemcsak az akaratnak a szeretete volt, hanem az érzelmé is. Amikor Jézus Krisztus azt mondotta „szánom a sereget”, akkor Ő valóságosan érezte a részvételtől emberi szívének minden sejtjét megmozdulni. Amikor látta Máriát és Mártát, testvérüket megsíratni, Ő velük együtt sírt, igazi emberi könnyek fakadtak a megindulástól, amely szívét elszorította.

Krisztus szeretett örömet okozni. Nyilvános életének első csodája a víznek borrá való átváltoztatása volt a kánai mennyegzőn, hogy closzlassa a vendégek zavarát, akiknek elfogyott a boruk. Mi halljuk Őt megígérni, „hogy megnyitja azokat, akik szenvednek és akik hozzá jönnek.” És mennyire megvalósította ígétét! Az evangélisták gyakran kiemelik, „mert a szánalomtól megindult”, „misericordia motus”. Ezért hajtja végre csodáit, ezen indítékból gyógyítja meg a leprást, támasztja fel a náimi özvegynek fiát. Ezért, mert szánja a sereget, amely három napon át fáradhatatlanul követi Őt és amelyik éhez a „megszaporítja a kenyeret”. „Misereor super turbam.” A publikánusok, a zsidók ez osztályának, amelyet a farizeusok bűnösnek tekintettek, egyik vezetője, Zakeus, mindenképpen szeretné Krisztust látni. De kis termete miatt nem tudja ezt sehogy sem elérni, mert a tömeg minden oldalról körülveszi Jézust. Ekkor felmász a egy útmenti fára, amerre Jézusnak el kell haladnia és a mi Urunk megelőzi ennek a publikánusnak a vágyát. Közelébe érkezvén, azt mondja neki, hogy jöjjön le, mert ebben az órában az ő vendége akar lenni. És Zakeus vágyai teljesedésében örömtől repesve fogadja Őt házába. Figyeljük azt is meg, hogy barátaiért miként állítja hatalmát a szere-

tetének szolgálatába. Márta és Mária előtte siratják bátyjukat, aki már el van temetve. Ő megindul, könnyezik, valódi emberi könnyek, amelyek azonban Istennek könnyei, folynak a szeméből, „Lacrymatus est Jesus.” Hová tették őt, kérdi azonnal, mert szeretete nem maradhat cselekedet nélkül és Jézus feltámasztja a barátját.

Krisztusról azt mondja Szent Pál, aki szereti használni ezt a kifejezést, „Ő maga Isten jósága, aki megjelent a földön.” Krisztus Király, de jó-sággal teli Király, aki megparancsolja a megbocsátást és aki hirdeti, hogy boldogok, akik az Ő példája szerint irgalmasságok. Szent Péter, aki három évig élt vele együtt, mondja „mindenütt keresztyűhaladt, osztogatván jótetteit”. „Pertransiit bene faciendo.” Miként a jó szamaritánus, akinek olyan szépen írta le szeretetteljes cselekedetét, Krisztus az emberiséget karjába vette, fájdalmait a lelkébe zárta: „Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.” „Valóban, betegségeinket Ő hordozta és fájdalmainkat Ő viselte.” Ő jön, hogy „elpusztítsa a bűnt”, amely az egyetlen rossz, az egyetlen valóságos rossz. Elűzi az ördögöt a megszállottaknak a testéből, de elűzi azt elsősorban a lelkekből, saját életét adván minden egyesért közülünk.

Van-e ennél nagyobb jele a szeretetnek? Ennél nagyobb nincs! „Majorum hac dilectionem nemo habet ut animam suam ponet quis pro amicis suis.” „Nincsen nagyobb szeretet, mintha valaki életét adja barátaiért.”

Jézus Krisztus sohasem változik meg. Tegnap volt, ma van és az marad az égből, a legszeretőbb és legszeretetre méltóbb szív, amit valaha is találhatunk. Szent Pál mondja nekünk saját kifejezésével: nekünk teljes bizalmunk kell, hogy legyen Jézusban, mert Ő Főpap, aki ismeri a mi szenvedéseinket, nyomorúságainkat, betegségeinket, magáévá tévén a mi gyengeségeinket – a bűnt kivéve. Kétségtelen, hogy Jézus Krisztus már nem tud szenvedni: „Mors illi ultra non dominabitur”, „a halálnak már nincs felette hatalma”. De megmarad az, aki a szájalomtól megindult, aki szenvedett, aki megváltotta az embereket a szeretet által: „Dilexit me et tradidit semetipsum pro me”, „Szeretett engem és önmagát adta érettem.”

4. A PASSIO, KRISZTUS KÍNSZENVEDÉSE, MEGVÁLTÓI MŰKÖDÉSÉNEK A CSÚCSPONTJA

Ádám bűne óta az ember csak a kiengesztelés révén tud Istenhez visszatérni. Szent Pál azt mondja, Krisztusról szólva, hogy Ő „szent, ártatlan, tiszta, a bűnösöktől elkülönített főpap”. „Pontifex sanctus, innocens, impollutus et segregatus a peccatoribus.” A mi fejünk, Jézus, szent és végtelenül távol van mindattól, ami bűn, Ő az Isten saját Fia, az Atya határtalan kedvtelésének a tárgya. – És neki mégis át kellett mennie a kereszt szenvedésein, mielőtt belépett dicsőségébe.

Ismerjük az emmauszi jelenetet, amelyet Szent Lukács mond el. A feltámadás napján két tanítvány elmegy egy Jeruzsálem közelében lévő faluba. Egymással közlik az isteni Mester halálával okozott csalódásukat, ez világos megsemmisülése az Izrael országa visszaállítására vonatkozó minden reményüknek. És íme, Jézus egy idegen alakjában hozzájuk csatlakozik és kérdezi őket beszélgetésüknek a tárgya felől. A tanítványok elmondják neki szomorúságukat. Ekkor a Megváltó, aki még nem fedte fel magát, szemrehányó hangon mondja nekik: „Oh ti balgák, lassúk a hívésre, nem kellett-e Krisztusnak szenvedni, hogy bemenjen a dicsőségébe?” „Nonne haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam?”

Miért „kellett” hát, hogy Krisztus szenvedjen? Isten, ha akarta volna, nem bocsáthatta volna meg egyetemesen a bűnöket, anélkül, hogy kiengesztelést kért volna? Biztosan megtehetette volna; abszolút hatalma nem ismer határt. De igazságossága követelte a kiengesztelést és elsősorban Krisztus kiengesztelését.

A megtestesült Ige emberi természetet felvéve, a bűnös ember helyettesítését vállalta, aki elégtelen volt a maga megváltására és Krisztus áldozat lett a bűnért. És ebben van annak magyarázata, hogy a mi Urunk tanítványai értésére adta, hogy szenvedései szükségesegek voltak. Szükségesek voltak nem általánosságukban, hanem annak legkisebb részleteiben is, mert ha Krisztus egyetlen sóhaja elég lett volna – sőt ez is sokkal

több lett volna – a világ megváltására, az isteni akarat egy szabad rendelkezése, amely kiterjedt a kínszenvedés minden részletére, ide gyűjtötte össze, egészen végtelen túlradásig az elégtételeket.

A Passio, a kínszenvedés alkotja Jézus misztériumainak „a szentek szentjét”. Ez nyilvános életének a megkoronázása, földi küldetésének a csúcsa, a mű, amely felé a többi összes működések irányulnak vagy ahonnan azok értéküket merítik.

Minden évben, a nagyhéten, az Egyház részletekben megemlékezik ennek különböző szakaszairól. Az Egyház a szentmise áldozatban minden nap megújítja ennek emlékét és valóságát, hogy reánk alkalmazza gyümölcseit.

A kínszenvedés csúcspontját jelzi annak a műnek, amelynek megvalósítására Jézus a földre jött, számára ez az óra, amikor Ő befejezi áldozatát, amelynek Atyjának végtelen dicsőségét kell adni, az emberiséget meg kell váltani és az emberek számára újra megnyitni az örök élet forrásait. A mi Urunk is, aki teljesen átadta magát a Megtestesülés első pillanatától Atyja akaratának, forrón vágyódik látni órájának elérkezését, amelyet úgy nevez, hogy „a kiváltságos óra”. „Baptismo habeo baptizari et quomodo coarctor usquedum perficiatur.” „Egy keresztséggel kell megkereszteltetnem – a vér keresztségével – és oh milyen aggodalom szorongat addig, ameddig ez beteljesül!” Jézus úgy érzi, mintha késne az órájának eljövetele, amikor majd a szeretettől elmerülhet a szenvedésben és elszenvedheti a halált, hogy nekünk az életet adja.

Biztos, hogy Ő nem akarja siettetni ezt az órát, Jézus teljesen aláveti magát Atyja akaratának. Szent János többször jelzi, hogy a zsidók megkísérelték, hogy Krisztust elfogják és megölik. A mi Urunk azonban mindig eltűnt, még csoda révén is, „most még nem érkezett el az Ő órája”. „Nondum venerat hora ejus.”

De amikor üt az óra, Krisztus a legnagyobb hévvel adja át magát, noha Ő előre ismeri az összes szenvedéseket, amelyek testét és lelkét várják. „Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum antequam patiar.” „Vágyódva vágyódtam ezt a Húsvétot veletek elkölteni, mielőtt elszenvedném szenvedésemet.” Végre elérkezett az oly régóta várt óra.

Szemléljük Jézust ebben az órában. A kínszenvedésnek ez a misztériuma el nem mondható, minden nagy itt az utolsó részletig, mint ahogy különben minden dolog az Ember-Isten életében. Itt különösen egy szentély kapuja előtt vagyunk, ahová nem tudunk belépni, csak élő hittel és mélységes tisztelettel.

Jézus kínszenvedése az Ő kiváltságos műve. Majdnem minden részletet megjöveddolték. Nincs Jézusnak misztériuma, amelynek részleteit annyi gondoddal hirdették volna a zsoldárok és a próféták. És amikor az evangéliumot olvassuk, akkor az embert megdöbbeníti az a gondosság, amellyel Jézus Krisztus ügyel arra, hogy megvalósítsa azt, amit róla elő-

re hirdettek. Ha megengedi az árulónak a jelenlétet az utolsó vacsoránál, ez azért van, hogy az Írás szava igazolva legyen. Ő maga mondja a zsidóknak, akik Őt elfogni jöttek, hogy átadja magát nekik, hogy „beteljesedjék az Írás”. „Ut adimpleantur Scripturae.” A kereszten „minden beteljesedett már” mondja Szent János evangéliuma, amikor a Megváltó megemlékezett arról, hogy a zsoltáros megjövendölte róla: „Szomjúságomban ecettel fognak megitatni.” És ekkor, hogy ez a jövendölés is minden részletében beteljesedjék, Jézus felkiáltott: „Szomjúhozom!” „Postea sciens Jesus quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura dixit: Sitio!” Mindebben itt semmi sem kicsinység vagy elhanyagolható, mert mindezek a részletek jelzik egy Ember-Isten cselekedeteit.

5. „HOGY MEGTUDJA A VILÁG, HOGY SZERETEM AZ ATYÁMAT”

Jézus szent lelkének a Megtestesülésben az volt az első cselekedete, hogy átszárnyaljon azon a végtelen közön, amely a teremtetett az istenitől elválasztja. Lelke az Atya kebelén pihenve, szemtől-szembe szemléli az Atya imádandó tökéletességeit. Nekünk nem szabad azt képzelni, hogy ez a szemlélet nem volt más – ha szabad magamat így kifejezni – mint csak spekulatív, elméleti. Messze van az ettől. Mint Ige, Krisztus szereti Atyját, teljes tevékenységben lévő végtelen szeretettel, amely túlhalad minden felfogást. Jézus emberségét magával ragadja a teremtetlen szeretetnek ez a hatalmas árama és Krisztus ég a legtokéletesebb szeretettől, amely valaha is létezhetik.

Jézus szent embersége annyira az Ige dicsőségéért él, amellyel egysülve van, hogy átadja magát annak egy tökéletes és szeretettel teljes függőségben egészen a halálig. Mert főleg az embersége révén bírja az Ige azt, ami nem található és amivel nem találkozhatunk az Ő isteni gazdagságában; azt, amivel szenvedjen, kiengeszteljen és meghaljon az emberekért. Ez az emberség, az Igével való egyesülésének első pillanatában azt mondja az Igének: „Te nekem vérben vagy jegyesem.” „Sponsus sanguinum tu mihi es.” Átadván magát neki, hogy Ő végrehajtsa vele és benne az Atya akaratát. Ez az emberség nem szűnt meg, egész földi létezése alatt, törekedni e vérkeresztség felé, amelynek be kellett fejezni ennek a kifejezhetetlen egyesülésnek csodálatos és ezentúl kimeríthetetlen termékenységét.

Különben Krisztus, a Megtestesülés révén, mint az emberi nem tagja, a legfőbb parancs alá tartozott: „Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes értelmekkel, minden erődből.” Jézus tökéletesen beteljesítette ezt a parancsot. E világban való megjelenésétől kezdve szeretetből átadta magát: „Ecce venio . . . Deus meus, volui et legem tuam in medio cordis mei.” „Oh Atyám, én a Te törvényedet, a Te

akaratodat a szívembe helyeztem." Egész létezése összefoglalódik majd az Atya szeretetében.

De milyen alakot vesz fel ez a szeretet? Az engedelmesség alakját: „Ut faciam Deus voluntatem tuam.” És miért ezt az alakot? Mert semmi sem fejezi ki jobban a fiúi szeretetet, mint a teljes engedelmesség. Jézus Krisztus megmutatta ezt a tökéletes szeretetet és teljes engedelmességet a Megtestesülés pillanatától „egészen a kereszten való halál pillanatáig”. „Usque ad mortem.”

Jézus nemcsak egy pillanatig nem habozott, hogy engedelmeskedjék, de a szeretet ragadta az érezhető ellenkezés ellenére, amelyet érzett, engedelmisségének a befejezésére: „Meg kell kereszteltetnem vérkeresztséggel és melyik aggodás az, amelyet én nem érzek addig, míg ez beteljesedik.” Heves vágyakozással kívánta a Húsvétot elkölteni tanítványai-val, azt a Húsvétot, amelynek kinszenvedését kellett ünnepélyesen elidítania.

A kinszenvedés fájdalmai és meggyalázásai, maga a halál sem csökkentették Jézus szívének e lelkesedését Atyja dicsőségéért. Ellenkezőleg! Mert Ő minden dologban az Atya „az Írás által kifejezett” akaratát keresi, szeretetből átadja magát a kereszt kínjának. „Ut impleantur Scripturae.” A nagy folyam vízei nem mennek nagyobb méltóságteljes heves-séggel az óceán felé, mint Jézus lelke haladt bensőleg a szenvedések mélysége felé, amelyben a kinszenvedésnek Őt el kellett méríteni. „Én így cselekszem – mondotta –, hogy beteljesedjen a parancs, amelyet Atyám nékem adott.” „Et sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio.”

A szeretettől teli engedelmissége különösképpen kitűnik a szenvedéseiben. Nézzék Őt a haláltusájában! Három órán át szomorúság, félelem, bánat és aggodalmak törnek a lelkére, mint egy hegyi patak és oly mértékben borítják el, hogy szent ereiből vér folyik ki. A fájdalomnak minő mélysége ez ebben a haláltusában! És mit mond Jézus Atyjának? „Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a kehely.” Talán ez azt jelenti, hogy Krisztus nem fogadta volna már el Atyjának akaratát? Oh, egész biztosan elfogadta. De ez a kérelem a visszabozzadás és a fájdalom által meggyötört szegény emberi természet érzékenységének a kiáltása. Ebben a pillanatban Jézus különösképpen „Vir sciens infirmitatem”, „Ember, akit elfog a fájdalom.” A mi Urunk érzi a haláltusa ijesztő súlyát vállaira nehezadni, azt akarja, hogy ezt mi tudjuk, íme az ok, amiért Ő ezt a kérelmet kifejezte.

De hallgassák meg azt, amit azonnal hozzász: „Mindazonáltal Atyám, a Te akaratod legyen meg és nem az enyém!” Ez itt a szeretet győzelme. Mert szereti Atyját, Atyja akaratát mindenek fölé helyezi és elfogadja, hogy mindent elszenvedjen. Jegyezzék meg, hogy az Atya, ha örök terveiben akarta volna, tudta volna a mi Urunk szenvedéseit enyhíteni, halálának körülményeit megváltoztatni, de Ő ezt nem akarta.

Igazságosságában azt kívánta, hogy Krisztus adja át magát minden fájdalomnak, hogy a világot megmentse. Vajon ez az akarat csökkentette-e Jézus szeretetét? Biztos, hogy nem! Ő nem azt mondja, „Atyám más-képpen is elrendezhette volna a dolgokat”, nem, Ő teljesen elfogadja mindazt, amit Atyja akar, „Non mea voluntas sed tua fiat.” „Legyen meg a Te akaratod és ne az enyém.”

Ezek után Ő már elmegy áldozatának a végéig. Haláltusa után pár percre, elfogatásának a pillanatában, amikor Szent Péter Őt meg akarja védeni és kardjával rásújt egyikre azok közül, akik Mesterét jöttek elfogni, mit mond azonnal a Megváltó neki? „Tedd vissza a kardodat hüvelyébe, vajon ne igyam ki a kelyhet, amelyet Atyám nekem adott?” „Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?”

Csakhamar elfogják, mint egy gonosztevőt. Megszabadíhatta volna magát ellenségeitől, mert íme, egyszerű szóval a földre veti őket, tudta volna, ha akarta volna „kérni Atyját, hogy küldjön néki egy sereg angyalt”, de Ő tartja magát ahhoz, hogy Atyjának az Írás által kinyilatkoztatott akarata szó szerint beteljesüljön. „Sed ut adimpleantur Scripturae” és ezért átadja magát halálos ellenségeinek. Engedelmeskedik Pilátusnak, mert bár ez teljesen pogány, de a kormányzó képviseli „az égből való hatalmat”. Engedelmeskedik hóhérainak. Halálának percében, hogy egy jövődölést beteljesítsen, felkiált, hogy szomjúhozik: „Postea sciens Jesus quia omnia consummata sunt. Ut consummaretur Scriptura dixit: Scitio.” Nem hal meg, csak amikor „minden befejeződött” a leg-tökéletesebb engedelmességben: „Dixit: Consummatum est et inclito capite tradidit spiritum.” A „Consummatum est” a legigazibb és legmegfelelőbb kifejezése egész engedelmes életének. Ez válasz a Megtestesülés pillanatának az „Ecce venio”-jára. E két beszéd, az engedelmes-ségnek kiáltásai és Jézus Krisztus egész földi létezése, e két sarkon nyugvó tengely körül forog.

Jézus minden cselekedete Atyja kedvteléseinek a tárgya. Az Atya szeretettel szemléli Fiát nemcsak a Tábor hegyén, ahol Krisztus dicsőségének teljes fényében van, hanem akkor is, amikor Pilátus Őt megmutatja a tömegnek tövissel megkoszorúzottan és amikor az emberiség söpredéke lett. Az Atya végtelen örömeinek tekintetével veszi körül Fiát kinszenvedése meggyalázásaiban épp úgy, mint a színeváltozás fényességében: „Hic est Filius dilectus in quo mihi bene complacui.” „Ez az én szeretett Fiam, akiben nekem minden örömöm telik.” És mi ennek a magyarázata?

Az, hogy Jézus a szenvedése alatt Atyját tiszteli és dicsőíti végtelen mértékben, nemcsak azért, mert Ő az Isten Fia, hanem még azért is, mert Ő átadja magát teljesen mindannak, amit az Atyja szeretete és igazságossága tőle követel. Ha nyilvános élete folyamán azt mondhatta, hogy Ő mindent teljesített, ami Atyjának kedves: „Quae placita sunt ei facio

semper” ez különösképpen igaz ezekben az órákban, amikor, hogy elismerje a bűn által meggyalázott isteni fenség jogait és hogy a világot megmentse, magát a halálra adta és pedig a kereszthalálra: „Ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem”, „hogy a világ megtudja, hogy én szeretem Atyámat”. Az Atya Őt határtalan szeretettel szereti, mert Ő életét adta juhaiért és mert szenvedései és elégtételei révén kiérdemel számunkra minden kegyelmet, amely nekünk megszerzi Atyjának a barátságát: „Propterea me diligit Pater quia ego pono animam meam.”

Miért nem lenne nekünk bizalmunk, amikor Krisztus, az Atya Fia, aki azonosította magát a mi vétkeinkkel, engesztelés lett a mi gonoszságainkért, aki mindent kiengesztelt és mindent kiegyenlített? Miért ne közelednénk mi ahhoz a Főpaphoz, aki hozzánk mindenben hasonló, a bűnt kivéve, aki érezni akarta minden gyengeségünket, inni akart minden szenvedésünk kelyhéből, hogy a fájdalom érzetében megszerezze a képességet arra, hogy a mi nyomorúságainkban még mélyebben velünk szenvedjen?

6. „SZERETETT ENGEM ÉS ÖNMAGÁT ADTA ÉRETTSEM”

Atyja iránti szeretete volt az alapmozgatója a megtestesült Ige minden cselekedetének. Műve befejezésének pillanatában Krisztus kijelenti apostolainak, hogy Atyja iránti szeretetből fogja magát átadni: „Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem.” Abban a csodálatos imában, amelyet akkor Atyjához intéz, Jézus azt mondja, hogy befejezte küldetését, amely abban állt, hogy Őt megdicsőítse a földön: „Ego clarificavi super terram; opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam.” „Én megdicsőítettem téged a földön. A művet, melynek végzését rám bízta, véghezvittem.” Valójában életének minden pillanatában elmondhatta teljes igazsággal, hogy nem keresett mást, csak Atyjának az akaratát: „Quae placita sunt ei facio semper.” „Én mindig azt teszem, ami neki tetszik.”

De az Atyja iránti szeretet nem az egyetlen, amely megdobogtatja Krisztus szívét, minket is szeretett és pedig végtelenül.

És ez azért van, mert Jézus minket szeretve, szereti az Atyját, minket lát, minket megtalál az Atyjában: „Ego pro eis rogo . . . quia tui sunt.” Ezek a saját szavai. „Én imádkozom értük, mert ők a tied.” Igen, Krisztus szeret minket, mert mi Atyjának gyermekei vagyunk, mert mi hozzá tartozunk.

Ő minket kimondhatatlan szeretettel szeret, amely túlhaladja mindazt, amit mi sejtteni tudunk. Valóságosan miértünk szállt le az égből, hogy minket megváltson, hogy minket a haláltól megmentsen: „Propter nos et propter nostram salutem”, hogy nekünk az életet adja: „Ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant.” „Azért jöttem, hogy életük legyen és az nekik bőségben legyen.” A maga számára nem volt szüksége, hogy eleget tegyen és érdemet szerezzen, mert Ő az Isten saját Fia, az Atyával egyenlő, akinek – jobbán ül az egek legnagyobb magasságában, de Ő értünk viselt el mindent. Hogy megtestesült, hogy Betlehemben született, hogy munkás élet homályában élt, hogy feltámadott és felment az egekbe, hogy elküldte a Szentlelket, hogy az Oltáriszentségben maradjon, mindez értünk van, értünk van szeretetből. Szent Pál azt mondja,

„hogy Krisztus szerette az Egyházat, azaz az Országot, amelyet a választottakból kell megalakítani, önmagát adta érte, hogy azt megtisztítsa, megszentelje, hogy belőle szeplőtelen győzelmet csináljon.”

Az utolsó vacsoránál, amikor üt az óra, hogy áldozatát befejezze, mit mond a köréje gyülekezett apostolainak? „Majorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam ponet quis pro amicis suis.” És ezt a szeretetet, amely felülmúl minden szeretetet, Jézus nekünk be fogja mutatni, mert Szent Pál mondja: „mindnyájunkért adta át magát.” Értünk meghalt, „amikor mi az ellenségei voltunk.” A szeretetnek milyen nagyobb jelét adhatta volna nekünk? Semmilyen mást.

Jézusnak ez az emberi szeretete, ez a teremtetten szerető honnan merítette forrását? Honnan származott? A nem teremtetten isteni szeretetből, az örök Ige szeretetéből, amelyhez az emberi természet elválaszthatatlanul egyesítve van. Krisztusban, noha két különböző és tökéletes természet van, mindegyik megőrizvén sajátos erejét és működését, de csak egy isteni Személy van. Jézus teremtetten szeretete nem más, mint nem teremtetten szeretetének a kinyilatkoztatása. Mindaz, amit a teremtetten szeretet végrehajt, azt mind a nem teremtetten szeretettel egyesülve teszi és ezért Krisztus szíve emberi jóságát meríteni az isteni jóság tengeréhez ment.

A Kálvárián látunk egy embert meghalni, aki olyan mint mi, aki az aggodalmak zsákmánya volt, aki a gyötrések alatt megtörtetett, aki szenvedett, jobban, mint bárki valaha is fog szenvedni, megértjük tehát azt a szeretetet, amit ez az ember nekünk mutat. De ez a szeretet, amely túlzásaival felülmúlja a mi tudásunkat, ez konkrét és érzékelhető kifejezése az isteni szeretetnek. Jézusnak a kereszten átszúrt szíve, Krisztus emberi szeretetét nyilatkoztatja ki nekünk, de Jézus emberségének a fátyla mögött megmutatja magát az Ige kimondhatatlan és összehasonlíthatatlan szeretete.

Mindazok a kegyelmek, amelyek egy lelket ékesítenek és kibontakoztatnak, kimeríthetetlen forrásukat a Kálvárián találják: Jézus szívéből és sebeiből fakadt az élet vize.

Vajon tudjuk-e mi hathatós Főpapunknak csodálatos művét szemlélni anélkül, hogy lelkünket meg ne remegtetné a szüntelen hálaadás? „Dilexit me et tradidit semetipsum pro me”, „Szeretett engem – mondja Szent Pál – és önmagát adta értem.” Az apostol nem azt mondja – ámbár ez az igazság: „dilexit nos”, „szeretett minket”, hanem „szeretett engem”, azaz az Ő szeretete minden egyesünkre teljesen alkalmazott és teljesen juttató volt. Jézus élete, megaláztatásai, szenvedései, a Passio, ez mind énrám vonatkozik. És milyen mértékig szeretett Ő? A szeretet legvégső határáig: „in finem dilexit.”

Oh kegyességgel teli Főpap, aki véred által újra megnyitottad a szentek-szentjének kapuit, aki szüntelenül közbenjársz értem, Tied minden dicsőret és minden dicsőség mindörökké!

7. ÁTADTA MAGÁT, MERT EZT MAGA AKARTA

Az, ami Krisztus érdemeinek és elégtételeinek minden szépségét és teljességét befejezi, az, hogy Krisztus szenvedéseit szabadakaratból és szeretetből vállalta. A szabadság az érdemnek lényeges eleme, mert a cselekedet csak akkor méltó a dicséretre, ha az, aki azt végrehajtja, felelős érte. „Ubi non est libertas, nec meritum” mondja Szent Bernát.

Ez a szabadság kiterjed Jézus egész megváltói küldetésére. Krisztus, az Ember-Isten teljesen szabadon vállalta, hogy Ő szenvedő és fájdalomra képes testében szenvedjen. Amikor ebben a világban megjelent, Atyjának azt mondta: „Íme itt vagyok.” „Ecce venio, ut faciam Deus voluntatem tuam.” „Oh Istenem, jövök, hogy a Te akaratodat megtegyem.” Ő előre látta az összes megaláztatásait, szenvedésének és halálának minden fájdalmát és szabadon, a szíve mélyéről, Atyja és irántunk való szeretetéből mindent vállalt: „Volui.” „Igen, én akarom.” „Et legem tuam in medio cordis mei.” „És a Te törvényed az én szívem mélyén van.”

Krisztus ezt az akaratot egész életén át érintetlenül megőrizte. – Áldozatának órája mindig szeme előtt van, azt türelmetlenül várja, így nevezi: „az Ő órája”, mintha csak ez volna, ami életében számít. Előre megmondja halálát tanítványainak, nekik előre elmondja annak részleteit olyan világos szavakkal, hogy ők ebben nem tévednek. Amikor Szent Péter teljesen megindultan a gondolattól, hogy Mesterét meghalni látja, ellenkezni akar e szenvedések megvalósításával szemben, Jézus őt elutasítja: „Te nem érted az Isten dolgait.” De Ő ismeri Atyját, az Atyja iránti szeretetből és irántunk való szeretetből szent lelkének minden lángolásával szenvedése felé törekszik, de korlátlan szabadsággal és önmagának teljes uralmával. Ha a szeretetnek ez az akarata oly heves, hogy olyan benne, mint egy tűzkatlan: „Égek, hogy egy vérkereszttségben elmerüljek” – ennek ellenére senkinek sem lesz joga, hogy az életét elvegye. Ő saját magától válik meg tőle. Nézzék, miként fogja Ő fényesen

bemutatni e beszédeknek az igazságát. Egy napon Názáret lakói le akarják Őt taszítani egy szikla magasságából. – Jézus elvonul körükből csodálatra méltó nyugalommal. Egy másik alkalommal Jeruzsálemben a zsidók meg akarják kövezni, mert istenségét állítja – elrejtetik és eltávozik a templomból, még nem érkezett el az órája.

De amikor az elérkezik, átadja magát. Nézzék Őt az Olajfák hegyén a kertben. Halálának előestéjén a felfegyverkezett csapat közeledik feléje, hogy Őt elfogják és elítéltessék. „Kit kerestek?” kérdi tőlük. „A názáreti Jézust” válaszukra egyszerűen mondja nekik: „Én vagyok.” Ez az ajkáról hullott két szó elég volt arra, hogy az ellenségeit hátra és a földre vesse. Ő a földön tarthatta volna Őket, ahogy Ő maga mondta: „kérhette volna Atyját, hogy küldjön egy angyalsereget megszabadítására”. Ebben a pillanatban Ő pontosan hivatkozik arra, hogy minden nap látták Őt a templomban és hogy reá teheték volna kezüket, de az óra még nem érkezett el és ezért Ő nem adott nekik engedélyt, hogy maguktól elfogják. Most azonban ütött az óra, amikor a világ üdvéért át kell magát adnia hóhérajának, akik csak mint a pokol hatalmának eszközei működnek: „Haec est hora vestra et potestas tenebrarum.” „Íme a ti órátok a sötétség hatalmáé.” A katonacsapat törvényszékről törvényszékre viszi, Ő engedi őket cselekedni, közben a szanhedrin, a zsidók legfőbb bírósága előtt kijelenti istenfiúi jogait, aztán ráhagyja magát ellenségei dühére. Nézzék Őt Pilátus előtt, elismeri, hogy „az a hatalom, amellyel a római helytartó bír, hogy Őt halálra ítélje, az Atyjától jön.” „Non haberes potestatem adversum me ulla nisi tibi datum esset desuper.” Ha akarta volna, megszabadíthatta volna magát kezeikből, de mert ez az Atyja akarata, ráhagyja magát egy jogosulatlan bíróra: „Tradebat judicanti se injuste.”

Valóban igaz, hogy mert Ő akarta, adta magát a halálnak. „Oblatus est quia ipse voluit.” Ebben a szeretetteljes, teljesen önmagától való, önkéntes átadásban a kereszten, az Ember-Isten e halála által, e szeplőtelen áldozat feláldozásával, aki szeretetből ajánlja fel önmagát, korlátlan szabadsággal – végtelen elégtétel adatott részünkre az isteni igazságszágnak – kimeríthetetlen érdem szereztetett meg számunkra Krisztus által – és az örökélet visszaadatott az emberiségnek. „Et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae.” „Mert befejezte közvetítői művét Krisztus mindazok számára, akik Őt követik, az örökélet érdemszerző oka lett.” Szent Pálnak is joga volt azt mondani, hogy „ez akarat erejénél fogva mi meg vagyunk szentelve a föláldozás által, amelyet Jézus Krisztus egyszer és mindenkorra tett a testével”. „In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel.”

Mert „mindnyájunkért, közülünk mindegyikért halt meg a mi Urunk”, „Pro omnibus mortuus est Christus.” – „Krisztus kiengesztelés lett nem-

csak a mi bűnünkért, hanem az egész világ bűneiért.” „Ipse est propitiationis pro peccatis nostris; non pro nostris autem tantum sed etiam pro totius mundi.” Úgy, hogy Ő az emberek és az Isten közé állított egyetlen Közvetítő: „Unus mediator Dei et hominum homo Christus Jesus.”

Ez a korlátlan szabadság, amellyel Jézus Krisztus önmagát feláldozta, végtelenül megnöveli szeretetét: „Oblatus est quia ipse voluit.”

E pár szó elmondja nekünk, hogy Jézus mennyire önkéntesen vállalta el kínszenvedését. Nem mondotta Ő egy napon a jó pásztorról beszélve, aki életét adta juhaiért: „Atyám szeret engem, mert életemet adom, hogy azt visszavegyem feltámadásom napján. Senki sem ragadja el erővel tőlem, de én azt önmagamtól adom, nekem hatalmam van azt adni és hatalmam van azt visszavenni.”

Ez a szabadság, amellyel Jézus életét adja, teljes. És ez egyike áldozata legcsodálatosabb tökéletességeinek, egyike azoknak a szempontoknak, amelyek a legmélyebben érintik emberi szívünket. „Isten annyira szeretette a világot, hogy egyszülött Fiát adta neki.” És Krisztus annyira szeretette testvéreit, hogy teljesen önmagától, önkéntesen adta magát át, hogy megmentse őket.

8. KRISZTUS ÁLDOZATÁNAK TELJESSÉGE

Szemléljük hittel a fájdalmatokat, amelyeket a megtestesült Ige kiállott, amikor elérkezett számára az óra, hogy kiengesztelje a bűnt. Mi alig tudjuk sejteni, hogy a bűn a szenvedések és megaláztatások milyen mélységeibe vitte Őt le.

Jézus Krisztus az egyetlen, saját Fia Istennek, Ő az Atya kedvtelésének a tárgya. Az Atyának minden működése arra irányul, hogy Őt megdicsőítse: „Clarificavi et iterum clarificabo.” „Én megdicsőítettem és újból meg fogom Őt dicsőíteni.” Mert kegyelemteljes, a kegyelem túlrad benne. Ő egy ártatlan Főpap, ha hasonló is hozzánk, Ő mégsem ismeri sem a bűnt, sem a tökéletlenséget, aki a zsidóknak mondta: „Ki vádolhat közületek bűnről engem?” „A világ fejedelmének, azaz a sátánnak nincs semmije bennem, ami az övé lenne.” Ez annyira igaz, hogy a legelkeseredettebb ellenségei, a farizeusok eredménytelenül kutatták át életét, vizsgálták át tanítását, minden cselekedetét és beszédét úgy, ahogy csak a gyűlölet ezt elvégezni tudja, de nem találtak okot, hogy Őt elítélhessék. S hogy ürügyet találjanak, a hamis tanúkhöz kellett folyamodniok. Jézus maga a tisztaság, „az Atya végtelen tökéletességeinek visszfénye, dicsőségének teljes vakító fényessége”.

És figyeljük, hogy miként kezelte az Atya ezt a Fiút, amikor elérkezett a pillanat Jézus számára, hogy helyettünk kifizesse az igazságosságnak a bűnökért járó tartozást. Íme miként sújtatott ez az „Isten Báránya”, aki önmagát állította a bűnösökért helyettesül. A mennyei Atya, abból az akaratból kifolyólag, amelynek semmi sem áll ellen, „Őt a szenvedésben meg akarta törni.” „Voluit conterere eum in infirmitate.” Jézus szent lelkében felgyülemlenek a szomorúság, bánat és lankadság hullámai oly mértékben, hogy szeplőtelen teste vérizzadságban fürdik, annyira „meg van zavarva és elborítva a mi gonoszságaink árjával”, hogy abban a borzadályban, amelyet az érzelmi természete átél, azt kéri Atyjától, hogy ne kelljen kiinnia a keserűségnek néki nyújtott kelyhét: „Pater mi si

possibile est transeat a me calix iste.” „Atyám, ha lehet, távozzék tőlem ez a kehely.” Az utolsó vacsora előestéjén nem beszélt így: „Volo Pater”, „Akarom”, mondotta akkor Atyjának, mert Ő vele egyenlő, de most az emberek bűneinek, amelyeket magára vállalt, a szégyene megszálja egész lelkét és mint egy bűnöző mondja imáját: „Pater, si possibile est”, „Atyám, ha lehetséges”. De az Atya nem akarja, ez az igazságosság órája, ez az óra, amikor Ő a Fiát, a saját Fiát akarja adni, mint egy játékszert, a sötétség hatalmának: „Haec est hora vestra et potestas tenebrarum.”

Egyik apostola elárulta, a többiek elhagyták, fejük megtagadta, Jézus Krisztus a szolgahad keze között a gúnyolódások és a gyalázások tárgya lesz. Nézzék Őt, Őt a mindenható Istent arcul verik, imándandó arcát, amely a szentek örömét képezi, köpésekkel borítják. Megostorozzák, fejére töviskoronát nyomnak, vállára gúnyolódásból bíborköntöst vetnek, kezébe nádszálat tesznek és aztán ezek a szolgák térdet hajtának előtte szemtelen tréfálkozással. A gyalázatnak milyen mélysége ez Azzal szemben, Aki előtt az angyalok reszketnek. Szemléljék Őt, a világ egyetlen Urát, Akit mint gonosztevőt kezelnek, mint csalót, akit párhuzamba helyeznek egy közismert tolvajjal, akit a tömeg eléje helyez. Nézzék Őt, a törvényen kívül helyezték, elítélték. Két lator között a keresztre függesztették, elszenvedi a tagjaiba bevert szögek fájdalmát és a szomjúságot, amely Őt kínozza. Ő látja a tömeget, amelyet jótéteményeivel elhalmozott, megvetésük jelül fejet hajtani, hallja ellenségeinek gyűlölködő gúnyjait: „Hogyan, másokat megszabadított, önmagát nem tudja megszabadítani. Szálljon le a keresztről, és akkor, de csakis akkor hiszünk benne.” Milyen megaláztatás és milyen meggyalázások!

Szemléljék Krisztus szenvedésének azt a megindító képét, amelyet Izaiás próféta jóval előre megrajzolt. Nem lehet ebből egy vonást külön kiemelni, az egészet el kell olvasni, mert itt minden szónak jelentősége van. „Sokan kábulatban voltak, Őt látván, annyira el volt csúfítva. Kinézése már nem volt egy embernek a kinézése, sem arca az emberek gyermekeié. Nem volt már sem alakja, sem szépsége, hogy magára vonja tekintetünket, sem külseje, hogy felkeltse szeretetünket. Ő az emberek megvetettje és elhagyottja volt, a fájdalmak embere, akit a szenvedés elfogott, tárgy, amely előtt eltakarjuk az arcunkat. Megvetésnek volt kitéve és mi Őt semmibe sem vettük. Valóban a mi fájdalmainkkal volt Ő megterhelve és mi úgy néztük Őt, mint egy elítéltet, Istentől megvert, a megaláztatásnak alávetett embert. Őt általdófték a mi bűneink miatt és megtöretett a mi gonoszságainkért. Az Úr reá visszahullatta mindnyájunk gonoszságát. Őt meggyötirik és Ő aláveti magát a szenvedésnek és nem nyitja ki a száját. Hasonlatos a bárányhoz, melyet a vágóhídra visznek, a nyírója előtti néma juhhoz. Halálra ítélik igazságtalan elítéléssel és kortársai közül ki gondolta azt, hogy Ő kizáratott az élők földjéről, hogy a

fájdalom Őt népének bűnei miatt sújtotta? Mert tetszett az Úrnak, hogy Őt a szenvedéssel összetörje.”

Elég ez? Nem, még nem! A mi isteni Megváltónk még nem jutott le a fájdalmak legmélyére. Nézd Őt, oh lelkem, nézd a te Istenedet a keresztre függesztve, már szinte semmi emberi nincs benne, megvetett söpredéke lett egy dühöngő népségnek. „Ego sum vermis et non homo, opprobrium hominum et abjectio plebis.” „És én féreg vagyok és nem ember, az emberek gyalázata és a népnek söpredéke.” Teste csupa seb, lelke egészen elesett a fájdalom és a gúnyolódások alatt. És ebben a pillanatban, mondja az evangélium, nagy szóval kiáltott: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” Jézust az Atyja magára hagyta. Mi sohasem fogjuk felfogni, hogy a fájdalom milyen mélységét jelenti Krisztusnak az Atyjától való e magárahagyatottsága. Itt misztériummal állunk szemben, amelynek a mélységét egyetlen lélek sem fogja felmérni: Jézus az Atyjától magára hagyatva! És mégis egész élete nem Atyjának akaratát valósította meg?! Nem „teljesítette a küldetést, amelyet tőle kapott, hogy nevét kinyilatkoztassa a világnak?” „Manifestavi nomen tuum hominibus.” Nem szeretetből van, hogy magát átadja? „Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem.” Oh, egészen biztosan! Hát akkor, oh mennyei Atya, miért sújtod így a Te szeretett Fiadat? „Az én népemnek bűneiért!” „Propter scelus populi mei percussi eum.” Mert ebben a pillanatban Krisztus átadta magát értünk, hogy teljes és elégséges elégtételt adjon a bűnért. Az Atya nem látott mást a Fiában, mint a bűnt, amelyet oly mértékben vett magára, hogy „úgy látszott, benne magában van a bűn”. „Eum qui non noverat peccatum pro nobis peccatum fecit.” „Akkor Ő az átkozott lett.” „Factus pro nobis maledictum.” Az Atya magára hagyja és habár Krisztus lényének csúcsa által megőrzi a boldogító istenlátás kimondhatatlan örömét, ez a magárahagyatottság Jézus lelkét oly mélységes fájdalomba meríti, hogy kiszakítja belőle a végtelen aggodalomnak ezt a kiáltását: „Én Istenem, miért hagytál el engem?” Az isteni igazságosság, hogy az emberek bűnét megbüntesse, önmagának szabad folyást engedvén, „mint heves ár rohanta meg az Isten saját Fiát”. „Proprio Filio suo non pepercit Deus sed pro nobis omnibus tradidit illum.” „Isten nem kímélte meg saját Fiát, hanem a halálra adta Őt mindnyájunkért.”

Ha azt akarjuk tudni, hogy az Isten mit gondol a bűnről, akkor nézzük Jézust a kínszenvedésében. – Amikor azt látjuk, hogy Isten a Fiát, akit végtelenül szeret, a kereszt halálával sújtja, akkor megértjük egy kicsit, hogy mi a bűn az Isten szemében. Oh, ha mi az elmélkedésünkben meg tudnók érteni, hogy Jézus három órán át kiáltotta Atyjának: „Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a kehely”, „Si possibile est transeat a me calix iste”, s hogy az Atya azt válaszolta: „Nem”, hogy Jézusnak meg kellett fizetni a mi adósságainkat, vérének utolsó cseppjéig, hogy

aggodalom kiáltásainak és könnyeinek ellenére, „Cum clamore valido et lacrymis”, Isten nem kímélte meg Őt. Ha mi ezt meg tudnók érteni, akkor szent irtózásunk lenne a bűntől. A bűnnek micsoda kinyilatkoztatása, a gyalázatnak, a meggyalázásnak és megaláztatásoknak ez a hal-maza, amely Jézus Krisztust elborította! Kellott, hogy Istennek a bűn elleni gyűlölete olyan hatalmas legyen, hogy Jézust oly mértéktelenül sújtsa, hogy Őt a gyalázat fájdalma alatt összezúzza!

Az a lélek, aki szándékosan követi el a bűnt, az evvel a maga részét adja hozzá a fájdalmakhoz és meggyalázásokhoz, amelyek Krisztusra zúdulnak. Az a maga keserv részét beleöntötte Jézusnak a haláltusájakor nyújtott kelyhébe, az Júdással volt együtt, hogy Őt elárulja, a katonákkal, hogy az isteni arcot köpésekkel borítsák, hogy szemét lekössék és arcul verdessék. Péterrel volt együtt, hogy Őt megtagadja, Heródeszel, hogy Őt neveltségessé tegye, a tömeggel, hogy dühösen követeljék a halálát, Pilátussal, hogy Őt elítéljék gyáván, igazságtalan ítélettel, a farizeusokkal, akik a kinszenvedő Krisztust kielégíthetetlen gyűlöletük mérgével borították, a zsidókkal, hogy tréfálkozzanak Vele és gúnyolódásaikkal halmozzák el Őt. S az a vétkező lélek a végső percében, hogy szomjúságát oltsa, epét és ecetet nyújtott. – Ez annak a léleknek a műve, aki megtagadja, hogy magát az isteni törvény alá vesse; ez Isten egyetlen Fiának, Jézus Krisztusnak halálát okozza. Ha egy napon oly szerencsétlenek voltunk, hogy szándékosan csak egy halálos bűnt is elkövettünk, mi voltunk ez a lélek . . . Mi elmondhatjuk, hogy „Krisztus kinszenvedése az én művem!” Oh keresztre szegezett Jézus, Te vagy a szent, szepőlőtlen Főpap, az ártatlan és makula nélküli Áldozat – és én? Én bűnös vagyok!

Minden tökéletes Jézus áldozatában, a szeretet, amely erre készíti és a szabadság, amellyel Ő ezt végrehajtja. Tökéletes a felajánlott adományban is, Krisztus önmagát ajánlotta fel: „Semetipsum tradidit.”

Krisztus mindent magától ajánl fel, teste és lelke meg van törve, a fájdalmak összezúzták. Nincsen olyan fájdalom, amit Jézus nem ismert volna. Ha figyelmesen olvassuk az evangéliumot, akkor azt fogjuk látni, hogy Jézus szenvedései úgy voltak elrendezve, hogy szent testének minden tagját ériék, hogy szívének minden rostja szét legyen tépve, a tömeg hálátlansága, övéinek elhagyása, anyjának fájdalmai által, hogy szent lelke szenvedjen el minden meggyalázást és megaláztatást, amivel csak el lehet egy embert borítani. Betű szerint megvalósította Izaiás jövődölését: „Sokan kábulatban voltak. Őt látván, annyira el volt csúfitva . . . nem volt sem alakja, sem szépsége, hogy tekintetünket magára vonja, olyannak tűnt fel nekünk, mint egy leprás, teljesen felismerhetetlenül.”

Az Olajfák hegyén, haláltusájakor Krisztus, aki semmit sem túloz, felfedi apostolainak, hogy „ártatlan lelkére úgy ránehezedett, egy olyan

kínzó és keserű szomorúság, hogy a halálát tudta volna okozni”, „Tristis est anima mea usque ad mortem.” Micsoda mélység! Egy Isten, a végtelen Hatalom és mennyei Boldogság, „magát elborítva találja a szomorúságtól, a félelemtől és a bánattól”. „Coepit pavere et taedere et maestus esse.” A megtestesült Ige ismerte mindazokat a szenvedéseket, amelyek majd reá zúdulnak a kínszenvedés hosszú órái alatt. Ez a látomás érzelmi természetében felkeltette azt a teljes ellenkezést, amelyet ezzel kapcsolatban minden egyszerű teremtmény érzett volna. Istenségében, amellyel egyesült lelke, világosan látta az emberek minden bűnét, az Isten szentségével és végtelen szeretetével szemben elkövetett minden sértést.

Mindezeket a gonoszságokat magára vette, mintegy magára öltötte. Ő érezte magára neheznedi az isteni igazságosság minden haragját: „Ego sum vermis et non homo, opprobrium hominum et abjectio plebis”, „Én féreg vagyok, nem ember, az emberek gyalázata és a népnek söpredéke”. Ő előre látta, hogy vére sok ember számára hiába fog folyni és ez a látvány a legnagyobb mértékig növelte szent lelkének keserűségét. De látuk, hogy Krisztus mindent elfogadott.

Ő valóban fenéki kiitta a kelyhet, az utolsó betűig, azaz a legkisebb mértékig megvalósított mindent, amit róla előre jövedöltek. Amikor minden be volt fejezve, amikor elszenvedte minden fájdalomak és megaláztatások legmélyét, elmondhatta Ő a „Consummatum est”-jét. Igen, most már minden be van fejezve és nincs más hátra, mint átadni lelkét Atyjának: „Et inclinatio capite tradidit spiritum”, „És lehajtván fejét, kiadta lelkét”.

Amikor az Egyház a nagyhéten felolvassa nekünk a Passio részletét, ezen a helyen megszakítja azt, hogy csendben imádkozzunk.

Miként az Egyház, boruljunk le mi is és imádjuk a keresztre feszítettet, aki kiadta utolsó leheletét: Ő valóban az Isten Fia: „Deus verus de Deo vero.” Vegyünk részt különösen nagypénteken a kereszti ünnepélyes imáadásában, amelynek az Egyház szellemében helyre kell hoznia a számtalan gyalázást, amellyel az isteni Áldozatot az ellenségei elborították a Golgotán. E meghatározott szertartás alatt az Egyház az ártatlan Megváltó ajkára megindító panaszokat ad. Ezek szösz szerint az istengyilkos népre vonatkoznak, de mi azokat teljesen átvitt értelemben hallgatjuk, lelkünkben azok a bűnbánat eleven érzelmeit fogják felkelteni: „Oh én népem, mit tettem ellened és mivel szomorítottalak meg én téged? Felelj nekem! Mit kellett volna nekem értened tennem, amit én nem tettem volna meg? Elültettelek, mint szőlőim közül a legszebbet és néked számomra csak végtelen keserűség van, mert te szomjúságomban nékem ecetet adtál innom és te lándzsával döföd át a te Megváltód oldalát... Én értem Egyiptomot elsőszülöttjeivel sújtottam és te engem megostoroztál... Hogy kiszabadítsalak téged Egyiptomból, én a fáraót

a Vörös-tengerbe merítettem és te engem a papi fejedelmeknek adtál át . . . Én néked a hullámok között utat nyitottam és te nekem lándzsával nyitottad meg az oldalamat . . . Én előtted mentem, mint világító tűoszlop és te engem Pilátus ítélőszéke elé vezettél . . . Én téged a pusztában mannával tápláltalak és te pofonokkal, ütlegekkel összetörtél . . . Én neked királyi jogart adtam és te az én fejemre töviskoronát tettél . . . Én téged a nemzetek között neveltelek nagyhatalommá fejlesztve és te engem a keresztt akasztófájára kötöttél . . .”

Engedjük, hogy az emberként szenvedő Isten e panaszai megindítsák szívünket. Egyesülünk mi is ahhoz a szeretetteljes engedelmességhez, amely Őt a keresztt áldozatához vezette. „Factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.” Mondjuk néki: „Oh isteni Megváltó, aki annyit szenvedtél a mi szeretetünkért, mi megígérjük néked, hogy mindent megteszünk, hogy többet ne vétkezzünk. Tedd kegyelmed révén, oh imádandó Mester, hogy mi meghaljunk mindannak, ami bűn, ami a bűnhöz és a teremtményhez köt, hogy mi ne éljünk többé, csak Neked!”

Mert „a szeretet, amelyet Krisztus nekünk mutatott, értünk meghalván – mondja Szent Pál – hajt minket, hogy akik élnek, többé ne éljenek önmagukért, hanem Azért, aki értük meghalt”. „Ut et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est.”

9. A HELYTARTÓ UDVARATÓL A KÁLVÁRIAIG

Krisztus szenvedéseinek ájtatossága a keresztút formájában az, amely a legbensőségesebben kapcsolódik a Kálvária áldozatához és az eucharisztikus áldozathoz, miként a szentmise, emlékeztet minket Jézus halálára. „Mortem Domini annuntiabitis donec veniat.”

Hogy a legteljesebb lehetőséggel elnyerjük Jézus vérének reánk való alkalmazását, ime, amit nekünk tennünk kell: minden reggel egyesüljünk Jézussal, hogy vele felajánljuk az Atyának Krisztus vérért, aki a napnak összes szentmiséjében fel fogja magát áldozni. De csináljuk ezt a cselekedetet a hit és szeretetnek nagy bensőségével, ily módon a lehető legnagyobb mértékben fogunk részesülni Jézus kelyhében, mert az Ő vérért az összes misékben a mi és mindnyájunk üdvéért ajánlják fel: „pro nostra omniumque salute”.

Aztán, amikor a keresztutat végezzük, ajánljuk fel újból a mennyei Atyának minden állomásnál az isteni vért, hogy az így a mi lelkünk javára legyen alkalmazva (vagyis kegyelmi hatásai érvényesítve).¹

Jézus szenvedéseinek e szemlélete nagyon termékeny. Meg vagyok győződve, hogy a szentségeken és a szertartások cselekedetein kívül, a lelkünk számára nincs hasznosabb ájtatossági gyakorlat, mint az ájtatosan elvégzett keresztút. Természetfeletti hatékonysága határtalan. A Passio Jézus misztériumainak a „szentek szent”-je, a mi legfőbb Főpapunk kiváltságos műve. Különösen itt ragyogtatja erőneyeit és amikor mi Őt szen-

¹ Ezért Dom. Marmion, ehhez a gondolathoz hűen, a keresztutat szokása szerint mise hálaadása után végezte. Ezt az ájtatosságot neki már a kollégiumba lépésekor ajánlotta egy lazarista szerzetes. Azóta mindig hű maradt ehhez a jótanácshoz és azt lehet mondani, hogy ezt egyetlen nap sem mulasztotta el. Még úton vagy a legjobban elfoglalt beszédek idején is gondja volt arra, hogy ez ájtatosság számára biztosítson magának időt. Utolsó éveiben e jámbor ájtatosságra külön fogadalommal kötelezte magát. Lelki írsaiban ennek az ájtatosságnak külön értekezést szentelt és lelkigyakorlataiban soha sem mulasztotta el, hogy erről ne beszéljen. Még halálos ágyán is erőltette magát, hogy elvégezze ezt az ájtatosságot, egyesítve így utolsó szenvedéseit azokkal a szenvedésekkel, amelyek Jézus életének utolsó óráit jelezték.

vedéseiben szemléljük, akkor megadja nekünk – hitünk mértéke szerint – a kegyelmet, hogy mi is gyakoroljuk azokat az erényeket, amelyeket Ő mutatott meg e szent órái alatt.

Sohase felejtjük el, hogy Jézus Krisztus nem holt és erőtlen mintakép, hanem mindig élő és természetfeletti módon azokban, akik a megkívánt állapotban közelednek feléje, létrehozza azt a tökéletességet, amelyet személyében szemlélnek.

A mi isteni Szabadítónak minden állomásnál a Közvetítőnek hármas jellegével jelenik meg előttünk: 1. Közvetítő, aki minket érdemei által megment. 2. A magasztos erények tökéletes példaképe. 3. Hatékony ok, aki lelkünkben isteni mindenhatóságával meg akarja valósítani az erényeket, melyeknek Ő példáját adja.

Azt mondják majd erre nekem, hogy ezek a jellegek Jézus Krisztus minden misztériumában megtalálhatók. Ez igaz, de mennyire nagyobb teljességgel a kinszenvedésben, amely kiváltságosan Jézus misztériuma.

És ezért, ha munkájukat pár percre minden nap felfüggesztik, elfoglaltságaikat abbahagyják, a teremtmények zaját szívükben elhallgattatják és az Ember-Istent így elkísérik a Kálvária útján, hittel, alázattal és szeretettel, avval az őszinte vágygal, hogy utánozzák azokat az erényeket, amelyeket Ő mutat kinszenvedésében, legyenek meggyőződve, hogy lelkük megkapja azokat a kiváltságos kegyelmeket, amelyek lassanként átváltoztatják azt Jézus – és pedig a keresztre feszített Jézus hasonlóságára. És vajon nem ez a hasonlóság az, amelyre Szent Pál visszavezeti az egész életszentségét?

Hogy összegyűjtsük e gyakorlat értékes gyümölcsseit és hogy elnyerjük azokat a búcsúkat, amelyekkel az Egyház ezt gazdagította, elégséges, ha minden állomásnál megállunk és ott a Megváltó szenvedéséről elmélkedünk.¹

¹ XI. Pius pápa 1931. okt. 2-án kelt rendelkezésével az előtte engedélyezett összes búcsúkat megszüntette és azokat a következőkkel helyettesítette: 1. egy teljes búcsú minden alkalommal, 2. egy másik teljes búcsú, ha aznap megáldozunk vagy ha tízszer elvégezzük a keresztséget és utána legkésőbb egy hónapon belül megáldozunk, 3. állomásonként 10 évi búcsú, ha ésszerű okból a keresztséget végzését meg kellett szakítanunk. – A betegek, akik számára lehetetlen, hogy templomban, az állomásokat járva végezzék a keresztséget, elnyerhetik ugyanezeket a búcsúkat, ha a kezükben tartanak erre a célra megáldott keresztet, oly pap által, akinek erre facultása van, ha elmondanak 20 Miatyánkot, 20 Üdvözlégyet és Dicsőséget és pedig ebből minden állomásra egyet. Jézus Szent Sebeinek tiszteletére ötöt és a pápa szándékára egyet. (14+5+1=20.) És ha ésszerű ok miatt nem lehet a teljes búcsú elnyeréséhez megkívánt 20 Miatyánkot, Üdvözlégyet és Dicsőséget elmondani, minden elmondott Miatyánk, Üdvözlégy és Dicsőség után lehet nyerni egy tíz éves búcsút. – A betegek, akik a betegség súlyossága miatt nem tudják nagy nehézség nélkül elmondani a 20 Miatyánkot, Üdvözlégyet és Dicsőséget, elnyerhetik az előbb említett búcsúkat, feltéve, ha megcsókolják vagy egyszerűen csak bánatos és vallásos érzelemmel nézik az erre a célra megáldott keresztet, amelyet nekik nyújtanak és ha lehetséges, elmondanak egy fohászt a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésének és halálának a tiszteletére.

Semmiféle imaformula nincs előírva, az elmélkedésnek semmiféle formája nincs megszabva, még az sem, hogy az állomás által adott tárgyról elmélkedjünk.

Végezzük most el együtt a Keresztutat. A megfontolásoknak, amelyek minden állomásnál adok, nincs más céljuk – kell-e ezt mondanom – mint az elmélkedést segíteni. Mindenki azt veheti, amit akar, mindenki változtathatja ezeket a megfontolásokat és érzelmeket, követve a maga képességeit és lelkének szükségleteit.

Mielőtt kezdenénk, idézzük emléünkbe Szent Pál ajánlását: Legyenek bennetek az érzelmek, amelyek Krisztust eltöltötték . . . Ő megalázta magát, engedelmeskedvén egészen a halálig, a keresztháláláig. Minél inkább elmélyülünk azokban a lelkiállapotokban, amelyekben volt Jézus szíve – végigjárva a fájdalmas utat; szeretet az Atyával szemben és szeretet az emberekkel szemben – a bűnnek gyűlölete, alázat és engedelmesség – annál inkább etelik a mi lelkünk kegyelemmel, megvilágításokkal, mert a mennyei Atya bennünk Fiának egy tökéletesebb képét fogja látni.

Én Jézusom, Te végigjártad ezt az utat, irántam való szeretetből hordoztad keresztedet. Én Veled akarom végigjárni és úgy, ahogy Te végigjártad. Töltsd el az én szívemet azokkal az érzelmekkel, amelyek elárasztották a Te szívedet e szent órákban. Ajánld fel értem Atyádnak a drága vért, amelyet Te akkor kiontottál az én üdvösségemért és az én elégtéletemért.

1. Pilátus Jézust balálra ítéli

„Jézus a római helytartó előtt áll.” „Stetit ante praesidem.” – Előtte áll, mert mint második Ádám, Ő feje az egész emberi nemnek, amelyet meg fog váltani az áldozatával. Az első Ádám bűnével megérdemelte a halált: „Stipendia enim peccati mors.” Jézus ártatlan, de a világ bűneitől terhelten értünk bűnhődnié kell az Ő véres áldozatával. A papi fejedelem, a farizeusok, saját népe, „körülveszik Őt mint dühös bikák”. A mi bűneink kiáltoznak lármájukban és zajongva kívánják az Igaznak halálát: „Tolle, tolle, crucifige eum!” A gyáva római helytartó „kiszolgáltatja nekik az áldozatot, hogy az a keresztre feszítettessék”. „Tradidit eis illum ut crucifigeretur.”

Mit tesz Jézus? Ha előtte áll, mert Ő a mi fejünk, ha miként Szent Pál mondja „tanúságot tesz” tanításának igazságáról, személye istenségeről és a küldetéséről, de Ő emellett belsőleg megalázta magát a Pilátus által kimondott ítélet előtt; Ő neki elismeri hivatalos hatalmát: „Non haberes potestatem adversus me ullam, nisi tibi datum esset desuper.”

Ebben a méltatlan, de jogos földi hatalomban Jézus Atyjának fölségét látja.

És mit csinál?

„Átadja magát jobban, mint ahogy ki van szolgáltatva.” „Tradidit judicanti se injuste.” Megalázza magát, engedelmeskedvén egészen a halálig. Ő akarattal elfogadja értünk az elítélő ítéletet, hogy nekünk az életet adja. „Oblatus est quia ipse voluit.” Miként egyetlen ember engedetlensége, Ádámé, magával hozta egy nagy számnak a veszét, úgy egynek az engedelmessége, Jézus Krisztusé, minket visszahelyez az igazságba.

Nekünk Jézussal kell egyesülnünk engedelmességben és elfogadni mindent, amit a mi mennyei Atyánk reánk helyez bárki által is, akár Heródes vagy Pilátus által, elfogadni attól a perctől, amikor azoknak a hatalma jogos lesz.

Fogadjuk el már mostantól kezdve a halált is, bűneink kiengesztelésül, mindazokkal a körülményekkel, amelyekkel a Gondviselésnek majd tetszik azt körülvenni. Fogadjuk el azt, mint hódolatot, amelyet mi nyújtunk a bűneink által meggyalázott isteni igazságosságnak és Szentségnek. Jézus halálával egyesítve halálunkat, „az Úrnak szemében értékes” lesz az.

Isteni Mesterem! Én a Te Szent Szíveddel egyesülök. Szent Szívednek, az Atya akaratának való tökéletes alávetettségében és teljes ráhagyatkozásában. A Te kegyelmednek ereje hozza létre az én lelkemben az alávetettségnek azt a szellemét, amely engem fenntartás és zúgolódás nélkül átad az égből jövő akaratnak, mindannak, amit tetszeni fog reám küldeni az órán, amikor el kell majd hagynom ezt a világot.

II. Jézus keresztségével megterhelten

„Pilátus átadta nekik Jézust, hogy keresztre feszítsék. És vitték Őt, hordozván keresztjét.” „Bajulans sibi crucem.”

Jézus engedelmességi cselekedetet végzett, átadta magát az Atya akaratának. És most az Atya megmutatja neki azt, amit az engedelmesség reá helyez: a keresztet. Elfogadja azt, mint az Atya kezéből jövőt, mindazokkal a fájdalomokkal és meggyalázásokkal, amelyeket az magával hoz. Ebben a pillanatban Jézus elfogadta a szenvedéseknek azt a többletét, amelyet ez a súlyos teher hozott agyongyötört vállaira, a kimondhatatlan gyötrődéseket, amelyekkel szent tagjait fogják sújtani a megfeszítés pillanatában. Elfogadta a keserű gúnyolódást, a gyűlölködő káromkodásokat, amelyekkel a leggonoszabb, látszatra győzedelmes ellenségei majd

el fogják borítani, mihelyt látni fogják Őt a gyalázatos akasztófára függesztve. Elfogadta a három órás haldoklást, az Atyától való magárahagyatottságot. Mi sohasem fogunk a mélyére hatolni a sorscsapások mélységének, amelyekbe a mi isteni Megváltónk beleegyezett a keresztfogadásával. Ebben a pillanatban Jézus Krisztus, aki mindnyájunkat képviselt és aki értünk készült meghalni, minden tagjáért elfogadta a keresztest, közülünk mindegyikért. „Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.” Ekkor Ő a saját szenvedésével egyesítette misztikus testének minden szenvedését és lehetővé tette, hogy ezek a szenvedések ebből az egyesítésből merítsék árukát és értéküket.

Fogadjuk hát el a mi kereszttünket Vele egyesülve, úgy, ahogy Ő elfogadta, hogy méltó tanítványai legyünk ennek az isteni Főnek. Fogadjuk azt el okoskodás és zúgolódás nélkül. Ha oly nehéz is volt Jézusnak a kereszt, melyet az Atya reá helyezett, vajon ez csökkentette-e szeretetét és bizalmát az Atyával szemben? Éppen ellenkezőleg. „Én ki fogom inni a keserűség kelyhét, amelyet az Atyám nekem nyújt.” „Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?” Így legyen ez nálunk is. „Ha valaki tanítványom akar lenni, vegye fel keresztyét és kövessen engem.” Ne legyünk azok közül valók, akiket Szent Pál úgy nevez, hogy „Jézus keresztyének ellenségei”. Fogadjuk el inkább kereszttünket, azt, amelyet Isten reánk helyez. E kereszt nagylelkű elfogadásában majd megtaláljuk a békét. Semmi sem békíti meg annyira a szenvedő lelket, mint ez a teljes ráhagyatkozás Isten akarataira.

Én Jézusom! Én elfogadom az összes kereszteket, az összes ellentmondásokat, az összes viszontagságokat, amelyeket az Atya nekem rendelt. Kegyelmednek a kenete adja meg nekem az erőt, hogy hordozzam ezeket a kereszteket ugyanavval a ráhagyatkozással, amelyet Te mutattál, elfogadván keresztedet érettünk. „Add, hogy én ne keressem az én dicsőségemet, csak a Te szenvedéseidben való részvételben!”

III. Jézus először esik el

„A fájdalmak embere lesz és ismerni fogja a gyengeséget.” „Vir dolorum sciens infirmitatem.”

Izaiásnak ez a jövődöleése megvalósul betű szerint. Jézus a testi és lelki fájdalmaktól kimerülten, a keresztfogadás sulya alatt összeesik. A Mindenható elesik a gyengeségtől. Jézusnak ez a gyengesége isteni hatalmát tiszteli meg. Általa Ő kiengeszteli bűneinket, helyrehozza a mi kevélységünknek lázadásait és felemeli az önmaga megmentésére képtelen világot. „Deus qui in Filii tui humilitate jacentem mundum erexit...”

Ezenfelül ebben a percben Ő kiérdemelte számunkra a kegyelmet, hogy megalázkodjunk bűneink miatt, elismerjük bukásainkat és hogy ezeket őszintén bevalljuk. Ő számunkra kiérdemelte az erő kegyelmét, amely fenntartja gyengeségeinket.

Az Atya előtt leborult Krisztussal gyűlöljük hiúságaink és nagyravágyásaink ágaskodásait, ismerjük el gyengeségünk nagyságát és kiterjedését. Amennyire Isten sújtja a fennhéjázókat, annyira vonzza irgalmasságát gyengeségünk bevallása. „Quomodo miseretur pater filiorum . . . quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.” Kiáltunk irgalomért Istenhez azokban a percekben, amikor úgy érezzük, hogy gyengék vagyunk a kereszttel, a kísértéssel, az Isten akaratának teljesítésével szemben. „Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum.” Amikor így alázatosan elismerjük gyengeségünket, akkor majd megnyilatkozik bennünk a kegyelem győzelme, amely egyedül tud minket megmenteni. „Virtus in infirmitate perficitur.”

Keresztet alatt földre borult Jézus Krisztus imádlak Téged. „Isten ereje, Virtus Dei”, Te magadat a gyengeségtől lesújtva mutatod, hogy velünk megtanítsd az alázatot és megszégyenítsd a mi kevélységeinket. „Ő szentséggel teljes Főpap, aki végigjártad a mi megpróbáltatásainkat, hogy hozzánk hasonló légy és hogy tudj együtt szenvedni a mi gyengeségünkkel”, ne hagyj magamra engem, mert én nem vagyok más, csak gyengeség. „A Te erőd lakozzék bennem”, hogy el ne essem a rossz által. „Ut inhabitet in me virtus Christi.”

IV. Jézus találkozik Szent Anyjával

Elérkezett a nap Szűz Mária számára, amikor teljesen meg kellett valósnia Simeon jóvendölésének: „A te lelkedet tör járja át.” Miként egykor, amikor Őt felajánlotta a templomban, Jézussal egyesült, most még inkább, mint valaha a Szent Szűz érzelmeibe akar kapcsolódni és ebben az órában, amikor Jézus be fogja fejezni áldozatát, meg akarja Vele osztani szenvedéseit. A Kálvária hegyére indul, hol Fiát keresztre fogják feszíteni. Az úton találkozik Vele. Milyen határtalan fájdalom látni Őt ebben a rettenetes állapotban. Tekintetük találkozik és Jézus szenvedéseinek a mélysége hívja Édesanyja együtt-szenvedésének mélységét. Mit nem tenne Ő Érte.

Ez a találkozás egyszerre a fájdalmak és az örömnek a forrása volt Jézus számára. A fájdalomnak, látván azt a mély vigasztalanságot, amelybe oly szomorú állapota merítette Édesanyja lelkét és az örömnek, arra a gondolatra, hogy szenvedései ki fogják fizetni az árát mindazoknak a ki-

váltságoknak, amelyekkel Anyja el volt és kellett, hogy elhalmozva legyen.

És ez az oka annak, hogy alig áll meg. Jézusnak a leggyengédebb szíve volt. Lázár sírjánál könnyeket hullatott, Jeruzsálem szerencsétlenségei felett sírt. Soha fiú úgy nem szeretete Anyját, mint Ő, amikor találkozott véle ilyen elgyötört a Kálvária útján. Éreznie kellett szíve minden sejtjének a megmozdulását. És mégis, Ő túlhalad rajta, folytatja az útját kivégzésének helye felé. Mert ez Atyjának az akarata. Mária ehhez az érzelemhez kapcsolódik, Ő tudja, hogy mindennek be kell teljesednie a mi üdvünkért, Ő elveszi a maga részét Jézus szenvedéseiből, követvén Őt egészen a Golgotáig.

Semmi emberinek nem szabad minket visszatartania Isten felé haladásunkban. Semmiféle természetes szeretet nem akadályozhatja meg Krisztus iránti szeretetünket. Át kell rajta mennünk, hogy Krisztussal egyesülésben maradjunk.

Kérjük a Szent Szület, hogy kapcsoljon minket Jézus szenvedéseinek szemléletéhez, hogy adjon nekünk részt az együttérzésben, amit Ő néki tanúsít, hogy onnan merítsük a bűnnek gyűlöletét, amely ilyen kiengesztelést kívánt. Némelykor tetszett az Jézusnak –, hogy megmutassa érzékelhető módon a kínszenvedés szemléletének a gyümölcseit – néhány szent testébe belenyomni, mint például asszisi Szent Ferencébe, Jézus sebeinek a stigáit. Nekünk nem szabad kívánni ezeket a külső jegyeket, de kérnünk kell azt, hogy a szenvedő Krisztus legyen a mi szívünkbe vésvé. Kérjük a Szent Szűztől ezt az értékes kegyelmet: „Sancta Mater istud agas, crucifixi fige plagas cordi meo valide.”

Ó Anya „Íme a Te Fiaid” azzal a szeretettel, amelyet Te néki adsz, tedd, hogy szenvedéseinek emléke minket mindenhová kövessen. Az Ő nevében kérjük ezt Tőled, ezt nekünk megtagadni annyi lenne, mint Néki magának megtagadni, mert mi az Ő tagjai vagyunk. Ó Jézus Krisztus, íme a Te Anyád, Ómiatta add meg nekünk, hogy a Te fájdalmaiddal együtt szenvedjünk, hogy Hozzád hasonlókká legyünk.

V. Cirenei Simon segít Jézusnak keresztjét hordani

„Ahogy kiléptek, találkoztak egy Cirenéből való Simon nevű emberrel, akit kényszerítettek, hogy hordja Jézus keresztjét.”

Jézus kimerült, bár Ő a Mindenható, mégis azt akarja, hogy szent embersége, amely a világ bűnével terhelve volt, érezze az igazságosságnak és a kiengesztelésnek a súlyát. De Ő azt akarja, hogy mi segítsünk Neki keresztjét hordani! Simon mindnyájunkat képviseli és mindnyájunktól

kéri Krisztus, hogy vegyünk részt szenvedéseiben. Csak ezzel a feltétellel lehetünk tanítványai. „Ha valaki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét és kövessen engem.”

Az Atya elhatározta, hogy a fájdalmaik egy része Fia misztikus testének marad, hogy az engesztelés egy részét az Ő tagjai fogják elviselni: „Adimpleo ea quae desunt passionum Christi in carne mea pro corpore ejus quod est Ecclesia.” Jézus is ezt akarja és hogy ezt az isteni elhatározást kijelentse, ezért fogadja el a cirenei segítségét.

De ugyanakkor ebben a pillanatban számunkra kiérdekelte az erő kegyelmét, hogy nagylelkűen viseljük a megpróbáltatásokat. Keresztjébe helyezte a kenetet, amely a keresztjeinket elviselhetővé teszi, mert a mi keresztünket hordozván, valójában az Ő keresztje az, amit mi elfogadunk. A mi szenvedéseinket fájdalmával egyesíti és ezzel az egyesítéssel azoknak felbecsülhetetlen értéket és nagy érdemeknek a forrását adja.

Ez az, amit Szent Pál nekünk értésünkre ad a zsidókhoz írt levelében, hogy minket bátorítson, hogy mindent viseljünk el Krisztus szeretetéért: „Fussuk meg kitartással az előttünk álló küzdőteret. Tekintsünk fel a hit szerzőjére és bevezetőjére, Jézusra, aki a felkínált öröm helyett a keresztalált szenvedte el anélkül, hogy a gyalázzal törődött volna és most Isten trónjának jobbán ül. – Gondoljatok csak Őrá, aki a bűnösök részéről ilyen ellenmondást viselt el, hogy el ne lankadjatok és bensőtökben el ne csüggedjetek.”

Én Jézusom én elfogadom a Te kezedből a részeket, amelyeket Te leveszel az én számomra keresztetdről. Én elfogadom az összes ellenkezőségeket, ellenmondásokat, büntetéseket, fájdalmaikat, amelyeket Te megengedsz vagy amelyeket Néked nekem küldeni tetszik. Én azokat elfogadom, mint a kiengesztelésnek reám eső részét. Egyesítsd azt a keveset, amelyet én végzek a Te kimondhatatlan szenvedéseiddel, mert ezekből kapják az enyéme is minden értéküket.

VI. Egy asszony letörli Jézus arcát

A hagyomány hozza, hogy egy asszony a részvételtől indítva Jézushoz közeledett és néki kendőt nyújtott, hogy letörölje imádandó arcát.

Izaiás előre jövendölte a szenvedő Jézusról, hogy „nem lesz sem alakja, sem szépsége, hogy felismerhetetlenné fogják tenni”. „Non est species ei neque decor nec reputavimus eum.” Az evangélium azt mondja, hogy a katonák durva pofonokat adtak néki, hogy arcába köptek, a tövisel való megkoronázás következtében szent arcára vér folyt. Jézus Krisztus mindezt el akarta szenvedni, hogy a mi bűneinket kiengesztelje, sé-

rüléseivel minket meg akart gyógyítani, amelyeket szent arca elszenvedett. „Livore ejus sanati sumus.”

Elsőszülött testvérünk lévén és minket a szenvedésben helyettesítvén, megszerezte nekünk a kegyelmet, amely minket Atyja gyermekeivé tesz. Nekünk Hozzá hasonlóknak kell lennünk, miután ilyen a mi előrerendelésünknek alakja is. „Conformes fieri imaginis Filii sui.” Hogyan lesz ez? Bár bűneinktől teljesen el van csúfítva Krisztus, szenvedésében mégis megmarad a szeretett Fiú, az Atya kedvtelésének tárgya. Mi ebben hozzá hasonlók vagyunk, ha magunkban megőrizzük a megszentelő kegyelmet, amely a mi isteni hasonlóságunknak a forrása. Továbbá Hozzá hasonlók vagyunk azoknak az erényeknek a gyakorlásával, amelyeket Ő kinszenvedése alatt mutat, ha megosztjuk Vele szeretetét, amellyel az Atyjával és a lelkekkel szemben viseltetik, a türelmét, az erejét, szelídségét, gyengédségét.

Ó mennyei Atya, viszonzásul azokért a sérülésekért, amelyeket a Te Fiad értünk el akart szenvedni, dicsőítsd meg Őt, magasztald fel Őt, add meg néki azt a dicsfényt, amelyet megérdemelt, akkor, amikor imádandó arca oly elcsúfított volt a mi üdvünkért.

VII. Jézus másodszor esik el

Szemléljük újra a mi isteni Megváltónkat, amikor ismét elesik a kereszt súlya alatt. „Isten vállaira helyezte a világ minden bűnét.” „Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.” A mi bűneink azok, amelyek Őt a földre nyomják. Jézus az összes bűnket látja sokaságukban és részleteikben, Ő elfogadja mindezeket oly mértékben, mint a sajátját, hogy ne is látszódjék másnak – magának Szent Pálnak szavai szerint: „mint az élő bűnnek”. „Pro nobis peccatum fecit.” Mint örök Ige, Jézus mindenható, de Ő meg akarja tapasztalni az összetaposott emberiség minden gyengeségét. Ez a teljesen önkéntes gyengeség tiszteletet ad mennyei Atyja igazságosságának és számunkra kiérdemli az erőt.

Ne feledjük sohasem a mi gyenge mivoltunkat, ne engedjük sohasem, hogy kevélyek legyünk. Bármennyire is gondolnánk, hogy nagy haladást valósítottunk meg, mi mindenkor gyengék maradunk azért, hogy hordjuk keresztjeinket Jézus után: „Sine me nihil potestis facere.” Egyedül az isteni erő, amely belőle árad, lesz a mi erősségünk. „Omnia possum in eo qui me confortat.” De ezt az erőt nem kapjuk meg másképp, csak ha ezt gyakran kérjük.

Oh Jézus, aki az irántam való szeretetből gyenge lettél, bűneim súlya alatt a földre estél, add meg nekem az erőt, amely Benned van, hogy cselekedeteimmel mindenkor Téged dicsőítsek.

VIII. Jézus a jeruzsálemi asszonyokhoz beszél

Jézust a nép és asszonyok sokasága követte, akik mellüket verték és felette siránkoztak. Feléjük fordulván Jézus így szól: „Jeruzsálem leányai, ne sírjatok rajtam, hanem sírjatok magatokon, sírjatok a gyermekeitekben, mert eljönnek majd a napok, amikor azt fogják mondani: Boldogok, akik magtalanok voltak . . . És az emberek kiáltani fognak a hegyeknek, hulljatok reánk . . . Mert, ha a zöldelő fával ezt teszik, mit fognak csinálni a száraz fával?”

Jézus ismeri Atyja szentségének és igazságosságának kimondhatatlan követelményeit. Jeruzsálem leányait emlékezteti, hogy az igazságosság és a szentség az isteni Lény imálandó tökéletességei. Ő „szent, ártatlan, tiszta, a bűnösöktől elválasztott Főpap.” Ő csak őket személyében helyettesíti és mégis nézzék, milyen szigorú csapásokkal sújtja Őt az isteni igazságosság. Ha ez az igazságosság Tőle ilyen mértékű kiengesztelést kíván, milyen lesz csapásainak ereje a bűnösökkel szemben, akik megrögzötten visszautasítják az utolsó napig, hogy kiengesztelő részüket egyessék Krisztus szenvedéseivel? „Horrendum est incidere in manus Dei viventis.” Ezen a napon az emberi kevélység megszégyenítése oly mélységes lesz, azoknak a büntetése, akik Istentől nem akartak hallani, oly rettenetes lesz, hogy ezek a szerencsétlenek Istentől örökre messze elvetettek, a kétségbeeséstől a fogaikat fogják csikorgatni és „a hegyeket fogják kérni, hogy borítsák be őket”, mintha ezek el tudnák rejtetni őket az igazságosság tüzes nyilai elől, amelyeknek akkor majd világosan elismerik a teljes méltányosságát.

Kérjük Jézus irgalmát erre a félelmetes napra, amikor Ő el fog jönni, nem mint a mi bűneink alatt görnyedő áldozat, hanem mint korlátlan bíró, „akinek az Atya átadott minden hatalmat”.

Oh én Jézusom, légy irgalmas hozzám! Te, aki a szólótó vagy, add meg nekem, hogy Veled egyesülve maradjak a kegyelem és jócselekedeteim által, hogy Hozzád méltó gyümölcsöket hozzak, hogy én ne legyek bűncím miatt „egy száraz ág, amely arra jó, hogy levágassék és tűzre vettessék”.

IX. Jézus harmadszor esik el

Izaiás a kínszenvedése alatt lévő Krisztusról azt mondja, hogy „Isten Őt meg akarta törni a szenvedéssel”. „Dominus voluit conterere eum in infirmitate.” Jézust összezúzza az igazságosság.

Mi nem fogjuk soha, még a mennyben sem felmérni azt, hogy mit je-

lentett Jézus számára az isteni igazságosság követelményeinek alávetve lenni. Egyetlen teremtmény, még az elkárhozottak sem hordták ennek súlyát egész teljességében. De Jézus szent embersége közvetlen kapcsolat által ehhez az igazságossághoz egyesítve végigszenvedte annak hatalmát és minden szigorát. És azért az áldozat, aki önmagát szolgáltatta ki szeretetből az összes csapásoknak, meg van törve a túlhalmozástól, amely reá nehezedett e szent igazságosságból.

Oh én Jézusom, taníts meg engem a bűnt gyűlölni, amely kötelezi az igazságosságot, hogy Tőled ilyen kiengesztelést követeljen. Add nekem, hogy a Te szenvedéseiddel egyesítsem minden fájdalmamat, hogy ezek által el tudjam törölni bűneimet és már itt a földön értük elégtételt adjak.

X. Jézust megfosztják ruháitól

„Maguk között elosztották ruháimat és öltönyömrre sorsot vetettek.” Ez a zsoltáros jóvendölése.

Jézust mindenétől megfosztották, teljes szegénységben és mezítelenségben van. Még a saját ruhái felett sem rendelkezik, mert mihelyt a keresztre feszítették, a katonák maguk között elosztják azokat és öltönyére sorsot vetnek. – Jézus a Szentlélek indítására: „Per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit Deo”, átadja magát hóhérainak, mint a bűneinkért való áldozat.

Semmi sem oly dicsőséges Istennek és hasznos a mi lelkünknek, mint saját magunk teljes és feltétel nélküli felajánlását egyesíteni avval, amelyet Jézus tett abban a percben, amikor magát átadta a hóhéroknak, hogy ruháitól megfossszák és a keresztre erősítsék, „hogy az Ő kifosztottsága által nekünk adja kegyelmeinek gazdagságát”. Saját magunknak e felajánlása valóságos áldozat, ez az isteni akaratnak való felajánlás, föláldozás az egész lelki életnek az alapja. De hogy ez elnyerje minden értékét, ezt Jézus feláldozásával kell egyesítenünk, mert „ezzel a feláldozással szentelt meg mindnyájunkat Ő”. „In qua voluntate sanctificati sumus.”

Oh én Jézusom, fogadd el az áldozatot, melyet én egész lényem feláldozásával hozok, kapcsolod ezt ahhoz, amelyet Te adtál mennyei Atyádnak, amikor a Kálváriára érkeztél. És vetköztess engem ki minden teremtményhez és önmagamhoz való ragaszkodásból.

XI. Jézust a keresztre szegezik

„Őt keresztre feszítették és két másikat vele, minden oldalára egyet és Jézust a középre.”

Jézus átadja magát hóhérainak, „mint egy bárány, amely meg nem nyitja száját”. A kezek és a lábak keresztre feszítésének gyötrelme kifejezhetetlen. Ki tudná elmondani főleg Jézus szentséges Szívének érzelmeit e gyöttrődések alatt? Kétségtelen, hogy megismételte a szavakat, amelyeket mondott, amikor e világba lépett: „Atya, Te nem akarsz többé áldozatosokat, ezek elégtelenek, hogy elismerjék a Te szentségedet . . . de Te nekem testet adtál: Corpus autem aptasti mihi . . . Íme, itt vagyok!” Jézus szüntelenül Atyjának arcát nézi, a szeretet mérhetetlen érzelmével átadja testét, hogy helyrehozza az örök Felség ellen elkövetett sérelmeket. Két lator közé keresztre feszítik: „Factus obediens usque ad mortem.” És milyen halált szenved el? A kereszthalált. „Mortem autem crucis.” És miért ezt? Mert meg van írva: „Átkozott legyen az, aki a keresztre függesztetett.” Ő magát a „gonosztevők közé” helyezi, hogy elismerje az isteni szentség korlátlan jogait.

Ő érettünk is átadja magát. Jézus, lévén Isten, e percben mindnyájunkat látott. Ő feláldozta magát, hogy minket megváltson, mert neki, a Főpapnak és Közvetítőnek az Atya mindnyájunkat odaadott. „Quia tui sunt.” Mily kinyilatkoztatása ez Jézus irántunk való szeretetének! „Majorum hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.” Nem tehetett már többet. „In finem dilixit.” És ez a szeretet, ez az Atya és a Szentlélek szeretete is, mert Ők egyek.

Ő Jézus, aki „az Atya akaratának engedelmeskedvén és a Szentlélek közreműködésével halálod által a világnak életet adtál, szabadíts meg engem végtelenül szent tested és véred által minden bűnömtől és minden bajomtól, tedd, hogy sérthetetlenül ragaszkodjam a Te törvényedhez és ne engedd, hogy én valaha is elszakadjak Tőled.”

XII. Jézus meghal a kereszten

„És nagy szóval kiáltván Jézus mondá: Atyám, a te kezedbe teszem lelkemet. És ezeket a szavakat mondván, kiadá lelkét.”

Három órai kimondhatatlan szenvedés után Jézus meghal. „Az egyetlen Istenhez méltó feláldozás, az egyetlen áldozat, amely megváltja a világot és megszenteli a lelkeket – be van fejezve.” „Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.”

Jézus Krisztus megígérte, hogy „amikor fel lesz magasztalva a kereszten, akkor mindeneket magához fog vonni”. „Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum.” Mi kettős címen vagyunk az Övéi: mint teremtmények, akiket a semmiből teremtett magának és mint drága vére által megváltott lelkek. „Redemisti nos Domine in sanguine tuo.” Jézusnak, az Ember-Istennek egy csepp vére elég lett volna, hogy minket megváltson, mert benne mindennek végtelen értéke van, de annyi más ok mellett Ő az utolsó cseppig akarta vérét ontani, hagyván átszűrni szent-séges Szívét –, hogy nekünk megmutassa szeretetének nagyságát.

És mindnyájunkért ontotta azt. Mindegyikünk megismételheti teljes igazsággal Szent Pál lángoló szavait: „Szeretett engem és önmagát adta értem.”

Kérjük Őt, hogy kereszthalálának ereje által vonjon minket szent Szívéhez. Kérjük Tőle, hogy haljunk meg önmagunk szeretetének, saját akaratunknak, annyi hűtlenség és bűn forrásának és éljünk annak, aki meghalt értünk. Miután az Ő halálának köszönhetjük lelkünk életét, vajon nem igazságos, hogy csak neki éljünk? „Ut et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est.”

Ó Atya, dicsőítsd meg kereszten függő Fiadat, „Miután megalázta magát a halálig, a kereszthalálig, magasztald fel Őt, hogy minden térd meghajoljon előtte, minden nyelv vallja, hogy a Te Fiad, Jézus, ezentúl a Te örök dicsőségedben él!”

XIII. Jézus testét leveszik a keresztről és anyjának adják

Jézus megölt testét átadják Máriának.

Mi nem tudjuk elképzelni a Szűznek fájdalmát ebben a percben. Soha anya úgy nem szeretete fiát, mint Mária szeretete Jézust. Az Ő anyai szívét a Szentlélek alakította, hogy az Ember-Istent szeresse. Soha emberi szív nem dobogott nagyobb gyengédséggel a megtestesült Igéért, mint Mária szíve, mert Ő kegyelemmel teljes volt és az Ő szeretete nem talált semmiféle akadályt megnyilatkozására.

Továbbá Ő mindent Jézusnak köszönt, szeplőtelen fogantatását, a kiváltásokat, amelyek belőle egy egyedülálló teremtményt alkottak. Ezek neki mind Fia halálának előrelátásával adattak. Milyen kimondhatatlan volt a fájdalma, amikor karjaiba kapta Jézus vérral borított testét!

Vessük magunkat a lábához, hogy tőle bocsánatot kérjünk a bűnökért, amelyek annyi fájdalomnak okai voltak: „Oh Anya, forrása a szeretetnek, engedd nekem megérteni a Te fájdalmaidnak nagyságát, hogy megosszam veled bánatod, tedd, hogy szívemet felgyújtsa Krisztus, az én Istenem iránti szeretet, hogy ne gondoljak másra, csak hogy Neki tessem!”

XIV. Jézust sírjába helyezik

„Miután levették Jézus testét a keresztről, arimateai József gyolcsba takarta és egy sziklába vájt sírba helyezte, ahová még senkit sem temettek.”

Szent Pál azt mondja, hogy „Krisztusnak hozzánk hasonlóknak kell lenni minden dologban”, egészen az eltemetéséig, hiszen Jézus egy közülünk. Szent János mondja „eltemették a zsidók szokása szerint gyolccsal és balzsamokkal”. De Jézus testének, amely az Igével egyesült, „nem kellett elszenvedni az elpusztulást”. Alig marad majd három napig a sírban és Jézus saját erejéből ki fog jönni élettől és dicsőségtől sugárzóan, legyőzve a halált „a halálnak pedig nem lesz többé hatalma felette”.

Az apostol azt is mondja nekünk, hogy mi „a keresztségünk által eltemettünk Krisztussal, hogy meghaljunk a bűnnek”. „Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem.” A keresztség vize olyan, mint a sír, amelyben nekünk a bűnt ott kell hagynunk és ahonnan mi új élettel eltelve jövünk ki, a kegyelem életével. Keresztségünknek szentségi ereje mindig megmarad. A hit és a szeretet által magunkat a sírjába fektetett Krisztussal egyesítve, mi megújítjuk ezt a kegyelmet, hogy „meghajjunk a bűnnek és ne éljünk másnak, csak az Istennek”.

Uram Jézus add, hogy eltemessem a Te sírodba minden bűnömet, minden hibámat, minden hűtlenségemet. A Te halálod és eltemetésed ereje révén add, hogy mindjobban ellentmondjak mindannak, ami engem Tőled eltávolít, az ördögnek, a világ életelveinek, önmagam szeretetének. A Te feltámadásod ereje révén tedd, hogy miként Te, ne éljek másnak, csak a Te Atyád dicsőségének.

10. SZENVEDÉSEI ÉS HALÁLA RÉVÉN KRISZTUS,
A MI FEJÜNK MEGSZENTELI AZ EGYHÁZAT,
AMELY MISZTIKUS TESTE LETT

Jézus Krisztusban, az önmagában tökéletes és teljes emberi természet egyesítve van az Ige, az Isten Fiának személyével. Krisztus sok cselekedetét nem tudja végrehajtani, csak az emberi természet által. Ha dolgozik, ha jár, eszik, alszik, tanít, szenved, ha meghal, ez emberségében van, emberi természete által van. De mindezek a cselekedetek az isteni személyhez tartoznak, amellyel ez az emberiség egyesítve van. Az isteni Személy az, aki cselekszik és működik az emberi természet által.

Ebből következik, hogy mindazok a cselekedetek, amelyeket Jézus Krisztus embersége hajt végre, bármilyen kicsinyek, bármilyen közönségesek, bármilyen egyszerűek, bármilyen korlátozottak is legyenek fizikai valóságukban és földi tartalmukban, azok az isteni Személynek tulajdoníthatnak, amellyel ez az emberség egyesítve van; ezek tehát Isten cselekedetei. Ez okból csak természetfeletti szépséget és ragyogást bírnak, erkölcsi szempontból ezek felbecsülhetetlen árat, végtelen értéket és kimeríthetetlen hatékonyságot nyernek. Krisztus emberi cselekedeteinek erkölcsi értéke az isteni Személy végtelen méltósága szerint mérődik, aki-ben az emberi természet létezik és cselekszik.

Ha ez igaz Krisztus legkisebb cselekedeteiről, mennyivel inkább igaz ez azokról, amelyek sajátágosan földi küldetését képezik vagy ahhoz kapcsolódnak, hogy önkéntesen önmagát állítsa helyettünk, mint szeplő nélküli áldozat, hogy így kifizesse a mi adósságunkat s kiengesztelése és elégtételei által nekünk az isteni életet adja.

Mert ez a küldetése, amelyet teljesítenie kellett, az életpálya, amelyet végig kellett járnia. „Isten reá helyezte mindnyájunk gonoszságát”, reá, aki ember volt, miként mi Ádám fájából, azonban igaz, ártatlan és büntől mentes. „Posuit in eo iniquitatem omnium nostrum.” És mert így, hogy úgy mondjuk, felelősséget vállaló „solidaris” lett a mi természetünkkel és a mi bűneinkkel, Krisztus kiérdemelte, hogy közösségben lévők legyünk Véle igazságosságában és szentségében. Isten, Szent Pál erőteljes

kifejezése szerint, „elküldvén a bűn miatt saját Fiát oly testben, amely a bűn testéhez hasonló, a bűnt a testben elítélte”. „Deus Filium suum mit-tens in similitudinem carnis peccati et de peccato damnavit peccatum in carne.” És még meglepőbb erővel mondja: „Krisztust, aki egyáltalán nem ismerte a bűnt, Isten értünk bűnné tette.” „Eum qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit.” Micsoda erő van ebben a kifejezésben: „peccatum fecit!” Az apostol nem azt mondja: „bűnössé”, hanem helyesen „peccatum”, „bűnné” tette.

Krisztus a maga részéről elfogadta, hogy magára veszi minden bűnünket oly mértékben, hogy Ő valamiképpen a kereszten az egyetemes bűn, „az élő bűn” legyen. Ő önkéntesen vállalta a mi helyettesítésünket és ezért majd halállal sújtják. „Vére által a mi váltságunkat fogja képezni.” Az emberiség meg lesz váltva, „nem veszendő dolgok által, ezüst vagy arany által, hanem drága vér által, a hibátlan és makulátlan Bárány vére, Krisztus vére által, aki erre már a világ teremtése előtt kijelöltetett.”

Oh ne feledjük azt, hogy „mi nagy áron váltattunk meg!” Jézus Krisztus értünk utolsó cseppig ontotta ki véré. Teljesen igaz, ha azt mondjuk, hogy ennek az isteni vérnek egy cseppje is elégséges lett volna a mi megváltásunkra. A legkisebb szenvedés, Krisztus legenyhébb megalázkodása, még egyetlen a szívéből kiszakadt kívánság is elégséges lett volna, hogy kiengeszteljen minden bűnt, minden büntetett, amit csak el lehet követni, mert Krisztusnak minden egyes cselekedete, lévén isteni Személy cselekedete, végtelen értékű elégtételt képez. De, hogy Isten még inkább kimutassa a világ előtt a végtelen szeretetet, amelyet Fia neki hoz. „*Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem*”, és kimondhatatlan szeretetét ugyanennek a Fiúnak a mi irányunkba, „*Majorem hac dilectionem nemo habet*”, hogy nekünk még élénkebben, fogható módon érzékelhetővé tegye, hogy mennyire végtelen az isteni szentség és mély a bűnnek a rosszasága – és más okokból is, amelyeket mi nem tudunk felfedezni, – az örök Atya megkívánta az emberiség bűneinek elégtételeként isteni Fiának minden szenvedését, a kinszenvedést és a halált. Igazában tehát az elégtétel nem volt teljes, csak akkor, amikor a keresztt magasságából Jézus haldokló hangjával kimondotta a „*Consummatus est*”-et. „Minden befejeztetett.” Csak ekkor teljesítette be Jézus személyes földi küldetését és valósította meg üdvözítői művét.

Jézus Krisztus ezekkel az elégtételekkel különben, miként életének minden cselekedetével, kiérdemelte számunkra a megbocsátás, az üdvözülés és a megszentelődés minden kegyelmét.

Mi is valójában az érdem?

Jog a jutalmazásra. Mikor azt mondjuk, hogy Krisztus cselekedetei számunkra érdemszerzők, akkor azt mondjuk, hogy ezek révén Krisztusnak joga van ahhoz, hogy az örökélet és minden kegyelem, amely ide vezet vagy ehhez tartozik, nekünk megadassék. Ez éppen az, amit Szent Pál

nekünk mond: „Mi megigazoltak vagyunk, azaz az Isten szeme előtt igazak lettünk, nem a mi saját cselekedeteink által, hanem ingyenesen, Isten ingyen adománya által, amely számunkra a Jézus által végrehajtott megváltáson keresztül jön.”

Egy Istennek ez a föláldozása, ez az önkéntes és szeretetteljes föláldozás, az emberi nem üdvét hozta létre. Jézus halála minket megvált, minket Istennel kiengesztel, visszaállítja a szövetséget, amelyből számunkra minden jó származik. Megnyitja nekünk újra a mennyek kapuit, nekünk adja az örökélet örökségét. Ez az áldozat ezentúl mindenre elég, ezért van, hogy amikor Krisztus meghal, a jeruzsálemi templom kárpítja kettéhasad, hogy jelezze azt, hogy a régi áldozatok mindörökre megszűntettek és helyettesítettek az Istenhez méltó egyetlen áldozattal. Ezentúl nincs üdvösség és igazságosság, csak a kereszt áldozatában való részvételben, amelynek gyümölcsei kimeríthetetlenek. „Evvél az egyetlen áldozattal, mondja Szent Pál, Krisztus mindörökre megszerezte a tökéletességet azoknak, akiknek meg kell szenteltetniök.”

Szent Pál nem fárad el a javaknak felsorolásában, amelyek a javunkra válnak az Ember-Isten életével és szenvedéseivel szerzett végtelen érdemek révén. A nagy apostol, amikor erről beszél, ujjong és gondolatai kifejezésére nem talál más kifejezéseket, mint ilyeneket: bőség, túlbőség, gazdagság, s erről azt állítja, hogy „kifürkészhetetlen”. Krisztus halála „minket megvált”, Isten közelébe hoz, Véle minket kiengesztel, „minket megigazulttá tesz”, „nekünk Krisztus szentségét és új életét hozza”. Hogy mindezt összefoglalja az apostol, Krisztust Ádámhoz hasonlítja, akinek művét helyrehozni jött. Ádám számunkra a bűnt hozta, az elítélést és a halált. Krisztus, a második Ádám, nekünk a megigazulást, a kegyelmet, az életet adja. „Translati de morte ad vitam.” „Mi a halálból átmentünk az életbe”, a megváltás bőséges volt. „Copiosa apud eum redemptio.” „Mert az ingyenes adománnyal (a kegyelemmel) nem úgy van, mint a bűnnel... és hogyha egy ember által a bűn uralkodott a földön, annál inkább azok, akik a kegyelem bőségét kapják, uralkodni fognak az életben egyedül Jézus Krisztus által. Ott, ahol a bűn bőségben volt, a kegyelem még bőségesebb volt.” Ezért „azok számára nincs már elítélés, akik Jézus Krisztussal egyesülve akarnak élni”.

A mi Urunk fölajánlván az Atyjának a mi nevünkben a végtelen értékű elégtételt, megsemmisítette az akadályt, amely az ember és Isten között volt. Az örök Atya most szeretettel tekinti a Fia vére által megváltott emberi nemet. Fia miatt elhalmozza minden kegyelemmel, amelyekre annak szüksége van, hogy magát Véle egyesítve, „hogy neki éljen” magának az Istennek az életével. „Ad serviendum Deo viventi.”

Így minden természetfeletti jó, amit kapunk, minden világosság, amelyet Isten tékozlása nyújt, minden segítség, amellyel Ő körülveszi lelki életünket, mindezek Krisztus élete, szenvedése és halála erejénél fogva

engedélyeztetnek nekünk. A megbocsátásnak, a megigazulásnak és az állhatatosságnak minden kegyelme, amelyet Isten ad vagy fog adni, mindörökké minden idők lelkeinek, egyetlen forrását a keresztszen bírja.

Óh, valóban, ha „Isten annyira szerette a világot, hogy Fiát adta neki”, ha „kiragadott minket a sötétség hatalmából és átvitt Fiának országába, akiben mi megváltásunkat és bűneink bocsánatát bírjuk”, ha – Szent Pál tovább folytatja – „Krisztus mindegyikünket szerette és érettünk önmagát adta”, hogy bizonyítsa a szeretetet, amellyel testvéreivel szemben viseltetik, ha „önmagát adta, hogy minket megváltson minden gonoszságtól”, hogy „minket megtisztítván, népet szerezzen, amely az Övé” – akkor mi miért haboznánk még Krisztusba vetett hitünkben és bizalmunkban? Ő mindent kiengesztelt, mindent megfizetett, mindent kiérdemelt és az Ő érdemei a miéink. Íme, mi „gazdagok lettünk az Ő minden javaiból”, úgy, hogy ha mi akarjuk, „semmi sem hiányzik nekünk a mi szentségünkhöz”. „Divites facti estis in illo, ita ut *Nihil* vobis desit in ulla gratia.”

Semmi sem oly biztos Isten gondolatában, mint Krisztus egyesülése választottaival. És ezért Krisztus misztériumai a mieink. Ez elsősorban azt jelenti, hogy az örök Atya minket Fiával együtt látott Jézus minden átélt misztériumában és Krisztus ezeket, mint az Egyház feje valósította meg. Még azt is mondanám ez okból, hogy Krisztus misztériumai inkább a mieink, mint az övéi. Krisztus mint Isten Fia nem szenvedte volna el a megtestesülés megaláztatásait, a kinszenvedés fájdalmait és szenvedéseit, nem lett volna szüksége a feltámadás győzelmére, amely halála gyálázatát követte. Mindezekben átment, mint az Egyház feje, Ő magára vette a mi nyomorúságunkat és a mi gyengeségeinket. „Vere languores nostros ipse tulit.” Ő át akart menni azon, amin nekünk magunknak kellett volna átmennünk, s mint Fej, számunkra kiérdemelte a kegyelmet, hogy minden misztériumában a nyomában járjunk.

Mert maga Jézus Krisztus sem választ el magától minket semmiben sem, amit Ő csinál. – Kijelenti, hogy Ő a szőlőtő, s mi vagyunk a vesszők. Melyik egyesülés nagyobb, mint ez, mivel ugyanaz az élet kering a gyökérben, mint a vesszőkben. Ő azt akarja, hogy az az egyesülés, amely Őt tanítványaihoz köti a kegyelem által, ugyanaz legyen, mint amely a természet által Őt az Atyjával azonosítja. „Ut unum sint sicut tu Pater, in me et ego in te.” „Hogy egyek legyenek, miként Te Atyám énbennem vagy és én Tebenned.” Ez a végső cél, ahová Ő minket el akar vezetni misztériumai által.

Épp így, az összes kegyelmeket, amelyeket minden egyes misztériumával kiérdemelt, azért érdemelte ki, hogy azokat nekünk szétossza. Ő Atyjától a kegyelem teljességét kapta, „Vidimus eum plenum gratiae”, de ezt nem egyedül csak maga számára kapta, mert Szent János mindjárt hozzáteszi, hogy magából ebből a teljességből mindnyájan merítettünk.

„Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus.” Ezt Tőle kapjuk, mert Ő a mi Fejünk és Atyja mindent alája rendelt. „Omnia subjecit sub pedibus ejus; et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam.” „Ő mindent lába alá helyezett és Őt adta Egyháza legfőbb Fejének.”

Úgyhogy Jézus bölcsessége, igazságossága, szentsége, ereje, a mi bölcsességünk, a mi igazságunk, a mi erőnk lett. „Christus factus est nobis sapientia a Deo et justitia et sanctificatio et redemptio.” Minden, ami az Övé, rendelkezésünkre áll, a miénk. Gazdagok vagyunk az Ő gazdagságából, szentek az Ő szentségéből. „Óh ember, mondja a tiszteletreméltó de Blois Lajos – aki oly szegény és kifosztott vagy önmagadtól, ha igazán szereted az Istent, nézd, gazdag vagy Krisztusban. Mert te alázatosan magadnak tulajdoníthatod azt, amit Krisztus érted tett és szenvedett.”

Krisztus valóban a miénk, mert mi a misztikus teste vagyunk. Az Ő elégtételei, az Ő érdemei, az Ő örömei, az Ő dicsósága a miénk . . . Óh kimondhatatlan helyzete, adottsága a kereszténynek, ily bensőségesen kapcsolódva lenni Jézushoz és állapotaihoz! Óh csodálatra ragadó nagysága a léleknek, amelynek teljesen rendelkezésére áll a kegyelem, amelyet Krisztus kiérdemelt misztériumaiban! „Ita ut nihil vobis desit in ulla gratia!”

II. ÖRÖKKÉ ÉLVÉN Ő MEG NEM SZÚNIK ÉRTÜNK KÖZBENJÁRNI AZ ATYJÁNÁL¹

Krisztus szenvedései történelmi, anyagi tartalmukban elmúltak, de az erejük megmarad és a kegyelem, amely bennük minket részesít, mindig hat.

Krisztus megdicsőült állapotában már nem érdemel többé, csak halandó állapotában tudott érdemet szerezni addig a percig, míg kilehelte lelkét a kereszten. De az érdemeket, amelyeket szerzett, nem szűnik meg juttatni „Krisztus tegnap volt, Ő ma van, Ő a századokban él.” „Christus heri et hodie, ipse et in saecula.” Ne felejtjük el, hogy Krisztus akarja misztikus testének a szentségét. Az összes misztériumai abban találkoznak és arra irányulnak, hogy megteremtsék ezt a szentséget. „Dilexit Ecclesiam et seipsum tradidit pro ea ut illam sanctificaret.”

De melyik ez az Egyház? Az embereknek az a legkisebb része, amelynek az a kiváltság jutott, hogy láthatták az Ember-Istent a földön? Biztos, hogy nem. A mi Urunk nem jött csak Palesztína lakóiért, akik akkor éltek, hanem minden századok minden emberéért. „Pro omnibus mortuus est Christus.” Krisztus tekintete isteni volt, minden lélekre kiterjedt, szeretete megmarad épp oly korlátlanul és hatékonyan, mint azon a napon, amikor kiontotta véré a világ üdvéért.

Ha az érdemszerzés ideje számára megszűnt, az érdemei gyümölcseinek közlésére (juttatására) az idő megmarad és a választottak utolsójának üdvéig folytatódni fog. Krisztus örökké él! „Semper vivens ad interpellandum pro nobis.”

Emeljük tekintetünket egészen az égig, a szentélyig, ahová feltámadása után negyven napra Krisztus felszállt és nézzük ott a mi Urunkat, amint mindenkor az Atyja színe előtt tartózkodik. „Introivit in caelum, ut appareat *nunc* vultui Dei pro nobis.”

Miért tartózkodik Krisztus állandóan Atyja színe előtt?

Mert Ő a Fia, az Isten egyetlen Fia. Számára egyáltalán nem jogtalan igénylés, magát Istennel egyenlőnek kijelenteni, mert Ő az Isten valósá-

¹ „Semper vivens ad interpellandum pro nobis.”

gos Fia. Az örök Atya Őt nézi és így szól hozzá: „Filius meus es tu, ego hodie genui te.” „Te az én Fiam vagy, az örökkévalóság napján nemzetelek Téged.” Ebben a percben, amikor ezeket a sorokat olvassuk, Krisztus ott van az Atyja előtt és azt mondja neki: „Pater meus es tu.” „Te az én Atyám vagy”, én valóban a Te Fiad vagyok. És mint Isten Fia, joga van az Atyját szemtől-szembe nézni, mint egyenlő az egyenlővel véle érintkezni, épp így véle uralkodni a századokban.

De Szent Pál hozzáteszi, hogy miértünk gyakorolja ezt a jogot, miértünk tartózkodik Atyja előtt.

Mit akar ezzel mondani, ha nem azt, hogy Krisztus az Atyja színe előtt tartózkodik, nemcsak az egyetlen Fiú címén, aki isteni kedvtelésnek a tárgya, hanem még a Közvetítő címén is! Jézusnak hívják, azaz Megváltónak, ez a név isteni, mert Istentől jött, mert Isten adta neki. Krisztus az égben van, az Atya jobbán, mint a mi képviselőnk, mint a Főpapunk, mint a Közvetítőnk. Ebben a minőségben hajtotta végre itt a földön az utolsó betűig és minden részletében Atyja akaratát, akarta élni misztériumait. Ugyanebben a minőségben él most az Isten jobbán, hogy neki följajánlja érdemeit és hogy a mi lelkünkkel szüntelenül közölje misztériumainak gyümölcseit, hogy azt megszentelje. Szünet nélkül följajánlja Atyjának értünk bevégzett áldozatát, amely azonban személyében fennáll. Megmutatja Atyjának öt sebé, amelyeknek meg akarta őrizni a sebhelyeit, azokat a sebeket, amelyek ünnepélyes bizonyítékai és teljes záloga a kereszten történt föláldozásának. Az Egyház nevében, amelynek Ő a Feje, áldozatával egyesíti a mi imádásunkat, a mi hódolatainkat, a mi imádságunkat, a mi könyörgéseinket és a mi hálaadásainkat. Szünet nélkül jelen vagyunk a mi velünk érző Főpapunk gondolatában, szünet nélkül a mi megszentelésünkre érvényesíti érdemeit, elégtételeit, áldozatát. „Semper vivens ad interpellandum pro nobis.”

Így van az égben és lesz is az idők végéig egy áldozat, amelyet értünk bemutat Jézus Krisztus kiváló és magasztos módon, de örök folytatatlanságban a kereszten történt föláldozásával. „Per hostias suas apparuit.”

És így megértjük, hogy Szent Pál, miután átlátta ennek nagyságát és hatóerejét számunkra, ezt a sürgető buzdítást hallatja: „Tehát miután, Jézusban, az Isten Fiában nekünk egy kiváló Főpapunk van, aki behatolt az egekbe, maradunk erősek a mi hitünk megvallásában.” Melyik hitben? – Hit Jézus Krisztusban, legfőbb Közvetítőnkben, hit áldozatának és érdemeinek végtelen értékében, hit isteni befolyásának korlátlan terjedelmében. „Közelítsük tehát meg – folytatja az apostol – közelítsük meg biztonsággal a kegyelem trónját, hogy irgalmat nyerjünk és hogy megsegíttettek legyünk alkalmas időben.”

Ugyan milyen kegyelmet tudna tőlünk megtagadni az a Főpap, aki velünk tud szenvedni gyengeségeinkben, betegségeinkben, szenvedéseink-

ben, mivelhogy hozzánk hasonlóképpen mindezeket átszenvedte. Ez az oly hatalmas és hatékony Főpap, aki lévén Isten Fia, Atyjával, mint egyenlő az egyenlővel érintkezik. „Volo Pater”, ez a Főpap, aki velünk úgy akar egyesülve lenni, miként a testben a fej van a többi tagokkal. A megbocsátásnak, a tökéletességnek, a szentségnek milyen kegyelmeit nem remélheti az a lélek, aki őszintén törekszik véle egyesülve maradni a hit, a bizalom és a szeretet által?

Milyen erősebb indítékunk lehet még nekünk a bizalomra? Krisztus, akinek életét olvassuk az evangéliumban, akinek misztériumait ünnepeljük, az mindig élő, mindenkor értünk közbenjáró, istenségének ereje mindig működő, a hatalom, amellyel bír szent embersége (mint az Igével egyesült eszköz) meggyógyítani a betegeket, megvigasztalni a szomorúakat, éltetni a lelkeket, mindig ugyanaz. Miként egykor, úgy továbbra is Krisztus a tévedhetetlen út, amely Istenhez vezet, az igazság, amely megvilágít minden e világra jövő embert, az élet, amely megment a haláltól. „Christus heri et *hodie*, ipse et in saecula.”

Úr Jézus Krisztus! Én hiszem ezt, de gyarapítsd az én hitemet! Én tökéletesen bízom érdemeid valóságában és teljességében, de erősítsd meg ezt a bizalmamat! Én szeretlek Téged, aki megmutattad a szeretetedet misztériumaiddal „in finem”, mindvégig, de növeljed szeretetemet!

12. SZÜZ MÁRIA BEKAPCSOLÓDÁSA FIÁNAK, JÉZUS KRISZTUSNAK MŰVÉBE

Ha Jézus Krisztus az Isten Fia, „az Atya öléből” való örök és kimondhatatlan születése által, „Filius meus es tu, ego hodie genui te”, úgy Ő az ember fia egy asszony öléből való időbeli születése által. „Misit Deus Filium suum, factum ex muliere.” „Isten elküldte egy asszonytól lett Fiát.”

Ez az asszony Mária, de ez az asszony Szűz is. Tőle és egyedül Tőle bírja Krisztus emberi természetét, tőle kellett az ember fiának születnie, Ő valóságosan Isten anyja. Mária tehát valójában a kereszténységben egyedülálló, transcendens, lényeges helyet foglal el. Mint ahogyan az „ember fia” minősége nem választható el Krisztusban az „Isten Fia” minőségétől, hasonlatosan kapcsolódik Mária Jézushoz. Valóban, Szűz Mária a megtestesülés titkába egy címen lép be, amely magához a titok lényegéhez tartozik.

Időbeli születésével Jézus valóságosan Mária fia. Az Isten egyetlen Fia, a Szűznek is egyetlen Fia.

Ilyen az a kimondhatatlan kapcsolat, amely Jézus és Mária között van; Ő az Anya és Jézus a Fia. Ez a kapcsolat föloldhatatlan és mint-hogy ugyanakkor Isten Fia, aki a világot megmenteni jött, Mária tényleg, bensőségesen kapcsolódik az egész kereszténység éltető hittitkához. Ez minden nagyságának és isteni anyasága különös kiváltságának az alapja.

Az isteni tervben Mária elválaszthatatlan Jézustól és a mi szentségünk abban áll, hogy amennyire csak tudunk, kapcsolódjunk be az isteni ökonómiába. Az örök gondolatokban Mária valójában magának Krisztus titkainak a lényegéhez tartozik. Jézus Anyja, Anyja annak, akiben mi mindent megtalálunk. Az isteni tervet követve, az emberek számára az élet, csak Krisztus, az Ember-Isten által van adva. „Nemo venit ad Patrem, nisi per me . . .” „Senki sem jön az Atyához, csak általam.” De Krisztus csak Mária által adatott a világnak. „Propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis et incarnatus est . . . ex

Maria Virgine.” Ez az isteni rend. És ez a rend változhatatlan. Jegyezzük jól meg, hogy ez a rend valójában nemcsak a megtestesülés napjára érvényes, amikor az megvalósult. Érvénye folytatódik még a megtestesülés gyümölcseinek a lelkekre való alkalmazásában is. Miért van ez? Mert a kegyelem forrása Krisztus, a megtestesült Ige, de krisztusi, közvetítői minősége elválaszthatatlan marad az emberi természettől, amelyet a Szűztől vett.

Krisztus, miután Máriától megkapta az emberi természetet, minden misztériumához hozzátársította Édesanyját, a templomban történt felajánlástól kezdve egészen a Kálvárián történt föláldozásig.

És mi Krisztus minden misztériumának a célja?

Hogy abból a mi természetfeletti életünk példaképét megteremtse, hogy abból a mi megszentelődésünk váltságdíja és minden szentségünk forrása legyen. Hogy azokból a testvérekből, akiknek hozzá hasonlóknak kell lenniök, teremtsen egy örök és dicsőséges társaságot. Ezért az új Ádámhoz Mária hozzá van társítva, mint új Éva, de Ő sokkal jobban, mint Éva „az élők anyja”. Ő Anyja azoknak, akik Fiának kegyelméből élnek.

Ez a társulás nem volt csak külsőleges. Krisztus, lévén Isten, lévén mindenható Ige, Anyjának lelkében létrehozta azokat az érzelmeket, amelyekkel neki bírnia kellett azok iránt, akiket Krisztus testvéreivé akart tenni avval, hogy Ő Máriától született és azok misztériumait élék. A Szűz pedig a maga részéről, megvilágítva a kegyelemtől, amely benne túlaradt, Jézus e meghívására egy „Fiat”-tal felelt, amelyben lelke teljes egészében kiáradt önmaga alávetésével és Fiával szellemben való egyesülésével. A Szűz beleegyezését adta a Megtestesülés isteni tervébe, elfogadta, hogy bekapcsolódjék egyedülálló címen a megváltás tervébe. Ő elfogadta nemcsak azt, hogy Anyja legyen, hanem hogy magát hozzátársítsa a megváltás egész küldetéséhez. Jézus minden egyes misztériumánál néki meg kellett újítani ezt a szeretettel teljes „Fiat”-ot, egészen addig a pillanatig, amikor Ő maga is elmondhatta, miután a Kálvárián a világ üdvéért feláldozta azt a Jézust, azt a Fiút, azt a testet, amelyet Ő alkotott, azt a vért, amely az övé volt; hogy „Minden be van fejezve”.

Ám Jézus egészen kiváltságos műve, legszentebb misztériuma a Passio, a kinszenvedése, mert a kereszten való véres áldozattal fejezi Ő be azt, hogy az embereknek az isteni életet adja, hogy őket visszahelyezze istengyermeki méltóságukba. Jézus Krisztus Édesanyját bele akarta kapcsolni ebbe a hittitokba, egy oly különleges címen és Mária itt oly teljesen egyesült Megváltó Fiának akaratával, hogy Ő vele valóságosan osztozik – ámbár teljesen megőrzi egyszerű teremtményi rangját – a dicsőségben, hogy ebben a pillanatban Ő minket a kegyelem életére szült.

A mi Fejünk Anyja, Szent Ágoston gondolata szerint, avval, hogy Őt méhéből szülte, lelkével, akaratával és szívével ez isteni Fő minden tag-

jának az anyja lett. „Corpore mater capitis nostri, spiritu mater membrorum ejus.”

Menjünk a Kálváriára abban a percben, amikor Jézus Krisztus befejezi a művét, amelyet Atyja adott neki, hogy azt itt a földön megvalósítsa. A mi Urunk a földön apostoli küldetésének határához érkezett el: az Atyával ki fogja engesztelni az egész emberiséget. Ki van a kereszt lábánál ebben a végső pillanatban? Mária, Jézus anyja Jánossal, a szeretett tanítvánnyal és egy pár asszony. „Stabat mater ejus.” Ő áll ott és megújítja Fiának följajlását, amelyet egykor tett, amikor bemutatta a templomban. Ebben a percben az örök Atyának följajlanlja a világ váltságául „méhének áldott gyümölcset”. Jézusnak már csak pár perce van az életben, akkor az áldozat befejeződik és az isteni kegyelem az embereknek adatik. Nékünk anyáinkul akarja adni Máriát. Ez itt egyik alakja annak az igazságnak, hogy az Ige a megtestesülésben az egész emberiséggel egyesült, a választottak alkotják Krisztus misztikus testét, melytől őket nem lehet elválasztani. Krisztus nekünk adja Anyját, hogy a lelki rendben is anyánk legyen és Mária minket nem fog elválasztani Jézustól, az Ő Fiától, a mi Fejűnkől.

Mielőtt kiszenvedne és „befejezné – miként Szent Pál mondja – a lelkek népének a meghódítását, amelyből Ő dicsőséges országát akarja alkotni”, Jézus a kereszt lábánál látja Anyját nagy fájdalomba merülve és tanítványát, Jánost, akit annyira szeretett. Ez maga hallotta és nekünk elmondja az utolsó szavakat. Jézus ezt mondja Anyjának: „Asszony, íme a Te Fiad.” S utána a tanítványnak mondja: „És íme a te Anyád.” Szent János mindnyájunkat képviseli itt. Jézus meghalván, Anyját reánk hagyja. Vajon Jézus nem a mi elsőszülött testvérünk? Nem vagyunk mi arra rendelve, hogy mi hozzá hasonlók legyünk oly módon, hogy „Ő elsőszülött testvére legyen a testvérek sokaságának?” – Ám, ha Krisztus a mi elsőszülött testvérünk lett, Máriától vévén a természetet, amely olyan, mint a miénk, amely Őt a mi fajunk részesévé tette, mi csodálkozni való volna azon, hogy meghalván, anyáinkul adta a kegyelem rendjében azt, aki anyja volt az emberi természet szerint?

És mivel beszéde az Ige beszéde volt, mindenható és isteni hatékonyságú. Szent János szívében a fiúnak Máriához méltó érzelmeit keltette, teljesen úgy, amint a Szűznek a szívében megteremtett egy különleges gyengédséget azok iránt, akiket a kegyelem Jézus Krisztus testvéreivé tesz. – Másrészt kételkedhetünk-e egy percre is abban, hogy a Szűz ne válaszolt volna egy „Fiat”-tal, miként egykor Názáretben. Ez alkalommal azonban csendben, de telve szeretettel, alázattal és engedelmisséggel, amellyel az Ő teljes akarata belefolyt Jézus akaratába, hogy így megvalósítsa Fiának utolsó kívánságát.

Szent Gertrud elmondja, hogy egy napon az istentiszteletnél hallván énekelni az evangéliumnak e Krisztust jelentő szavait „Primogenitus

Mariae Virginis”. „Szűz Mária elsőszülöttje”, azt mondotta magában, „az egyetlen Fiú címe sokkal inkább megfelelőbbnek látszanék Jézushoz, mint az elsőszülötti cím”. Azalatt, míg megállt ennél a gondolatnál, Szűz Mária megjelent neki, „Nem – mondotta a nagy apácának – egyáltalában nem, nem az egyetlen fiú, hanem az elsőszülött az, amely jobban megfelel, mert Jézus az én nagyon drága Fiam után sokkal igazabban Benne és Átala, mindnyájatokat szeretetem méhében szültelek és ti az én fiaim lettetek, Jézus testvérei.”

És mert itt a földön így társította magát a megváltásunk minden misztériumához, Jézus Őt megkoronázta a mennyben nemcsak dicsőséggel, hanem hatalommal is. Anyját jobbra mellé helyezte, hogy tudjon rendelkezni egyedülálló címen, az örökélet kincsei fölött. „Adstitit regina a dextris tuis.” Ez az amit jelez a keresztény jámborság, amikor Jézus Anyját „teljes hatalmú esdeklőnek”, „Omnipotentia supplex”-nek jelenti ki.

Oh mondjuk tehát neki az Egyházzal teljes bizalommal: Mutasd meg, hogy Te Anya vagy, Anya, a Jézus melletti befolyásoddal, a mi Anyánk az irántunk való irgalmasságoddal, hogy Krisztus általad fogadja el a mi imáinkat. Az a Krisztus, aki téled született azért, hogy nekünk az életet hozza és a te Fiad akart lenni.

Monstra te esse Matrem.
Sumat per te preces.
Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

Ma láttam (nagypénteken), hogy Mária tökéletes volt magasztos hitében a kereszt lábánál. Oh nyerve Ő el számunkra a tökéletes hitnek ezt a kiváló kegyelmét még a megpróbáltatás magányosságában is!

Semmi sem dicsóíti meg jobban az Atyát, mint a Kálvária eseményei között ez a megingathatatlan hit Krisztusban.

Második rész

A MI RÉSZVÉTELÜNK
KRISZTUS SZENVEDÉSÉBEN

A) KRISZTUS KÍNSZENVEDÉSEIBEN VALÓ RÉSZVÉTELÜNKNEK A SZÜKSÉGESSÉGE

„HA VALAKI AZ ÉN TANÍTVÁNYOM AKAR LENNI,
VEGYE FEL KERESZTJÉT ÉS KÖVESSEN ENGEM.”

Az örök Atya isteni terve szerint – amelyet számunkra határozott meg – azt akarja, hogy mi ne menjünk Hozzá, csak Fiának, Jézus Krisztusnak a nyomdokain haladva. A mi Urunk megszövegezte ezt az alapigazságot és velünk közölte: „Én vagyok az Út, senki sem jut el az Atyához, csak általam.” „Nemo venit ad Patrem nisi per me.”

Hasonlatosan minden tanítványára hagyta ezt a szabályt: „Ha valaki követni akar engem, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét és menjen az én nyomdokaimon.”

Ha a mi isteni Megváltónk szenvedett azért, hogy minket megváltson, akkor azért is szenvedett, hogy nekünk a kegyelmet megadja, hogy mi engesztelésünket az övével egyesítsük és azt érdemszerzővé tegyük. Mert Szent Pál mondja: „Azoknak, akik Krisztushoz akarnak tartozni, kereszt-re kell feszíteniük testüket bűneikkel együtt.” „Qui sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitiis suis.” A kiengesztelés, amelyet az isteni igazságosság követelt, nemcsak Jézus Krisztust érinti, az kiterjed misztikus testének minden tagjára is. „Mi nem fogunk osztozkodni a mi Fejünknek dicsőségében, csak ha részt vettünk szenvedéseiben”, megint Szent Pál mondja ezt nekünk: „Si tamen compatimur ut et conglorificemur.”

Szolidárisak Krisztussal a szenvedésben. Azonban mi erre egy egészen más okból vagyunk ítélve. Neki csak a mások bűneit kellett kiengesztelnie. „Propter scelus populi mei percussi eum.” „Az én népem bűneiért sújtottam Őt.” Mi ellenkezőleg saját bűneinkért vagyunk vádolva. „Digna factis recipimus, hic vero nihil mali gessit.” Mi azt kapjuk, amit a mi bűneink megérdemeltek, de Ő semmi rosszat nem tett. A lelkek részéről, akik Istent megsértették, a természetfeletti finomság hiánya volna, ha ők az egyesülés állapotába akarnának lépni, mielőtt elvégezték volna kien-

gesztelési részüket. Törekedhet-e a lélek belső, bizalmas viszonyra Istennel, mielőtt bebizonyította volna cselekedetei által, hogy megtérése őszinte? Mert minden személyes bűnt, még ha meg is bocsátattott, ki kell engesztelni. A bűnnel egy adósságot csináltunk az isteni igazságossággal szemben és hogyha a véték meg is van bocsátva, az adósságot még ki kell fizetni. És ez az elégtételadásnak a szerepe.

Mi hozzá társulunk kínszenvedéséhez, ha Krisztus iránti szeretetből elviselünk minden szenvedést és viszontagságot, amit gondviselő tervében nekünk ad, hogy elszenvedjünk.

Van egy főbenjáró igazság, amit nekünk át kell elmélnedünk.

A megtestesült Ige, az Egyház Feje, kivette a maga részét, a fájdalmas legnagyobb részét, de Ő Egyházának, amely misztikus teste, akar hagyni egy rész szenvednivalót. Szent Pál fejezi ezt nekünk ki a látszat ellenére különösnek tetsző, mélységes beszédében: „Azt, ami Krisztus szenvedésében hiányzik, azt bepótolom a magam testében az Ő testéért, amely az Egyház.”

Mit jelentenek ezek a szavak? Hiányzik valami Krisztus szenvedéséből? Egyáltalában nem. Mi tudjuk, hogy ezek önmagukban, hogy úgy mondjuk – mérték nélküliek voltak. Mérték nélküliek he vességekben, mert miként az ár, zúdultak rá, hogy Őt elmerítsék. Mérték nélküliek különösen értékükben – sajátságosan végtelen értékek – mert azok Isten szenvedései. Különösen Krisztus mindnyájunkért meghalván, kínszenvedése által „Ő engesztelés lett az egész világ bűneiért”. Mit jelent ezután az apostol szövege? Szent Ágoston ezt nekünk megmagyarázza: Hogy megértjük Krisztus misztériumát, nem szabad azt misztikus testétől elválasztani. Krisztus nem „teljes” – a nagy doktor kifejezése szerint – csak ha Őt az Egyházzal egyesülve vesszük. Ő Feje az Egyháznak, amely misztikus testét alkotja. Ebben az esetben tehát, amikor Krisztus az Ő kiengesztelő részét megadta, misztikus testére marad, hogy ő is a maga részét hozza. „Adimpletae fuerunt passionis is capite, restabant adhuc passionis in corpore.”

Miként Isten elhatározta, hogy Krisztusnak a szenvedéseknek és a kiengeszteléseknek egy mennyiségét kellett elszenvednie, hogy eleget tegyen az igazságosságnak és a szeretetet betetézze, éppúgy az Egyház számára is, amelyet Szent Pál egyszer Krisztus misztikus testének nevez, máskor meg Krisztus jegyesének, meghatározta a szenvedéseknek egy részét tagjai között való szétosztásra azért, hogy így ezek közül mindegyik közreműködjék Jézus kiengeszteléséhez. Akár kiengesztelésről legyen szó, amely a saját bűnünkért kell, akár kiengesztelésről legyen szó, amelyet elszenvedünk az isteni Mester példája szerint másoknak bűneiért. A lélek, aki a mi Urunkat igazán szereti, vágyódik önmegtagadásaival, misztikus teste iránti szeretetének bizonyosságát adni. Ez a titka a szentek

„rendkívüliségeinek, az önmegtagadások szomjának, amely szinte mind-egyiket jellemzi.” Beteljesíteni önmagunkban azt, ami hiányzik isteni Mesterük kinszenvedéseiből.

Szemléljük Jézus Krisztust, amint a Kálváriára megy kereszttjével megterheltén, elesik terhének súlya alatt. Ha akarná, istensége föltartaná emberségét, de Ő ezt nem akarja. Miért? Mert Ő ki akarta engesztelni a bűnt, ártatlan testében akarta megtapasztalni a bűn által okozott megterhelést. De a zsidók attól félnek, hogy Jézus nem érkezik élve a keresztfeszítés helyére. Ekkor kényszerítik cirenei Simont, hogy segítse Krisztusnak hordani kereszttjét. És Jézus elfogadja ezt a segítséget.

Simon ebben mindnyájunkat képviseli. Nekünk, Krisztus misztikus teste tagjainak segítenünk kell Jézusnak hordani kereszttjét. Hogyha mi Ő utána önmagunknak ellentmondunk és hordjuk a saját kereszttünket – ez biztos jele annak, hogy mi Hozzá tartozunk. „Qui vult venire post me, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me.” Ez nem az, amit Szent Pál keresett? Nem írta Ő, hogy „mindennek ellen akar mondani, hogy Krisztus szenvedéseinek a közösségében részt vegyen és hozzá hasonló legyen egészen a halálig?” „Ad cognoscendum illum et societatem passionum illius configuratus morti ejus.”

A kereszténység az élet és halál misztériuma. De a halál csak azért van, hogy megmentse bennünk az isteni életet. „Non est Deus mortuorum sed viventium.” „Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké.” Jézus meghalván lerontotta a halált és feltámadván minket visszaadott az életnek. „Mortem nostram moriendo destruxit et vitam resurgendo reparavit.” A kereszténységnek lényeges műve, amely felé, mint végcél felé természeténél fogva törekszik, az életnek műve. A kereszténység Krisztus életének a lelkekben való újbóli megvalósítása. – Krisztus létezését pedig e kettős vonás alatt lehet összefoglalni: „Önmagát adta a halálra a mi bűneinkért és feltámadott azért, hogy nekünk kegyelmi életünk legyen.” „Traditus est propter delicta nostra et resurrexit propter justificationem nostram.” A keresztény meghal mindannak, ami bűn, de azért, hogy még inkább élje az Istennek életét. A bűnbánat mindennek előtt nem szolgál másnak, minthogy eszköz legyen arra, hogy elérjünk ehhez az életcélhoz.

Ez az, amit Szent Pál oly jól megjegyzett: „Hordjuk mindig – mondja ő – testünkben Jézus önmegtagadását, hogy Jézus élete nyilvánítassék meg bennünk.” Hogy Krisztus élete, amely kezdetét a kegyelemben bírja és tökéletességét a szeretetben, kibontakozzon bennünk. Íme a cél és nincsen más. Hogy ehhez a célhoz elérkezzünk, az önmegtagadás szükséges, ezért mondja Szent Pál: „Azok, akik Krisztushoz tartoznak – és mi Krisztushoz tartozunk keresztségünk révén – keresztre feszítik testüket bűneikkel és rossz kívánságaikkal.” „Qui sunt Christi crucifixerunt

carnem suam cum vitiis et concupiscentiis suis.” És másutt még kifejezettebben mondja: „Ha ti a testnek ösztönei szerint éltek, akkor magatokban meg fogjátok ölni a kegyelem életét. De hogyha ti a természet rendetlen hajlamait elfojtjátok, akkor az isteni életet fogjátok élni.”

*

A mi Urunk vegye Önt teljesen magához és adja meg Önnek a bátorságot; elviselni a megpróbáltatásokat, amelyek oly szükségesek azok számára, akik egy megfeszítettel akarnak egyesülni. A mi Urunk magát itt a földön nekünk a kereszten mutatja. A keresztt az Ő hivatalos képe és a véle való egyesülés lehetetlen, ha mi nem akarjuk érezni a szögeket, amelyek Őt átalverik.

Emlékezik ugye Jézus szavaira, amelyeket a két tanítványnak mondott, akiket elkísért az emmauszi úton. „Vajon nem volt szükséges, hogy Krisztus szenvedjen, mielőtt bemegy az Ő dicsőségébe? Mi az Ő tagjai vagyunk és számunkra lehetetlen, hogy belépjünk az Ő dicsőségébe anélkül, hogy vele ne szenvedtünk volna. Minél inkább egyesülünk Krisztussal, annál inkább éljük az Ő életét és ez az élet itt a földön, szenvedő élet. Szent Pál mondja nekünk: „Nekünk nem olyan főpapunk van, aki ne tudna együtt szenvedni a mi szenvedéseinkkel, mert Ő maga is megkísértett, miként mi, a bűnt kivéve, hogy hozzánk hasonlítson.” Nézze szent Anyját, senki sem szenvedett soha annyit, mint Ő, mert senki sem volt úgy vele egyesülve, mint Ő.

Tehát csak bátorság! Ön a jó úton van. Egy napon ezt majd világosabban fogja megérteni.

Nagyon örvendek azon, hogy Ön erősen el van tökéelve, hogy semmit sem utasít el a mi Urunknak, aki – biztos – hogy Önt egy vele való nagy egyesülésre hívja. Hogy erre az egyesülésre elérkezzünk, nekünk sok kínlódáson és megpróbáltatáson kell átmennünk. És főleg azon, hogy érezzük azt, hogy mi mennyire gyengék vagyunk önmagunkban.

Lehetetlen benső egyesülésre eljutni egy keresztfeszített szeretettel anélkül, hogy időről-időre ne érezzük a töviseket és szögeket. Ez az egyesülés feltétele. Nem kell elveszíteni bátorságát, hogyha a mi Urunk egy kicsit látni enged Önnek az Ön nyomorúságából. Ő az Ön nyomorúságát mindig elviseli és Ön előtt elrejt, de Önnek látni és éreznie kell nyomorúságát, mielőtt az jelentkezik. Persze ez megalázó és fájdalmas Önnek.

Isten szeretete épp oly meg nem érthető és épp oly titokzatos, mint Isten maga. Valóban: „Isten szeretet”, „Deus caritas est.” Ha az ember átadja magát ennek a szeretetnek, hogyha önmagát atyai ölébe veti, akkor végtelen tűzkatlanban érzi az ember magát. „Ignis consumens Deus noster.” „A mi Istenünk emésztő tűz.” És ez a tűz, ha tökéletlenség-

gel találkozunk, akkor szenvedést okoz, mert ez a tűz emésztő és arra törekszik, hogy elemésszen mindent, ami evvel az egyesüléssel ellenkezik.

Jézus minden ember bűneivel megterhelve („Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.” „Valóban gyengeségeinket Ő hordozta és fájdalmainkat viselte, amelyeket Ő magára vett.”) érettünk „bűn lett”, és „megátkozott volt”. „Factus pro nobis maledictum quia scriptum est; maledictus omnis qui pendet in ligno.” „Ő érettünk átkozott lett, mert írva vagyon, átkozott, aki a keresztre van függesztve.” Megtestesülésének első pillanatától szeretettel és önátadással belevetette magát az Atya ölébe és ez az Atya szerette Őt, tökéletes szeretettel. „Pater enim diligit Filium et omnia dedit ei in manu.” „Az Atya ugyanis szereti a Fiút és mindeneket az Ő kezébe adott.” Krisztus „kedvtelenségnek a Fia”. És nézzék, hogy az Isten (a Szeretet) mégis hogyan bánik Jézussal! Őt kiszolgáltatta a leköpeseknek, az ostornak, a töviseknek, a Kálvária félelmeinek.

Igy lesz velünk is, ha átadjuk magunkat a Szeretetnek. De Jézus megelőzt minket. Ő hordotta a mi keresztyünknek a legnagyobb részét. Nekünk már csak azt a kis részt hagyja, amit bölcsessége és Atyjának igazságossága kíván, hogy „beteljesítsük testünkben szenvedéseinkkel azt, ami Krisztus kínszenvedéséből hiányzik”.

Az Atya akaratától való függésünk, véle szemben hódolat, amely Néki, mint „mindenek első okának” kijár. Istennek senkire sincs szüksége, Ő tud létrehozni eszközöket terveinek a végrehajtására, de a mi Tőle való teljes függésünk minden akaratánál és minden megengedéseinél, Őt tiszteli. S ez az egyetlen dolog, amit Ő kíván.

Mindazok, akik Istent őszintén szeretik, előbb-utóbb átmennek a megpróbáltatásokon. Ez szükséges, hogy bármilyen valóságos haladást tudjunk tenni. „Az, aki bennem marad és én őbenne, az sok gyümölcsöt hoz.” – „Ha valaki gyümölcsöt hoz, az én Atyám meg fogja tisztítani őt, hogy még többet hozzon.” „Ha a búzamag, amely a földbe hull, meg nem hal, magában marad, de ha meghal, akkor sok termést hoz.”

Itt is teljesen úgy van, mint a természetben, amelynek minden évben meg kell halnia, valami módon és a tél jeges hatalma alatt kell maradnia. Úgy látszik, mintha a természet meghalt volna, de ez a halál szükséges a tavaszi évszak előtt. Hasonlatosan áll ez az Ön lelke számára is, „mert kedvesnek találtatott Isten előtt”... Minden nap imádkozni fogok azért, hogy Isten adja meg Önnek az engedelmességet, önmagának alázatos átadását keze közé, azzal a céllal, hogy lelkében valósítsa meg szeretetének és bölcsességének a terveit.

B) ANNAK A LÉLEKNEK ALAPVETŐ ÁLLAPOTAI, AKI MÉLTÓKÉPPEN AKAR RÉSZT VENNİ A MEGVÁLTÓ KÍNSZENVEDÉSÉBEN¹

I. A CSENDES TÜRELEM

A mi áldott Megváltónk igazán a legtökéletesebb példaképe a csodálatos türelemnek. Azt akarja, hogy mi egészen különlegesen tudjuk azt, hogy Ő „alázatos szívű”. Az evangélista Reá alkalmazza Izaiás szép szövegét: „A megrepedt nádat nem töri meg és a mécsest, amely füstöl, nem oltja ki.”

Távol attól, hogy a mécsest kioltsa, Ő türelmes, várja a kegyelem óráját, amikor ebből a pislogó mécsesből a tiszta szeretet nagyszerű lángja csap fel. Így Magdolnánál, a szamaritánus nőnél és annyi másnál. Micsoda leereszkedő jóságot tanúsított a nyomorúság minden fajtájával szemben, ide értve isteni szeme szerint a legiszonyúbbat is: a bűnnek nyomorát. És tanítványaival szemben milyen fáradhatatlan türelmet mutatott. Látja és hallja őket egymás között vitatkozni, nagyravágásukat kimutatni, látja hitük gyengeségét, tanúja türelmetlenségüknek. Egy napon el akarják Jézustól távolítani a gyermekeket, többször meg kellett néki őket feddnie, még feltámadása után is, szívüknek keménysége miatt, a szemük előtt végzett cselekedetek és csodák ellenére is a benne való hitüknek lassúságáért. Ő a csodálatos türelemnek a mintaképe annyira, hogy maga mellett elviseli azt, akiről tudja, hogy kínszenvedésének napján árulója lesz.

¹ Háromra lehet összevonni az alapvető állapotot, amelyet Dom. Marmion kíván attól a lélektől, aki a kereszttel találkozik. 1. A csendes elfogadás, 2. a nagylelkű szeretet és 3. a gyermeki ráhagyatkozás. Három állapot, amely – hogy úgy mondjuk egymásra helyezkedik és amelynek a ráhagyatkozás (az önátadás) – a szeretet legmagasabb formája – képezi a csúcst. Erre a hármast tényleges állapotra lehet aztán visszavezetni a többit. Olyannak is tetszhetik, hogy a türelem a passzív erély nélküli léleknek ténye. Szent Tamás után Dom. Marmion jól megmutatja, (Krisztus a szerzetes példaképe c. művében), hogy az erő két cselekedetnek a forrása: a nekiindulásnak „aggredi” és az elviselésnek „sustinere”. Az elviselés = türelem több lelki akaraterőt kíván, mint a vállalkozás. A türelem képezi az erő erényének a fő cselekedetét. Dom. Marmion idézi a Szentírás szövegét: „A türelmes ember többet ér, mint a hősködő ember.”

Ilyen a mi Példaképünk. Tartsuk mindig rajta a szemünket.

Ha ilyen csodálatra méltó türelemmel bírni nekünk nagyon nehéznek tetszenék, akkor nézzük a mi isteni Példaképünket kínszenvedésében. Ő Isten, a Mindenhatóság és lelke minden tökéletességében gazdag. És íme, az arcába köpnek és Ő el nem fordul. „Faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me.” Ő hallgat Heródes előtt, „aki úgy kezeli Őt, mint egy esztelent”. „At ipse nihil illi respondebat.” Aláveti magát Pilátusnak, aki Őt a megalázó halálra ítéli, aláveti magát, mert Pilátus lévén Judea törvényes kormányzója, bár teljesen pogány volt, de a hatalmat képviselte, mely forrását az Istenben bírja. „Non haberes potestatem adversus me ullam, nisi tibi datum esset desuper.” „Nem volna neked semmi hatalmad felettem, hogyha neked nem adták volna azt felülről.” Miért viseli el Jézus panasz nélkül mindezeket a meggyalázásokat?

Az Atyja iránti tiszteletből és szeretetből, aki kínszenvedésének körülményeit meghatározta.

Nekünk is határozottnak és türelmesnek kell lennünk, míg eljön az Isten órája. „Viriliter age et sustine Dominum.” „Cselekedjél férfiasan és tudjad az Urat várni.” Isten soha sincs olyan közel hozzánk, mint amikor Fiának keresztjét a mi vállunkra helyezi, soha máskor annyira, mint ezekben a percekben nem hozzuk mennyei Atyánknak azt a dicsőséget, amelyet Ő a mi türelmünkéből szerez. „Afferunt fructum in patientia.” „Gyümölcsöt fognak hozni a türelem révén.”

Őn a jó úton van Isten felé, az út, amely mindig hozzá vezet: az akadályok és a gyengeség. Ez a kötelesség útja, amelyet anélkül, hogy megszűnnének szeretni, teljesítünk az akadályok ellenére is. Jézus a mi erőnk, a mi gyengeségünk, amelyet Ő magára vállal, isteni gyengeség lesz és ez erősebb, mint minden emberi erő. „Quod infirmum est Dei fortius est hominibus.” „Az, ami Istennek gyengesége, erősebb, mint az emberek ereje.” Ez nagy és mély igazság. A mi édes Urunk kínszenvedése nem más, mint az isteni gyengeség győzelme az emberek minden erején és gonoszságán. De ehhez nekünk nagy türelemre van szükségünk és Isten akaratának minden percben való szerelmes elfogadására. Mert „Passionibus Christi per patientiam participamus.” „A türelem által veszünk részt mi az Ő szenvedésében.” Gondoljon erre nagyon imádságaiban és nagy haladást ér majd el.

Fogadjuk tehát türelemmel és jó szívvel az önmegtagadásokat, amelyeket a Gondviselés nekünk küld: az éhséget, a hideget, a meleget, a helynek, az időnek és az embereknek annyi sok kis körülményét és kényelmetlenségét, amelyek velünk ellenkeznek. Ezek semmiségek, mondanák Önök nékem. Igen, ezek semmiségek, amelyek azonban részei Istennek ránk vonatkozó tervének. Kell-e nekünk még több, hogy azokat szeretettel elfogadjuk?

Fogadjuk el végül, ha Isten reánk küldi a betegséget, vagy ami még némelykor kínosabb, a beteges állapotot, a gyengeséget, amely sohasem hagy el minket, az ellenkezéseket, fásultságokat, a lelki szárazságot. Mindezeket a dolgokat elfogadni nagyon hasznos lehet a természetünk sanyargatására. Hogyha ezt mi szerető engedelmisséggel csináljuk, anélkül, hogy bármit is elhanyagolnánk a szolgálatból, amellyel Istennek tartozunk, annak ellenére, hogy az ég hideg marad és nekünk sötétnek tetszik, a mi lelkünk mind jobban és jobban meg fog nyílani az isteni működésnek. Mert Szent Pál szavai szerint: „Minden javukra válik azoknak, akiket az Isten dicsőségében való részesedésre hív.” „Omnia cooperantur in bonum iis qui secundum propositum vocati sunt sancti.”

Milyen kifejezésekkel írja le a Megváltót az Előfutár, amikor a világnak hírül adja eljövetelét? „Íme az Isten Báránya.” „Ecce Agnus Dei.” Jeremiás előre mondotta: „Olyan vagyok, mint a bárány, telve szelídséggel, akit a vágóhídra visznek.” Szent Péter azt mondja nekünk, hogy „mi meg vagyunk váltva az ártatlan és felt nélküli bárány vére által.” A Jelenések könyve Krisztust úgy mutatja be, mint a feláldozott bárányt. Ez tehát az áldozati Krisztus szentírási jelképeinek egyike. De mi a bárány jellegzetessége? Hogy hagy magával azt csinálni, amit akarnak, hogy hagyja magát feláldozni ellentmondás nélkül. Különben ez az a kép, amelyet a Messiásról Izaiás próféta adott.

És Jézus Krisztus milyen teljességgel valósította meg! Nézzék Őt, megtestesülésének első pillanatától átadja magát az Atya minden akaratának, minden kívánságának. „Íme jövők Atyám, hogy beteljesítsem a Te akaratodat.” „Ecco venio . . . ut faciam Deus voluntatem tuam.” Ez szent szívének első mozdulata, ez nemcsak az engedelmisségnek a szava, ez az önátadásnak a kiáltása és tette, minden megaláztatással és szenvedéssel szemben, amelyek Őt várják. Tett, amelyet sohasem vont vissza, de amelynek külső ragyogása különösen csodálatos a kínszenvedés alatt. „Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a kehely, mindazonáltal ne az én, hanem a Te akaratod legyen meg!” Átadták Őt hóhérainak és mi a magatartása? „Én nem fordultam el azoktól, akik engem arcul ütöttek és arcomba köptek.” „Faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me.” Durván megsértik, pofonokat adnak neki, gúnnal illetik és Ő egyáltalán nem törekszik arra, hogy magát kivonja ezek alól a példátlan bánásmódok alól, amelyeknek Ő – minden dolgok örök és korlátlan Bölcsessége – a tárgya. „Ő hallgatott.” „Jesus autem tacebat”, „miként a bárány nyírója előtt”. „Quasi agnus coram tondente se obmutescit.”

De szent lelkének a szentélyében az Atyának szóló önátadásnak milyen imája él! Teljes önmagának milyen tökéletes odaadása az igazságságnak és a szeretetnek! Utolsó szavai is az önátadásnak valóságos kiál-

tásai . . . „Minden beteljesedett.” „Atyám a Te kezébe ajánlom lelkemet.”

Mint lelki irányítás: óhajtom, hogy igyekezzék Isten kegyelmével csendben szenvedni. Jézus, az örök Bölcsesség, akit úgy kezelnek, mint esztelen, akit Heródes katonái kigúnyolnak, hallgat. A türelemmel uralkodik az ember a lelkén és nagy erő a lelken uralkodni.

Bizonyítsunk a magunk tapasztalatával. Vajon nem igaz, hogyha nehézségeinkben kitarjuk szívünket bárkinek, akivel találkozunk vagy ezen önmagunkban rágódunk, csak elernyedünk, elgyengülünk és minden alkalommal üresebbnek érezzük a szívünket? Míg hogyha Istenhez intézzük ezeket „a tiszteletteltjes panaszokat, amelyeket az alárendelt fájdalom terjeszt eléje, hogy azok lába előtt megsemmisüljenek”, vagy ha rábizzuk nehézségeinket arra, aki mellettünk az Urat képviseli, akkor megtaláljuk a világosságot, az erőt és a békét. Természetesen feltárhathatjuk olykor szívünket egy hű és megbízható barátunk. A mi áldott Megváltónk, minden erények isteni példaképe, nem ezt tette Ő is az Olajfák kertjében? Nem bízta apostolaira szentséges Szívének legnagyobb aggodalmát? „Szomorú az én lelkem egészen a halálig!”, „Tristis est anima mea usque ad mortem.” Ez a magatartás sokszor lehet indokolt és helyes. De ami a szívet gyengévé és elhagyatottá teszi az, ha mi a teremtményekhez megyünk szüntelenül koldulni azt, amit ők nem tudnak nekünk adni, akkor, amikor nincs az a világosság és erő, amelyet mi nem tudnók megtalálni Jézus Krisztusban.

Különböztessük meg a panaszt a zúgolódástól. Ez egyáltalán nem tökéletlenség, sőt még imádság is lehet. Nézzük újra Jézust, minden szentség példaképét. Nem panaszkodik a mi Urunk a kereszten Atyjának, hogy elhagyatott?

De mi teszi a különbséget a két magatartás között? A zúgolódás egészen világosan magában foglal egy ellenkezést, rosszindulatot (legalábbis átmenetit) az akaratban, mindenképpen határozottabban az értelemből indul ki. Ez az értelem bűne az ellenállás szelleméből származik. Ez viszálykodó megnyilatkozás. A panasz ellenkezőleg, ha egészen tisztának tétellezzük fel, csak a szívből jön; ez a megtört léleknek a kiáltása, amely a fájdalmat érzi, de aki azt mégis elfogadja teljesen és szeretettel. Érezhetjük a nehézségeket, sőt még az undor megmozdulásait is tapasztalhatjuk, ez még a legtökéletesebb léleknél is bekövetkezik. Ebben nincs semmiféle tökéletlenség egészen addig, míg az akarat nem járul ezekhez a lázadó megmozdulásokhoz, amelyek néha felforgatják az érzelmi világot. A mi Urunk nem akart maga is érezni ilyen belső zavart? „Coepit taedere et pavere et maestus esse . . .” „Ő kezdte érezni a bánatot, a félelmet és a szomorúságot.” És mit mondott ezekben a rettenetes percekben az, aki mindenben a mi példaképünk? „Pater, si possibile est, trans-eat a me calix iste.” „Atyám, ha lehetséges, távozzék el e kehely tőlem.”

Mily panasz, amely Isten szívéből szakadt ki a legrettenetesebb engedelmességgel szemben, amelyet valaha is itt a földön megköveteltek. De ez a mély kiáltása az eltaposott érzelmiségnek mennyire le van fogva az isteni akaratra való teljes ráhagyatkozásnak sokkal mélyebb kiáltásával. „Verum tamen fiat voluntas tua, non mea!” „Legyen meg a Te akaratod és nem az enyém.”

Ezzel szemben a zúgolódásnál a szeretet távol van, azért a zúgolódás eltávolít az Istentől. Elrontja a minden pillanatok „amen”-jét, azt a szerető „fiat”-ot, amely inkább a szívből jön, mint az ajakról. Egyszerűen egész lényünknek állandó és szüntelen, Krisztus iránti szeretetből való alávétettségét az isteni akaratnak.

E napokban hasznos megvilágítást kaptam a Szentírás ezen szavaira: „Revela Domino viam tuam et spera in eo et ipse faciet.” „Fedd fel az Úr előtt a te utad és bizzál Benne, Ő cselekedni fog.” Miért „felfedni” valami dolgot Istennek? Mert azt akarja, hogy vele szemben úgy viselkedjünk, mint a jó gyermekek, akik teljes bizalommal mennek elmesélni Atyjuknak minden nehézségüket. Szent Pál ugyanezt mondja: „In omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestrae innotescant apud Deum.” „Minden körülmények között adjátok tudtára Istennek szükségleteiteket imádságokkal, könyörgésekkel és hálaadásokkal.” A zoltáros felfedi egész útját, azaz minden szenvedését, az üldözéseket, melyeknek ki van téve és kísértéseit. (cf. Ps. XXXVII.) Ha szenvedéseink vannak, akkor mi arra indítatunk, hogy azokat felpanaszoljuk önmagunkban vagy elpanaszoljuk másoknak; ami semmire sem szolgál, hacsak nem arra, hogy magunkat keserítsük vagy hogy vétezzünk a szeretet ellen. Ellenben, amikor azokat Istennek mondjuk el, akkor ez imádság, amely megnyitja szívünket és minket világossággal és bátorsággal tölt el. Különösen, ha mi Jézus Krisztusra támaszkodunk és Istenhez a fogadott fiúság szellemében megyünk, bűneink ellenére, a tékozló fiúnak példája szerint.

Nagy tökéletesség ebben az áldozatban a Báránnyal egyesülnünk és elfogadnunk Véle zúgolódás nélkül minden szenvedést és minden megpróbáltatást, amelyet a mi mennyei Atyánk megenged, mondván: „Dominus est.” „Ő az Úr!”¹

¹ 1912-ben egy utazás alkalmából Dom. Marmiont X. Pius Őszentsége kihallgatásán fogadta. Ez a két nagy és oly természetfeletti szív nagyon jól volt megalkotva ahhoz, hogy megértsék egymást. A beszélgetés végén Dom. Columba kérte a pápát, hogy kegyeskedjék neki adni, ahogy Ő mondta: „a lelke számára egy szöveget”. X. Pius egy perccig gondolkodott, egy szentképet vett és a hátára ezeket a sorokat írta: „In cunctis rerum angustiis hoc cogita: Dominus est. Et Dominus tibi erit adjutor fortis.” „Minden kínos helyzetben gondolj erre: az Úr az! És az Úr neked hatalmas segítő lesz.” Krisztus helytartójának ezen sorai nagyon jól megfelelték Dom. Marmion belső érzelmeinek, épp ezért nem érintette őt különlegesen. Ő ebben a ráhagyatkozás útjának a megerősítését látta, amely az övé is volt. Gyakran elmélkedett ezeken a sorokon. Gyakran találjuk ennek visszhangját lelki leveleiben.

Ezekben az időkben a Passio zsolozsmájának e szavain elmélkedem: „Faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me. Domine Deus auxiliator meus, *ideo non sum confusus.*” „Én nem fordítottam el arcomat a gyalázatok és köpések elől. Az Úr majd segítségemre jön és azért én nem fogok megszégyenülni.” Íme a Passio alatt Jézus lelke csendjének és békéjének a titka: az Atyjának a nézése. Én próbálok Őt utánozni és ebben a nézésben megtalálni minden erőmet.

Hatoljon be mindjobban és jobban a „nagy csendbe”. Csend: *a)* a nyelvnek, *b)* a szenvedélyek megmozdulásainak, *c)* mások cselekvésének a módjai felett való gondoskodásoknak, következtetéseknek, azaz a kritikáknak. Hagyja ezeket a mennyei Atyánkra. Nagy lelki békét talállok azóta, amióta magamnak megtiltom – amennyire ezt felettesi kötelességem engedi – hogy mások tevékenységeivel foglalkozzam. Ezekről helyette mennyei Atyámnak beszélek, miként a zsoltáros is állandóan teszi. És ekkor ez imádság lesz, amely a békét és a csendet mélyebbé teszi.

A megpróbáltatások pillanataiban, a szenvedések óráiban nézzük Krisztust haldoklásában vagy a kereszten függve és mondjuk Neki a szívünk mélyéből: „Diligam te et tradam meipsum pro te.” „Hogy Neked jobban bizonyítsam a szeretetemet, ezért fogadom el a Te akaratodat.” Akkor az isteni béke – az a béke, amely felülmúl minden érzelmet – leszál majd lelkünkbe a mennyei kegyelem kenetével. Ez egyedül tudja nekünk megadni az erőt és a türelmet, hogy mindent elviseljünk a szív és az ajkak csendjében. „Tacita conscientia patientiam amplectatur.”

2. A NAGYLELKŰ SZERETET

Nézzük a mi Megváltónkat újra kinszenvedésében. Mi tudjuk, hogy ezt az Atyja iránti szeretetből vállalta és hogy ez a szeretet határtalan volt. „Hogy a világ megtudja, hogy én szeretem Atyámat.” „Ut ognoscat mundus quia diligo Patrem.” De e szeretet ellenére Ő nem szenvedett? Oh biztosan! És melyik szenvedés egyenlő az Ő szenvedésével, azzal, amelyet vállalt e világba lépve? Hallgassák a kiáltást, amely kiszakadt haláltusájával összetört szívéből: „Atyám, Neked minden lehetséges, távoztasd el tőlem e kelyhet, de mindazonáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a Tiéd!” Atyja szeretete érző természete ellenkezése fölé ragadta Őt . . . És mégis, haláltusája ijesztő volt. Lelke – mondja a zsolttáros – a szenvedések hevéssége alatt egészen felolvadt. De mert szeretetből a kereszthez szegezett maradt, Atyjának végtelen dicsőséget adott, isteni tökéletességéhez méltót.

Hasonlatosan számunkra is a szeretet meg fog oldani minden nehézséget, ami életünkben támadhat. Nehézségeket, ellenkezéseket, ellentmondásokat mindig fogunk találni, bármely részén is legyünk a világnak. Annál inkább lehetetlen ezek elől kitérni, mert ezek nem annyira a körülményekhez tartoznak, mint inkább magához az emberi állapothoz.

Ha mi valóságosan szeretjük Jézus Krisztust, akkor nem fogunk arra törekedni, hogy kikerüljük a nehézségeket és szenvedéseket, amelyek a mi állapotbeli kötelességeinknek becsületes teljesítése közben adódnak, akkor átöleljük azokat, miként isteni Fejünk átölelte a keresztet, amikor azt neki nyújtották. Egyeseknek nehezebb a keresztyük, mint másoknak; a szeretet hordatja azt velünk, bármilyen nehéz is legyen az. Az isteni kegyelem felkenése teszi, hogy ragaszkodjunk hozzá és hogy ne törekedjünk azt letenni. A végén odajutunk, hogy szeretjük azt, mint eszközt, szeretetünk állandó bizonyítására. „Aquae multae non potuerunt exstinguere caritatem.” „A nagy vizek nem tudják majd eloltani a szeretetet.”

Ne féljünk tehát a megpróbáltatásoktól. Nagy nehézségeken mehetünk

keresztül, kemény ellentmondásokat szenvedhetünk, elviselhetünk mély szenvedéseket, de abban a percben, amikor mi magunkat a szeretet által Isten szolgálatára adjuk, ezek a nehézségek, ezek az ellenmondások és szenvedések szeretetünk táplálására szolgálnak. Ha Istent szeretjük, akkor érezhetjük a keresztet. Isten maga érezteti velünk mindjobban, amilyen mértékben előrehaladunk, mert a kereszt a Krisztussal való nagyobb hasonlóságunkat teremti meg. De akkor szeretjük, ha nem is a keresztet magát, hanem inkább Jézus kezét, amely azt vállunkra teszi, mert ez a kéz megadja nekünk a kegyelem kenetét is, hogy tudjuk hordani terhünket. A szeretet erőteljes fegyver a kísértésekkel szemben és legyőzhetetlen erő a viszontagságok között.

Amikor Jézus felment a Kálváriára, nehéz keresztje alatt görnyedve, akkor a kereszt súlyától elesett. Ő, akit az Írás az „Isten erejének”, „Virtus Dei”-nek nevez. Őt látjuk megalázva, gyengének a földre hullva. Képtelen keresztjét hordani. Ez hódolat, amelyet ad az Ő embersége az Isten hatalmasságának. Ha akarná, Jézus tudná gyengesége ellenére vinni keresztjét egészen a Kálváriáig, de e pillanatban az istenség akarja, a mi üdvünkért, hogy az embersége érezze „gyengeségét”, hogy számunkra kiérdemlje az erőt, hogy tudjuk elviselni a szenvedéseinket . . .

Nekünk is ad Isten keresztet hordani és mindenki azt gondolja, hogy az övé a legnehezebb. Nekünk azt el kell fogadnunk okoskodás nélkül, anélkül, hogy mondjuk magunkban: „Isten megváltoztathatta volna az én életemnek ezt és ezt a körülményeit.” A mi Urunk azt mondja nekünk: „Ha valaki az én tanítványom akar lenni, vegye föl keresztjét és kövessen engem!”

A keresztünknek ebben a nagylelkű elfogadásában megtaláljuk majd a Krisztussal való egyesülést. Mert jegyezzék jól meg, a keresztünket hordozván, mi ezzel valóban kivesszük részünket Krisztus keresztjéből. Gondolják csak át azt, amit az evangélium elmond: a zsidók látván áldozatukat elgyöngülni és attól félvén, hogy nem jut el a Kálváriáig, megállítják az arra haladó cirenei Simont és kényszerítik, hogy segítsen a Megváltónak. Krisztus tudta volna, ha akarta volna, a szükséges erőt istenségéből meríteni, de Ő beleegyezett abba, hogy Őt megsegítsék. Ezzel Ő azt akarja nekünk mutatni, hogy mindegyikünknek kell Őt segíteni a keresztjének hordozásában. A mi Urunk azt mondja nekünk: „Fogadjátok el azt a részt, amit az én isteni előretudásomban az én kinszenvedésem napján nektek fenntartottam az én szenvedéseimből.” Hogyan utasíthatnánk vissza, hogy elfogadjuk Krisztus kezéből ezt a fájdalmat, ezt a megpróbáltatást, ezt az ellentmondást? Hogy igyunk néhány cseppet abból a helyből, amelyet Ő maga nyújt nekünk és amelyből Ő maga ivott elsőnek? Mondjuk tehát Néki: „Igen, isteni Mester én elfogadom Tőled ezt a részt, teljes szívemből, mert az Tőled jön!” Vigyük tehát azt, miként Krisztus vitte keresztjét, iránta való szeretetből

és Véle való egyesüléssel. Némelykor úgy érezzük, hogy a teher alatt meggörnyednek a vállaink. Szent Pál megvallja nekünk, hogy életének bizonyos évei annyira tele voltak bánattal és ellenkezésekkel, hogy maga az élet már terhére volt. „Ut taederet nos etiam vivere.” De miként a nagy Apostol, nézzük Azt, Aki úgy szeretett minket, hogy önmagát adta érettünk. Ezekben az órákban, amikor a test sanyargatott, a lélek össze van törve, amikor az értelem sötétségben van, de amikor a Lélek mély tevékenysége érződik ezekben a megtisztító működéseiben, egyesüljünk még nagyobb szeretettel Krisztussal. És akkor keresztyének az ereje és kenete megadatnak nekünk és mi megtaláljuk az erőt, a békét és azt a belső örömet, amely a szenvedések között is tud mosolyogni. „Supera-bundo gaudio in omni tribulatione nostra.” „Én túláradok az örömtől minden viszontagságaink közepette.”

Ezek azok a kegyelmek, amelyeket a mi Urunk számunkra kiérdemelt. Amikor Ő felment a Kálváriára a cireneitől segítve, Jézus Krisztus, az Ember-Isten valójában mindazokra gondolt, akik a századok folyamán segíteni fognak neki a keresztet hordani azáltal, hogy elfogadják saját keresztyüket. Ő ebben a pillanatban kiérdemelte számunkra az erőnek, a belenyugvásnak és a ráhagyatkozásnak kimeríthetetlen kegyelmeit, amely majd velünk is mondatja, miként Ő mondotta: „Atyám, a Te akaratod legyen meg és nem az enyém!”

A szerető lelkek Jézust mindenhová követik, akár a Golgotára – sőt még készségesebben – mint a színeváltozás Táborhegyére. Kik azok, akik Jézussal maradtak a keresztlábnál? A Szent Szűz: Édesanyja, aki Őt olyan szeretettel szeretete, amelybe nem keveredett a legkisebb önmagának a keresése sem. Magdolna, akinek Jézus sokat megbocsátott, mert nagyon szeretett. Szent János, aki bírta az isteni Szívnek titkait. Mindhárman ott maradtak közel Jézushoz.

Isten gyakran használja fel a szenvedést a lelkiéletben, hogy kifejlessze a szeretetünket, mert ezekben a pillanatokban a léleknek jobban kell önmagát legyőzni és ez egyik jele szeretete szilárdságának.¹

¹ Ebben a fejezetben és a következőkben Dom. Marmion igen fontos tanítást fejt ki. Egy cselekedet érdeme a szeretet avval a fokával mérődik, amellyel bír a lélek abban a pillanatban, amikor azt a cselekedetet végrehajtja. Általánosságban ennek a szeretetnek jele a végrehajtandó cselekedet jósága, kiválósága. A jóság, amely elsősorban is e cselekedetnek az isteni akaratral való megegyezéséből származik. Ami a nehézségeket illeti, amelyeket érezhetünk a cselekedet végrehajtásakor, ha ez a nehézség magához a cselekedethez tartozik, akkor összefolyik azzal és ha azt legyőztük, akkor az nagyobb tevékeny szeretetet (isteni szeretetet) bizonyít. Másképpen kifejezve, a legyőzött nehézség jele a szeretetnek, amelyet hoztunk, hogy azt legyőzzük. De ez a szeretet egyedül közvetlen forrása az érdemnek, a nehézség annak csak közvetett forrása, oly értelemben, hogy az felkeltette a szeretetet a kibontakozásra vagy az alkalom volt ennek arra, hogy nagyobb fénnel nyilatkozzék meg. Hogyha a nehézség, amelyet egy cselekedet végrehajtásakor érzünk, annak akinek cselekedni kell egyéni és előnytelen állapotából származ-

Én azt óhajtom, hogy igyekezzék folytatólagosan és figyelmesen egyedül az Isten iránti szeretetből cselekedni mindenben, amit csinál. Minden cselekedet, amelyet tiszta szeretetből teszünk, az a tiszta szeretetnek a cselekedete az Istennel szemben és minél többbe került Önnek ez a cselekedet, annál nagyobb és érdemszerzőbb az. Így a mi Urunk a kereszten mutatta be legnagyobb szeretetét. Az, ami semmibe sem kerül, nem is ér semmit.

Egész életünk értéke attól az indítéktól függ, amely minket cselekedni készíttet.¹

Ám biztos, hogy a legmagasabb indíték, a szeretet indítéka. Szent Pál mondja: „Dilexit me et tradidit semetipsum pro me.” „Szeretett engem és teljesen önmagától adta magát érettem.” Krisztus iránta való szeretetének ez a meggyőződése hajtotta az Apostolt, hogy ő magát is teljesen Krisztusnak adja. Az Apostol válasza ez volt: „Impendam et superimpendar.” „Én is feláldozom magam és elemészttem magam, semmivel sem számolva.” És ha egyszer a lélek magát a szeretettől így odaadta, akkor azt semmi sem állítja meg, sem a szenvedések, sem a nehézségek, sem semmi, ami nekünk kellemetlen, mert: „Ubi amator non laboratur.” „Ahol a szeretet, ott a szenvedés távol van!” Igyekezzen tehát magát így

zik (gyávaság a feladat előtt, hanyagság, önszeretet, saját akarat, érzékenység stb.) távol van attól, hogy az érdemnek forrása legyen és gyakran az nem más, mint jele a közepes istenszeretnek. Azt, amit itt a nehézségekről mondtunk, azt a megpróbáltatásokra és a szenvedésekre is alkalmazhatjuk. – Azt is látjuk, hogy Szent Pál és aquinói Szent Tamás tanításával, valamint az egész teológiai és aszkétikai hagyománnyal megegyezően Dom. Marmion a szeretettől (Isten szeretete) teszi függővé minden cselekedetünk természetfeletti érdemét, ideértve a szenvedésnek az elfogadását is. Ennek nincs érdemszerző értéke a mennyország számára, csak annyiban, amennyiben azt a kegyelem állapotában lévő lélek fogadja el, Isten iránti szeretettől indítatva. „Ha átadom testemet a lángoknak – mondotta Szent Pál a korintusiaknak – ha szeretetem nincs, semmi sem vagyok.” Dom. Marmion írta: Az igazság, amelyet fontos kihangsúlyozni az, hogy bár a szenvedés a tökéletesedésnek nélkülözhetetlen eszköze, de önmagában a kereszténység igazi területén nincs semmi értéke. Honnan jön számára az érték? A hit és a szeretet által létrejött Krisztus szenvedéseivel és kiengesztelésével való egyesülésből. Nem tudunk eléggé hivatkozni a természetfeletti élet e lényeges elvére.” A szentséget a szenvedésre, mint alapra helyezni – írja egy kiváló teológus – nem félek azt mondani, ez annyi minar a lelkiéletet hibás és veszélyteli útra vinni.

¹ Alig kell mondanunk, hogy Dom. Marmion számára, mint ahogy minden moralista számára, az erkölcsiség első forrása maga a cselekedet jósága. Ez a jóság kettős: a cselekedet jósága önmagában absolute tekintve és a cselekedet jósága tekintve annak aktuális megegyezését az isteni akarral. Ez az, ami mindennek előtt fontos. A szentmisén való részvétel önmagában kiváló cselekedet. De már nem lenne az – sőt távol lenne ettől – ha egy családanya békőnap a misére menne, elhanyagolva állásbeli kötelességeit, hogy ezt megtehesse. A fenti részben és a következőkben Dom. Marmion oly lelkeknek ír, akik Istent keresik és akik cselekedeteiknél ez az alapvető jóság rendszeresen megvan. Indokolt volt tehát neki hangsúlyozni a cselekedet indítékainak a tisztaságát és a szeretetnek, mint mozgatójának az elsőbbségét.

módon Krisztusnak adni, fenntartás nélkül, visszatérés nélkül és szeretetből, akkor minden jól fog menni, élete rendkívül kedves lesz Istennek és nagyon érdemszerző lesz.

Csináljon mindent egyedül a mi Urunk iránti szeretetből és iránta való szeretetből fogadjon el mindent, amit Ő megenged. Adja át magát a szeretetnek, anélkül, hogy jobbra vagy balra tekintsen. Fogadja el anélkül, hogy az magát megzavarná, az ellentmondásokat és a nehézségeket, amelyek között jelenleg halad. Ne nyugtalankodjék amiatt, vajon megvannak-e Önnel elégedve vagy Önt megfeddik, hogy Önt szeretik-e vagy sem. Az Ön számára elégnek kell lenni a tudatnak, hogy a mi Urunk szereti Önt.

Ne legyen más a szeme előtt, mint szeretni a mi Urunkat és mindenben neki tetszeni. Isten majd közeledni fog Ön felé, Ő majd Önben marad és élni fog az Atya, a Fiú és a Szentlélek társaságában.

És mondja gyakran az Istennek: „Én Istenem, Te nagyon megérdemled, hogy én egyedül Téged szeresselek és hogy ne keressek mást, csak Téged!”

Ezt az örvendező nagylelkűséget, amellyel önmagát teljesen feláldozza az isteni akaratnak, az Isten ezt, az örömnök növelésével fizeti vissza. Isten szereti azt, aki vidám lelkülettel ad, mondja Szent Benedek, megismételvén az Apostol kifejezését. – És mert Isten minden boldogság forrása és mert mi csak Őhozzá akarunk ragaszkodni, íme így szólt hozzánk: „Én leszek a te jutalmad, túlzásig menő nagyszerű jutalom.” „Ego merces tua magna nimis.” Ego, Én magam! Én nem engedem át senkinek sem a törődést, hogy téged megjutalmazzon, mondja Isten a léleknek, mert te az én áldozatom vagy, mert te egészen az enyém vagy. Én magam is egészen a tiéd leszek, a te örökséged, a te birtokod és te bennem megtalálod a boldogságot: „Ego merces tua!”

Igen Uram, így lesz! Mi van valójában számomra az égben és a földön, mit kívánhatnék mást, mint Téged? Te vagy az én szívem Istene és örökségrészem mindörökre. „Quid enim mihi est in coelo et a te quid volui super terram? Deus cordis mei et pars mea Deus in aeternum.”

Ma reggel a kereszttutát végezve megláttam, hogy Jézus megtett mindent értünk, amit Atyja igazságossága és szentsége kívánt. De Ő meghív minket, hogy miként a cirenei Simon, vigyük a mi kis részünket. Ezért örömmel hordom az én keresztemet.

Belső lelkigyakorlatként, mind jobban és jobban érzem magam készíteni arra, hogy magamat Krisztusban veszítsem el. Hogy Ő gondolkozék, akarjon bennem és vigyen engem Atyja felé. A Miatyánkban az egyetlen kérés, amelyre Jézus tanít, hogy a lelkünk javára az Istenhez intézzük, „Fiat voluntas tua sicut in caelo.” Én igyekszem szeretni szent akaratát minden napnak ezer kis ellenkezésében.

Próbálok mosollyal menni mindannak elébe, ami vélem ellenkezik.

3. A GYERMEKI RÁHAGYATKOZÁS, AZ ÖNÁTADÁS¹

Az Isten akarata, a ráhagyatkozás alapja

A ráhagyatkozásnak a tárgyi alapja az isteni akarat. „Minden, amit Isten elhatároz, minden, amit Ő elrendel, abszolút tökéletes.” „Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.” Isten pedig akarja a mi szentségünket és a mi boldogságunkat, de ez a szentség és boldogság nem akármiféle. Két isteni beszéd, tanítás van – és ez a két beszéd egymást kiegészíti – amelyek minket megismertetnek a Gondviselésnek irántunk való magatartásával és amelyeknek fényénél meg tudjuk érteni a ráhagyatkozás szellemének a miértjét.

Jézus mondotta e beszédek közül az elsőt: „Nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” „Sine me nihil potestis facere.” A szentségünk lényegileg a természetfeletti rendből van. A természet minden egyesített erőfeszítései sem tudnak létrehozni egy természetfeletti cselekedetet. Cselekedetet, amely valamelyes arányban lenne a mi végcélunkkal, amely az imádandó Szentháromság boldogító színelátása.

Isten, Aki minden művét végtelen bölcsességgel hajtja végre, a kegyelemben nekünk megadta az eszközt, hogy magunkban megvalósítsuk az isteni terveket. A kegyelem nélkül – és ez a kegyelem csak az Istentől jön – képtelenek vagyunk bármit is csinálni, hogy természetfeletti célunkhoz elérkezzünk. Szent Pál azt mondja nekünk: „nélküle egyetlen jó gondolatunk sem lehet, amely részünkről úgy számítana, hogy méltó az örök boldogságra.” „Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis.” Ez Krisztus beszédének a visszhangja. „Én nélkülem semmit sem tehettek.” Nem tudjátok elérni a végső célt, nem tudtok

¹ A ráhagyatkozás tana Dom. Marmionnál nagyon megszokott. Lásd e fontos kérdésben – amelyet ő a tannak ritka biztonságával tárgyalt – az egyik legszebb értekezését, Krisztus a szerzetes példaképe c. könyvében, s a Ráhagyatkozás fejezetét az Istennel való egyesülés könyvében. E két előadásból merítettük az itt következő részteket, amelyeket nem haboztunk bőven venni e tannak a lelkiéletre vonatkozó fontosságának okából is, mert ezek megmutatják a marmioni lelkiiség egyik jellegzetességét.

szentekké lenni. Jézus Krisztus maga magyarázta meg ezt az igazságot. Azt mondta nekünk, hogy Ő a szőlőtő és mi a vesszők, hogy gyümölcsöt hozunk, kell, hogy mi vele egyesülve maradjunk a kegyelem által, hogy belőle nyervén a természetfeletti nedvet, tudjunk gyümölcsöket hozni az Atyának, amelyek Neki kedvesek.

Így ebben láthatjuk a szükségességet, amelyben a lélek van, hogy ne távolodjék el Istentől, a kegyelem forrásától, amely nélkül mi semmit sem tudunk csinálni. De annál inkább nekünk magunkat Néki feltétel nélkül át kell adnunk, mert „evvel a kegyelemmel mi mindent tudunk”. Ez a második abból a beszédből, amelyek nekünk megmutatják a ráhatkozásnak az értelmét. „Én mindent tudok abban, aki engem megerősít.” „Omnia possum in eo qui me confortat.” Nincsen olyan becsületes cselekedet, akármilyen egyszerű vagy közönséges is legyen az, amelyet ha a kegyelem sugalmazására végzünk, hogy ne tudjon hozzájárulni ahhoz, hogy eljussunk ahhoz a végső felmagasztaláshoz, amely a boldogító istenlátás. „Mert minden javukra közreműködik azoknak, akiket az Isten arra hív, hogy vele egyesülve éljenek.” „Omnia cooperantur in bonum iis qui secundum propositum vocati sunt sancti.”

Isten akarata: szeretet

Isten akarata a lelkek irányában telve van szeretettel. „Az Isten szeretet.” „Deus caritas est.” Ő nemcsak bírja a szeretetet, hanem Ő maga a szeretet, határtalan gyengesség nélküli, tökéletlenség nélküli szeretet. Az emberi szívnek nem adatott meg, hogy fel tudja fogni, mi a végtelen szeretet. De „ennek a végtelen szeretetnek az ereje az Istent arra viszi, hogy Ő önmagát adja”. „Bonum est diffusivum sui.” Mindennek, amit Isten nekünk csinál a mozgatója a szeretet. És mert Isten nemcsak a „szeretet”, hanem az örök Bölcsesség és Mindenhatóság, a cselekedetek, amelyeket a szeretet ezzel a bölcsességgel és hatalommal megvalósít, azok ki nem fejezhetők. A szeretet ott van a teremtés mélyén és a megváltás minden misztériumánál.

Ez a szeretet különben különleges jelleget vesz fel, azt, hogy ez az Atyának a szeretete gyermekeivel szemben. „Videte qualem caritatem . . . ut filii Dei nominemur et simus.” „Nézzétek milyen szeretetet tanúsított az Atya nekünk, hogy Isten gyermekeinek hívjanak és hogy mi valójában azok legyünk!” Isten minket úgy szeret, mint a gyermekeit. Ő az Atya egészen kiváltságosan, minden atyaság az övéből származik. „Ex quo omnis paternitas in coelis et in terra nominatur.” De ez nem üres beszéd! És mivel Istenben minden tevékeny, ez az Atyaság a mi irá-

nyunkban a lehető legnagyobb, a legfigyelmesebb, a legállandóbb. Isten úgy cselekszik velünk, miként gyermekeivel és minket az egész életünkön át vezet összehasonlíthatatlan atyai szeretetének a világosságával.

Isten minket szeret a Fiában

Az Isten irántunk való szeretetének csodálatosságai és megnyilatkozásai kimeríthetetlenek. Isten szeretete nemcsak a mi fogadottságunkban nyilatkozik meg, hanem abban a csodálatos módon is, amelyet az Isten választott, hogy azt bennünk megvalósítsa.

Isten minket végtelen szeretettel szeret, atyai szeretettel. De Ő minket a Fiában szeret. Hogy minket fiaivá tegyen, ezért Isten nekünk a Fiát adja, Jézus Krisztust, ez a szeretetnek legnagyobb adománya. „Isten annyira szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta neki.” „Sic Deus dilexit mundum ut Filium suum unigenitum daret.” És miért adja Őt nekünk? Azért, hogy Ő legyen a mi bölcsességünk, a mi megszentelődésünk, a mi igazságosságunk, a mi világosságunk, a mi utunk, a mi táplálékunk és a mi életünk. Egyszóval, hogy Ő közvetítőül szolgáljon közte és mi közöttünk. Jézus Krisztus a megtestesült Ige betölti azt az űrt, amely elválasztotta az embert az Istentől.

Isten „az Ő Fiában” és Fia által „árasztja az égből a mi lelkünkre a kegyelem összes isteni áldásait”, amelyek minket az égi Atyához méltó gyermekeként éltetnek. „Qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo.” Minden kegyelem számunkra Jézuson keresztül jön, általa jön minden jó az égből. Isten minket olyan mértékben szeret, amilyen mértékben szeretjük Fiát, Jézust és hiszünk Őbenne. Az Úr Jézus maga is hozzánk intézi ezt a vigasztaló beszédet: „Az Atya szeret titeket, mert ti szerettek engem és hiszitek, hogy én az Atyától jöttem.” „Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis et credidistis quia ego a Deo exivi.” Amikor az Atya lát egy lelket telve a Fia iránti szeretettel, azt elárasztja a legbőségesebb áldásaival.

Ez a rend az örök időktől megállapított terv. Jézus főnek és királynak rendeltetett Isten minden öröksége felett, mert Ő az, aki vére által megadta nekünk a jogokat ehhez az örökséghez. „Az Atya mindent az Ő kezébe helyezett.” „Omnia dedit Pater in manu ejus.” Mi Őbenne maradunk a hit és szeretet által. Ő bennünk marad kegyelmeivel és érdemeivel. Ő minket felajánl az Atyának és az Atya megtalál minket Őbenne.

Következésképpen, hogyan lehetne nem teljes bizalommal átadnunk magunkat ennek a mindenható akaratnak, amely maga a szeretet és

amely nemcsak meghatározta a mi tökéletességünk szabályait, hanem annak maga az elve és forrása? A kegyelem megelőzi, segíti és megkoronázza minden cselekedetünket, amelyet végrehajtunk. Mert Szent Pál mondja: „Én mindent tudok abban, aki engem megerősít.” „Omnia possum in eo qui me confortat.” Ez a „qui me confortat” nekünk jelzi, hogy a ráhagyatkozás nem abban áll, hogy semmit sem csinálunk. Őrizzük magunkat ettől a „téves nyugalomtól”, ettől a „misztikus passzivitástól”, tévesen becsült „semmittevéstől”. „Isten kegyelme által vagyok az, aki vagyok.” – mondja továbbá Szent Pál, de „ez a kegyelem nem volt bennem meddő”. A kegyelem korlátlanul hat, a szentség legmagasabb fokára visz, de csak ott, ahol nem talál akadályokat működéséhez és működtet. Lelke erőteljesen működik, de csak ott, ahol nem állnak neki ellent, ahol nincs „megszomorítva”, – hogy mindig Szent Pál nyelvét beszéljük – és ahol a teremtetett erők átadják magukat néki.

Az Isten kinyilatkoztatott akarata

A ráhagyatkozás, az önátadás, mindenekelőtt egész önmagunk feláldozása a hitben és szeretetben az Isten akaratának. Az Isten akarata a valóságban nem különbözik Önmagától. Ez a kívánságait velünk közlő Isten. Ez épp oly szent, épp oly hatalmas, épp oly imádandó, épp oly változatlan, mint maga az Isten.

Ránk vonatkozólag ez az akarat részben kinyilatkoztatott, részben pedig rejtett.

Isten akarata önmagát nekünk kinyilatkoztatja, önmagát megmutatja Krisztus által. „Őt hallgassátok!” „Ipsium audite!” Ez az Atya szava, amikor nekünk a Fiát küldi. A maga részéről pedig a mi Urunk azt mondja, hogy „Ő minket megismertetett mindennel, amit az Atya neki adott, hogy kinyilatkoztassa”. „Omnia quaecumque audivi a Patre meo nota feci vobis.” Krisztus jegyese, az Egyház kapta e kinyilatkoztatások és parancsok letéteményét, amelyekhez kapcsolódnak a szerzetes lelkek számára az előljárók szavai, a szabály előírásai. Mindmegannyi megnyilatkozásai az isteni akaratnak.

Milyennek kell lenni a szerető lélek magatartásának ezzel az akarral szemben?

A léleknek éreznie kell magában, hogy tüzel és lángol, hogy azt megvalósítsa. Lényünk minden erőit fel kell használni hűséggel és állhatatossággal ez akarat megvalósítására. Nekünk azt kell mondani az isteni akarat intézkedéseiről, amit Urunk Jézus, a mi legfőbb példaképünk mondott ezekről: „A törvénynek egy iótája, egyetlen betűje sem marad,

ami meg nem valósul.” „Iota unum aut unus apex non praeteribit a lege.” Én nem akarok semmit sem elmulasztani abból, amit az Isten tőlem kér, én mindent meg akarok csinálni, ami néki kedves. Minél inkább jóban vagyunk valakivel, annál inkább ügyelünk arra, hogy neki vissza ne tessünk. A mi Isten iránti hűségünknek abszolútnak kell lenni. „Én mindig megteszem azt, ami Neki kedves.” „Quae placita sunt ei facio semper.” Ilyennek kell lenni annak a lélek szenvedélyének, aki egyedül az Istent keresi. Szeme, miként a zsoltáros mondja „mindig az Úr felé van irányítva”, „Oculi mei semper ad Dominum”, hogy kikémlelje az Ő akaratát és azt végrehajtsa.

A szeretet e ráhagyatkozás, önátadás mérésére szolgál, minél mélyebb, áthatóbb és tevékenyebb a szeretet, az önátadást annál inkább teszi teljessé és abszolúttá.

Az Isten rejtett akarata

A szerető lélek nemcsak Isten kinyilatkoztatott akaratához ragaszkodik, az magát átadja különösképpen Isten elrejtett akaratának is. Ez a rejtett akarat átöleli a mi természetes létünket és természetfeletti életünket egészében és részleteiben. Egészséges vagy beteg állapotunk, az események, amelyek közé majd keveredünk, munkáink sikere vagy sikertelensége, halálunk órája és körülményei, az életszentségünk foka, az egészen sajátos eszközök, amelyekkel Isten minket oda el akar vezetni, mind megannyi tény, amelyeket nem ismerünk és amelyeket Isten számunkra elrejtve akar tartani.

Ezzel az akarral szemben a mi magatartásunk a ráhagyatkozás lesz. Átadni magunkat Istennek, keze közé helyezni személyiségünket, saját nézeteinket azért, hogy elfogadjuk az övét teljes alázatosságban, ez lesz a mi programunk. Ezen a területen az igazi bölcsesség az, ha nincs saját bölcsességünk és rábizzuk magunkat teljesen a minket szerető Isten tévedhetetlen szavára, örök bölcsességére és kimondhatatlan gyengédségére.

A jelenben Isten számomra akaratának egy részét elrejtí. Hogy számomra ezeket elrejtí, ezt nekem jónak kell tartanom, anélkül, hogy nyugtalankodnék, hogy miért rejtí el? Én nem tudom, hogy soká fogok-e élni vagy rövidesen meghalok. Jó egészségben maradok vagy betegség jön-e rám, hogy majd megőrzöm-e képességeimet vagy pedig ezeket elvesztem jóval a halálom előtt. Én nem tudom, hogy Isten ezen a sajátos úton vagy egy másikon fog magához elvezetni. Ezen a területen Ő nem enged ki semmit az Ő abszolút uralmából. Ő megőrzi a korlátlan jogot, hogy

mindenek felett rendelkezzek, úgy az én természetes létemet illetően, mint természetfeletti tökéletességeimet illetőleg, ahogy neki tetszik, mert Ő minden dolgok Alfája és Ómegája.

És mit kell nekem tennem? Elmerülni az imáadásban. Imádni Istent, mint mindenek forrását, mint bölcsességet, mint igazságosságot, mint végtelen jóságot. Magamat karja közé vetni, mint a gyermek anyja keze közé és hagyja magát vinni minden mozgulástól, amelyet ő benne indít. Te félnél édesanyád karja közé vetni magad? Biztosan nem. Mert melyik édesanya – hacsak nem szörnyeteg – volt valaha is hűtlen gyermeke bizalmához? De honnan merítette az édesanya gyengédségét, a jóságát, szeretetét? Istentől vagy pontosabban anyai erényei nem mások, mint halovány visszfénye az Istenben lévő jóság, szeretet és gyengédség tökéletességeinek. Ő maga nem hasonlította önmagát az édesanyához? „Ha lehetséges volna, hogy egy édesanya elfelejtené gyermekét, én nem foglak elfelejteni titeket!” Tehát vezessen engem ez az isteni akarat széles és virágokkal ékesített utakon vagy vigyen engem meredek és tüskékkel borított ösvényeken, ahol össze fogom tépni magam, az mindig az Istennek, az én Istenemnek lesz imádandó szeretettel teljes akarata.

De én tudom, hogy ez az akarat az én szentségemet akarja, hogy ezen dolgozik mindig és erőteljesen a szeretettől vezetve. Az eszközökön kívül, amelyeket Isten hivatalosan alapított arra, hogy engem a tökéletességre vezessenek, úgy mint a szentségek, az imádság, az erénygyakorlatok, a mi Urunk ezer és ezer különleges eszközzel is rendelkezik, hogy lassankint megvalósítsa bennem a szentségnek azt a különleges formáját, amelyet Ő az én lelkemben akar látni. Ezen a rejtett területen az lesz minden feladatom, hogy magam hagyatkozzam teljesen az Ő működésére, hogy hittel, bizalommal és szeretettel engedjem magam vezetni. Minden ami Istentől jön: örömök és szenvedések, megvilágítások és sötétségek, vigasztalások és szárazságok, mind üdvös énnekem, mert „minden közreműködik a javukra azoknál, akiket az Isten a szentségre hív.” Ezt mondotta a mi Urunk hűséges szolgáló leányának, Szent Gertrúdnak: „Tedd meg az én akaratomnak való önátadásodat, reám hagyva a teljes rendelkezést mindabban, ami téged illet. Az engedelmisség szellemében, amely nekem ezt az imádságot diktálta: „Atyám nem az én akaratom, hanem a Tiéd!” Légy elhatározva elfogadni az én szeretetem kezéből a balszerencsét vagy jólétet, amelyeket az a te üdvösségedre küld. Egyesítsd minden dologban a te érzelmeidet az Én szívem érzelmeivel. Az én szeretetem ad majd neked megpihentető és örvendező napokat a te gyengeséged miatt engedékenységből és azért, hogy emeld fel szemedet és reményeidet az ég felé. Fogadd ezeket az örömeket hálával és egyesítsd a te háládat az Én szívemmel. És az Én szeretetem lesz az is, amely majd neked a bánatnak és a szomorúságnak napjait adja, hogy neked örök

kincseket szerezzon. Fogadd el azokat, egyesítvén megadásodat az Én szeretetemmel.”

Amikor a lélek teljesen átadja magát szeretetből, becsukott szemekkel a Bölcsesség, a Mindenhatóság és a Szeretet vezetésének, azaz az Istennek, akkor minden közreműködik az ő javára. „His qui diligunt Deum omnia cooperantur in bonum.” „Minden közreműködik azok javára, akik az Istent szeretik.” Jézus biztosít minket, hogy az Atya szeretete oly gyengéd, oly vigyázó, hogy fejünkről még egy hajszál sem esik le engedélye nélkül.

Amikor teljesen átadjuk magunkat az isteni irányításnak, minden esemény a mi javunkra működik közre. Sziénai Szent Katalin a kedve szerint egész életében egyedül maradt volna cellájában, de a mi Urunk azt akarta, hogy tömegek és fegyverek között tárgyaljon a pápákkal és mert mindezekben ő nem tett mást, minthogy engedelmeskedett az isteni felszólításnak, a mi Urunk őt mindig egészen közel tartotta magához.

Isten gondjaiba veszi Önt, pontosan abban a mértékben, amilyen mértékben Ön minden gondjaival atyai szeretetének és gondviselésének ölébe veti magát.

Adja át magát vakon e mennyei Atya kezébe, aki magát igazabban és jobban szereti, mint ahogy maga önmagát szereti.

Adja át magát vakon a Szeretetnek, Ő gondját fogja viselni minden nehézségek ellenére. Semmi sem tiszteli meg annyira az Istent, mint ez az önmagunknak a kezébe való helyezése.

Az önmegtagadásnak legjobb formája egész szívvel, ellenkezésünk ellenére elfogadni mindent, amit Isten küld vagy megenged, a jót és a rosszat, az örömet és a szenvedést. Én igyekszem ezt csinálni. Igyekezzünk ezt együtt csinálni és egymást segíteni, hogy elérkezzünk ehhez az Isten keze között való teljes ráhagyatkozáshoz, önátadáshoz.

Én az Isten akaratával szembeni abszolút alávetésben találok a legjobb gyógyszert a lelki zavarban. És ha meggondolom, hogy a valóságban Isten akarata maga az Isten, akkor azt látom, hogy ez az alávetés nem más, mint a legnagyobb imádás, amellyel mi Istennek tartozunk, bármilyen is legyen a módja annak, ahogy Ő magát kinyilatkoztatja.

Ha egyszer jól megértettük, hogy az Isten akarata ugyanaz a dolog, mint az Isten maga, akkor belátjuk, hogy ezt az imádandó akaratot, minden dolog elé kell helyeznünk, mint egyetlen törvényét saját akaratunknak és azt mindabban, amit Isten cselekszik, parancsol vagy megenged, el kell fogadnunk. Szemünket rászegezni erre a szent akaratra és nem azokra a dolgokra, amelyek minket bántanak vagy zavarnak.

Hinni az Isten szavának nem annyit jelent, mint önmagunkat reá hagyni? Biztosítva lenni arról, hogy Őt hallgatva mi el fogunk jutni a szentséghez, hogy magunkat reá bízván, Ő majd minket elvezet az örök boldogságba? Ez a hit egyszerű és könnyű dolog, amikor nem találkozunk semmi nehézséggel, amikor fényben és vigasztalásban élünk. Ez kissé azoknak az esete, akik az északi sarki expedícióról olvasnak egy részletet, kellemes melegben üldögélvén a kandalló mellett. De amikor a kísértés, a szenvedés, a megpróbáltatás hatalma alatt vagyunk, amikor a szívnek szárazságában, az értelem sötétségeiben vagyunk, ekkor kell az Isten szavában való erős hit, hogy ráhagyatkozzunk, hogy teljesen egyesülten maradjunk szent akarátával. Minél nehezebb ennek a hitnek a gyakorlása, annál kedvesebb az Istennek az a hódolat, amely ebből származik.

Ha mi tudnánk hallgatni a mi Urunkra, aki nekünk ezt mondja: „Én, aki ismerem az isteni titkokat, Én látom mindazt, amit Atyám cselekszik, Én mondom nektek, hogy fejeteknek egy hajszála sem esik le, a ti mennyei Atyátok engedélye nélkül”. „Salamon dicsőségének minden fényében nem volt felöltözve oly szépségben, mely hasonlítható lenne a mezők liliomának szépségéhez. Az ég madarai nem vetnek, nem aratnak és nem fonnak és a ti Atyátok nem hagyja őket élelem nélkül. És ti, a ti halhatatlan lelkekkel, akik az én vérem árába kerültek, azt hiszitek, hogy az Isten veletek nem törődik? Modicae fidei! Kicsiny hitűek mit féltetek?! Minden szenvedés, minden megaláztatás, minden ellenkezés, amely elboríthat titeket, a ti Atyátok kezéből jön, aki tudja azt, hogy nektek mi a leghasznosabb. Ő tudja, hogy milyen úton, milyen kanyarokkal fog titeket az örök boldogsághoz elvezetni. Ő tudja módját és mértékét a ti előrerendeléseknek. Adjátok át magatokat neki, mert Ő jósággal és bölcsességgel teli Atya, aki el akar titeket vezetni a vele való legteljesebb egyesüléshez.”

Ne ijedjünk meg tehát a szenvedésektől, a megaláztatásoktól, a kísértésektől, a vigasztalásoktól, amelyek minket érnek. Igyekezzünk „elviselni az Istent”, „Sustine Dominum”, azaz elfogadni mindent, de abszolúte mindent, amit Ő tőlünk akar. Az Atya a szőlősgazda, aki megtisztítja a szőlőt – mondotta Krisztus maga – azért, hogy több gyümölcsöt teremjen. Ő növelni akarja képességünket, szinte az ujjunkkal meg akarja tapasztaltatni velünk a gyengeségünket, elégtelenségünket, hogy így meggyőződve arról, hogy képtelenek vagyunk imádkozni, dolgozni, előrehaladni – minden bizalmunkat Őbelé helyezzük. Csak legyünk tanulmányosak, nagylelkűek, hűségesekek. „Viriliter age.” Légy bátor és szíved le-

gyen szilárd.¹ Eljön majd az óra, amikor, miután megteremtette bennünk „önmagunknak az ürességét”, Isten majd elhalmoz minket saját teljességével. „Ut implemini in omnem plenitudinem Dei.”

Mi Jézus Krisztus tagjai vagyunk és annyira egyesültünk vele, annyira szolidárisak vagyunk vele, hogy Ő testünknek, lelkünknek és szívünknek minden szenvedését, minden bajunkat, minden nehézségünket, megpróbáltatásunkat magáévá teszi és így kiáltanak azok szüntelen irgalomért az Atyához. Az Ő Fiát, az Ő nagyon szeretett Fiát látja bennünk és irgalma szünet nélkül eláraszt bennünket a magunk és mások számára kegyelmekkel. Mondják a szívük mélyéből: „Nos credidimus caritati Dei.” „Mi megismertük Istennek irántunk való szeretetét és mi hittünk abban.” Én hiszek Jézusnak irántam való szeretetében, amely olyan nagy szeretet, hogy Jézus szenvedései és érdemei az enyémekek lesznek. Oh milyen gazdagok is vagyunk mi Őbenne!

A jó Isten fenntart engem. A nagy belső kísértéseknek és megpróbáltatásoknak ellenére én erősen egyesülve maradok szent akarátával. Néha úgy tetszik nekem, hogy elvet engem – és ezt igazán meg is érdemlem – de én csökönyösen remélek Őbenne. Én látom, hogy az Istenhez vezető igazi út az, hogy gyakran leborulunk előtte méltatlanságunknak mélységes átértésével és aztán jóságában hívén: „nos credidimus caritati Dei”, karjai közé és édesatyai szívére vetjük magunkat.

A ráhagyatkozás a remény cselekedete

Némelykor úgy tetszhetik nekünk, hogy Isten nem tartja meg ígéreteit, hogy mi tévedtünk, amikor rábíztuk magunkat. Azonban tudjunk ilyenkor várni teljes türelemmel. Mondjuk az Úrnak: „Én Istenem, én nem látom, hogy Te hová viszel engem, de biztos vagyok abban, hogy ha én nem távolodom el Tőled, hogy ha én mindenben, amit Te kérsz tőlem nagylelkűen hű leszek, Neked gondod lesz a lelkemről és a célbaérkezésről. Még ha a halál árnyékának a közepében lennék, ha úgy látszanék, hogy minden elveszett, én akkor is semmitől sem akarok félni, mert Te velem vagy és mert „Te hűséges vagy”. Az Istenben való bizalomnak csodálatos, hősies cselekedete ez, amelyet a ráhagyatkozás szelleme sugallt. Cselekedet, amely az Isten mindenhatóságát dicsőíti és hogy úgy mondjam kicsalja Tőle a legértékesebb kegyeket.

Amikor Isten egy lelket nagyon szorosan akar magához kapcsolni,

¹ A megjegyzés, amelyet fentebb a türelem, az erő erényeinek és cselekedetének tárgyában tettünk, még inkább alkalmazható a ráhagyatkozásra.

akkor azt sok megpróbáltatáson hagyja keresztülmenni. De hogy ha az a lélek magát fenntartás nélkül a kezébe helyezi, Ő minden dolgot elrendez a legnagyobb mértékben a javára. Szent Pál szavai szerint: „Azoknak, akik Istent szeretik, minden a javukra működik közre.” Isten dicsősége azt kívánja, hogy mi reméljünk benne a nehéz körülmények között. Istenben remélni, a kebelén megpihenni, amikor minden jól megy, ennek nincs nagy értéke és kevés dicsőséget ad Annak, Aki elvárja, hogy hittel szolgáljuk Őt minden emberi remény ellenére. De mindig meggyőződve maradni, hogy Isten sohase fog minket elhagyni a nehézségek ellenére, amelyek nekünk legyőzhetetleneknek látszanak, hogy az Ő Bölcsessége, Szeretete, Hatalma mindenkor fog megoldást találni; ez az igazi erény.

Amikor Isten előttünk felfedi a mi nyomorúságunk mélységét, akkor a Szentlélek minden ereje kell, a mennyei Atyánk szeretetébe vetett minden bizalmunk kell és Jézus Krisztus vérébe vetett minden hitünk kell hogy agyon ne nyomjon a gyengeségünk súlya. És mégis, ami ekkor Istent dicsóíti az, hogy mi nyomorúságunk teljes tudatában csökönyösen remélünk szeretetében.

Az Ön számára sohasem lesz béke, csak önmagának a mennyei Atya kezébe helyezett teljes ráhagyatkozásban, önátadásban. Mindig vissza kell térni erre a pontra, mert a mi Urunk Öntől megkívánja bizalmának és szeretetének ezt a bizonyítékát. Tehát mindannyiszor, amikor magát zavartnak, kishitűnek érzi, tudatosan törekednie kell az ima és Jézussal való egyesülés által akaratát visszavezetni erre a tökéletes alávetettségre, önmagának, jövőjének, mindennek az Isten kezére való teljes ráhagyására.

Miután mindent elhagyott Istenért, Önnek már nem szabad várni a boldogságot, sem a megelégedést csak akkor, ha majd Övéle lesz mindörökre. A jó Isten a gyengédségnek és az atyai gondoskodásnak annyi jelét adja Önnek, hogy erre teljes ráhagyatkozással kell felelnie. Semmi sem tiszteli Istent annyira, mint ez az önmagunknak Isten kezébe való helyezése.

Ha az ember odaadja magát teljes egészében a mi Urunknak, akkor súlyos sértést követünk el Vele szemben, ha bármiért is nyugtalankodunk.

A ráhagyatkozás a szeretet cselekedete

A szeretet, amelyet a ráhagyatkozás feltételez oly nagy, hogy tökéletesen tiszteli az Istent. Nem egyenlő értékű az ezzel a nyilatkozáttal: „Én téged annyira szeretlek, oh Istenem, hogy én nem akarok mást, csak Téged, én nem akarok mást tudni és végrehajtani, csak a Te akaratodat. Én

nem akarom, hogy engem más vezessen, csak Te. Én átadom a kezdeményezést az én életem vezetésében, mindenben. Még ha Te megengednéd nekem a választást kegyelmeid között, hogy elrendezzem a dolgokat az én kedvem szerint, én akkor is azt mondanám Neked: Nem Uram, én szívesebben átadom magam teljesen Neked, rendelkezéssel velem teljesen, az én földi természetes életem viszonytársaiban és az én Hozzád való zárandoklásom szakaszaiban. Rendelkezéssel mindenben a Te akaratod szerint a Te dicsőségedre. Én csak egy dolgot kívánok, hogy bennem minden teljesen Neked legyen alárendelve, akármilyen legyen is a Te akaratod, vezessen akár virágokkal szegélyezett úton vagy vigyen át a szenvedéseken és sötétségeken.” Ilyen beszéd a tökéletes szeretet kifejezése. Hasonlatosan a ráhagyatkozás szelleme is, amely a szeretet és a szolgálatkészség ilyen lelki beállítottságából táplálkozik és amelyet minden magatartásunk szabályává teszünk. Forrása lesz egész önmagunk folytatólagos hódolatának az Isten bölcsessége és hatalma előtt.

A ráhagyatkozás a szeretet legtisztább és legtökéletesebb formájának egyike, a szeretet csúcsára helyezkedik. Ez az a szeretet, amely fenntartás nélkül Istennek adja egész lényünket úgy, ahogy van, minden energiáival és minden aktivitásával azért, hogy mi Istennek valóságos áldozat legyünk. És ez a ráhagyatkozás egyben elvezeti a lelket a szentséghez. Mi is valójában a szentség? Ez lényegében egész lényünknek megegyezése Istennel. Az az Amen, amelyet mond egész lényünk és minden képességünk Isten minden jogára. Az a szeretetteljes Fiat, amellyel az egész teremtmény válaszol szünet és megingás nélkül Isten minden akaratára. És az, ami velünk ezt az Ament mondatja, amely velünk ezt a Fiat-ot kiejteti, amely tökéletes önátadásban átadja lényünket Istennek, ez a ráhagyatkozás szelleme. Szellem, mely teljes egységbe foglalja össze a hitet, a bizalmat és a szeretetet.

A teljes és őszinte önátadás

Az, ami életünknek az egyszerűséget és a békét adja, az önmagunknak **őszinte és teljes átadása** Isten dicsőségére. Önmagunkat átadni annyi, mint az Istennek adni mindazt, amik vagyunk, és mindazt, amivel bírnak, hogy az Ő dolga legyünk, amellyel Ő kedve szerint rendelkezhetik.

Jézus mondja: „Atyám minden, amim van a Tiéd.” És az Atya szavánál fogta Őt és hallatlan győzelmekre adta. Sokan beszélnek önátadásról, de nagyon kevesen tartják meg Istennek adott szavukat. Istennek adják át magukat, hogy Annak tulajdonai legyenek, de mindjárt, amikor Isten kezd rendelkezni ezzel a tulajdonnal a maga dicsőségére bölcses-

ségének a tervei szerint, ezek felkiáltanak, zúgolódnak és láthatóvá tesszik, hogy önátadásuk nem volt komoly, hanem csak üres szó.

Mindjobban látom, hogy az, amit Jézus Krisztus Öntől kíván az az, hogy Ön adja át magát fenntartás nélkül akaratának és szeretetének. Ne állítson ehhez semmi fenntartást, semmi feltételt. Mert Jézus csak azoknak adja magát teljesen, akik önmagukat minden számítás nélkül adják át Néki.

De kedves Leányom, ne csináljon magának illúziókat, sokkal könnyebb a mi Urunknak mondani „én Neked adom magamat fenntartás nélkül”, mint ezt a valóságban meg is csinálni. Igen kevesen vannak, akik Öt önmagáért szeretik. Legtöbben jobban szeretik önmagukat, mint Jézust, mert elég, hogy rájuk helyezzen valamit, ami megzavarja szokásaikat vagy óhajukkal ellenkezik – hogy már többet ne kívánják Öt. Tekintse nagy rossznak, súlyos hibának a mi Urunknak mondani: „Uram, én tudom, hogy Te ezt tőlem kívánod.”¹ Tudom, hogy Neked kedvesebb lenne, hogy én ezt megtegyem, de én nem tudok ebbe beleegyezni.” Mert hogyha megengedtük, hogy a mi Urunknak „nem”-et mondjunk vagy vele alkudozzunk, akkor a tökéletes egyetértés, az a kölcsönös önátadás, amely az igazi egyesülést alkotja – lehetetlenné lesz.

A lelkeknek, akiket az Isten a vele való benső egyesülésre szán, nem szabad önátadásukban semmiféle fenntartást tenni. A karja közé kell vetni magunkat becsukott szemekkel. Istennel szemben meg kell tenni a teljes önátadást, egyszer oda kell magunkat adni és fenntartás nélkül. Ezt a körülményt lényegesnek kell tekinteni. Én megértem, hogy ez és ez a dolog Önnek szenvedést okoz, de minden jelentéktelen. A lényeg az, hogy Ön az Istené legyen. Tekintse önmagát, mint az Isten dolgát és ne vonja Tőle vissza soha önmagát. Amikor megáldozott, mondja a mi Urunknak, hogy Ön elfogadja, miként Ő, Atyjának minden akaratát. Mondja az Atyának, hogy Ön az akar Néki lenni, ami az az Ige, akit most Ön magában bír.

Minél jobban nézem az Istent Jézus szemével, aki bennem él, annál világosabban látom, hogy semmi sem lehet olyan emelkedett, annyira isteni, mint önmagunkat teljesen átadni Istennek. Biztos, hogy a Teremtőnek joga van a teremtmény felett, amelyet a semmiből hozott létre. Biztos, hogy végtelen bölcsességében tudja, hogy mi miképp tudjuk legjobban megvalósítani tervét. Biztos, hogy korlátlan szeretete a legbiztosabb pihenőhely a mi tudatlanságunk és gyengeségünk számára.

¹ Világos, hogy Dom. Marmion itt nem akarja azt mondani, hogy ez a hiba, ez a rossz halálos bűn (kivéve, ha nem súlyos parancsról van szó). Ő azt akarja mondani, miként a szöveg is mutatja, hogy az ilyen teljesen megfontolt elutasítás, még ha nem is súlyos az anyag, oly cselekedetet képez, amely megsemmisíti azt a tökéletes egyetértést, amelyből származik az igazi egyesülés.

Önmagunk átadása a megpróbáltatásban

Különösképpen az unalom, a betegség, a türelmetlenség, a kísértés, a lelki szárazság és megpróbáltatások napjaiban, a némelykor rettenetes aggodalmak óráiban, amelyek a lelket fojtogatják – kedves az Istennek a léleknek önátadása.

Van a szenvedéseknek, a megpróbáltatásoknak, a kínoknak egy megnyisége, amelyet Isten fenntartott Krisztus misztikus teste tagjai számára, hogy ezzel kiegészítse azt, ami hiányzik a Fiának szenvedéséből. Mi nem jutunk el a Jézus Krisztussal való tökéletes egyesülésig, csak a kehely azon részének elfogadásával, amelyet a mi Urunk nekünk akar adni, hogy Véle Őutána igyuk. „Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me.” „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét és kövessen engem.” A mi Urunk ismerte az egész rettenetes utat, amelyet Atyja neki kijelölt, hogy azt végig járja. Habozott-e Ő az isteni akaratot elfogadni? Elutasította-e azt, hogy beteljesítse? Nem. Jézus átölelte azt. „Itt vagyok oh Atyám! Én szívembe helyeztem a szenvedésnek ezt a törvényét és én azt elfogadom Irántad való szeretetből.” Isten Igéje az örök Bölcsesség, Krisztus előre gondoskodott arról a részről, amellyel mi tartozunk szenvedéseinek. Mi lehet jobb, mint magunkat Vele átadni Atyánknak, hogy elfogadja Fiának, Jézusnak szenvedéseiben és megaláztatásaiban való e részvételünket. „Oh Atyám, én elfogadom az összes szenvedéseket, az összes megaláztatásokat, az összes fájdalmakat, amelyeket Néked küldeni tetszik. Az összes félreértéseket, amelyeknek Neked engem alávetni tetszik, az összes fájdalmas engedelmségeket, amelyeket Néked tetszik nekem megparancsolni és mindezt Irántad való szeretetből, a Te nagyon szeretett Fiaddal való egyesülésben.”

Ha mi mindig fenn tudnánk magunkat tartani ezekben a belső lelkiállapotokban, nem megállni a másodlagos okoknál, nem kérdezni mormogással az ellenkezésekben és az ellentmondásokban, hogy miért történik ez, miért bánnak velem ilyen módon? Hanem felemelni magunkat a legfelsőbb akarat felé, amely mindent megenged és amelynek engedélye nélkül semmi sem történik. Ha mi tudnánk mindig a teremtmények fölé nézni, „fel a szívekkel!” „Sursum corda”, hogy csak az Istent lássuk és magunkat átadjuk Néki, akkor mi állandóan békében lennénk. Egy nagy apáca, a boldog Bonomo írta az édesapjának egy időben, amikor egy kevésbé képzett gyóntató részéről zaklatásnak volt kitéve: „Azt mondom az Úrnak: minden a Tiéd és én nem akarom magamat megzavarni. „Fiat voluntas tua in aeternum.” „Legyen meg a Te akaratod mindörökké.” Én nem törődöm semmivel, mint a tengerbe visszatérő víz sem törődik semmivel. Ha a dolgok Istentől vannak, én azonnal visszaadom az Isten-

nek és én békében élek. Ha kísértés ér, Istenre bízom magam és várom a segítségét és világosságát. És így minden jól megy. Uraságnak tehát ne legyen semmi nyugtalansága az én személyemet illetőleg, még ha azt is hallaná, hogy beteg vagyok vagy aggodalmak között élek. Mert nem tudom, hogy mi zavarhatna engem meg, amikor minden bennem szeretet és én nem félek, csak egy dologtól, szenvedés nélkül halni meg.”

Semmi sem oly tökéletes és nem olyan kedves az Istennek, minthogy átadni magunkat fenntartás nélkül akaratának, még akkor is és különösen akkor, amikor ez az akarat vállunkra a keresztet helyezi. Isten szereti kiválasztani műveinek a megvalósítására azt, aki gyenge és kicsi, azért, hogy így minden Istennek tulajdonítható legyen.

Irányítsuk tekintetünket mindig Jézus Krisztus szemével az Atya arcára (= akaratára) rögzítve. „Quaerite faciem ejus semper.” „Keressétek mindig az Isten arcát.”

C) ESZKÖZÖK BENNÜNK A BELSŐ LELKIÁLLAPOTOK MEGTEREMTÉSÉRE

I. A SZENVEDŐ KRISZTUS SZEMLÉLÉSE

A mi Urunk lelkében az összes erények megvannak, de azok bemutatására az alkalom a kinszenvedésében adódik. Atyja iránti végtelen szeretete, az emberek iránti szeretete, a bűnnek gyűlölete, a sérelmeknek a megbocsátása, a türelem, a nyájasság, az erő, a törvényes hatalomnak való engedelmesség, az együttérzés, mindezek az erények hősi fokban nyilatkoznak meg a fájdalmaik e napjaiban.

Amikor Jézust szemléljük szenvedésében, akkor a mi életünk egy mintáját látjuk, csodálatos és ugyanakkor elérhető példáját a bűnbánat és a lemondás, a türelem, a megadás, az önátadás, a szeretet és a nyájasság erényeinek, amelyeket nekünk is gyakorolnunk kell, hogy isteni vezetőnkhez hasonlatossá váljunk.

Továbbá, amikor mi tekintetünket Jézus szenvedésén megállítjuk, Ő hitünk mértéke szerint megadja a kegyelmet, hogy gyakoroljuk az erényeket, amelyeket Ő e szent órákban bemutat. Miként lesz ez?

Amikor Krisztus a földön élt „isteni Személyéből mindenható erő áradt, amely meggyógyította a testeket”, megvilágosította az értelmet és éltette a lelkeket. „Virtus de illo exibat et sanabat omnes.”

Valami hasonló történik, amikor mi a hit által kapcsolatba lépünk Jézussal. Azoknak, akik Őt szeretettel követték a Golgota útján vagy jelen voltak a feláldozásánál, Krisztus bizonyára különleges kegyelmeket juttatott. Ezt a hatalmat fenntartja még a jelenben is és amikor a hit szellemében követjük Őt a helytartó udvarától a Kálváriáig és a kereszt lábánál tartózkodunk, hogy együtt szenvedjünk szenvedéseivel és hogy Őt utánozzuk, ugyanazokat a kegyelmeket adja nekünk is, ugyanazon kegyelmeknek részeseivé tesz minket.

Én nem tudom eléggé ismételni, hogy mennyire kiválóan hasznos lelkünknek a mi Urunkkal egyesülve maradni a hittel való nézés által.

A mi Urunk mondotta: „Amikor felmagasztaltatom a földről, mindeket magamhoz vonzok.” Mert a kereszt áldozatával számunkra minden

kegyelmet kieszközölt Jézus Krisztus a mi számunkra, minden világosság és minden erő forrása lett. És ezért van, hogy a lélek alázatos és szenvedő tekintete Jézus szent emberségére oly termékeny és oly hatékony.

Mi nem gondolunk eléggé megszentelődésünknek erre a hatalmára, amellyel Krisztus embersége bír, magán a szentségeken kívül.

Az eszköz arra, hogy magunkat Krisztussal kapcsolatba hozzuk, az istenségébe és a mindenhatóságába, elégtételeinek végtelen értékébe, érdemeinek kimeríthetetlen hatékonyságába vetett hittel teli tekintés. Szent Ágoston Hippó népéhez intézett egyik levelében kérdezi, hogyan tudjuk mi most Krisztust érinteni, amikor Ő már az égbe ment? „In caelo sedentem quis mortalium potest tangere?” Azt feleli: a hit által! Az érinti Krisztust, aki hisz Őbenne. „Sed ille tactus fidem significat; tangit Christum qui credit in Christum.” És a szent Doktor idézi a hitét annak az asszonynak, aki Jézust érintette, hogy elnyerje a gyógyulását. „Fide tetigit et sanitas subsequuta est.” Sok testi ember van, mondja Ő, akik nem láttak Jézus Krisztusban csak testi embert és nem érintették meg az istenségét, amely az emberisége által el volt fátyolozva. Nem tudták Őt megérinteni, mert a hitük nem volt olyan, mint amilyennek kellett volna lennie. Akarjátok gyümölcsözően érinteni Jézus Krisztust? Higgyetek az istenségében, amelyet mint Ige öröktől fogva bír az Atyával. „Vis bene tangere? Intellige Christum ubi est Patri coaeternus et tetigit.”

Hogyan lehet tehát kételkedni azon, hogy amikor mi megközelítjük Őt magán a szentségeken kívül a hit által alázattal és bizalommal, akkor nem árad ki belőle isteni erő, hogy minket felvilágosítson, megerősítsen, segítsen és támogasson? Soha senki nem közelítette meg Jézus Krisztust anélkül, hogy ne érintették volna őt meg a jótékony kisugárzások, amelyek szüntelenül kiáradnak a világosság és melegség e központjából. „Virtus de illo exibat . . .” „Erő áradt ki belőle, amely mindenkit meggyógyított.”

Jézus Krisztus, aki mindenkor élő, semper vivens, s akinek embersége elválaszthatatlanul az isteni Igével egyesülve marad és így a mi számunkra – hitünknek és az Őt utánozni akaró vágyunk élénkségének mértékében – az élet forrása és világossága lesz és lassanként, ha mi hűek vagyunk abban, hogy ily módon szemléljük Őt, Ő lelkünkbe fogja vésni hasonlatosságát, mind bensőségebben kinyilatkoztatván nekünk önmagát, minket részesítvén isteni szívének érzelmeiben és nekünk adván az erőt, hogy magatartásunkat összhangba hozzuk ezekkel az érzelmeikkel.

Hogyha Önök hittel és jámborsággal szemlélik Jézus Krisztus szenvedéseit, akkor meg fogják kapni az Isten igazságosságának és szeretetének a kinyilatkoztatását, azaz mélyebb megértését is és jobban meg fogják ismerni, mint bármilyen okoskodás által a bűnnek a rosszását. Ez a szemlélődés olyan, mint a szentelmény. A lelket abban a szomorúságban

részesíti, amely Jézus lelkét megszállta az Olajfák kertjében és Jézus valóságának, buzgóságának, az Atyja akaratával szembeni önátadásának az érzelmeiben.

A kínszenvedés éjszakáján Péter, az apostolok fejedelme, akinek Krisztus a Táborhegyén kinyilatkoztatta a dicsőségét és aki Jézus kezéből előbb vette a szentáldozást, egy cselédnek szavára megtagadta az Urát. Nemsokára a halálos ellenségei önkényére hagyott Jézus tekintete találkozik Péterével. Az Apostol megérti Öt, távozik és keserű könnyek folynak a szeméből. „Flevit amare.”

Hasonló hatás jön létre abban a lélekben is, aki hittel szemléli Jézus szenvedéseit. Az is követi Jézust Péterrel szenvedése éjszakáján, az is találkozik az isteni Megfeszített tekintetével és ez számára igazi kegyelem lesz. Kapcsolódjunk gyakran a Keresztút végzésénél a szenvedő Jézus lépéseire. Jézus majd mondja nekünk: „Nézd, amit Én érted szenvedtem. Elszenvedtem a három órás agóniát, elviseltem tanítványaim elhagyását, az arcomba való köpéseket, a hamis tanúkat, Pilátus gyávaságát és Heródes gúnyolódását, a keresztnek a súlyát, amely alatt elestem, az akasztófának mezítelenségét, leghalálosabb ellenségeim keserű csúfolódását, a szomjúságot, amelyet ecettel és epével akartak lecsillapítani és végül mindezek felett azt, hogy Atyám is elhagyott. Mindezt érted, irántad való szeretetből, hogy kiengeszteljem a te hibáidat. Bűneidet elviseltem és mindezt az én véremmel fizettem meg. Én elszenvedtem az igazságosság rettenetes követelményeit, hogy neked irgalom adassék.” Érzéketlenek tudnánk maradni ezekkel a hozzánk intézett szavakkal szemben? A kereszten függő Jézus tekintete lelkünk mélyére hatol s benne bánatot kelt, mert megérteti véle, hogy mindezeknek a szenvedéseknek az oka a bűn. Szívünk ekkor elszomorodik, mert átérzi, hogy valósággal hozzájárult az isteni kínszenvedéshez. Amikor Isten így megérint megvilágosításával egy elmélkedő lelket, akkor annak a lehetséges kegyelmek egyik legértékesebbikét adja.

Aztán nagy szeretettel és bizalommal megbánni bűneinket. Mert a lélek nem esik össze kétségbeesetten bűneinek a súlya alatt. A bűnbánatot kegyelmi érintés és felerősítés kíséri, a megváltás gondolata megakadályozza a szégyent és a bánatot, hogy kishitűségbe sorvadjon. Nem fizette meg Jézus a mi megbocsátásunkat túlaradóan? „Et copiosa apud eum redemptio.” Szenvedéseinek a látása ugyanakkor amikor bennünk a bűnbánatot teremti meg, életi bennünk a reményt az isteni elégtétel végtelen értékében és nekünk kimondhatatlan békét ad. „Ecce in pace amaritudo mea amarissima.”

Amikor mi Jézus szenvedését szemléljük, tökéletességei közül melyik az amelyet különösképpen megnyilatkozni látunk? – Ez a szeretet.

A szeretet valósította meg a Megtestesülést: „Propter nos descendit de caelis et incarnatus est.” A szeretet az, amely Krisztust egy

szenvedő és gyenge testben a világra szüli, sugallja a rejtett élet homályosságát élteti a nyilvános élet buzgóságát. Ha Jézus érettünk magát a halálra adja, ez azért van, mert enged egy mérték nélküli szeretet túlzásának. Ha feltámad, ez a mi megigazulásunkért van, ha a mennybe megy, akkor mint előfutár megy, aki számunkra helyet készít a boldogságnak ezen a helyén.

Kell, hogy a mi hitünk állandó és eleven legyen Krisztus e szeretetében. És miért? Mert ez a hűségünk egyik leghatékonyabb fenntartója.

Nézzék Szent Pált! Soha ember úgy nem dolgozott, nem emésztette el magát Krisztusért, mint ő. Egy napon, amikor ellenségei támadják küldetésének törvényes voltát, önmaga védelmére kénytelen saját maga felvázolni műveinek, munkálkodásainak és szenvedéseinek a képét. Ezt az oly eleven képét kétségtelenül ismerik, de mindig öröm a lélek számára újra elolvasni az apostolkodás évkönyveinek ezt az egyedülálló lapját. „Gyakran – mondja a nagy Apostol – láttam közelről a halált, ötször szenvedtem el a megostoroztatás büntetését, háromszor vesszőkkel vertek meg, egyszer megköveztek, háromszor hajótörést szenvedtem, egy nap és egy éjjelt töltöttem a nyílt tengeren. És számtalan veszélyekkel teli utazásaim: veszélyek a folyókon, veszélyek a gonosztevők részéről, veszélyek az én nemzetem emberei részéről, a hitetlenek részéről, veszélyek a városokban, a pusztaságokban, veszélyek a tengeren. Az én fáradozásaim, szenvedéseim, számtalan virrasztásom, az éhség és a szomjúság gyötrelmei, a gyakori bőjtölések, a hideg és a mezítelenség anélkül, hogy annyi más dologról beszélnek. Említsem mindennapi gondjaimat, a gondoskodást az összes egyházakról, amelyeket alapítottam?” Különbőn a zsoltaROS szavát alkalmazzza magára: „Miattad Uram, mindennap halálra vagyunk adva, úgy tekintenek minket, miként a juhokat, amelyeket a levágásra szántak.” És mégis mit tesz azonnal ehhez? „Mindezekben az eseményekben többek vagyunk, mint győzők!” „Sed in his omnibus superamus.” És hol találja meg titkát ennek a győzelemnek? Kérdezzék meg őt, miért viseli el mindezeket, még azt is, hogy unja az életét. Miért marad mindezekben a megpróbáltatásokban egy megingathatatlan határozottsággal Krisztussal egyesülve úgy, hogy „sem a szomorúság, sem a félelem, sem az üldözés, sem az éhség, sem a kard nem tudják őt Jézustól elválasztani?” Azt fogja válaszolni: „Propter eum qui dilexit nos.” „Azért, aki szeretett minket.” Az, ami őt fenntartja, megerősíti, lelkesíti, készíti, mélységes meggyőződése abban a szeretetben, amelyet Krisztus érte hoz. „Dilexit me et tradidit semetipsum pro me.”

És valóban ez az érzés, amely benne ezt a lángoló meggyőződést megteremti, amiért „nem akar már önmagának élni” – ő, aki káromolta az Isten nevét és üldözte a keresztényeket – „hanem azért, aki úgy szeretete őt, hogy életét adta érte.” „Caritas Christi urget nos.” „Krisztus szeretete hajt minket”, kiáltja ő. „Ezért átadva önmagát Neki, örömmel elemész-

tem magam, fenntartás, számítás nélkül.” Én elemészttem magam a lekekért, akik az Ő győzelme. Libentissime impendam et superimpendar.

Az a meggyőződése, hogy Krisztus Őt szereti, adja valóban a kulcsát a nagy Apostol minden cselekedetének.

Semmi sem hajt úgy a szeretetre, mint tudni és érezni azt, hogy szeretnek. Valahányszor mi Jézus Krisztusra gondolunk, emlékezzünk a szeretetre – mondja Szent Teréz – amellyel minket elárasztott jótéteményeivel. A szeretet, a szeretetet hívja.

Földi életében mondotta Jézus a zsidóknak és most megismétli mindnyájunknak: „Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum.” „Ha majd egyszer felmagasztaltattam a kereszten, az én hatalmam olyan lesz, hogy Én majd magamhoz tudom vonzani mindazokat, akik Énben nem hisznek.” Azok, akik egykor a pusztában a rézkígyóra tekintettek, amelyet Mózes emelt, meggyógyultak azokból a sebekből, amelyekkel sújtották őket bűneik miatt. Így mindazok, akik engem hittel és szeretettel néznek, megérdemlik, hogy Én őket magamhoz vonzzam és Én felviszem őket egészen az égbe. Én, aki Isten vagyok, Én beleegyeztem abba, hogy irántatok való szeretetből a keresztre feszítsenek „mint átkozottat”. Viszonzásul ezért a megalázkodásért hatalmam van titeket magamhoz vonzani, titeket megtisztítani, kegyelmeimmal felékesíteni és titeket a mennybe felvinni, ahol Én jelenleg vagyok. Az égből jöttem, oda visszaszálltam, miután áldozatomat meghoztam. Nekem hatalmam van, hogy velem együtt titeket oda bevigyelek, mert Én ebben a ti előfutárotok vagyok. Nekem hatalmam van, hogy titeket magammal egyesítsek, oly bensőséges módon, hogy „senki sem tudja kiragadni a kezemből azokat, akiket Atyám nekem adott”, s akiket Én megváltottam az én drága vérem által. „Et ego vitam aeternam do eis et non peribunt in aeternum et non rapiet eas quisquam de manu mea.” „Felmagasztaltatván a földről, mindeneket magamhoz vonzok.” Gondoljunk a mi Főpapunk e tévedhetetlen ígéretére, amikor mi a keresztre tekintünk, ez a mi legteljesebb bizalmunknak a forrása. Ha Ő meghalt értünk akkor, amikor mi az ellenségei voltunk, akkor a megbocsátásnak és az elégtételnek melyik kegyelmét utasíthatja el most, amikor gyűlöljük a bűnt és igyekszünk a teremtményektől és önmagunktól elszakadni, hogy csak egyedül Neki tessünk.

Oh Atya, vonzz engem Fiadhoz! Oh Jézus Krisztus, Isten Fia, vonzz engem egészen magadhoz!

2. AZ IMÁDSÁG

Ha a szenvedés előtt a természetünk valamelyes ellenszenvet érez, kérjük a mi Urunkat, hogy adja meg nekünk az erőt, hogy Őt utánozzuk, követvén Őt egészen a Kálváriáig.

Szent Ágoston szép gondolata szerint a szenvedés és lemondás kelyheinek az alját, amelyből nekünk egy pár cseppet kell innunk, az ártatlan Krisztus, mint velünk együttérző orvos, magának tartotta meg. „Sanari non potes nisi amarum calicem biberis; prior bibi medicus sanus, ut bibere non dubitaret aegrotus.” Mert Szent Pál mondja: Krisztus miután megtapasztalta, tudja, hogy mi az áldozat. „A főpap, aki minket megmenteni jött, nem azok közül való, akik képtelenek együtt szenvedni a mi szenvedéseinkkel, hogy hozzánk hasonlítson, Ő mindet elszenvedte.” Mondottam már Önöknek, hogy milyen fokig részesedett a mi Urunk bennünk. De ne felejtjük el semmiképpen sem, hogy így részesedvén a mi fájdalmunkban és minden nyomorúságunkban, amely az istenségével összeegyeztethető, Krisztus megszentelte szenvedéseinket, gyengeségeinket, kiengeszteléseinket. Akkor Ő kiérdemelte számunkra, hogy legyen nekünk erőnk azokat elviselni, ha ránk kerül a sor és hogy láthassuk azt, hogy az Atya azokat elfogadja.

De ehhez az kell, hogy mi egyesüljünk a mi Urunkkal a hit és a szeretet által és elfogadjuk azt, hogy hordozzuk keresztünket Ő utána. Ez az egyesülés az, amelyből a mi szenvedéseink és áldozataink minden értéküket nyerik. Önmagukban ezek semmit sem érnek az ég számára, de Krisztus szenvedéseivel egyesülve, rendkívül kedvesek lesznek Istennek és nagyon üdvöztetőek a mi lelkünknek.

Az akaratunknak a szenvedésben való egyesülése a mi Urunkkal számunkra az enyhülésnek a forrása is lesz. Amikor szenvedünk, amikor a szenvedésben vagyunk, a szomorúságban, a bánkódásban, az ellenségeskedésben, nehézségekben és ilyen állapotunkban Krisztushoz megyünk, akkor mi nem szabadulunk meg a keresztünktől, „mert a szolga nincs a

Mestere felett”, hanem Ő minket megerősít. Maga Krisztus mondja nekünk, hogy Ő akarja azt, hogy hordozzuk a keresztünket és ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy igazi tanítványai legyünk. De Ő meg is ígéri, hogy megnyiheti azokat, akik hozzá mennek, hogy szenvedéseikre balzsamot nyerjenek. Ő maga hív magához minket: „Jöjjetek hozzám mindannyian, akik szenvedtek és a csapások súlyát hordjátok és Én megnyihítelek titeket.” Szava csalhatatlan és hogyha bizalommal mennek Hozzá, legyenek meggyőződve, hogy Ő maguk felé hajol, mert az evangélium szavai szerint: „Ő az irgalomtól megindul.” „Misericordia motus.” Nem töretett meg Ő a szenvedés alatt annyira, hogy felkiáltott: „Atyám távozzék el tőlem a keserűség e kelyhe?” Szent Pál kifejezetten mondja, hogy az egyik ok, amiért Krisztus maga is érezni akarta a fájdalmat, az volt, hogy tapasztalatot szerezzen azért, hogy meg tudja nyihíteni azokat, akik hozzá mennek. Ő az irgalmas szamaritánus, aki a szenvedő emberiség fölé hajol és hozza neki az üdvösséggel együtt a szeretet Lelkének vigasztalását. És Tőle származik a mi lelkünk számára minden igazi vigasztalás. Szent Pál megismétli nekünk: „Amikor Krisztus szenvedése bennünk bőséges lesz, épp úgy Krisztus által bőséges lesz a vigasztalásunk is.” Látják, hogy miként azonosítja ezeket a megpróbáltatásokat Jézus megpróbáltatásaival, mert ő Krisztus misztikus testének a tagja és így a vigasztalást is Krisztustól kapja.

Szent Mechtildről mondják, hogy szomorúságaiban az volt a szokása, hogy az Úrhoz menekült és átadta magát Neki teljes engedelmességgel. Jézus Krisztus maga tanította őt arra, hogy így viselkedjék. „Ha valaki nekem nagyon kedves áldozatot akar hozni, törekedjék a megpróbáltatásban menedéket másutt nem keresni, csak Bennem. Ne panaszkodjék bánatáról senkinek, de bízva Reám bizalommal minden nyugtalanságát, amely a szívét nyomja. Én nem fogom sohasem magára hagyni azt, aki így fog cselekedni. „Nekünk meg kell szokni, hogy mindent megmondjunk a mi Urunknak, hogy Reá bizzunk mindent, ami reánk vonatkozik.” „Fedd fel az Úrnak a Te utadat – azaz a te gondolataidat, gondjaidat, aggodalmaidat – és Ő maga fog téged vezetni.” „Revela Domino viam tuam et spera in eo et ipse faciet.” Mit csinál az emberek legnagyobb része? Azt, hogy ami őket éri, azt önmaguknak elpanaszolják vagy másoknak elmondják, de milyen kevesen mennek lelküket kitárni Jézus lábainál. Pedig ez ott, Istennek igen kedves imádság! Ez igen termékeny gyakorlat a lélek számára. Nézzék a zsoltároست, a Szentlélek által sugalmazott énekeket! Feltárja Isten előtt mindazt, ami vele történik, megmutatja Neki mindazokat a nehézségeket, amelyekbe ütközik, a csapásokat, amelyek az emberek részéről őt érik, az aggodalmakat, amelyek a lelkét eltöltik. „Nézd Uram ellenségeimet, nyomoromat, szenvedéseimet. Miért szaporodnak azok, akik engem gyötörnek?” „Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me?” „Nézz Uram engem és légy irgalom-

mal velem szemben, mert én elhagyatott és nyomorban vagyok, szívemnek aggodalmai megnövekednek. Emelj ki engem nagy gyötrelmemből! Uram, fordítsd füledet felém, siess a segítségemre. Légy számomra a vár, ahol üdvösségemet lelem. Uram én meggörnyedek, a végsőkig le vagyok verve, szívemnek zavara jajgatásokat tép ki belőlem. Magadért Uram ne távolítsd el tőlem irgalmadat, mert számtalan baj vesz körül engem . . . Én szegény vagyok és méltatlan, de az Úr majd gondjaiba vesz engem.”

Amikor a lélek zavarban van, nagy szükségben, amikor a kísértés szállja meg, a szomorúság elborítja, amikor a kishitűség árasztja el, akkor neki csak ki kell nyitnia a sugalmazott könyvet: „Oh Uram, jöjj a segítségemre, siess engem megmenteni, Uram ellenségeim mily sokan vannak, mekkora tömeg emelkedik ellenem! Sokan mondják személyemről: az Istennél nincs már a számára üdvösség. De Te Uram az én védelmezőm vagy és az én dicsőségem, Te felemeled a fejemet. – Kelj fel Uram, ments meg engem!” „Oh lelkem, miért vagy szomorú és miért nyugtalankodol? Remélj az Istenben, mert én még dicsérni fogom Őt, arcom üdvösségét, az én Istenemet.” „És örvendjenek mindazok, akik Benned reménykednek, mert Te Uram, miként a pajzs, körülveszel minket jóakarattal.” „Et laetentur omnes qui sperant in te. Scuto bonae voluntatis tuae coronasti nos.” „Én bizodalمامat az Úrba helyezem, miért mondjátok tehát nékem, menekülj a hegyre? Hallgasd meg Uram könyörgéseimnek szavát, amikor én kezemet szent templomod felé emelem. Mentsd meg Uram a Te népedet s áldd meg a Te örökségedet. Légy Te pásztora neki és őrizd meg mindörökké.”

Szüksége van a léleknek világosságra, erőre, bátorságra? Az imaformák szüntelenül az ajkára tolulnak, hogy Istent segítségül hívják. „A lelkem oh Uram, nélkülöd olyan, mint a kiszáradt föld, amely az égnek vizeit kéri. Küldd el világosságodat és igazságodat s ezek majd engem elvezetnek, elvisznek szent hegyedre és a szentélyedbe és én bemegyek Isten oltárához, Istenhez, aki ifjúságom öröme és ünnepelni foglak Téged Uram, a hárfán, oh Isten, én Istenem.” „Confitebor tibi in citera Deus, Deus meus.”

Jöjjenek az akadályok, akár emberektől, akár az ördögtől vagy támadjanak a mi bukott természetünkől vagy a körülményekből, mindezt Istenre kell bízni az imádságban.

Nincsen olyan világosság vagy erő, amelyet Jézus Krisztusban nem tudnánk megtalálni. Ő a legbiztosabb barát, Ő – miként maga mondotta Szent Mechtildnek „az essentialis hűség”. Mondjuk tehát Néki: „Uram Jézus, íme itt vagyok evvel a fájdalommal, evvel a nehézséggel, ilyen szenvedéssel, ilyen bánattal. Én ezeket egyesítem azokkal, amelyeket Te elviseltél itt a földön, amikor a Gethsemani kertben voltál. Én átadom magam Neked és biztos vagyok abban, hogy Te el fogod fogadni ezt az

áldozatot hibáim kiengeszteléséül". „Vide humilitatem meam et laborem meum et dimitte universa delicta mea." Viszonzásul Te nekem adod az erőt, az állhatatosságot és az örömet. És ez a bizalom nem fog csalódni. Jézus Krisztusból, akivel így egyesülünk, erő árad, amely minden sebet meggyógyít. „Virtus de illo exibat et sanabat omnes." „Valójában – mondja Szent Teréz – ez az isteni Mester akkor felénk fogja fordítani könnyekkel telt szemét, de ebben a tekintetben milyen isteni szépség és milyen gyengéd együttérzés van! El fogja felejteni a fájdalmaikat, hogy megvigasztalja a tiéteket és ezt egyedül azért, mert ti hozzá mentek a vigasztalást keresni és feléje fordítjátok fejetekeket, hogy Őt nézzétek."

Káromkodás lenne azt hinni, hogy Isten semleges a mi szükségleteinkkel és szenvedéseinkkel szemben. Isten minket mindig egy végtelen tekintettel néz. Ez a reánk való tekintés végtelenül hatékony, a lelkünk legmélyére hatol és ismeri annak minden fájalmát, minden szükségletét.

És mondjuk önmagunknak, hogy a szenvedésnek minden napja, minden órája és minden pillanata, amelyet Jézussal viselünk iránta való szeretetből, újabb mennyei boldogság lesz számunkra mindörökké és újabb az Istennek mindörökké nyújtott dicsőség.

Oh igyekezzünk soha el nem feledni, egyedül az Isten szükséges, minden hiányozhatik nekünk, de Ő sohasem fog a számunkra hiányozni. És Ő egyedül nekünk elegendő.

Forduljunk Jézushoz imánnal minden körülmények között. Ő a mi békénk, a mi erőnk, a mi örömünk, Ő teljesen a miénk.

Amikor a lélek visszavonul az imádság révén önmaga mélyére, akkor az ott találja az Istent, az imádandó Szentháromságot, Jézus Krisztust, aki a hit által bennünk lakozik. Krisztus magával egyesít minket, vele mi az Atya ölében élünk és ott az isteni Személyekkel egyesülünk. A mi életünk társalgás lesz az Atyával, a Fiúval és a Szentlélekkel. És mi ebben az egyesülésben az örömök forrását találjuk meg. Némelykor találkozunk nagyon sokat szenvedett lelkekkel, akik azonban az imaélet által önmaguknak a belsejében, önmagukból szentélyt alkottak, ahol Krisztus békéje uralkodik. És ha megkérdezzük tőlük, szeretnének-e az életükben valamilyen változást, azonnal halljuk őket válaszolni: „Oh nem! Én egyedül akarok maradni az Istennel." Ez a boldog állapota annak a léleknek, aki az imádság életéből él. Az mindenütt megtalálja az Istent és az Isten neki elég, mert Isten a végtelen jóság teljesen betölti őt.

A szeretetet viselik el a munkát, a szenvedést, az egyhangúság ellenére teljesen úgy, mint Jézus a kereszten.

Ha Jézus valamit kér Önöktől, ne utasítsák sohasem el. De hogyha a kérelem a természetünknek nagyon nehéznek látszik, imádkozzanak, imádkozzanak, addig, míg megadja Önöknek a kegyelmet.

Imádságomban szeretem magamat az Úr lábához vetni és Néki mon-

dent tudsz. Te vagy az én bölcsességem, az én szentségem. Te látod az Atyádat, Te imádod Őt, Te neki kimondhatatlan dolgokat mondasz. Oh én Jézusom, azt amit Te Néki mondasz, azt akarom én is Néki mondani, mondd el azt én helyettem. Te látod Atyádban mindazt, amit Ő tőlem akar, amit Ő nékem akar. Te látod Benne azt, hogy én beteg leszek-e vagy egészséges, vigasztalásom lesz-e vagy szenvedésem. Te látod, hogy hogyan és mikor kell nekem meghalnom. Te mindent elfogadsz számomra, én mindezt akarom Teveled, mert ezt Te akarod.”

3. ÖNMAGUNKAT FELÁLDOZNI AZ ATYÁNAK AZ OLTÁRON ÖNMAGÁT FELÁLDOZOTT KRISZTUSSAL

Jézus kínszenvedése olyan helyet foglal el életében, ez annyira az Ő műve, Ő ehhez akkora árat kapcsolt, hogy azt akarta, hogy ennek emléke közöttünk felidéztesse, de nem évenként csak egyszer, a nagyheti szertartásokban, hanem minden nap. Ő maga áldozatot alapított, hogy állandósítsa a századokon keresztül kálváriai áldozatának emlékét és gyümölcseit: ez a szentmise áldozat. „Hoc facite in meam commemorationem.”

Ezen a szent áldozaton részt venni vagy Krisztussal azt bemutatni, ez Jézus szenvedéseiben való bensőséges és hatékony részvételt képez.

Az oltáron valójában – Önök ezt tudják – ugyanaz az áldozat jön újra létre, mint a Kálvárián. Ugyanaz a Főpap, Jézus Krisztus, aki önmagát feláldozza az Atyjának a papnak keze által. Az áldozat ugyanaz, csak a feláldozás módja különbözik. Némelykor azt mondjuk: „Oh ha én ott lehettem volna a Golgota hegyén a Szent Szűzzel, Szent Jánossal, Magdolnával!” De a hit minket az oltáron önmagát feláldozó Jézus elé helyez. Itt misztikus módon megújítja áldozatát, hogy nekünk részt adjon az érdemeiből. Mi nem látjuk Őt testi szemeinkkel, de a hit azt mondja, hogy Ő itt van ugyanazokért a célokért, amelyekért önmagát feláldozta a kereszten. Ha élő hitünk van, akkor ez minket az önmagát feláldozó Jézus lábához leborultat, vele minket egyesíteni fog az Atyja és az emberek iránti szeretetének érzelmeivel, a bűn elleni gyűlölet érzelmeivel és ez a hit majd arra készítet, hogy Vele együtt mondjuk: „Atya, íme itt vagyok, hogy a Te akaratodat megtegyem.” „Ecco venio ut faciam Deus voluntatem tuam.”

Nekünk Krisztussal egyesülve kell lennünk feláldozásában, magunkat fel kell áldozni Véle, akkor Ő minket magához vesz, minket magával áldoz, minket az Atyja elé visz. „In odorem suavitatis.” Önmagunkat kell feláldozni Jézus Krisztussal. Ha a hívek a keresztség révén Krisztus papságában részesülnek, ez azért van – mondja Szent Pál – „hogy kelle-

mes és lelki áldozatokat ajánljanak fel Istennek Jézus Krisztus által.” „Sacerdotium sanctum offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum.” És ez annyira igaz, hogy az Egyház több imádságban a felajánlás után, amelyet Istennek tett, várván az átváltozás pillanatát, jelzi a mi áldozatunknak egységét Jegyesének áldozatával. „Kegyeskedjél Uram – mondja az Egyház – megszentelni ez adományokat és elfogadván e lelki áldozat felajánlását, mibőlünk is csinálj a Te dicsőségedre örök áldozatot a mi Urunk, Jézus Krisztus által.” „Propitius Domine quaesumus, haec dona sanctifica et hostiae spiritualis oblatione suscepta, nosmetipsos tibi perfice munus aeternum.”

De hogy minket az Isten így elfogadjon, kell, hogy önmagunknak az áldozata egyesüljön azzal az áldozattal, amelyet Krisztus a saját személyében a kereszten tett és amelyet az oltáron megújít. A mi Urunk helyettünk önmagát áldozta fel, Ő mindegyikünket helyettesítette, ezért a halálos ütés, amely Őt érte, erkölcsileg véle minket is halottá tett. „Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.” „Ha egy meghalt mindenkiért, akkor következőleg mind halottak.” Mi magunk nem halunk meg Véle, csak az Ő oltáron bemutatott áldozatával való egyesüléssel. És hogyan egyesülünk Krisztussal áldozati minőségében? Átadván magunkat, miként Ő, az isteni akarat teljes megvalósítására.

Istennek teljesen rendelkezni kell a néki felajánlott áldozat felett. Nekünk ebben a mindent Istennek adó alapvető magatartásban kell lennünk; végrehajtani lemondási és önmegtagadási cselekedeteinket, elfogadni a mindennapi szenvedéseket, a megpróbáltatásokat, a fájdalmakat, mindent, Iránta való szeretetből úgy, hogy mi is mondhattuk, miként Jézus Krisztus kínszenvedésének perceiben: „Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem sic facio?” „hogy a világ tudja, hogy szeretem Atyámat, így cselekszem.” Ez az, amit úgy mondunk, hogy feláldozni magunkat Jézussal. Amikor mi feláldozzuk az örök Atyának isteni Fiát és magunkat is feláldozzuk a szent áldozattal, ugyanazokban a lelki állapotokban, gondolatokban és érzelmekben, amelyek eltöltötték Krisztus szent szívét a kereszten; legnagyobb szeretet az Atya és embertestvéreink iránt, a lelkek üdvösségének égő vágya, teljes ráhagyatkozás minden égből jövő akaratra, főleg azokra, amelyek a mi természetünkkel szemben kínzót vagy ellenkezőt tartalmaznak –, akkor Istennek a legkedvesebbet mutatjuk be, amit csak tőlünk kaphat.

És csak ekkor – miként oly jól mondja Szent Gergely – lesz Krisztus a mi áldozatunk, amikor mi magunkat is feláldozzuk és nagylelkűségünkkel s áldozatainkkal így megosztjuk az Ő áldozati életét. „Tunc ergo vere pro nobis hostia erit Deo cum nos ipsos hostiam fecerimus.”

A mi Urunk azt akarta, hogy az oltár áldozata megújítsa, újból megvalósítsa a kereszti áldozatát, hogy minden lélek számára alkalmazza annak gyümölcseit. Ugyanaz a Krisztus az, aki itt magát feláldozza az

Atyának, mint kellemes illat. „Cum odore suavitatis.” Ez a vérontás nélküli áldozat épp oly kedves az Istennek, mint a Kálvária áldozata. Jézus itt épp úgy áldozat, mint a kereszten vagy amikor a földre jött. Az oltáron Krisztus minden nap e világra visszajön, mint áldozat, minden nap megismétli értünk való feláldozását és felajánlását. Kétségtelenül Ő azt akarja, hogy mi Őt feláldozzuk az Atyának, de fáradhatatlanul minket is készítet, hogy vele együtt mi is áldozzuk fel magunkat az Atyjának, hogy mi is Általa elfogadottak legyünk azért, hogy miután megosztottuk vele itt a földön áldozatát, örök dicsőségében is részesedjünk.

Ebben is, miként minden dologban Jézus Krisztus a mi példaképünk. Példaképe mindazoknak, akik Őt követik, mindazoknak, akik az Ő tagjai. Ha a Fő feláldozta önmagát az Istennek, nem kell-e a tagoknak is egyenlőképpen önmagukat feláldozni? Jegyezzük meg, hogy a mi teremtményi voltunk már kötelez minket, hogy önmagunkat Istennek feláldozzuk, mert az Ő uralma felettünk korlátlan. A föld és mindaz, amit magában foglal, a világmindenség összes lakójával együtt az Úr tulajdona. „Domini est terra et plenitudo ejus orbis terrarum et universi qui habitant in eo.” Nekünk el kell ismerni a mi imádásunkkal és önmagunknak az Isten akarata alá vetésének az áldozatával Istennek legnagyobb tökéletességét és a mi legteljesebb függőségünket.

De az is kötelez minket, hogy Jézus Krisztus tagjai vagyunk, hogy utánozzuk a mi isteni Fejünket. Ezért Szent Pál, aki annyira óhajtotta, hogy a keresztyének Krisztussal egyesülve maradjanak, ezeket a szavakat intézi hozzájuk: „Kérlek titeket testvérek, Isten irgalmassága által, azaz Isten irántatok való végtelen jóságának okából, hogy magatokat feláldozzatok, mint élő, szent és kellemes áldozat Istennek, mint lelki áldozat.” „Obsecro vos fratres, per misericordiam Dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.”

Oh én Istenem, Végtelen Lény, aki magad vagy az örök Boldogság, milyen határtalan és felbecsülhetetlen kegyelmet gyakorolsz Te a szegény teremtményekkel azzal, hogy arra hívod meg őket, hogy a Te szeretett Fiaddal kellemes áldozatok legyenek és teljesen a Te Fenséged dicsőségének áldozzák fel magukat.

Egyesítsük a mi áldozatainkat Jézus Krisztus áldozatával. Ajánljuk fel, áldozzuk fel önmagunkat véle az alázatosság szellemében és bűnbánó szívvel, hogy a mi áldozatunk kellemes legyen az Úr szeme előtt. „In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur a te Domine et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi Domine Deus.” Oh örök Atya, fogadd, nemcsak a Te isteni Fiadat, hanem minket is Véle és Általa. A Te Fiadról azt mondjuk, hogy Ő „tisztá, szent, szeplőtelen áldozat.” „Hostiam puram, hostiam sanc-

tam, hostiam immaculatam." Mi magunktól nem vagyunk mások, csak szegény teremtmények, de bármilyen nyomorultak is legyünk, Te el nem vetsz minket, a Te Fiad miatt, aki a mi kiengesztelőnk, akivel mi egyesülni akarunk, hogy Véle, Általa és Benne minden dicsőség és tisztelet Neked megadassék, oh mindenható Atya, a Te Szentlelkeddel való egyességben. „Per ipsum et cum ipso, et in ipso est tibi Deo Patri omnipotenti in unitate Spiritus Sancti, omnis honor et gloria.”

Minden reggel egyesülünk Jézussal az engedelmességben és önátadásban, amelyet Ő tett egész önmagáról a Megtestesülés pillanatában. Ismételjük meg, miként Ő az Atyának: „Íme itt vagyok, oh én Istenem, én átadom magam Neked, a Te akaratodnak, hogy ma megvalósítsam minden dologban a Te nagyon szeretett Fiaddal azt, ami Neked kedves.” „Quae placita sunt ei facio semper.” Mert én szeretlek Téged ezért, meg akarom Neked adni a hódolatot, ami abban fog állni, hogy alávetem egész lényemet a Te akaratodnak, bármilyen legyen is az.

Úr Jézus azzal a szándékkal és szeretettel egyesülve, amellyel Te magad engedelmes voltál egészen a halálig és amellyel Te mindig teljesítetted mindazt, ami kedves az Atyáknak, akarok ma minden dolgot csinálni a Te nevedben az alázatosság, az engedelmesség és az alávetés szellemében.

Örök Atya, amint a Te isteni Fiad a mi Urunk Jézus Krisztus feláldozta magát a Te Felségednek, mint engesztelő áldozat és mint áldozat az egész emberi nemért, úgy én is feláldozom magam, testem és lelkem, tedd velem azt, amit akarsz. E célból elfogadom az összes szenvedéseket, önmegtagadásokat és bántalmakat, amelyeket Neked küldeni tetszik az egész mai napon. Én elfogadok mindent a Te szent akaratodból, oh Isten, tedd, hogy az én akaratom a Te akaratoddal mindig megegyezzen.

Gondoljunk a nap folyamán a reggeli misénkire. Önmagunkat Jézus feláldozásával egyesítettük, magunkat az isteni áldozattal az oltárra helyeztük, fogadjuk el ebből következőleg nagylelkűen a szenvedéseket, ellenkezéseket, a napnak súlyát és melegét, a nehézségeket és az állapotunkkal kapcsolatos lemondásokat. Így fogjuk gyakorlatilag élni a szentmisénket. Vajon a mi szívünk igazában nem oltár, ahonnan szüntelenül száll az áldozatunk és imádandó akarata alá való vetettségünknek tömjénfüstje az ég felé? Melyik oltár lehetne kedvesebb Istennek, mint a szeretettel teli szív, amely szüntelenül feláldozza magát Neki? Mert mi mindig tudunk áldozatot bemutatni Neki ezen az oltáron és önmagunkat feláldozni kedvelt Fiával, a dicsőségére és a lelkek javára.

Ez az a tanítás, amelyet a mi Urunk maga adott Szent Mechtildnek. Egy napon, amikor ő azt gondolta, hogy betegsége őt használhatatlanná teszi és szenvedései gyümölcs nélkül maradnak, az Úr mondotta neki: „Helyezd minden kínodat az Én szívembe és Én majd megadom azok-

nak a legteljesebb tökéletesedést, amit csak a szenvedés kaphat. Miként az Én istenségem magára vonta az Én emberségemnek a szenvedéseit és ezeket a magáévá tette, így Én átviszem a te fájdalmaidat az Én istenségembe. Én azokat az Én szenvedéseimmel egyesítem és téged részesíteni foglak abban a dicsőségben, amelyet az Atya Isten adott az Én szent emberségem minden szenvedéseiert. Bízad tehát minden egyes fájdalmadat a Szeretetre, mondván: „Oh Szeretet, én neked adom ezeket azzal a szándékkal, amellyel Te azokat nekem elhoztad az Isten szívéből és kérek, hogy azokat vidd vissza a legnagyobb hálával tökéletesítve.” „Az én szenvedésem tette hozzá Jézus Krisztus végtelen gyümölcsöket termett az ég és a föld számára, így a te nekem átadott fájdalmaid, a te szomorúságaid, egyesítve az Én kinszenvedéssel annyira gyümölcsözők lesznek, hogy ezek a választottaknak több dicsőséget, az igazaknak újabb érdemet, a bűnösöknek bocsánatot és a tisztítóhely lelkeinek a fájdalmaik enyhítését fogják megszerezni. Mi van valójában, amit az Én isteni Szívem ne tudna jobbra tenni, miután minden jó a földön és az égben az Én szívemnek jóságából származik.”

Jézus mindig az Ön szívében van, helyezze napjában százszor egész lényét lábához, Neki hagyván minden felett a szabad rendelkezést. És akkor, amikor majd Magát szavánál fogja és az eleven húsba vág – igen, remegjen – de csókolja meg az Isten kezét, aki Önt előkészíti a Keresztrefeszítetttel való isteni egyesülésre.

Jézus Krisztus áldozata sohasem szűnik meg, mert valamelyik oltáron mindig feláldozva találja magát és mindig áldozat marad a szentségében. A mi életünknek mindig egyesülve kellene lenni Jézus Krisztus e papi és áldozati életével.¹

¹ Sok beteg nem tud fizikailag részt venni a misén, de amint itt jelzi Dom. Marmion, tudják a nap és éjszaka bármely pillanatában lélekben és szívükben önmagukat Krisztus áldozatával egyesíteni.

4. ÖNMAGUNKAT EGYESÍTENI KRISZTUSSAL AZ EUCHARISZTIKUS ÁLDOZÁS ÁLTAL

Az Oltáriszentség nemcsak áldozat, a keresztt emlékeztető és megújító áldozata, ez szentség is, az egyesítésnek a szentsége. Miként a *communio* szó is jelzi, azért jön belénk a mi Urunk, hogy magát velünk egyesítse. Egyesíteni annyit jelent, mint két dologból egyet csinálni. De mi Avval a Krisztussal egyesülünk, amilyen Ő. Am minden áldozás feltételezi az oltáráldozatot és következőleg a keresztáldozatot. A szentmise áldozatában Krisztus, minket főpap mivoltával egyesít, az áldozásban Ő minket áldozati állapotában részesít. A szentmise feltételezi ezt a belső és teljes feláldozást, amit Atyja akaratának tett a mi Urunk, amikor a világba lépett. Feláldozás, amelyet gyakran megújított az élete folyamán és amelyet befejezett véres halálával a Kálvárián.

Minderre emlékeztet minket az áldozás, mondja Szent Pál: „Valahányszor eszitek ezt a kenyeret és isszátok ezt a kelyhet, hirdetitek, azaz ti emlékeztek az Úr halálára.” „Quotiescumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat.” Jézus Krisztus nekünk adja magát, de miután meghalt értünk, magát táplálékul adja, de miután feláldozta magát, mint áldozat; áldozat és táplálék: áldozat és szentség az Eucharishtiában két elválaszthatatlan jelleg.

És azért önmagunk teljes átadásának ez a szokásszerű lelki beállítottsága oly nagyon fontos. Krisztus önmagát adja nekünk oly mértékben, amilyen mértékben mi magunkat adjuk Neki, Atyjának és testvéreinek, akik misztikus testének tagjai. Ez az alapvető lelkiállapot Krisztushoz hasonlóvá tesz minket, de az áldozat-Krisztushoz. Ez teremti meg a kapcsolatot két tagja között az együttérzést.

Az áldozás maga is feltételezi az áldozatot. És ezért mi bekapcsolódunk az oltár misztériumába már a szentmiseáldozaton való részvétellel.

Mi mindent megtettünk volna, hogy a keresztt lábánál lehessünk a Szent Szűzzel, Szent Jánossal és Mária Magdolnával. De az oltár áldozata megjeleníti és megújítja a Kálvária áldozatát, hogy annak emlékét állandósítsa és gyümölcseit alkalmazza.

A szentmise alatt magunkat Krisztussal kell egyesíteni, de a feláldozott Krisztussal. Ő az oltáron van. „Agnus tamquam occisus”, „mint áldozatul felajánlott Bárány”. Jézus minket az áldozatához társítani akar. Nézzék, az átváltozás után a pap összetett kezekkel az oltárra támaszkodva – mozdulat, amely jelenti a pap és a hívek egységét Krisztus áldozatával – ezt az imát mondja: „Oh mindenható Isten, kérünk Téged, parancsold, hogy ezek a dolgok a Te mennyei oltárodra vitessenek, a Te isteni Felséged színe elé.”

Az Egyház itt kapcsolatba hoz két oltárt, a földi és a mennyei oltárt. – Nem mintha az egek szentélyében volna anyagi oltár –, hanem az Egyház ezzel azt akarja jelezni, hogy csak egy áldozat van. Az áldozat, amely misztikusan megvalósul a földön egy avval a feláldozással, amelyet Krisztus, a mi Főpapunk önmagáról tesz az Atya kebelén, akinek Ő felajánlja értünk szenvedésének elégtételeit.

„Ezek a dolgok”, amikről itt szó van, mondja Bossuet, „a valóságban Jézus Teste és Vére, de ezek a dolgok, a Test és Vér mindnyájunkkal együtt, a mi kéréseinkkel és imádságainkkal együtt és mindez együttesen alkot egy ugyanazon áldozatot”.

Így ebben az ünnepélyes pillanatban mi bevezettetünk „ad interiora velaminis”, a függöny belső részébe, az istenségnek a szentélyébe. De mi itt Jézussal és általa vagyunk és itt a végtelen Fölség előtt, az egész mennyei udvar jelenlétében bemutatunk Krisztussal az Atyának, hogy az Atya eláraszson minket minden mennyei kegyelemmel és áldással. „Omni benedictione caelesti et gratio replemur.”

De ilymódon csak avval a feltétellel vagyunk elárasztva, hogyha „mi magunkat egyesítjük evvel az áldozattal, Jézus Testének és Vérének vétele által.” „Quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filii tui corpus et sanguinem sumpserimus.”

Tehát csakis az áldozással kapcsolódunk be tökéletesen Jézus gondolatába, valósítjuk meg teljesen Szívének óhaját, az Oltáriszentség alapításának a napján. „Vegyétek és egyétek”, „ha nem eszitek az ember Fiának testét, nem lesz élet tibennetek”.

Az élet, amelyet Krisztus nekünk az áldozással ad, az Ő egész élete, amely a mi lelkünkbe megy át, hogy a mi életünk példája és formája legyen, hogy létrehozza bennünk Jézus Szívének különböző érzelmeit. Hogy velünk utánoztassa az erényeket, amelyeket különböző állapotokban gyakorolt és hogy belénk öntse a különböző kegyelmeket, amelyeket számunkra kiérdemelt, amikor értünk élte misztériumait.

Kétségtelen és sohase feledjük el, hogy az eucharisztikus színek alatt csak Jézus dicsőséges Testének substantiája van úgy, ahogy most az égben van és nem úgy, ahogy például a betlehemi jászolban volt.

De amikor az Atya a Fiát, Jézust nézi mennyei dicsőségében, kit lát benne? Látja azt, aki 33 évig élt a földön értünk, látja mindazokat a

misztériumokat, amelyeket ez az elhaló élet magába zárt, az elégtételeket és érdemeket, amelyeknek ezek a misztériumok forrásai voltak. Látja a dicsőséget, amelyet ez a Fiú Neki adott mindegyik misztériumának az élése által. És a misztériumok közül minden egyesben az Atya mindig ugyanazt a nagyon kedvelt Fiát látja most is, amikor már Jézus Krisztus csak dicsőséges állapotában ül az Ő jobbján.

Épp így az, akit mi magunkhoz veszünk, a Jézus, aki Máriától született, aki Názáretben élt, aki a zsidóknak prédikált Palesztinában, az az irgalmas szamaritánus, aki a betegeket meggyógyította, Magdolnát az ördögtől megszabadította és Lázárt feltámasztotta, az, aki elfáradva a bárkában aludt, aki haláltusáját vívta a félelemtől összezúzva, aki a Kálvárián keresztre feszítettet, az a sírnak dicsőséges feltámadottja, az emmauszi titokzatos Zarándok, aki magát megismerteti a kenyérszegés által, az aki felment az egekbe az Atyja jobbára, az az örök Főpap, aki mindenkor él és értünk szüntelenül imádkozik.

Jézus életének minden állapotát lényegében a szentáldozás nekünk adja, szellemével, erejével, tulajdonságaival és érdemeivel. Az állapotok különbözőségei és a misztériumok változatosságai alatt állandó lesz a Személynek az azonossága, aki azokat végig élte és aki a jelenben örökké él az égben.

Amikor tehát mi az oltárnál Krisztust vesszük, akkor mi misztériumainak bármelyikében szemlélhetjük Őt és elmélkedhetünk róla, habár most Ő megdicsőült állapotban van. Mi megtaláljuk benne azt, aki értünk élt és nekünk kiérdemelte a kegyelmet, amelyet tartalmaznak. Krisztus belénk jön és velünk közli azt a kegyelmet, amellyel megvalósítja életünknek az életébe való átalakítását, ami e szentségnek sajátosság hatása.

Ő valóságosan jelen van bennünk, az, aki jelen volt a jászolban, Názáretben, Júda hegyeiben, az utolsó vacsora termében és a kereszten. Ez ugyanaz a Jézus, aki a szamaritánus asszonynak mondotta: „Ha te ismer-néd az Isten ajándékát, te, aki szomjúhozol a fényre, békére, örömré, boldogságra, ha te tudnád, hogy én ki vagyok, te élő vizet kérnél tőlem . . . az isteni kegyelem vizéből, amely szüntelenül ömlő forrás lesz az örökkéig.”

Ő valóságosan jelen van bennünk, az, aki azt mondotta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet . . . Aki engem követ, nem jár sötétségben . . . Senki sem megy az Atyához csak én általam . . . Én vagyok a szőlőtő, ti vagytok a szőlővesszők, aki én bennem marad és én őbenne, az tud egyedül gyümölcsöt hozni, mert nálam nélkül semmit sem tudtok csinálni . . . Jöjjetek hozzám mindannyian, akik terhelve vagytok és én meg-nyihítelek titeket. A ti lelketek nem találja meg a nyugalmat csak én bennem.”

Ő van bennünk, ugyanaz a Krisztus, aki meggyógyította a leprásokat, aki lecsendesítette a haragvó hullámokat és aki a jobb latornak helyet

ígért országában. Mi megtaláljuk magunkban a Megváltónkat, Barátunkat, Testvérünket, mindenhatóságának teljességében, misztériumainak mindenkor termékeny erejében, érdemeinek végtelen bőségében és kimondhatatlan szeretetének irgalmában.

A szívünkben van nemcsak azért, hogy ott fogadja a mi hódolatunkat, hanem hogy ott velünk kegyelmeket közöljön. Hogyha a mi hitünk Jézus szavában nem üres érzelem, akkor maradunk szent emberségével egyesülten. Legyenek egészen biztosak, hogy akkor „majd erő árad ki belőle”, mint egykoron, hogy Önöket fénnel, békével és örömmel halmozza el.

Amikor mi, a mi Urunkat a szentáldozásban magunkhoz vesszük, akkor magunkban bírjuk azt az isteni Szívet, amely a szeretetnek tűzhelye. Kérjük Tőle esdeklően, hogy Ő maga értesse meg velünk ezt a szeretetet, mert itt egy felülről jövő fénysugár hatékonyabb, mint minden emberi okosság. Kérjük Őt, hogy gyűjtsa meg bennünk Személyének a szeretetét. „Ha az Úr kegyelme által – mondja Szent Teréz – szeretete egy napon a mi szívünkbe vésődik, minden könnyű lesz nekünk. Nagyon gyorsan és a legkisebb szenvedés nélkül evvel mi az alkotásokhoz jutunk majd el.”

Ha ez a Jézus személye iránti szeretet szívünkben van, belőle majd a mi termékenységünk fakad. Mi nehézségekkel találkozhatunk, súlyos megpróbáltatásoknak lehetünk alávetve, heves kísértéseket szenvedhetünk el, ha szeretjük Jézus Krisztust, akkor ezek a megpróbáltatások, ezek a kísértések minket erősnek fognak találni. „Aquaе multae non potuerunt exiguere caritatem.” „A nagy vizek sem tudják eloltani a szeretetet.” Mert ha Krisztus szeretete hajt minket, akkor már nem akarunk magunkért élni, hanem azért, aki szeretett minket és önmagát adta értünk. „Ut et qui vivunt, jam non sibi vivant sed ei qui pro ipsis mortuus est.”

Nekem szokásom minden nap délben egy rövid szentséglátogatás alkalmával önmagamot összeszedni és ekkor a mi Urunknak mondani: „Én Jézusom, holnap én a szívembe fogadlak Téged és én Téged tökéletesen akarlak magamhoz venni. De én teljesen képtelen vagyok. Te magad mondtad: „Nélkülem semmit sem tudtok csinálni!” Oh Te örök Bölcsesség, tedd Te magad lelkemet alkalmassá arra, hogy a Te templomod legyen. E célra felajánlom Neked a mai napi cselekedeteimet és szenvedéseimet azért, hogy Te azokat isteni tekinteted számára kellemsékké tedd és hogy Te megvalósítsd szavadat: „Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.” „A Magasságbeli megszentelte az Ő szentélyét.”

Ilyen imádság kitűnő, a nap így a Krisztussal való egyesülés felé van irányítva. A szeretet, az egyesülés kútforrása bevonja cselekedeteinket és távol attól, hogy zúgolódjunk az ellen, ami kellemetlenül és fájdalmasan ér, mi azt Jézusnak ajánljuk a szeretet egy mozdulatával. A lélek így egészen természetesen előkészítve találja magát, amikor a pillanat jön, hogy magához vegye Istenét.

Mi határtalan gazdagok vagyunk Jézus Krisztusban, hogyha Vele egyesülve vagyunk a kegyelem által és ha Reá támaszkodunk. Próbálja meg, hogy szent legyen elismervén nyomorúságainak teljes terjedelmét, de ugyanakkor önmaga rátámaszkodva a legteljesebb bizalommal Jézus végtelen érdemeire. „Átala, Benne és Vele, ahogy mi mindennap a szentmisében mondjuk: „minden dicsőség megadatik a boldogságos Szentháromságnak”. Még az angyalok dicsérete sem száll az Istenig, csak Jézus Krisztus által, amint mi ezt naponként mondjuk a szentmise praefatiojában: „Aki által az angyalok dicsérik Felségedet.” Íme, amiért a dicséret, a felajánlás, az imádás, a megalázkodások és a megvetések elfogadásának cselekedetei Jézussal egyesülten végrehajtva, különösen szentáldozás után végtelenül kedvesek a Szentháromságnak.

A szentáldozásban Krisztus minden nap teljesen nekünk adja magát, Ő minket fog és átad az Igének. Ha a mi egész napunk a reggeli szentáldozásból folya, lassanként Krisztus minket átalakítana és magas élet-szentségre emelne. Azt, amit Önök nem tudnak megcsinálni, azt Jézus megcsinálja maguknak. Minél inkább gyengék Önök, nyomorultak, képtelenek, annál inkább Krisztus lesz az Önök ereje, annál inkább kiegészíti Önöket . . . Amikor nem tudják elmondani az imákat, amiket szeretnének, Jézus elmondja azokat Önök helyett.

Ha engem megkérdeznének, hogy a lelkiélet miben áll, a magam részéről ezt mondanám: „Ez nagyon egyszerű, egy szóban foglalható össze: Krisztusban.” A galatákhoz írt levelében Szent Pál, miután mindent elmondott, hogy mi nekünk Krisztus, gondolatát ebben a szép szövegben foglalja össze: „Et quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos et misericordia.” Igen, akik Krisztust keresik, azoké a béke és az irgalom.

Isten bölcsességének és tudásának minden kincsét Jézus Krisztus szent emberségére árasztotta ki, az Igével való egyesülése miatt. És az adományok mértéke, amelyeket nekünk ad, az ugyanevvel az Igével való egyesülésünk mértékében található meg. Ám az Igével való egyesülésünk a szent Emberség ereje és hatalma által valósul meg, különösen a szentáldozásban. Amit pedig nekünk tennünk kell az ez: megtartani magunkat Jézus szent Embersége által a bennünk lakozó Ige iránti alávétettség és imádás habitualis¹ állapotában. A mi életünknek állandó visszhangként felelő Amennek kell lenni. Amennek az Ige kívánságaira és terveire, aki bennünk él.² Ha egyszer a lélek ide eljutott, akkor azt az Isten legértékesebb adományaival halmozza el.

¹ Állandó, szokásszerű.

² Ezekkel az utolsó sorokkal Dom. Marmion jelzi, hogy a szentségi áldozás hiánya miatt, mert sok beteg, nem tud megáldozni – a lelkiáldozás, anélkül, hogy ugyanaz a hatása lenne – mégis a lélekben mennyi értékes gyümölcsöt hoz létre és annál inkább, mert amint Dom. Marmion mondja, ezt a lelki áldozást nagyon gyakran meg lehet ismételni.

Harmadik rész

AZ EMBERI NYOMORÚSÁGRÓL,
A MEGPRÓBÁLTATÁSOK
ÉS SZENVEDÉSEK
EGYNÉMELY FORMÁJÁRÓL

1. AZ EMBERI NYOMORÚSÁG ÉS AZ ISTENI IRGALOM¹

Mi nem ismerhetjük Istennek minden eszközét, számunkra lehetetlen, hogy azokat tökéletesen megértsük.

„Az én gondolataim – mondja az Úr – végtelenül túlhaladnak minden teremtetett értelmet és az Én cselekvési módjaim távol vannak a tiétektől, mert miként az egek a föld fölé emelkednek, az én útjaim különböznek a ti útjaitoktól.” „Sicut exaltantur coeli a terra, sic exaltatae sunt viae meae a viis vestris.”

A mi hitünknek azonban mégis törekednie kell arra, hogy megvilágítsa és lelkünknek vágyakoznia, hogy számot adjon magának az Istennek a mi irányunkba való cselekvéseinek a módjairól. Az Úrnak gondolata, a végtelen Bölcsesség gondolata, ha mi azt elfogadjuk teljesen, félretéve a mi szegény emberi fogalmainkat, ez az elfogadás majd lehetővé teszi, hogy bőségesebben kapjuk a kegyelmet, hogy Istent úgy dicsőítsük, amint Ő azt elvárja és hogy jobban irányítsuk a lelkünket az örökélet felé, mert így életünknek a törekvése tökéletes megegyezésben lesz az isteni Bölcsesség tervével.

¹ Az emberi nyomorúság felé hajló isteni irgalomnak a kérdése Dom. Marmionnak különösképpen kedves volt. A hit világánál, amely oly élénk nála, szemlélte Dom. Marmion az ő eredeti, sőt merész és behatoló módján – ami a sajátja volt – az Isten tervét az irgalmasság szemszögéből. Ezt már megmutatta újonc évében 1888-ban és 35 év múlva, 15 nappal halála előtt 1923 januárjában, ezt vette utolsó előadásának tárgyául, amelyet a touvaini karmelita nővéreknek tartott. Az isteni irgalomról szóló tanításával kapcsolatban a Sacre-Coeur egy angol apácája írta (1935. máj. 15.) „Én nagyon szeretem Dom. Marmion tanítását, az Úr irgalmasságáról és a kincsekről, amelyeket mi bírunk Jézus Krisztusban és az érdemeiben. Őn nem tudja elképzelni, hogy mennyire vigasztalók az ilyen gondolatok és milyen békét és kegyelmi hatást hoznak létre.” – Egy másik apáca írta ugyanebben az időben: „Az isteni irgalomról szóló részek különleges hatásossággal csempenek vissza az én lelkemben.” – Legutóbb pedig egy kiváló tudású pap, aki sokáig tanulmányozta az emberi nyomorúságot, írta: Jelenleg az Élet szavai a misekönyv szélein című könyvét elmélkedem. Itt látom, hogy Dom. Marmion mennyire hangsúlyozta az Isten irgalmasságát. Ez egy kimeríthetetlen tárgy és napjainkban nagyon sok lélek számára nagy fontossággal bír. Én azt tapasztalom, hogy a figyelmet e különleges hangsúlyra ráirányítva – sok ember számára az Isten irgalma egy új élet kezdete lesz.

Az isteni terv: kiárasztani az emberekre az irgalomnak a kincseit és a különleges dicsőség, melyet ezzel Isten akar kapni, irgalmas jóságának a dicsérete, amellyel emberi nyomorúságunk fölé hajol, amit meg akar segíteni, fel akar emelni és magával egyesíteni.

Majd ha az égben leszünk, látni fogjuk, hogy az örök dicsőségben Isten az irgalomnak egy csodálatos emléket akarta állítani: „in aeternum misericordia aedificabitur in coelis.” Ebben az épületben mi az emberiek – lélekben és testben egykor nyomorúsággal annyira terhelték – leszünk az élő kövek, hogy szüntelenül bizonyítsuk Istenünk végtelen jóságát.

Mi is tehát az irgalom?

Ez a jóság vagy szeretet, amelyet a nyomor jelenlétében megérint a részvét és a könyörület. Istenben az irgalom nem más, mint a végtelen jóság határtalan szeretete, amely a teremtmény nyomorúságainak a láttán feléje hajlik, hogy őt megnyihitse, megsegítse, neki megbocsásson és őt boldoggá tegye.

Az Isten minden eszköze a mi irányunkban az irgalmasság eszköze. A mi segítségre szoruló nyomorúságaink nélkül Isten sohasem nyilatkozathatna volna ki szeretetét, leereszkedésének kifürkészhetetlen gazdagságát.

Isten az első embert teremtve a fogadottság természetfeletti kegyelmébe helyezte őt, amely belőle Isten gyermekét és az örök dicsőség örökösét csinálta. Ezt az isteni tervet a bűn áthúzta. Visszaélvén a szabadság kiváltságával Ádám, aki az emberi nem fejévé rendeltetett, kötelességét nem teljesítette, vétkezett. Azonnal elvesztett önmaga és leszármazottai számára minden jogot az isteni életre és örökségre. Ádám minden gyermeke osztozik ebben a kegyvesztettségben. Amikor az ember a világra jön, már olyan, mint aki mindenféle bajra van szánva. Mindnyájan bűnösökként születünk, az eredeti szentségtől meg vagyunk fosztva, ki vagyunk téve a rosszra való hajlam és a betegség minden támadásának. Telve vagyunk mindenféle fogyatkozásokkal, fizikai és erkölcsi gyengeségekkel. Íme, ahogy mi Isten előtt megjelenünk.

Az Úrnak az irántunk való magatartása teljesen az irgalmas részvét: „Quomodo miseretur pater filiorum misertus est Dominus.” „Miként az atya szánalommal van fiaival szemben, úgy szán minket, mert ismeri az agyagot, amelyből mi alkotva vagyunk.” Isten ezért dicsőségét abba helyezi, hogy nekünk kimutassa irgalmasságát. A mi gyengeségeink, a mi hibáink önmagukban is, ha mi azokat megbánjuk, alkalmat adnak arra, hogy ezt az isteni tökéletességet gyakorolja még akkor is, amikor minket büntet. Figyeljék, hogy a zsidókhoz írt levél sugalmazott szerzője miként fejezi ki nekünk ezt a nagy igazságot. (XII. 4. és követk.) „Elfelejtettétek a vigasztalás szavait, amelyeket értetek mondtak, akik az Isten gyermekei vagytok. Fiam, vigyázz, ne kicsinyeld le az Úr fenytését és ne csüg-

gedj el, ha korhol. Mert fenyíti az Úr azt, akit szeret és megostorozza minden fiát, akit befogad. A ti tanítástokra van, hogy ti próbára vagytok téve. Isten úgy bánik veletek, miként az atya a fiaival, mert melyik gyermeket nem fenyíti meg az apja? . . . Az Isten minket megfenyít, hogy képessé tegyen arra, hogy az Ő szentségében részesedjünk.” És figyeljék meg, hogy a rákövetkező szövegben a Szentlélek maga, a teremő és vigasztaló Lélek mennyire megérti az emberi szívet. „Igaz, minden fenyíték, az első percben szomorúság oka és nem az öröme, de a folytatásában, azokban, akiket így próbára tett, létrehozza az igazság és a béke nagyszerű gyümölcseit.”

Már mondtam a fejezet elején, hogy Isten gondolatai – és ezt Ő maga jelenti ki – végtelenül túlhaladják gondolatainkat. Másutt egészen határozottan mondja: „Én ismerem a gondolatokat, amelyeket én számoltokra gondolk. A béke gondolatai és nem a bánat, mert én nektek bajaitoknak végét akarom adni és a türelmet.”

Amikor az Isten a világot nézi, akkor meghatják Őt a nyomorúságok, melyeket lát, nemcsak az erkölcsi nyomorúságok, hanem teremtményeinek minden szenvedései. Mi ismerjük az evangélium szavát: „Nonne duo passeris asse veneunt? Et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro.” „Nézzetek ezeket a kicsi verebeket, szinte semmit sem érnek és mégis – mondja Jézus – egyetlen egy sem esik le Atyámnak engedélye nélkül.” És mi hozzátehetjük, hogy sem a részvéte nélkül. A Teremő jósága kiterjed minden egyes teremtményére. „Nihil odisti eorum quae fecisti.” „A teremés után úgy találta, hogy mindaz, ami kezéből kikerült, kitűnő volt.” „Valde bona.” Most, hogy a bűn következtében a teremésbe a nyomorúságok léptek, egyetlen teremtménye sem szenved anélkül, hogy az Isten szívet meg ne érintse a részvét és a szánalom.

Ez még nem az irgalom, ez csak a természet alkotójának a szánalma mindennel szemben, amit teremtett. Az irgalom az az Istennek, mint a kegyelem Szerzőjének a jósága, aki a mi erkölcsi nyomorúságunkkal szemben, amelyek között a bűn a legmélyebb, kedvét leli abban, hogy rajtunk segítsen és nekünk megbocsásson.

Ez az isteni irgalom átfogja az egész életünket. Minden alkalommal, amikor az Isten nekünk megbocsát, minden alkalommal, amikor nekünk engedélyez valamilyen kegyelmet, ez az Ő irgalmazó szeretetének az eredménye. Az égben majd egészen világosan látni fogjuk, hogy mi Neki tartozunk mindazokért a jótettekért, amelyekkel minket elhalmozott, a boldogságért, amelyet örökre élvezni fogunk. A Jelenések Könyvének választottjaival mi trónja elé fogjuk helyezni koronáinkat, hogy elismerjük, hogy ezeket mi az Ő jóságából bírjuk és mindörökre énekelni fogjuk irgalmasságát: „Misericordias Domini in aeternum cantabo.”

Szeressük tehát ismételni a zoltáros szavait: „Deus meus, misericordia

mea.¹ Igen Uram Te nemcsak irgalmas vagy, hanem Te vagy az én irgalmam! „Te együttérző vagy és telve jósággal, a Te irgalmad minden teremtményre kiterjed.” „Miserator et misericors Dominus. Et miserationes ejus super omnia opera ejus.” Légy hozzánk kegyes „a Te neved dicsőségeért”, bocsásd meg mi bűneinket, amiért méltán büntettettünk. Segítsd a mi gyengeségeinket, enyhítsd a mi nyomorúságainkat: „Ut qui juste pro peccatis nostris affligimur, pro tui nominis gloria misericorditer liberemur.”

Tudjuk, hogy nyomorúságaink mérhetetlenek, de tudjuk azt is, hogy a Te irgalmasságod végtelenül felülmúlja azokat. Mi nem félünk abból meríteni, mert „a Te jóságod határtalan kincs”. „Deus cujus misericordiae non est numerus et bonitatis infinitus est thesaurus.” Mi erősen akarjuk a lelkünk mélyén őrizni ezt a meggyőződést, mi ebből akarunk élni, azért, hogy a mi méltatlanságunknak és nyomorúságunknak szüntelen megvallása megnyissa lelkünket kegyelmed működésére és dicsőítsen Téged, én Istenem és szálljon fel Hozzád, mint végtelen irgalmad módjainak szüntelen himnusza.

¹ D. Marmion maga is szerette ezt a fohászt ismételgetni. Halálos ágyánál gyóntatója kötelességének hitte, hogy őt bátorítsa, emlékeztesse arra a jóra, amit könyveivel tett, az elért megtérésekre. De ő azonnal tiltakozott egy legyintő mozdulattal és mormogta: „Deus meus, misericordia mea.”

2. KRISZTUS MAGÁRA VÉVÉN A MI NYOMORÚSÁGUNKAT A NAGY IRGALMAZÓ LETT

Isten gondolata csodálatosnak tetszik nekünk különösen a módban, amellyel irgalmasságának terveit megvalósította.

Beszéltünk az irgalomnak örök épületéről, amelyet Isten az égben épít.

Ki az alapköve ennek az épületnek?

Ez Jézus Krisztus.

Mi mindnyájan nyomorúsággal teli lények vagyunk, mindnyájan magunkra alkalmazhatjuk a zsoltáros szavait: „Szegény vagyok és méltatlan.” „Egenus et pauper sum.”

Azonban ne féljük megvallani azt; hogy bárki másnál nyomorúsággal terheltebb szegény ember: a mi Üdvözítőnk! És miként van ez? Kétség-telenül, teljesen szent lelke „Tu solus sanctus Jesu Christe”, sohasem ismerte a bűnt, sem a tökéletlenséget és embersége, amely hypostatikusan az Igével egyesülve van, szüntelenül élvezte, még a fájdalma közepette is a boldogító istenlátás végtelen gyönyörűségét.

De miután a megtestesülés által a mi Testvérünk és Fejünk lett, kegyesen magára akarta venni tagjainak minden nyomorát és minden szenvedését. Magához vette a mi emberi természetünket a gyengeség minden örökségével, amelyek azt kísérik. Elfogadta, hogy „magára vegye az összes embereknek, testvéreinek a gonoszságát.” „Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.”

Szemléljük Krisztust földi létezése alatt. Valójában nem Ő az, „aki ismerte a betegséget és a fájdalmat?” „Vir dolorum et sciens infirmitatem.” A legnagyobb szegénységben születik, harminc évet tölt egy szegény munkás műhelyében, alávetve a munka kemény törvényének. Aztán nyilvános életének a fáradságai és útjai, a farizeusokkal való harcai, ellenségeinek engesztelhetetlen gyűlölete. És végül kínszenvedésének és halálának kimondhatatlan szenvedései. Nézzük Jézust az Olajfák kertjében rettenetes haláltusájának idején. Szent Pál fedi fel nekünk,

hogy Ő itt „könnyekkel és sóhajtasokkal” imádkozott, hogy Ő „nagy kiáltásokkal” kért „cum clamore valido et lacrymis”, irgalmat önmagának és azok számára, akiket megváltani jött.

Ez a szegény, a fájdalmak embere, aki miattunk lett ilyenné, háromszor kéri az Atyját, hogy távozzék el tőle ez a kehely. Ő elnyeri az emberiség üdvét, de avval a feltétellel, hogy átszenvedi a halált és a keresztnek halálát.

Amikor Jézus erre a keresztre volt szögezve, a legkegyetlenebb györelmek kínozták, az övéi elhagyták, Atyja is magára hagyta. Ekkor haladók ajkáról a félelemnek a kiáltása szakadt ki: „Én Istenem, miért hagytál el engem?” Vajon ez nem a nyomorúságtól elborított szerencsétlenség a kiáltása?

Az Isten, hogy a világot megmentse, Fiától a szenvedésnek ezt a túlzásait és a Kálváriának ezt a halálát követelte. Krisztus „Atyja iránti szeretetből mindent elfogadott”. Mi tudjuk, hogy valójában ez az Atyja iránti szeretet volt az első indíték, amely Jézust arra készítette, hogy elszenvedje a kínszenvedést. „Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem... sic facio.” A mi Urunk a legnagyobb szeretet és a legteljesebb szabadság mozdulatával végrehajtotta mindazt, amit az Isten tőle akart és viszonzásul azt kérte, hogy legyen könyörületes velünk szemben. „Atya az Én tagjaimnak szüksége van a Te irgalmadra, amit Te értünk teszel, azt Nekem teszed. Az ő nyomorúságaik az enyéimé lettek, Én kifizettem minden tartozásukat.” Ekkor Isten telve irgalommal Fiának tagjaival szemben, részvételt van az így bemutatott nyomoraikkal szemben. Nekünk megbocsát, megnyitja atyai szívét és kegyelmeivel elhalmoz. Ezzel megfizet Fiának minden szeretetet, amelyet Fia neki tanúsított áldozatában.

Isten minden irgalmasságai irányunkban: válaszok Fiának kiáltásaira. Amikor Krisztus tagjai kérik Isten irgalmát, akkor az Ő fia, Jézus az, aki azt kéri az ő ajkukkal, egyedül az Ő kiáltása az, ami értéket ad a mi kiáltásunknak. Gondoljuk jól meg, hogyha az egész emberi nem az Isten felé küldené a nyomorúság kiáltásait és évszázadokon át a legijeszetőbb sanyargatásoknak adná át magát, mindez Jézus nélkül nem érintené meg az Istent. Krisztus tudta, hogy nélküle a mi bűneink nem kaphatnak elengedést, Ő magát a mi váltságunkká tette és így rajta kereszttül kell menni az Isten irgalmasságának, hogy hozzánk elérkezzék.

Ha tehát mi ennek tapasztalni akarjuk jótékony hatását, maradjunk szorosan egyesülve a mi Urunkkal. Mi olyan mértékben vagyunk tárgyai Isten irgalmas szeretetének, amilyen mértékben minket lát az Ő Fiában. Azok, akik szándékosan és elhatározottan magukat Jézus Krisztuson kívül helyezik, azok magukat eltávolítják az isteni irgalmasság sugárzásától.

A Kálvária az irgalomnak világító központja, amely felé irányul az Isten tekintete. A megtestesülés előtt, az isteni áldozatra való tekintet-

tel, amelynek itt kellett megvalósulnia, szállott le Istennek irgalma: Krisztus halála óta megint újból a Kálvária az, amely felé szüntelenül irányul mennyei Atyánk tekintete. Ha nekünk megbocsát, ha nekünk kegyelmet ad, az egyedül ez áldozat erejénél fogva van, amely azzal, hogy számunkra elnyerte az üdvösséget, az Istennek végtelen dicsőséget szerez.

A Golgota drámája minden nap megjelenik és megújul oltárainkon. A szentmise áldozata lényegileg ugyanaz, mint a kereszti áldozata, csak a feláldozás módja különbözik: „Sola offerendi ratione diversa.” Ugyanaz a Krisztus, aki a kereszten önmagát feláldozta véres módon, áldoztatik fel a papnak szolgálata révén nem véres módon. Isten itt ugyanazt a dicsőséget kapja és mi itt ugyanazokat a kegyelmeket nyerjük el. E pillanatban Jézus minden szenvedése bemutatott az örök Atyának: „Mortem Domini annuntiabitis”, Krisztus ugyanazt a fohászkodást, hivatkozást szolgáltatta meg az irgalmassághoz. Ekkor Isten megbocsát és kegyes lesz a számtalan nyomorúságban lévő emberek felé, mert ők Fiának tagjai.

Igen, Isten valóban csodálatos műveiben. Mennyire igaz a zsoltárosnak, amikor felkiáltott: „Quam magnificata sunt opera tua Domine! Omnia in sapientia fecisti!” „Oh Uram Te minden művedet a bölkezőség és a bölcsesség pecsétjével jelezted meg.” Imádandó bölcsességében és jóságában Isten oly tökéletesen tudta összeegyeztetni a dolgokat, hogy a mi saját nyomorúságunkból is saját dicsőségét nyeri. A mi nyomorúságunk nemcsak alkalom Neki, hogy irgalmasságát gyakorolja, hanem – mivel Jézus Krisztus magára vette a mi bűneinket és a mi gyengeségeinket és azokért személyében bűnhődött – valahányszor Isten nekünk irgalmat ad, saját Fiát dicsőíti és drága vérének érdemeit érvényesíti.

Krisztus elégtételei szállnak szüntelenül az irgalom Atyja felé, mint az imádnak és végtelen dicsőségnek tömjénfüstje.

„Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.” Krisztus valósággal magára vette a betegségeinket és Ő maga hordozta fájdalmainkat.” Ennek a szövegnek valóban mély jelentősége van:

1. Jézus magára vette az összes megfontoltan elkövetett bűnököt és azokért a saját személyében bűnhődött. „Az Úr mindnyájunk gonoszságát Reá helyezte.” „Posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum.”

2. Mint az Egyház feje, Jézus a mi nevünkben (tagjai nevében) elfogadta gyengeségeinket, fájdalmunkat, ezeket nevünkben elszenvedte. Ezeket Személyében megszentelte és istenivé tette. Tagjainak egyetlen kínja, szenvedése vagy gyengesége nem maradt előtte rejtett, ezeket saját akaratából magára vette.

3. Ezeket így magára véve, kihúzta ezeknek „tövisét” és minket segít ezeket elviselni.

Szent János mondja nekünk el, hogy isteni Megváltónk nyilvános éle-

tének a kezdetén Szamarián áthaladva Szikar nevű városhoz érkezett, közel Jákob kútjához. Az evangélista által gondosan megjegyzett részletek között van egy részlet, amely egész különlegesen megindítja szívünket: „Jesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem.” „Jézus, mivel az utazástól elfáradt, egészen egyszerűen leült a kút kávéjára.” Milyen megható kinyilatkoztatása ez Jézus embersége valóságának!

El kell olvasni Szent Ágostonnak elragadó magyarázatát, amelyet ezekről a részletekről adott. A gondolatok és a kifejezések azzal az ellentétével, amelynek titka Szent Ágostonnak sajátja, különösen ott, ahol ki akarja Jézusban domborítani az emberinek és az isteninek az egységét és az ellentétét: „Ő enged a fáradságnak – mondja – az, aki maga felajánlja az erejét azoknak, akik el vannak fáradva, az, akinek távolléte minket lever és a jelenléte minket megerősít.” „Fatigatur per quem fatigati recreantur; quo deserente fatigamur, quo praesente firmamur.” Ez értetek van, hogy Jézus elfáradt az úton. Mi Jézust telve erőben és gyengeségben találjuk. Miért telve erővel? Mert Ő az örök Ige és mert minden dolgok, bölcsessége és hatalma által teremtdtek. Miért telve gyengeséggel? Mert ez az Ige testté lett és közöttünk lakozott. Jézus Krisztus isteni ereje minket teremtett, emberségünk gyengeségében való jövetele minket megváltott. „Fortitudo Christi et creavit, infirmitas Christi te recreavit.”

És a szent levonja a következtetést: „Jézus gyenge az Ő emberségében, de ti vigyázzatok, hogy ne maradjatok meg gyengeségekben. Jöjjetek inkább isteni erőt meríteni Attól, aki természete szerint lévén a Mindenható, magát gyengévé akarta tenni a ti szeretetetekért.” „Infirmus in carne Jesus, sed noli tu infirmari, in infirmitate illius tu fortis esto.”

3. „HOGY KRISZTUS EREJE LAKOZZÉK ÉNBENNEM”

Ha nekünk az a mélységes meggyőződésünk lenne, hogy mi erőtlének vagyunk Krisztus nélkül, de mindent tudunk Őbenne! „Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit?” „Hogyan ne engedélyezett volna Isten Krisztussal nekünk minden adományt?” Magunktól mi gyengék, nagyon gyengék vagyunk. A lelkek világában a gyengeségnek mindenféle fajtája van, de ez azért nem ok arra, hogy elcsüggedjünk. Ezek nyomorúságok és ha nem akartak,¹ akkor inkább jogcímek Krisztus irgalmaságára. Nézzék a szerencsétleneket, akik fel akarják kelteni azok szánalmát, akiktől alamizsnát kérnek, ahelyett, hogy elrejtsek szegénységüket, ők kitergetik rongyaikat, mutatják sebeiket, ez az ő címük az általmenők szánalmára és szeretetére. Számunkra is, miként a betegek számára, akiket Hozzá vezettek, amikor Júdeában élt, a mi elismert, bevallott, kitergetett nyomorúságunk lesz Krisztus szemében az, ami irgalmát felénk vonja.

Szent Pál mondja, hogy Jézus Krisztus meg akarta tapasztalni gyengeségeinket – a bűnt kivéve –, hogy megtanuljon velünk szenvedni, együttérezni. És valóban, azt olvassuk az evangéliumban, hogy Jézus azoknak a szenvedéseknek láttán, amelyeknek tanúja volt, „a részvétől megindult”, „misericordia motus”. Szent Pál kifejezetten hozzáteszi, hogy a részvétnak érzését Krisztus megőrzi dicsőségében is és ebből ő rögtön ezt következteti: „Közeledjünk tehát bizalommal”, „cum fiducia” Annak trónjához, aki a kegyelmeknek a forrása, mert ha mi ezt, ezekben a lelkiállapotokban tesszük, irgalmat fogunk nyerni.

Támaszkodjunk Jézus Krisztusra nemcsak az imában, hanem min-

¹ Itt alig van szüksége annak, hogy megemlítsük, Dom. Marmion ügyelt arra, hogy megkülönböztesse a gyengeséget a hűtlenségtől. Amennyire együttérző volt a gyengeségekkel és a betegségekkel szemben, annyira vigyázott arra, hogy óvatosságra intse a lelkeket és megakármilyen kis hanyagság és szándékos hűtlenség ellen a legkisebb részletekben is.

denben, amit csinálunk és mi erősek leszünk. Ha nélküle nem tudunk semmit, „Sine me nihil potestis facere”, Ővele mindent tudunk: „Omnia possum in eo qui me confortat.” Mi megtaláljuk Benne a nagy bizalomnak a forrását, és a hűségnek s a türelemnek a leghatékonyabb indítékát a szomorúságok, ellenkezések, megpróbáltatások és szenvedések közepette, amelyeket nekünk el kell szenvedni itt a földön számkivetettségünknek a végéig.

Halandó élete befejezésének az idején Jézus megható imát intéz Atyjához tanítványaiért, akiket rövidesen el fog hagyni: „Szent Atyám, amikor Én velük voltam, Én magam megőriztem őket, most amikor Hozzád visszatérni készülök, arra kérlek Téged, hogy ne vedd el őket ebből a világból, hanem őrizd meg őket a gonosztól.” „Cum essem cum eis ego servabam eos, nuns autem ad te venio; non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.”

Milyen egészen isteni gondoskodás fejeződik ki ebben az imában! A mi Urunk mindnyájunkért mondotta ezt.

Egy gondolat, amelynek Önt segítenie és bátorítania kell, az, hogy mindaz, amit Isten értünk tesz, irgalmának az eredménye. „In aeternum misericordia aedificabitur in caelis.” „Isten irgalmának örök emléket építi az égben.” Ennek az emléknek a kövei a nyomorultak, akik nyomorúságukkal az irgalmat magukra vonják. Mert az irgalom, az a nyomorúsággal szembeni jószág. Ennek az emléknek alapköve Krisztus, aki eljegyezte magát minden nyomorúságunkat. „Vere languores ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.” „Valósággal, a mi gyengeségeink voltak azok, amelyeket Ő hordott és a mi fájdalmaink, amelyeket Ő viselt.” Ezeket istenivé teszi és ezeknek végtelen érdemet és értéket ad az Atyja szemében. Ha minden reggel Önök egyesítik fáradságaikat, gyengeségeiket, mindenfajta szenvedéseiket Jézus Krisztuséival, azokat magához veszi és azokat sajátjává teszi. Amikor türelemmel elszenvedjük életünk kínjait és fáradságait, akkor mi Jézus Krisztus kínszenvedésében veszünk részt. Akkor az Ő ereje és erénye uralkodik bennünk. „Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi”, „Szívesen dicsekszem én gyengeségeimben, hogy Krisztus ereje lakozék bennem.”

Óh kedves Gyermequem, nagy kegyelem ezt megérteni és Jézust követni gyengeségeiben. Semmi sem tudja jobban felénk vonni az isteni kegyeket és irgalmat, mint ez a türelmes egyesítése a mi kínjainknak és gyengeségeinknek Krisztus kínjaival és gyengeségeivel.

Tegye lelkiismeretvizsgálat tárgyává élete fáradalmainak, ellenkezéseinek és kínjainak türelmes és szeretetteljes elfogadását. Ily módon életé állandó kiáltás lesz a mennyei Atya szívéhez.

Jézus, aki Önben él, az Ön mindene. „Factus est nobis sapientia a Deo et iustitia et sanctificatio et redemptio.” „Mi megkaptuk Benne

Istentől és Isten előtt a mi bölcsességünket, a mi igazságosságunkat, a mi megszentelődésünket és a mi megváltásunkat.” Ő a mi kiegészítésünk olyannyira, hogy amikor a nevében cselekszünk, az Atya már nem lát bennünk mást, mint Fiának tagját és a mi gyengeségeink Fiának gyengeségei lesznek. Időről-időre, amint ez magának a Fiának esetében is volt az Olajfák hegyén, az Atya érezni engedi terheinknek és gyengeségeinknek minden súlyát. Menjen csak eléjük Jézus Krisztusra való tökéletes ráhagyatkozással.

Nincsen nehezebb kereszt itt a földön, mint a kimerültségnek és fáradságnak az az állapota, amelyet létrehoz az éghajlat és az élet, amelyet Önnek folytatnia kell. De higgye el nekem, hogy nincsen semmi sem ami úgy munkálja bennünk az igazi isteni életet, mint Jézus gyengeségeivel való egyesülés.

A megtestesülésben eljegyezvén magával a mi természetünket, Ő maga vette minden gyengeségünket, tehetetlenségünket és szenvedésünket s azokat magáévá tette. „Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.” „Valóságosan a mi gyengeségeink voltak azok, amelyeket hordott és a mi fájdalmaink, amelyekkel megterhelte.” A megtestesüléskor az Ige nem dicsőséges testet vett fel, mint amilyen a Tábor hegyén volt, nem szenvedni nem tudó testet, mint amilyen a felátadási, hanem „in similitudinem carnis peccati”, testet, amely hasonló a bűnnek testéhez, bűnösnek testét, mindenben a miénkhez hasonlót, kivéve a személyes bűnt. Felemelte és istenivé tette a mi gyengeségünket, azokat elfogadván és azóta ezek bennünk úgy kiáltanak az Atya felé, mint magának Jézus Krisztusnak a gyengeségei.

A pusztá hit és az érzelem nélküli szeretet által valósul ez meg és mi gyengeségeink helyébe Krisztus erejét kapjuk korlátlanul.

En annyira szeretném Önnek ezt a nagy igazságot tanítani és Önt segíteni abban, hogy ezt a gyakorlatban megvalósítsa. Ezért önmagát fenntartás nélkül át kell adni Jézus Krisztusnak, a pusztá hitben elfogadva mindazt, amit Önnek küld vagy megenged. Tudja meg Leányom azt, hogy oly lélekben, mint az Öné – aki Érte mindent elhagyott, aki a lelke mélyén nem keres mást csak Őt – tudatalatti, nem érzett, de mégis nagyon valóságos imádság van, amely Isten felé száll elgyengülései közepe, mert a mi vágyaink valóságos imádságok Annak számára „aki a vesét és a szívet vizsgálja”. „A Te füleid, Uram, meghallották a szegények imáját.” De ehhez az kell, hogy Önnek a főerénye a türelem legyen. „Patientia vobis necessaria est.” „A türelemre nektek szükségtek van.” A türelem teszi majd, hogy – amikor már távol lesz Öntől minden belső zúgolódás és a nehézségekkel szemben mosolyogni fog – Jézus Önt kinszenvedésében való részvételében fogja részesíteni.

Krisztus istenivé teszi szenvedéseinket és azoknak végtelen érdemet és értéket ad az Atyja szemében. Ha minden reggel Ön minden fáradal-

mát, mindenfajta gyengeségeit és szenvedéseit Jézus Krisztus szenvedéseivel egyesíti, Ő azokat magára veszi és sajátjaivá teszi.

Jelenleg csak két-három gondolatot, szabályt adok Önnek, hogy ezek lelkiéletében vezessék:

1. Isten minden dolgot Fiának, Jézusnak a dicsőségére tesz. Ám Jézust különösen azok a lelkek dicsőítik, akik végtelen alkalmatlanságukról meggyőződve Reá támaszkodnak, feléje tekintenek, hogy Tőle kapjanak világot, segítséget, mindent.

2. Önnek törekednie kell arra, hogy a legelőbb módon megvalósítsa azt, hogy – Jézus tagja lévén a szent keresztség által és egyre jobban minden szentáldozással – az Ön szükségei, gyengeségei és hibái, igazi értelemben Jézusnak szükségei, gyengeségei és hibái legyenek. „Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit. Posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum.” „Valóban azok a mi gyengeségeink voltak, amelyeket hordott és a mi fájdalmaink, amelyekkel Ő meg volt terhelve. Az Úr reá helyezte mindnyájunk gonoszságát.” „Factus est pro nobis peccatum.” „Isten Őt értünk bűnné tette.”

3. Amikor érzi saját gyengeségeit és nyomorúságát, akkor saját magától félelem nélkül mutassa meg magát a mennyei Atyának, az Ő Fiának a nevében és személyében. „Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi.” „Örömet dicsekszem az én gyengeségimmel azért, hogy a Krisztus ereje lakozzék énbennem.”

Őn gazdag a gyengeségeiben és hogyha Őn egyedül Reá támaszkodna, az Ő nevében Véle egyesülve csinálna mindent és szenvedne el mindent, Ő Őnt mindjobban kedvessé tenné az Atyja előtt. Akkor Ő magával elvezetné Őnt a szentélybe, az Atyja kebelébe, amelyet „Sinus Patris”-nak nevez és akkor az Isten szeme előtt állandóan törekednék Néki tetszeni, megtévén mindig azt, amit Néki a legkedvesebbnek érezne. Csak egyedül azok maradnak az Atya ölében, akiknek határtalan bizalmuk van atyai jóságában, nagy és végtelen irgalmában és akik a maguk részéről minden lehetőt megtesznek, hogy Néki minden dologban tessenek.

Íme az Ön jelenlegi programja. Érzem, hogy a mi Urunk Őnt reám bízta, mint gyermeket, akit Néki úgy kell majd bemutatnom, mint irgalma diadalának egyikét, mert Szent Pál mondja: „Isten a gyengéket és crötlenekeket választotta és az értéktelen dolgokat, hogy egyetlen test se dicsőítse önmagát jelenlétében.”

Én gondoltam a lelkére. Az Őn nagyon valóságos hiányainak és nyomorúságainak ellenére, amelyek kétségtelenül sokkal nagyobbak, mint amilyennek mi azokat látjuk, Isten Őnt nagyon szereti és arra vágyik, hogy az Ő kicsinysége helyébe az Ő nagyságát, az Ő méltatlansága helyébe az Ő gazdagságát és az Ő elégtelensége helyébe az Ő nagy bölcsességét helyezze. Mindezt meg tudja csinálni, ha engedi, hogy Ő ezt megcsinálja: „Confiteor tibi Pater Domine caeli et terrae, quia abscon-

disti haec a sapientibus et revelasti ea parvulis.” „Hálát adok Néked Atyám ég és föld Ura, hogy Te elrejtetted ezeket a dolgokat a bölcsek előtt és hogy ezeket kinyilatkoztattad a kicsinyeknek.” Ön egy azok közül, akikre az Úr kegyes volt letekinteni.

Igyekeztek sokkal inkább az Istent nézni, mint önmagát, saját nyomorúságaival dicsekedni, mint amik indítékai és tárgya Isten irgalmasságának. Szeretni jobban az erényt, mint ahogy féli a bűnt, felmagasztalni Jézus végtelen érdemeit és hatalmát, ezekből szenvedélyesen meritve, hogy így szükségéről gondoskodják.

Íme a program az egész évre, sőt az egész életre is.

Utolsó levele nekem fájdalmat okozott, mert azt látom, hogy Ön megengedi nyomorúságainak láttán – amelyek igen korlátozottak –, hogy önmaga előtt elrejtse, ne vegye észre az Úr Jézusban lévő gazdagságokat, amelyek az Öné és amelyek végtelenek. Nagy kegyelem meglátni a magunk nyomorúságait és a mi kicsinységünket. De ez az ismeret valóságos méreg, ha ennek ellenpárjaként nincs bennünk határtalan hit és bizalom a mi édes Urunk végtelen érdemeinek, gazdagságainak és erőneinek elégségességében, amik pedig mind a miénk. „Vos estis corpus Christi et membra de membro.” „Ti az Ő teste vagytok és maguk a tagjai az Ő tagjainak.” A tagok pedig valósággal bírják mint sajátjukat minden méltóságát és érdemét a Személynek, amelynek tagjai. És íme, ami Jézust dicsőíti az, hogy legyen bennünk érdemeinek olyan magas értékelése, olyan nagy meggyőződésünk szeretetéről, hogy azokat nekünk adja. („Et nos credidimus caritati Christi.” „Mi hittünk Krisztusnak irántunk való szeretetében.”), hogy a mi nyomorúságunk és méltatlanságunk minket nem bátortalanítanak el.

Két csoportja van az embereknek, akik keveset adnak arra, hogy Jézus Krisztust dicsőítsék:

1. Azok, akik nem látják a maguk nyomorúságát és nem vesznek tudomást a maguk méltatlanságáról, következésképp maguk nem érzik Jézus Krisztusnak a szükségességét.

2. Azok, akik látják a maguk nyomorúságát, de nincs meg bennük az az erős hit Jézus Krisztus istenségében, amellyel – hogy úgy mondjuk – boldogok, hogy ilyen gyengék, azért, hogy ezáltal Jézus dicsőíthető legyen bennük. Milyen messze van Ön attól, hogy önmaga így dicsekedjék a saját gyengeségével.

Törekedjék arra, hogy egészen tiszta legyen a szándéka mindabban, amit csinál. Egyesítse a szándékait isteni Jegyesének a szándékaival és ne legyen semmiféle tekintettel az eredményekre. Isten nem adja meg mindjárt a sikert.

Nyomorúságaink ellenére vagy még inkább nyomorúságaink miatt félelem nélkül a mi Urunkra kell támaszkodnunk. Én mind jobban látom, hogy amikor mi a mennyei Atya előtt szeretett Fiának tagjakénti minő-

ségünkben jelenünk meg – „Ti Krisztus teste vagytok és az Ő tagjainak tagjai” – nyomorúságaink látásának csak egy hatása van, ránk vonja irgalmasságának a tekintetét.

A kereszten, amikor Jézus lelkének minden alsóbb képességei elmérltek a szomorúság és a sötétség tengerében, értelmének a legcsúcsa mindig az Atya arcát nézte.

Én azt fogom kérni az Ön számára, hogy megpróbáltatásai közben lelkének legtisztább része mindig kapcsolódva maradjon a mennyei Atya arcához = akaratához. Ne csodálkozzék gyengeségein. A gyengeségben tökéletesedik az erény. Minél inkább érzi alkalmatlanságát, gyengeségét, minél inkább Reá támaszkodik – annál inkább természetfeletti lesz erénye és Istennek kedves.

Mielőtt Istenhez teljesen elérkezünk, szükséges, hogy a lélek belássa, érezze és tudja azt, hogy minden Tőle jön és hogy a mi nyomorúságunk, szegénységünk és gyengeségünk azok, amelyeket szent Emberségében magához vett és benne isteni értékre emeltettek fel. Nagy titok ez, amit kevesen értenek meg. Szent Pál ezekben a szavakban fejezi ezt ki: „Örömmel fogok dicsekedni gyengeségeimmel, hogy Krisztus ereje és erénye legyen énbenem. Ezért örvendezek én gyengeségeimben.”

Sokat szenvedtem . . . tartózkodásom alatt. A megpróbáltatások, amelyek a mi Urunk küldött reám, nem számítanak. A meggyőződés, amelyet belőlük levontam az, hogy Őt dicsőítsük gyengeségünknek Krisztus végtelen erejével való egyesítése által. Krisztus, a „Virtus Dei”, az Isten ereje, de kegyes volt magára öltetni emberi gyengeségünket és Jézus egész földi élete e gyengeségnek a kinyilatkoztatása. Az emberi gyengeségnek ez az egyesülése az isteni erővel, Istennek dicsőséget ad. Innen Szent Pálnak nagy kiáltása: „Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi.” „Örömet dicsekszem az én gyengeségeimmel, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem.” Ez a gondolat mindig kísért engem és akadályaimban s nehézségeimben fenntartott, de most annyira lelkembe van vésődve, hogy – úgy fejezzem ki magamat – önmagamnak a részét képezi. Meg vagyok győződve, hogy én semmi sem vagyok és semmire sem vagyok képes – de másrésről kell, hogy határtalan bizalom legyen Jézus erejében és hogy Benne én mindent tudok.

Jézus egész története a „Virtus Verbi”, az Ige erejének a diadala, támogatván emberségének a gyengeségeit.

Jézus mindig az Isten színe előtt van és Benne elrejtve. Imádsága, mialatt Atyjának arcát szemléli a mi imádságunk lesz. Én annyira megértem Szent Pál szavait: „Libenter gloriabor . . .”

Minél inkább szegények vagyunk, annál inkább Krisztus kimondhatatlan gazdagságai helyet találnak mibennünk. A mi elismert és bevallott nyomorúságunk magára vonja bőkezűségét.

4. A BETEGSÉG ÁLLAPOTA

Nem kell Önnek azon csodálkoznia, hogy a gyengeségnek abban az állapotában, amelyben jelenleg van, nem érzi mindig azt a buzgóságot és lángolást, amit imádságában szeretne. A szegény lélek annyira függ a testtől, hogy amikor az beteg vagy elgyengült, akkor az nem tud nagy dolgokat csinálni. Még nagy Szent Teréz is – lángolásának és nagylelkűségének ellenére – keservesen panaszkodik arról, hogy testének gyengesége megakadályozza felemelkedését Istenhez az imádságban.

Amikor ezt az állapotot türelemmel elviseljük, sokkal inkább kedvesek vagyunk Istennek és közelebb vagyunk a szívéhez, mint amikor tele vagyunk buzgalommal és vigasztalással. Mert az előző esetben miénk az áldozat érdeme és szeretetünk sokkal nagyobb bizonyossággal igazolja, hogy tiszta és mentes az önérdéktől.

Szomorúan értesültem, hogy gyengélkedett és szenvedett vagy amint Ön írja, úgy érezte magát, mint a szárán lankadó virág. Minden nap imádkozom a mi Urunkhoz, hogy adja meg Önnek a bátorságot arra, hogy szenvedjen, hogy elviselje ezt az oly kínos állapotot Jézus szeretetéért, egyesülve a kinszenvedése alatti lankadásával és szenvedésével. Oh igen Gyermekem, Jézussal szenvedni az igazi boldogság. Ha ezt meg tudnók érteni, mert az, aki szenved, az oly közel van az Ő szent Szívéhez. De magának gyakran kell Véle egyesülni a szeretet által és elfogadni Véle és Érte mindazt, amit a jó Isten magára helyezni akar.

Nagyon kedves levele számomra igazi öröm volt, mert megértettem belőle, hogy Önben megvan az igazi földi boldogság, amely abban áll, hogy önmagunkat átadjuk az isteni akaratnak és örömről találjuk mindennapi feladataink teljesítésében. Igen, az élet komoly dolog, mert tovább folytatódik az örökkévalóságban és azoknak az embereknek a látványa, akik csak földi gyönyörért élnek, nagyon szomorú.

Itt a földön nincs boldogság árnyék nélkül és hogyha Önt néha az egészségi állapota próbára teszi, ez azért van, mert a jó Isten nem akarja,

hogy túlságosan ragaszkodják a földhöz, mert a mi igazi hazánk az égben van mennyei Atyánknál.

Nem szeretném Önt minden szó nélkül hagyni, annál is inkább, mert beteg. Amikor az ember fenntartás nélkül átadja magát az Istennek és teljes bizalommal, akkor a végtelen Bölcsesség és Szeretet keze közé kerül. Ettől a perctől kezdve fejünk egyetlen hajszála sem vész el az Ő engedélye és tudása nélkül. Mindent e nagy cél, a Vele való egyesülésünk érdekében rendez. És ezért nem kívánhatok mást Önnek, mint amit szeretete rendel. Nekünk Benne, Vele és miként Ő úgy kell szeretnünk. Egész szívemből imádkozom, hogy ez a megpróbáltatás Önt vezesse el a tökéletes egyesüléshez.

En szenvedek, mert Ön szenved. De azért nem akarnám Önt elválasztani attól a kereszttől, amelyen Ön Jegyesét találja. Ő az Ön számára: Sponsus sanguinis. Legyen biztos, nem hagyom Önt el imádsággal és minden nap sokszor az Ő Szívébe helyezem Önt.

Hallottam, hogy Ön nagyon beteg volt, én kérem Jézus szentséges Szívét, hogy vegye magára szenvedéseit és tegye azokat magáévá. Ő mondotta: „Mindazt, amit az enyémekek közül a legkisebbnek tesztek, azt nekem tesztek.” Mert mi Krisztus tagjai vagyunk és Ön szenvedő tag. Az Atya Önre tekint és Önben keresztre feszített Fiát látja. Az Ön állapota folytatólagos imádság. Kérni fogom az Urat, hogy amennyire csak lehet, egyesítse gyengeségeit és kínjait az Övéivel.

Nagy részvétellel vagyok Önnel szemben a természet szerint, de hogyha Önt az Istenben nézem – Akiben egyedül akarom Önt látni – akkor én nem tudom magamat elválasztani az Ő, Ön iránti imádandó akarától.

Legyen az Ön erőssége Krisztus. Akarom, hogy Ön gyenge legyen azért, hogy gyengesége az Ő részvétét Ön felé fordítván, Önt eltöltse erejével: „Ut inhabitet in me virtus Christi.” „Azért, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem.”

Jézussal egyesülve mi teljes joggal belépünk a „sanctuarium exauditionis”-ba¹, ahol minden kérés meghallgatásra talál. Leányom, amikor Ön gyenge és szenved, akkor Ön, miként Jézus, in sinu Patris, „az Atya kebelén” van, de a kereszten. Jézus a kereszten, haláltusájában, gyengeségében, elhagyottan, mindig in sinu Patris, „az Atya kebelében” volt, és sohasem volt kedvesebb az Atyának és sohasem volt közelebb az Atyához. Én itt hagyom Önt, „in sinu Patris”. Az égben majd énekelni fogja: „Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae laetificaverunt animam meam.” „A Te vigasztalásaid, Oh Istenem megörvendeztetnek engem az én szenvedéseim nagyságának a mértékében, amellyel sújtottál engem.”

¹ A szentély, ahol a kérések meghallgattatnak, az Atya kebele. Nem találjuk ezt a kifejezést a Szentírásban, de a gondolat Szent Páltól van kölcsönözve: Zsidók V. 6–7, VI. 19–20. VII. 25. és IX. 11–12. Dom Marmionnak nagyon kedves ez a gondolat.

Miután nem tud sokat imádkozni, én megteszem az Ön helyében a szentmisében és a zsolozsma végzésében. Két szívünknek vagyok az ajka, hogy énekeljem a Szentháromság dicséretét és hogy könyörögjek az Ön érdekében.

Csak bátorság! „His qui diligunt Deum omnia cooperantur in bonum.” „Minden a javukra szolgál azoknak, akik az Istent szeretik.”

Minden nap, amikor a kereszttutát végzem, az Istent szemlélem, a Végtelent, a Mindenhatót, aki a gyengeségtől elesett és a Getszemáni kertben reszketett. Akkor megérttem, hogy ahelyett, hogy megdicsőített testet vett volna fel, erőtlent testet vett fel, mint a miénk, hogy gyengeségünket istenivé tegye magában.

Jézus megértette velem, hogy amikor azt mondja „Corpus autem aptasti mihi”, „testet adott nekem”, Atyja nem dicsőséges testet adott neki vagy minden gyengeségtől mentest. Damaszkuszi Szent János mondja: „Minden gyengeségben része volt, amely nem volt méltatlan isteni Személyéhez.” „Vere languores nostros ipse tulit.” „Ő valóságban magára vette gyengeségeinket.” Ezért hív minket, hogy azokat Véle osszuk meg, azokat magára veszi, istenivé teszi és azok annak a virtus Christi-nek, Krisztus erejének a forrásává lesznek, amelyről Szent Pál beszél.

Nagy dolog az Úrnak kezéből panaszkodás nélkül elfogadni a testet, amelyet kaptunk, gyengeségeivel, nehézségeivel, szenvedéseivel és miként Krisztus mondaná: „Corpus autem aptasti mihi.” „Atyám én akarom ezt a testet úgy, ahogy azt Te nekem akarod, mindavval, ami nekem fájdalmat tud okozni.”

Elviselni a szenvedéseket, gyengeségének állapotát szelídséggel, Jézus szenvedéseivel egyesülve, ez annyi, mint nagyon sokat tenni.

5. A KÍSÉRTÉS

Isten miért engedi meg a kísértést és a megpróbáltatást?

Találkozunk emberekkel, akik magukban úgy képzelik, hogy a lelkeknek belső élete nem más, mint édes és könnyű, megrázkódtatás nélküli felemelkedés virágokkal szegélyezett útnak a hosszában.

Őnök tudják, hogy általánosságban ez nincs így. Habár Isten adományainak korlátlan Ura és minket olyan úton vezethet önmagához, amilyen Neki tetszik. Már régen megmondta az Úr a Szentírásban: „Fiam, ha te az Isten szolgálatára akarod magad adni, akkor készülj fel a kísértésre.” „Fili, accedens ad servitutum Dei, praepara animam tuam ad tentationem.” Tényleg, jelenlegi emberségünk körülményei között lehetetlen Istent teljesen megtalálni anélkül, hogy kísértés ne érjen. És a sátán a leggyakrabban azokat támadja meg, akik az Istent őszintén keresik és akikben Jézus Krisztus élőbb képét látja.

De azt mondanák nekem: vajon a kísértés nem veszedelme a léleknek? Nem volna sokkal inkább kíváncsi, hogy sohase kísértessünk meg? Mi spontán hajlamosak vagyunk arra, hogy irigyeljük azt, aki sohasem szenved el kísértést. „Boldog az az ember, mondanánk készségesen, akinek nem kell elviselni ennek támadásait.”

Ez lehet valójában emberi bölcsességünknek a véleménye. De Isten, aki a tévedhetetlen Igazság, szentségünk és üdvösségünk forrása, éppen az ellenkezőjét mondja: „Boldog az ember, aki kiállja a kísértést.” „Beatus vir qui suffert tentationem.” Miért magasztalja a Szentlélek ezt az embert, amikor mi hajlanánk egészen másképpen gondolkodni? Miért mondotta az angyal Tóbiásnak „mert kedves voltál Istennek, kellett, hogy kísértéseknek legyél kitéve.” „Quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te.” Vajon ez magáért a kísértésért van? Egészen világos, hogy nem. De ez azért van – Isten ezt arra használja fel – hogy általa hűségünknek bizonyosságát kapja. Hűségünk – természetesen a kegyelem által fenntartva – a küzdelemben megnyilatkozik és megerősödik

s végül győzelme az élet koronáját nyeri el. „Cum probatus fuerit, accipiet coronam vitae.”

A kísértés, amelyet a lélek türelemmel elvisel, számára az érdemek forrása és dicsőséges az Isten számára. A lélek a megpróbáltatásában való állhatatosságával élő bizonyossága a kegyelem erejének. „Elég neked az én kegyelemem, mert a gyengeségben nyilatkozik meg az Én hatalmam teljesen.” „Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.” Isten tőlünk elvárja, hogy megadjuk Néki ezt a hódolatot és ezt a dicsőséget.

Nézzék a szent embert: Jóbot. A Szentírás úgy állítja e nagy és igaz embert az Isten elé, mint a tökéletesség büszkeségét. Egy napon – a szent író dramatizálta a jelenetet – a sátán megjelent az Isten előtt. Azt mondotta neki: „Honnan jössz te?” és a sátán így válaszolt: „Végigjáróm a földet és ott sétálok.” Az Úr folytatta: „Láttad szolgálmat: Jóbot? Nincs ember hozzá hasonló a földön: tökéletes, igazságos, telve istenfélelemmel és távol áll a rossztól.” A sátán gúnyosan nevetett: „Micsoda érdeme van valójában, hogy magát tökéletesnek mutatja, mikor neki mindene jól megy és reá mosolyog. De – tette hozzá a sátán – nyújtsd ki csak a kezéd és érintsd csak a javait, majd meg fogod látni, nem átkoz-e meg Téged a színed előtt?” Isten engedélyt adott a sátánnak, hogy szolgáját javaiban, családjában és még személyében is sújtsa. És íme, Jób lassanként minden jószágától meg van fosztva, leprásan a szemétdombon fekszik, ráadásul még el kell szenvednie feleségének és barátainak gúnyolódásait, akik őt káromkodásra akarják ingerelni. De Jób megingathatatlanul hűséges marad az Istenhez. Egyetlen lázadó érzelem sem kél szívében, egyetlen zúgolódás sem hangzik el az ajkán, nem suttog mást, csak az engedelmes-ségnek csodálatos szavait: „Mindent az Isten adott nekem, Isten az Úr, mindent elvehet, legyen áldott az Ő szent neve. Mi elfogadjuk Istentől a jókat, miért ne fogadnánk el a rosszakat is a kezéből?” Micsoda hősi alázatosság! És milyen dicsőséget ad Istennek ez az ember, aki bajoktól elborítva áldja az Isten kezét! Tudjuk azt is, hogy a megpróbáltatás után Isten kimutatta Jóbnak elismerését, visszaadta megsokasítva minden javát. A kísértés arra szolgált, hogy megmutassa Jóbnak hűségét.

A kísértés különben nem egy lélekben olyan munkát végez, amit semmi más nem helyettesít.

Vannak lelkek, igazak, őszinték, de büszkék, akik nem tudnak az Istennel való egyesüléshez eljutni, csak ha a földre vannak sújtva, le vannak verve. Kell, hogy ők mintegy saját kezükkel érintsék gyengeségüknek mélységét és megtapasztalják Istentől való teljes függőségüket, hogy többet ne támaszkodjanak önmagukra. Csak a kísértés tudja velük felmérteni tehetetlenségüket. Amikor a kísértés megrázza ezeket a lelkeket, akkor érzik meg a szükségességét annak, hogy megalázkodjanak, mert a szakadék szélén érzik magukat és ekkor egy hatalmas kiáltás szakad ki belőlük

és száll az Isten felé. Ez ekkor a kegyelem órája. A kísértés ezeket a lelkeket gyengeségükkel szemben résen tartja és fenntartja bennük az Istennel szembeni függőség állandó szellemét. A kísértés ezek számára az alázatosságnak a legjobb iskolája.

Más lelkeknek meg azt a hasznót hozza, hogy megőrzi őket a lanyhaságtól.

Kísértés nélkül ők a lelki nemtörődömség felé engednék magukat vinni. A kísértés számukra készítő, amely a küzdelem révén élteti a szeretetet és mindenben alkalmat ad a hűségnek, hogy megnyilatkozzék. Nézzék az apostolokat az Olajfák hegyén. Az isteni Mester figyelmeztetése ellenére, hogy vigyázzanak és imádkozzanak – elalszanak. Nem érezték egyáltalában a veszélyt, hagyják magukat Jézus ellenségeitől meglepni. Akkor elmenekülnek és minden előzetes tiltakozásuk ellenére elhagyják Mesterüket. Mennyire különbözik e magatartás attól, amelyet a tengeren mutattak, amíg a viharral küzdöttek. Nézzék a veszéllyel szemben, amely őket fenyegeti és amelyet teljesen felfognak, mint keltik fel álmából Jézust, aggodalommal teli kiáltásokkal: „Uram ments meg minket, mert elveszünk!” „Domine salva nos perimus!”

Végül a kísértés nekünk a tapasztalással a kiképzését adja.

Ez annak értékes gyümölcse, mert alkalmasok leszünk arra, hogy a lelkeket segítsük, amikor hozzánk jönnek, hogy segítséget és világosságot találjanak. Hogyan tanítsunk, segítsünk egy megkísértett lelket, amikor magunk se tudjuk, hogy mi a kísértés? Szent Pál azt mondja Jézus Krisztusról, hogy ha „Ő meg akarta tapasztalni minden gyengeségünket, a bűnt kivéve, ez azért volt, hogy együtt érezzen velünk gyengeségeinkben”, „Tentatum per omnia absque peccato, in eo enim in quo passus est ipse et tentatus, potens est eis qui tentantur auxiliari.”

Ne ijedjünk meg tehát sohasem a kísértés tényétől, sem annak gyakoriságától, sem annak hevességétől. Ez csak megpróbáltatás. Isten sohasem engedi ezt meg, csak a mi javunkra. Bármilyen heves is legyen, ez nem bűn, feltéve, ha mi nem tesszük ki magunkat szándékosan támadásainak és nem egyezünk bele. Érezhetjük annak a „marását” vagy kellemességét, de addig, amíg a lélek a legigazibb része, az akarat számára zárva marad, mi nyugodtak lehetünk. Jézus Krisztus velünk van, bennünk van és ki erősebb, mint Ő?

A megpróbáltatások elfogadása, a kísértésekkel szembeni ellenállás végigkísérik egész földi létezésünket. A romboló csábítások elleni küzdelem az isteni Gondviselés által akart vagy megengedett ellentmondásokban és ellenkezésekben a türelem; mindennaposak: „Militia est vita hominis super terram.” „Az ember élete a földön küzdelem.”

Az első ember alá volt vetve a megpróbáltatásnak. Megingott, elbukott. Isten helyett a teremtményt és saját kielégítését választotta. Magával vitte egész fajtáját a lázadásba, a bukásba és a büntetésbe.

Ezért kellett, hogy a második Ádám, Jézus Krisztus, aki az összes előrerendelteket képviselte, ellentétes magatartást tanúsítson. Imádandó bölcsességében Isten, az Atya azt akarta, hogy Jézus Krisztus a mi Fejünk és Példaképünk állíttassék a kísértéssel szembe és szabad választásával legyen felette győzedelmes, hogy így megtanítsa minket az életre, a létezésre, hogy mi is győzedelmesek legyünk.

Ha Krisztus, a megtestesült Ige, az Isten Fia harcba akart szállni a gonosz szellemmel, akkor mi csodálkoznánk azon, hogy misztikus teste tagjainak követni kell ugyanezt az utat?

Krisztus minden dologban a példaképünk, már előttünk megkísértett, nemcsak megkísértetett, hanem a sötétség szelleme megérintette, megengedte a sátánnak, hogy nagyon szent emberségre a kezét rátegye.

Ne felejtsük el, hogy nemcsak mint Isten Fia győzte le Jézus az ördögöt, hanem mint az Egyház Feje is. Benne és Általa mi győzedelmeskedtünk és fogunk továbbra is győzedelmeskedni a lázadó szellem sugalmazásai felett.

Ez valójában a kegyelem, amit isteni Megváltónk e misztériummal megszerzett. Ebben található a mi bizalmunk a megpróbáltatásokban és a kísértésekben.

„Isten – mondja nekünk Szent Pál – nem engedi meg, hogy erőnkön felül kísértessünk meg, hanem a kísértéssel kegyelmével nekünk biztosítani fogja a szerencsés kimenetelt, megadván ebben nekünk a lehetőséget, hogy mi azt el tudjuk viselni.” A nagy Apostol is példa erre. Azt mondja nekünk: nehogy a kinyilatkoztatásai miatt kevélykedő legyen, Isten a testébe helyezett, ahogy ő kifejezi „egy tüskét” – a kísértésnek a képét – „a sátán egy angyalár” adta, hogy őt pofozza. Háromszor kértem az Urat, mondja, hogy távolítsa el tőlem és az Úr azt felelte: „Az Én kegyelmem elég teneked, mert az ember gyengeségében (vagyis kegyelemmel azt győzedelmessé téve) mutatkozik meg az Én erőm.”

Az Isten kegyelme valóban a segítség, amelynek minket segíteni kell, hogy a kísértést legyőzzük, de nekünk azt kérnünk kell. Az imádságban, amelyre minket tanított, könyörögtet a mennyei Atyához, hogy „ne vigy

minket a kísértésbe, de szabadíts meg minket a gonosztól”. Ismételjük gyakran ezt az imádságot, mert Jézus minket erre a könyörgésre akart tanítani. Ismételjük ezt a Megváltó szenvedéseinek az érdemeire támaszkodva.

Semmi sem hatásosabb a kísértés ellen, mint Jézus keresztségének az emlékezete. Miért jött le Jézus a földre, ha lényegében nem azért, hogy „az ördög művét megsemmisítse”. És hogyan semmisítette meg, hogyan űzte ki a sátánt? Ahogy Ő maga mondja: kereszthalála által. A mi Urunk halandó életében kiűzte az ördögöket a megszállottak testéből, kiűzte őket a lelkekből, amikor megbocsátotta a bűneiket: Magdolnának, az inaszakadtnak és annyi másnak. De amint tudják, mindenek felett áldott kínszenvedésével döntötte romba az ördög hatalmát, pontosan abban a pillanatban, amikor a sátán a zsidók kezével megölte Krisztust. Ekkor azt hitte, hogy minden időre győzedelmeskedik, pedig ő maga kapta a halálos csapást. Mert Krisztus halála megsemmisítette a bűnt és minden megkereszteltnek megadta a jogot a kegyelemhez, hogy a bűnnek meghaljon.

Támaszkodjunk tehát a hittel Jézus Krisztus keresztségére, ennek creje nem apad ki: istengyermeki állapotunk és megkeresztelti mivoltunk jogot ad ehhez. A keresztséggel mi Krisztus pecsétjével jelöltettünk meg. Krisztus tagjai lettünk, megvilágosítva világosságával, részesedve életében és az üdvösségben, amelyet nekünk hoz. És ettől kezdve, Véle egyesülten, kitől félhetünk?! „Dominus illuminatio mea et salus mea: quem timebo?”

Jézus Krisztushoz való folyamodásunk a legbiztosabb módja a kísértés legyőzésének. A sátán fél Krisztustól és reszket a kereszt jele előtt. A hitünk ellen ér kísértés? Mondjuk azonnal: „azt, amit Jézus nekünk kinyilatkoztatott az Atyjától kapta, Ő az egyetlen Fiú, aki az Atya kebeléből jött, hogy nekünk kinyilatkoztassa az isteni titkokat, amit Ő egyedül tudhat. Ő maga az Igazság. Igen Uram Jézus, én hiszek Tebenned, de növeld az én hitemet!” Ha a reménnyel szemben vagyunk megkísértve, nézzük Krisztust a kereszten. Nem lett Ő kiengesztelés az egész világ bűneiért? Nem a szent Főpap Ő, aki értünk behatolt a mennybe és szüntelenül közbejár értünk az Atyánál. „Semper vivens ad interpellandum, pro nobis.” És Ő mondotta: „Aki hozzám jön, azt Én nem fogom elutasítani.” „Et eum qui venit ad me non ejiciam foras.” Az Istennel szemben bizalmatlanság próbálkozik a szívünkbe belopózkodni? De vajon ki szeretett minket jobban, mint az Isten, mint Krisztus? „Dilexit me et tradidit semetipsum pro me.” Amikor a sátán nekünk a kevélység érzelmeit sugallja, nézzünk Krisztusra. Isten volt és megsemmisítette magát s megalázta magát a Kálvária gyalázatos haláláig. A tanítvány lehet-e Mestere felett? Amikor megsértett önszeretetünk azt sugallja nekünk, hogy mondjuk el a sérelmeket, amelyekkel minket illeltek, nézzünk akkor is Krisztusra,

szenvedésében a mi Példánkra. „Ő nem fordította el arcát azoktól, akik Őt köpésekkel borították és arcul verték.” „Faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me.” Ha a világ, a sátán bűntársa szemünk előtt tükrözteti esztelen, hiú és mulandó örömeit, meneküljünk Krisztus mellé, akinek a sátán megígérte a dicsőséget és az egész világot, ha imádni akarta volna őt. „Uram Jézus, Te vagy egyedül az, akit én követni akarok, ne engedd, hogy én eltávolodjak Tőled!”

A hit és remény elleni kísértések

Őn átmegy egyikén azoknak a rettenetes megpróbáltatásoknak, amelyet minden léleknek el kell szenvedni, aki Jézussal való bensőséges egyesülésre hivatott. „Mivel te kedvesnek találtattál Isten előtt – mondja az angyal Tóbiásnak – kellett, hogy a kísértés megpróbáljon téged.” Gyermelem Ön nem tud az Istenhez menni, csak a Jézussal való egyesülés által. „Én vagyok az út, senki sem megy az Atyámhoz, csak általam.” Ám Jézus a Getszemáni kerten és a Kálvárián át ment az Atyjához. És minden Véle egyesült léleknek ugyanezen az úton kell átmennie.

Ezek a hit elleni kísértések valóságos keresztre feszítések, de Ön mégis valóságosan hisz, csak öntudatlanul és ezért az Ön szeretete fennáll és a hitét megelőzni látszik. A sátán minden lehetőt megtesz, hogy Őnt a kétségbeesésbe taszítsa, mert látja, hogy Ön egy napon nagyon bensőségesen egyesül Azzal, Akit ő gyűlöl. Ezért veti az Ön lelkébe a homályt és a zavart, de ez az az út, amelyen a bensőséges életet élő lelkeknek át kell menniök, hogy elérjék a tökéletes egyesülést. „Boldog az ember, aki kiállja a kísértést – mondja Szent Jakab –, mert a megpróbáltatás után meg fogja kapni az élet koronáját.”

A Szentlélek mondja: „Áldott legyen az ember, aki megkísértetett.” És Szent Jakab írja: „Kedveseim, legyetek nagy örömmel eltelve, amikor különböző megpróbáltatásokon mentek át.”

Ezek a hit és remény elleniek a legfélelmetesebbek és valóságos haláltusa ez – de nagyon üdvösek. A rejtett, öntudatalatti, Isten után való vágyódás, biztos jele a Szentlélek jelenlétének az Ön lelkében.

Ez az Isten szépségének a látomása a hitnek a homályában. De miként a boldogító Isten-látás, amelyet Jézus lelke mindig élvezett, nem csökkentette haláltusáját, sem nem akadályozta meg, hogy lelke szomorú legyen egészen a halálig, épp így van az Ön lelkével is. Ez az Ön tisztító-tüze és a mi Urunk addig tartja az Ön lelkét ezekben a lángokban, míg minden egoizmus és önmagának a keresése nincs belőle teljesen kiegészve és ezután Ön majd be fog lépni az Isten kimondhatatlan nagyságába.

A megpróbáltatás igazi természete, amelyen most Ön keresztülmegy, az a rettenetes bizonytalanság, amelyet az a lélekben hagy állapotát illetőleg. A léleknek úgy tetszik, hogy elvesztett minden hitet és szeretetet, mert semmit sem érez. Ez a tiszta, pusztá hit. Az Istennek ez a vágya, a valóságban nagyon erős és állandó imádság, mert Isten olvassa a mi szívünk legbensőbb indulatait és az utána való szomjúság az út, amely Atyjának szívéhez elvezet. „A Te füled meghallotta a szegénynek vágyát” és senki sem szegényebb, mint az, aki az Istent szolgálja a tiszta hitnek a megpróbáltatásaiban.

Ezért tehát bátorság! Ön a jó úton van és mindaz, amire szüksége van, nagy türelem és teljes bizalom a mi Urunk szeretetteljes gondoskodásában. Ön valóban Neki nagyon kedves, még ha Ön az ellenkezőjét is gondolja. Ő azt akarja, hogy önmaga lássa, hogy mennyire nyomorúságos és méltatlan és hogy tisztán irgalmassága az, amely így Önt a szívére szorítja. Az egész örökkévalóságon át Isten önmagát fogja Önnek adni változhatatlan szépségének teljes ragyogásában. Itt a földön dicsősége megköveteli, hogy Őt szolgáljuk a hittel. Igyekezzünk tehát Őt szolgálni a hitben, teljesen úgy, mintha Őt szemlélnénk az Isten-látásban.

A gyakorlatban imádjá Istent mélységesen, utána mondja Neki, hogy mindent elfogad, amit Ő kinyilatkoztatott, egyedül az Ő szavára és amit az Egyház mond az Ő nevében és hogy az Egyház hangját és tanítását elfogadja, mint az Ővét. Tegye ezeket a cselekedeteket szeretetből, habár Ön nem érez semmiféle érzelmet.

Most Ön áthalad a télen, de ez azért van, hogy a nagyobb egyesüléshez eljusson. Pillanatnyilag maradjon Jézussal egyesülve a hittel. De a hitnek is megvannak a sötétségei épp úgy, mint a világosságai és Isten épp olyan, amikor megmutatja magát a hitnek a sötétségeiben, mint amikor megjelenik a vizsgálatnak a Táborhegyén.

A kishitűség kísértései

Jelenleg az egyetlen valóságos veszély lenne az Ön számára, helyt adni a kishitűség kísértésének. Minden sötét felhő az ég felől fényes és vihar után a nyugalom jön. Én biztos vagyok abban, hogyha ez a megpróbáltatás befejezte rendeltetését az Ön lelkében, meg fog szűnni és Ön élvezni fog olyan békét és Istennel való egyesülést, amelyet még sohasem ismert. Egyike a legfontosabb eredményeknek, amelyet Isten e kereszt révén az Ön lelke számára keres: a teljes megadás és szent akaratának való alávetés. Igyekezzék megteremteni ezt az állapotot lelkében és ez siettetni fogja a megpróbáltatás végét.

Gyengeségeinkről nekünk tudomásunk van, mi ezt nagyon mélyen át-
érezzük, némelykor még le is vernek; vajon ez ok-e arra, hogy kishitűs-
ködjünk? Éppen ellenkezőleg!! Az Úrnak tetszik azt kiválasztani, aki a
leggyengébb. „Infirma mundi elegit Deus.” És miért? „Ut non gloriatur
omnis caro in conspectu ejus.” „Azért, hogy egyetlen lény se dicsekedjék
önmagában előtte.”

Hogyha nyomorúságaink feletti jajgatásaink Isten iránti végtelen bi-
zalomban fejeződnek be, akkor ezek üdvösségesek és az Úr kedvezőleg
hallgatja ezeket.

De hogyha kishitűséghez vezetnek, akkor azok inkább az Isten kísér-
tése, jóságának az elfeledése. Azt mutatják, hogy mi semmit sem értet-
tünk meg az Isten útjaiból. Akkor a zsidókhoz vagyunk hasonlóak, akik
annyi jótétéménynek ellenére, amelyekkel az Úr nem szűnt meg őket el-
halmozni „elfelejtették irgalmasságainak sokaságát”. „Non fuerunt me-
mores multitudinis misericordiae tuae.” Az Úr sohase tegye Önnek ezt a
szemrehányást!

A kishitűség nem hatolhat be egy lélekbe, aki teljesen az Istennek adta
magát, sem azt nem zavarhatja meg, mert az ismeri „Krisztus kifürkész-
hetetlen kincseit”. „Investigabiles divitias Christi.” Kétségtelen, hogy
önmagától nem tud semmit, még egyetlen egy az ég számára érdemszerző
gondolata sem lehet, de önmagát aláveti az Isten, a természetfeletti élet
szerzője által akart rendnek és tudja, hogy ebbe a rendbe egyenlőképpen
beletartozik a képesség, amellyel bír, hogy magának megszerezze Jézus
gazdagságait. „En mindent tudok abban, Aki engem megerősít.” „Om-
nia possum in eo qui me confortat.” Tudja, hogy Vele, Átala és Benne
„gazdag magának Krisztus gazdagságában” úgy, hogy „kegyelem dolgá-
ban semmi sem hiányzik neki.” „Divites facti estis . . . ita ut nihil vobis
desit in ulla gratia.” Bizalma megingathatatlan, mert Ahhoz tartozik,
Aki számára az út, a világosság és az élet, aki a legkiválóbb Tanító, a jó
Pásztor, az irgalmas Szamaritánus, a hűséges Barát. A mi Urunk kinyi-
latkoztatta egy léleknek, hogy Szent Gertrud iránti bőkezűségének egyik
oka az a teljes bizalom volt, amellyel bízott jóságában és kincseiben.

6. NEHÉZSÉGEK ÉS MEGPRÓBÁLTATÁSOK AZ ÁLLAPOTBELI KÖTELESSÉGEK TELJESÍTÉSÉBEN¹

Lehetetlen az égbe menni más úton, mint amelyen Jézus járt: a kereszt útján. Ezzel a kereszttel minden nap fog találkozni, ilyen vagy olyan formában. A nagy dolog: azt elfogadni Krisztussal való egyesülésben. Mert ez az, ami annak minden érdemét adja.

Ezt a földi életét Isten nem földi paradicsomnak adta. Ez megpróbáltatási idő, amelyet az örömmek és pihenésnek az örökkévalósága követ. Krisztus egész életében szenvedett, mert a keresztnak az árnyéka mindig rajta volt és azok, akiket szeret, azok egy kicsit megosztják Vele az egész életen át ezt a keresztet. Az ellenkezések, a félreértések, a szív és a testnek a kínjai, a háztartás nehézségei, mindez részei az Ön keresztjének és amikor ezeket elfogadja, ezek a kínok szentek és isteniek lesznek Jézus Krisztus kínjaival való egyesülésük által. Az erény, amelyet én legközelebbi beszélgetésünkkel Önben találni szeretnék, főleg a türelem. A türelem nagyon egyesít minket a szenvedő Jézussal, mint ahogy Mária is egyesült Jézussal a kereszt lábánál.

Áldja meg Önt Jézus azért, mert az Érte való szeretetből elviselte az anyaság kínjait, kellemetlenségeit és gondjait, hogy ezzel neki lelkeket adjon, akik Öt az egész örökkévalóságban dicsérni fogják. Mária is meg fogja Önt áldani, mert megosztotta vele isteni anyaságát. Szent Béda mondja nekünk „valahányszor mi megtanítunk egy lelket Jézust ismerni és szeretni, benne mi Krisztust szüljük meg”. Így Ön, drága gyermekeinek kettős címen lesz az édesanyjuk.

Az egész természetes, hogy Ön időközönként elhagyatott, a szárazság és az unalom állapotában legyen. Mindazoknak a lelkeknek, akik a Jézus Krisztussal való egyesülésre vágyódnak, ezen keresztül kell menniök. Képtelenségének, gyengeségének és az unalomnak ez érzésére Önnek

¹ Hogy ne nyújsuk a mértéken felül ezt a részt, mi ezt a világban élő emberek feladataira korlátozzuk.

szüksége van, nehogy kevélysége önmagának tulajdonítsa azt, ami nekünk Istentől jön. A béke érzése, amelyet Ön szinte öntudat alatt érez a szíve mélyén, jele a Szentlélek jelenlétének a lelkében.

Jézus az Isten Báránya és áldozata abban állt, hogy átadta magát, mint szelíd bárány mindazoknak a szenvedéseknek, amelyeket Atyja a számára meg akart engedni. „Ő nem fordította el arcát azoktól, akik Őt arcul köpték, Ő nem nyitotta meg az ajkát.” Ha mi evvel az isteni Báránnal egyesülni akarunk, akkor önmagunkat át kell adni a pusztá hitben az Isten kezének, amely minket sújt mindazokkal a szenvedésekkel, amelyeket szeretete és bölcsessége nekünk megenged. Ez az áldozatok között a legjobb és a legemelkedettebb. Jézus ismeri a bánatot, a félelmet, a fáradságot, Ő mindezt megérti.

Meg vagyok győződve, hogy egy asszony, mint Ön, hűséges feleség és egy népes családnak az anyja, mindezekkel a felelősségekkel nagyon kedves Jézus szentséges Szívének. Ő hű Barát, aki teljesen ismeri nehézségeit és aki szeretetében szereti pótolni azt, ami az Ön cselekedeteiben hiányzik.

Mi telve vagyunk nyomorúsággal, de az a kiváló megtiszteltetésünk van, hogy Krisztus tagjai lehetünk és ez megszerzi a mi mennyei Atyánk kényeztető szeretetét. Éljen Jézussal egyesülve és Benne az Atyának átadottan.

Az Ön lelke az Isten kezében van, aki szereti, állandóan nézi a lelkét és átvezeti azokon az állapotokon, amelyet bölcsességében számára szükségesnek lát. Miként a földnek át kell menni a téli halálón és a búzának meg kell halni, mielőtt az aratás kalászeit hozná, a mi lelkünknek is szüksége van arra, hogy a kísértésnek és a gyengeségnek a sajtóján átmenjen, hogy Krisztus felöltöztesse az Ő erejével és isteni életével. Minél inkább tudomásunk van, gyengeségeinkről és a gonoszságnak teréről, amely szívünkben van, annál inkább tiszteljük az Istent azzal, hogy hiszünk jóságának és irgalmasságának a nagyságában.

Én mindjobban látom Leányom, hogy egyetlen erény sem szilárd, hogyha az nem épül fel a bánaton és nyomorúságunknak igazi ismeretén. Az isteni terv szerint Istent meg kell dicőíteni kegyelmének hatalmával. Akik nem érzik, nem látják nyomorúságukat, nem ismerik rászorultságukat a kegyelemre. Ezért örvendez Szent Pál nyomorúságának tudatán, hogy minden ereje Krisztustól legyen. „Én dicsekszem az én gyengeségemben, hogy Krisztus ereje legyen énbennem.” Íme, amiért a jó Isten minket ezen az úton vezet.

Kedves levele nekem sok örömet szerzett, mert látom, hogy Ön az Istent őszintén keresi. A legőszintebben mondom Önnek: én hiszem, hogy az Isten magát nagyon szereti és az életnek apró vesződéségei alkotják Jézus keresztyéből azt a részt, amelynek Önt vele egyesíteni kell. Isten nem kívánja a férjes asszonytól, akinek a világban kell élnie, azokat az önmeg-

tagadásokat és szigorúságokat, amiket a zárdában élő lelkek tudnak gyakorolni. Hanem annak más megpróbáltatásokat küld, amely állapotának megfelel és amely őt oly kedvessé teszi isteni Felségének.

A mi Urunk Öntől kéri:

1. Fogadja el minden nap a szenvedéseket, a feladatokat és az örömöket, amelyeket küld úgy, amint Jézus elfogadta mindazt, ami Atyjától jött. Amikor Szent Péter az iránta való nagy szeretetből Őt el akarta téríteni a kinszenvedésétől, Jézus így felelt neki: „Vajon én nem fogom kiinni a kelyhet, amelyet az én Atyám nekem nyújt?” Íme Leányom a válsz, amelyet Önnek adni kell, amikor úgy érzi, hogy elborítja a fájdalom.

2. Feladataink tökéletes elvégzését.

a) Istennel szemben. Imádság, szentmise, áldozás. Nem sok imádság, de nagy hűség azoknak mondásában, amelyeket Istennek kötelességszerűen felajánlottunk. Főleg ima a családban.

b) Felebarátainkkal szemben. Férjével szemben! A házasság, mondja Szent Pál, az Egyház és Krisztus egységének a képe és a házasság Önnek folytatólagos részesedést ad Krisztus és Egyházának egyesülésében. Jézus annyira szerette az Egyházát, hogy meghalt érte és ez viszonzásul Őt úgy szereti, mint Istenét és Jegyesét. Önnek úgy kell a férjét szeretni, mint aki Ön számára Krisztust képviseli.

Gyermekeivel szemben. Az anyaság kegyelme Isten szívének a származéka, amelyet az anyának szívébe helyez, hogy gyermekeit Isten akara- ta szerint szeresse és vezesse.

c) Önmagával szemben. Önnek jelenleg nem kellene más önmegtagadások, mint amiket Isten küld mindennap. De ezeket meg kell szentelni, egyesíteni Jézus Krisztus szenvedéseivel.

Legyen csak olyan jókedvű és vidám, természetes és egyeneslelkű, mint amilyen Ön a valóságban és Isten meg fogja Önt áldani.

Mindjobban elborít a munka, de nem hagyhatom az én szegény Leányomat a szomorúságban és a keserűségben. A szomorúság káros a testre, a szívre és a lélekre. Ezt tudva Leányom, minden erejével bátorságot kell ön maga számára meríteni.

A megpróbáltatásokban megtaláljuk az Istent, meglátjuk, hogy a világ milyen hamis és milyen kicsiny dolog. Ebből azt a hasznót kell meríteni, hogy jobban forduljon Isten felé. De mivel az Ön hivatása, hogy család- anya legyen a világban, azért nem kell visszavonulni valamilyen fekete szomorúságba, hanem el kell kezdeni lendülettel tekinteni a jövőre. Imádkozom minden reggel a szentmisémben azért, hogy Isten adja meg Önnek a kegyelmet, hogy meg tudja valósítani a tökéletes keresztény asszonynak az ideálját.

Jézus minden tanítványának a példaképe. De Jézus tökéletes Isten és tökéletes ember. Hogy Őt utánozza, kell, hogy az isteni élet uralkodjék Önben a kegyelem és az Istennel való egyesülés révén. És kell, hogy az

embersége tökéletes legyen Önben az összes erények gyakorlata által, amelyek az emberi természetet ékesítik. Ezek az erények emberek kifejeződésükben, de isteniek forrásukban és gyökerekben.

Szegény Gyermeke, én átérzem minden bánatát, de tudom, hogy a megpróbáltatás minket gyakran mennyei Atyánk karjába dob, aki egyedül szeret minket hatékonyan.

Ezért azt óhajtom, hogy adja át magát vakon az Isten kezébe. Ő biztosan elvezeti majd Önt magához, mindent el fog a legjobban rendezni aszerint, amint Benne való bizalmában hűséges lesz.

Én imádkozom egész szívemből, Jézus találja meg az Ön otthonában az Ő jegyesével az Egyházzal való egyesülésnek a képét, ami majd Önnek megszerzi a pártfogását s az összes kegyelmeket és kegyeket, amelyre szüksége lesz.

Én látom, hogy a mi Urunk megadja a világosságot és erőt, hogy Ön a szent anyaság intézményét igazi szemszögéből nézze. Az Ön szenvedései a legbiztosabb záloga az Isten áldásának a gyermek számára, akit szíve alatt hord és a megszentelődésnek s az érdemeknek termékeny forrása az Ön számára.

Én úgy örülök, hogy Ön megtalálta kedves N...jében életének, örömeinek és szenvedéseinek a társát. Egyetlen földi boldogság sincs árnyék nélkül és ha az egészsége Önt olykor megpróbálja, ez azért van, mert a jó Isten nem akarja, hogy Ön túlságosan ragaszkodjék a földhöz, mert a mi igazi otthonunk az égben van a mi mennyei Atyánknál.

Én áldom az Istent azért, hogy Önnek megadja a szent termékenységet és a dicsőséget, hogy Neki tiszta szíveket adjon, hogy azok Őt dicsérjék az egész örökkévalóságon át.

Én olyan, de olyan boldog voltam minden örömeivel és íme a megpróbáltatás jött reá. Istennek minden nagy műve a keresztre van alapozva és így az Ön feleségi és anyai életének is a kereszttel kell kezdődni.

A mi tökéletes nyugalomunk a mennyek országa. Itt a földön nekünk Jézus közelében kell maradnunk és a földön Jézus főleg a kereszten mutatkozik. Ez az Ő hivatalos képe. Ő nekünk kis örömeket ad, hogy tudjuk az életet elviselni és a mennyet kiérdemelni, de abba belevegyíti a keresztet. Biztosan meg fogja adni Önnek a kegyelmet, hogy ügyeit elrendezze, ha önmagát rábízta szeretetére. Ne gondoljon sokat a jövőre. Éljen a jelenben. A jövőnek is meglesznek a kegyelmei, amikor majd a megpróbáltatás megjön.

7. A MEGALÁZTATÁSOK

Jézus Krisztus azt akarja, hogy mi főleg tanuljuk meg Tőle: „Ő szelíd és alázatos szívű.” Krisztusban egyáltalában nem volt erkölcsi hiányosság vagy tökéletlenség, amely megaláztatásának oka lehetne. Sőt ellenkezőleg! Jézus embersége, Istennek az embersége: „Non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo.” „Ő nem hitte azt, hogy visszaélés lenne önmagát Istennel egyenlőnek hinni.” Benne együtt vannak „a tudomány és a bölcsesség minden kincsei”, mert Benne „az istenség testesülten lakik”. Tökéletessége csodálatos, nemcsak senki sem tudta a mi Urunkat meggyőzni a bűnről, hanem „Ő mindenkor azt cselekedte, ami Atyjának kedves”. Milyen tökéletesség közelítheti is ezt meg valaha? Semmiféle erkölcsi gyengeség nem érintette ezt „a szent, szepőlöten Főpapot, aki szentségben az egek csúcsánál magasabbra emeltetett”.

De ez az emberség teremtett volt és mint teremtmény megsemmisítette magát Isten előtt végtelen tiszteletében. Hogy elismerje Atyja korlátlan jogait, Jézus feláldozta magát tökéletes engedelmisségében, amely egészen a halálig ment: „Exinanivit semctipsum factus obediens usque ad mortem.” „Ő megalázta magát engedelmes lévén egészen a halálig és a kereszt haláláig!” Érettünk elsenvedte az összes megaláztatásokat, a zsidók úgy nevezték, hogy „ördögtől megszállott”. Avval vádolták, hogy csodáinak végrehajtásában Belzebubnak, a sötétség fejedelmének sugallatára engedelmeskedik, meg akarták kövezni. Aztán elérkezett a kínszenvedésnek az órája. Őt az Örökkévalót, az Isten Fiát, a Mindenhatót, a végtelen Bölcsességet Bossuet kifejező szavait alkalmazva, „jöllakatták”, „beszenyezték” gyalázatokkal. „Saturabitur opprobriis.” Összekötözve, mint egy gonosztevőt, hamis tanúságokkal elhalmozzák, egy szolgáló pofon veri a nyilvános törvényszék előtt és köpésekkel borítják. Amikor Heródes elé vezetik, olyan ruhát vetnek rá, amely vele szemben sértést jelent. Durva és nyers katonaság veszi körül az előtt az ember előtt, akinek számára csak megvetése van: „Sprevit illum.” Ki gondolt

volna ilyen megaláztatásokra! Az Istént, aki bölcsességével és hatalmával az eget és a földet kormányozza, úgy kezelik, mint esztelent, mint színházi királyt, akin szórakoznak. Gondolják el, hogyha e megaláztatások közül a legkisebbet velünk csinálnák! Mit mondanánk mi? Vajon meg lenne-e nekünk a szükséges lelki nagyságunk, „hogy átöleljük a türelmet és megőrizzük a csendet?” Amikor Szent Benedek ezeket a szavakat írta bizonyára gondolatában a kinszenvedésének a napjaiban a sértésekkel elhalmozott Krisztus volt. „Jesus autem tacebat.” Krisztus külsőleg megőrizte a csendet, de szívében megismételte a prófétai sorokat, amelyeket a zsoltáros mondott személyére vonatkozólag: „Én már nem vagyok ember, hanem földi féreg, a világ gyalázata és a népnek söpredéke.” „Ego autem sum vermis et non homo, opprobrium hominum et abjectio plebis.”

Miért mindezek a megaláztatások? Miért kell leszállni ilyen mélységekre? Kiengesztelni kevélységeinket és önszeretetünket. És nekünk megmutatni, hogy milyennek kell lenni a mi alázatunknak. „Krisztus nem mondja, hogy tanuljatok alázatot az apostoloktól, tanuljatok az angyaloktól. Nem. Ő azt mondja, tanuljatok Tőlem. Az Én fenségem elég magas, hogy az Én alázatom a mélység alján legyen.”

Szívem mélyén imádkoztam, hogy Isten és Szentlelke kegyeskedjék Önnek megadni a világosságot és az erőt, hogy a megpróbáltatásban, amelyet Önnek küldött, megtalálja nem a keserűséget, hanem a szent örömet, egyesülvén Krisztus kinszenvedésbéli örömeivel. Biztos, hogy mennyei Atyánk minket annyira szeret, hogy egy hajszál sem hull le a fejünkről engedélye nélkül. Meg vagyok győződve, hogy mindaz, ami Önt éri, a legkisebb részleteiben is az Ő tudta és akaratával történik. Forrón óhajtom, hogy egyesüljön Jézussal a megaláztatások elfogadásában, amelyeket értünk kiállt. „Saturabitur opprobriis.” „Gyalázatokkal telítettett.” Mindaddig, amíg nem ölelte át nemcsak a kereszttjét, hanem a megaláztatásait is, Ön nem egészen az Övé és nem ízleli meg a békéjét és örömét. Ő elérte a mélységnek a legmélyét, s azt sokkal elevenebben érezte, mint ahogy bármely halandó valaha is tudná érezni. – Oly nemes és igaz volt – mégis Ő átölelte a megpróbáltatást és szerette azt, mert ez Atyjának akarata volt. Íme, amit én óhajtok Öntől – amit Ő óhajt Öntől. A jó Isten áldja meg és szeresse Önt!

Ütött az áldozat órája. Jézus Önt már szenvedéseibe és gyalázataiba bekapcsolja. Heródes esztelennek kezelte az örök Bölcsességet. Pilátus csalónak, a nép pedig helyette Barabást választotta. És Ön, aki Véle nagyon szoros egyesülésre vágyik – kezd megvetett és félreismert lenni a világ előtt, amely Önt hízelkedésével vette volna körül, ha akart volna feléje mosolyogni. Bátorság! Ezek biztos jelei annak, hogy a mi Urunk Önt nagyon szorosan akarja magával egyesíteni és bekapcsolni azokba a művekbe, amelyeket Ő Atyja dicsőségéért tesz.

Nagyszerűen írja egy lelki gyermekének. Isten meghagyja az Ön kis nyomorúságait. Erre Önnek szüksége van:

1. Hogy abban a megalázottságban tartsa, amely Önt megilleti és amelyben Önt a jó Isten mindig keresni fogja.

2. Hogy dicsőítse Jézust, aki Önben működik és ne önmagának tulajdonítsa azt a kevéske jót, amelyről azt gondolná, hogy önmagától csinálja.

Ami gyengeségeit és eleséseit illeti, a jó Isten azokat megengedi, hogy Önt az alázat és önmaga semmiségének az érzelmében tartsa. A jó Isten mindig tud hasznót húzni a mi nyomorúságunkból és hogyha mélységesen megalázza magát, amikor hűtlen volt és hibázott a szent akarátába való bizalomban és ráhagyatkozásban, ezekből nem fog semmit sem veszíteni, hanem ellenkezőleg előre fog haladni az erényben és az Isten szeretetében. Hogyha Önnek minden a kívánsága szerint menne, ha mindig erős és egészséges lenne, ha minden vallásgyakorlata a megelégedésére lenne, ha Önnek nem lennének a jövőre vonatkozólag kétségei és bizonytalanságai stb., akkor természetével Ön nagyon hamar tele lenne megelégedéssel és rejtett göggel ahelyett, hogy megindítaná az irgalom Atyjának a jóságát és levonná annak részvétét az Ő szegény és gyenge teremtményével szemben, Ön az Isten szemében utálat tárgya lenne. „Abominatio Domino est omnis arrogans.” „Minden öntelt személy az Úrnak szemében utálat.” Tehát engedje magát megoldozni. A mi Urunk szereti Önt, lelkének mélyére lát, még azokba a hajlatokba is, amelyek még Önnek magának is rejtve vannak. Ő tudja, hogy mi kell Önnek, engedje tehát Őt működni és ne akarja a mi Urunkkal a saját elképzeléseit követetni, hanem kövesse az Övét a legteljesebb egyszerűségben.

A bizonytalanságok, az aggodalmak, az ellenszenvek, ezek azok a nagyon keserű gyógyszerek, amelyekre Önnek a lelke egészsége számára szüksége van. Csak egy út van, amely Jézushoz vezet: a Kálvária útja és annak a léleknek, aki nem akarja Jézust ezen az úton követni, le kell mondani az isteni egyesülésről. „Aki engem követni akar, tagadja meg önmagát, vegye fel a keresztyét és kövessen engem.”

Tehát bátorság! Nekem magamnak is épp oly szükségem van ezekre a megfontolásokra, mint Önnek, mert a természet nem szereti az áldozatot, de az áldozat ára – az Isten szeretete – oly nagy, hogy nekünk késznek kell lennünk még inkább elviselni az áldozatot, hogy az egyesüléshez eljussunk.

8. A LELKI MEGPRÓBÁLTATÁSOK

Amikor Isten egy lelket a tökéletesség és a szemlélődés magaslatáig akar emelni, akkor azt nagy megpróbáltatásokon át vezeti. A mi Urunk mondta: „Amikor egy ág Vélem – aki a szőlőtő vagyok – egyesülve gyümölcsöt hoz, Atyám azt megtisztítja.” „Purgabit eum.” És miért? Azért, hogy több gyümölcsöt hozzon. „Ut fructum plus afferat.” Ezek kemény megpróbáltatások, amelyek főleg lelki sötétségben, az Istentől való elhagyatottság érzéseiben állnak, amellyel az úr „felássza” a lelket, hogy azt méltóvá tegye a bensőségesebb és emelkedettebb egyesülésre.

Ha nem tudnám, hogy lelke Jézus Krisztus kezében van, s hogy *semmi* sem érheti Önt, ami nem ment volna át Szent Szívén, aggodalomban lennék, mióta lapját megkaptam. Mert lelkünk annyira egy Krisztusban; az Ön szenvedései az enyéme is és én tapasztalatból tudom, hogy milyen kegyetlen szenvedés az, amelyen Ön most átmegy. Szent Teréznek voltak hasonló megpróbáltatásai, valamint a Megtestesülésről nevezett Mária nővérnek és annyi másnak. Az a meggyőződésem, hogy ez része annak a keresztre feszítésnek, amelyen a mi Urunk akarja, hogy átmenjen.

Isten a teremtménytől való fokozatos elszakadásunk révén jut el, hogy végül mindenünk lesz és pillanatnyilag ez a minden emberi vigasztalástól megfosztottság szinte olyan, mint a halál. Én átmentem rajta és azt hiszem, hogy a szegény emberi gyengeség nem tudna elviselni ilyen megpróbáltatást, ha ennek tartósnak kellene lenni. De lassanként Isten mindenünk lesz és benne megtaláljuk azt, amiről úgy látszott, hogy elvesztettük.

Sokat imádkoztam Önért, pontosan azért, mert azt hiszem, hogy az Isten reám bízta Önt, hogy neveljem és előkészítsem a Vele való bensőséges egyesülésre és továbbá azért, mert én *érzem*, hogy Ön mennyire szenved. Ehhez hasonló megpróbáltatások az olyan lelkek számára, mint Ön, gyakran kiinduló pontja egy nagyon tökéletes életnek. Isten teljesen

bírni akarja ezeket a lelkeket: „Deus meus et omnia!” „Én Istenem, én mindenem!” De mindaddig, amíg az emberi segítségre támaszkodunk – legyen az akár mennyire jogos és bármennyire szent – Ő nem tud a mi mindenünk lenni. Ez a szegénység erényének a tökéletessége. Ez a tökéletes remény, miután minden teremtettt örömet elveszítettünk, egyedül az Istenre támaszkodni.

Őn teljesen átadta magát a mi Urunknak és Ő Önt szavánál fogta. Önmagunknak feltétel nélküli átadása a mi Urunknak, nem kis dolog. Ő a szívünk mélyére lát. Ott látja a nyomorúságokat, a gyengeségeket, az elbukási lehetőségeket, amelyeket Őn nem is sejt és irgalmában és végtelen bölcsességében kezelés alá veszi Önt, amely nagy eredményeket fog az Őn lelkében hozni, habár a kezelés keserves. Sohasem kell hátra tekinteni, hanem adja át magát teljesen Isten kezébe. Lehetetlen a mi Urunkkal belső egyesülésre jutni anélkül, hogy belső megpróbáltatásokon át ne menjünk. Ne veszítse el bátorságát azért, mert a szenvedésekkel szemben nagy ellenszenvet érez. A mi Urunk is érezte ugyanezt az ellenkezést és a Szentlélek az evangélistákat arra sugalmazta, hogy teljes részletességgel írják le a mi Urunk haláltusáját az Olajfák kertjében, hogy a megpróbált lelkék tudják önmagukat megvigasztalni a fájdalomtól és bánattól eltorzított Istenünknek a láttán. Ezért mondja Szent Pál: „Nekünk nem olyan Főpapunk van, aki nem tud a mi gyengeségeinkkel együttérezni, hanem Ő minden dologban megpróbáltatott, mint mi – a bűnt kivéve.”

Tehát bátorság! Én az Isten nevében mondom, Őn jó úton van s türellemmel és szeretettel szenvedve dicsóíti a mi Urunkat és teljesíti jelenlegi szent akarátát.

Mély szájalmat érzek Önnel szemben és egész szívemből imádkozom Önért, mert tudom, hogy milyen megpróbáltatáson megy át. Nem, kedves Leányom, ez nem a kevélység, – biztos, hogy mindnyájunkban van kevélység, de itt, ebben a magányban, ebben a rettenetes elszigeteltségben és az Isten szeretetének ebben a szomjúságában és vágyában, nincsen értelme. Nem, – ez magának az Istennek a műve. Ő megtisztítja a lelkét, hogy azt előkészítse az isteni Fiával való egyesülésre. „Hogyha valaki gyümölcsöt hoz, az én Atyám meg fogja őt tisztítani, hogy még többet tudjon hozni.” Most azt kérem, hogy legyen Önnek bizalma bennem és higgyen az én szavaimnak. Nem a mi tökéletességünk az, amely az Istent, aki az angyalok milliárdjaival van körülvéve, vonzza. Nem, hanem a mi elismert nyomorúságunk és mezítelenségünk vonzza irgalmasságát. Isten minden irányunkba tett műve irgalmasságának a következménye (az irgalmasság a nyomorúság láttán megindult szeretet) és azért mondja a nagy Szent Pál: „Engedjétek másokat Istenhez menni, életük tökéletességére támaszkodva (miként a farizeusok), én a magam részéről gyengeségeimmel dicsekszem, hogy az én erőm az Ő kegyelméből jöjjön.” Ha

egyszer meg tudná érteni, hogy Ön sohasem kedvesebb Istennek, hogy sohasem dicsőíti jobban, mint amikor nyomorúságainak és méltatlanságának teljes megértésében szemléli végtelen jóságát és magát az ölébe veti, hitével hívén, hogy irgalmassága végtelenül nagyobb, mint az Ön nyomora. Szent Pál azt mondja, hogy Isten mindent „in laudem gloriae gratiae suae” csinált „kegyelme dicsőségének a magasztalására”. Am kegyelmének diadala akkor van, amikor felemeli a nyomorultakat és a tisztátalanokat és őket az isteni egyesülésre méltókká teszi. Nézze Mária-Magdolnát. Hivatásos bűnös nő volt, hét ördög volt benne, akiket Jézus belőle kiűzött – és mégis, nemcsak megengedte neki, hogy isteni lábát érintse, de ő volt az, akinek Húsvét reggelén először megjelent. Ő végtelenül gazdag és hatalmas Jegyes és amikor kiválaszt egy szegény kis gyermeket, mint Önt, hogy Önmagával egyesítse, akkor az az örömc, hogy gazdagítsa annak szegénységét és hogy felöltöztesse a saját szépségébe. Ön jelenleg megpróbáltatási időn megy keresztül, de Jézus magát nagyon szereti. Oly boldog, amikor látja, hogy Ön vágyódik arra, hogy Önt szeresse. Ez nem önszeretet, ez kívánása annak, amit Isten óhajt, hogy Ön Őt akarja. Mennyire szeretnék oda jutni, hogy ezt az Ön fejébe tudjam vésni és megcsinálni, hogy szemét Őreá függessze, – az Ő jóságára – és nem az Ön kis énjére.

Keresse az Urat, keresse az Ő arcát folytonosan, szüntelenül.

Ön pontosan keresztül megy azon, amit minden, a keresztrefeszítettél benső egyesülésre hivatott léleknek el kell szenvednie. Isten némelykor megengedi, hogy mindenfajta megpróbáltatások – rossz egészség, bánat, kísértések stb. – elborítsák a lelket, hogy azt megtisztítsa. A léleknek éreznie kell a Tőle való tökéletes függőséget. A mi Urunkkal egyesült lelkek, akik egész életük forrását benne lelik, jobban szenvednek, mint mások, amikor őket magukra hagyja. Ez a tél csak arra szolgál, hogy előkészítsen egy termékenyebb nyarat. Mindaz, amit Ön tehet, meghajtani a fejét, elfogadni a megpróbáltatást és elviselni az Urat, amíg újra visszatér. Jézus ennek példáját adja nekünk az Olajfák kertjében és meg van írva, hogy félni kezdett, bánatban volt, lankadásban és szomorúságban. Én imádkozom Önért, egész szívemből.

Egész szívemmel együtt szenvedek az Ön lelki megpróbáltatásával. Tapasztalatból ismerem ezt. Nagyon kínos. Némelykor Isten minket egészen a szakadékgig vezet el, úgy tetszik nekünk, hogy azon a ponton vagyunk, hogy Vele szemben a gyűlölet istenkáromlását kimondjuk. A sáttán ez, aki a lelkünk felületén dolgozik. Jézus maga is ki volt szolgáltatva a sátán dühének. „Haec est hora vestra et potestas tenebrarum.” „Ez a ti órátok és a sötétség hatalmáé.” Ettől a perctől kezdve Jézus lelke és szíve a pokol rettenetes támadásainak célpontja volt. „Vere languores nostros ipse tulit.” „Valóságosan magára vette a mi ellankadásunkat.” Semmi sem tisztítja a lelket úgy, mint ez a belső megpróbáltatás. Azt

előkészíti az isteni egyesülésre. És ekkor a virtus Christi lesz az egyedüli ereje.

Levelét olvasván, láttam, hogy lelke áthalad az éjszaka sötétjében lévő szeretet állapotán. Szalézi Szent Ferenc nagyon jól írja le az Ön állapotát, amikor leírja a saját magáét életének utolsó éveiben. Egy hercegnek volt egy nagyon odaadó muzsikusa. Annak öröme volt, hogy urának szívét felvidítsa szép énekével és zenéjének édes harmóniájával. Ugyanakkor ő is végtelen örömet merített saját melódiájának a hallgatásából. A végén teljesen süket lett. Már nem tudott örömet találni saját maga számára az énekében és muzsikájában, de folytatta játékát és énekét egész szívével, semmi másért, csak hogy örömet szerezzen az annyira szeretett hercegnek.

Ez az Ön esete. Én ismerem az Ön szívét és tudom, hogy az Istent nagyon szereti és Ő szereti magát. De teljesen úgy, miként Jézusnál a kereszten, csak Isten egyedül láthatja ezt a szeretetet és élvezheti ennek illatát. Önnek fel kell magát áldozni ennek a Kálváriának a sötétségében. Ezt vegye biztos ténynek.

Én annyira Isten karjai között tudom Önt, hogy nem kívánhatok mást, mint szent akarátának tökéletes teljesedését Önben. Nagyon sokat imádkozom Önért, de egyedül csak azért, hogy Ön fenntartás nélkül adja át magát az Isten működésének.

Az Ön lelke nagyon kedves az Isten előtt, de Ő tökéletesebb önátadását akarja az Ő keze közé és megengedi, hogy Ön érezze teljes tehetetlenségét egészen addig, ameddig Ön nem fordul felé minden dologban.

Az Ön jelenlegi állapota részben a fizikai gyengeségének tudható be, részben pedig megpróbáltatást jelent. Amikor már minden elmúlt, akkor azt fogja találni, hogy közelebb került Istenhez, habár Önnek úgy tetszett, hogy az események Önt eltávolítják Tőle.

Annak a jele, hogy az Ön jelenlegi állapota főleg nem hűtlenségeinek tudható be – noha ezek természetesen valószínűleg nem hiányoznak teljesen – az, hogy nagyon mélyen átérzi a lelkében az Istennek a szükségét, amely valóságos gyötrellem, miután Önnek úgy tetszik, hogy oly kétségbeesetten távol áll Tőle. Az Isten az, aki e kettős és látszólag ellentétes érzelmet felkelti. Azt akarja, hogy Ön vágyódjék erősen utána és ugyanakkor lássa azt, hogy önmagától teljesen képtelen Őt megtalálni. És ezt az állapotot Isten azzal fejezi majd be, hogy Önhöz újra visszatér. „Desiderium pauperum exaudivit Dominus.” „Az Úr meghallgatja a szegények kívánságát.” Pillanatnyilag most Ön egyike ezeknek a szegényeknek.

Isten Öntől lélekben nagy szegénységet és mezítelenséget akar. Jézus, akit mindentől megfosztottak, mindentől elválasztottak, a keresztre felfeszítettek, aki Atyjáért él és hal; íme az Ön példaképe. Isten minél inkább egyesíti Önt magával, annál inkább lesz Jézus Krisztus az Ön

egyetlen élete. Annál inkább nagyobb lesz szegénysége és szenvedése azokban a pillanatokban, amikor Isten visszahúzódik.

A tiszta hit csupaszságában, a reményben és a tökéletes egyesülésben Istennek feláldozott lélek többet tesz az Egyház számára egy óra alatt, mint mások (középszerűek és kevésbé nagylelkűek) egész életükön át.

Ne kérjen semmit, ne utasítson el semmit, ne kíváncson semmit, csak azt, amit Isten kíván Önnek, azaz az Ön tökéletességét. Minden más nem Ő. Egyetlen dolog szükséges csak: Ő.

Helyezze vigasztalását Istenbe, nem olyan értelemben, hogy Önnek minden más örömet el kellene vetni, hanem úgy, hogy semmiféle emberi vigasztalás se legyen szükséges az Ön békéjéhez.

Negyedik rész

A KERESZTÉNYI MÓDON
ELFOGADOTT SZENVEDÉS
TERMÉKENYSÉGE

1. A KERESZTÉNYSÉG: AZ ÉLET TANÍTÁSA

A kereszténységben a halál az élet előjátéka. „A búzamagnak – mondja a Megváltó – először meg kell halni a földben, mielőtt csíráznék és az aratás kalásztát adná, amelyet majd a családapa magtáraiba fog begyűjteni.” Ez az élet annál inkább lehet termékeny, a kegyelem annál inkább lehet bőségben, minél inkább csökkentette, legyengítette, kevesbítette a lemondás az akadályokat, amelyek annak szabad kibontakozásával ellenkeznek.

Mert jegyezzék meg mindenkorra ezt az alapvető igazságot: a mi élet-szentségünk lényegileg természetfeletti rendű és Isten annak a forrása; minél inkább megszabadítja magát a lélek az önmegtagadás és elszakadás által a bűntől, önmagától és a teremtménytől kiüresíti magát, az isteni tevékenység annál erősebb benne.

Maga Krisztus mondja ezt nekünk, épp így Ő mondja, hogy Atyja a szenvedést alkalmazza, hogy a lélek életét termékenyebbé tegye: „Én vagyok a szőlőtő, az Én Atyám a vincellér, ti vagytok a szőlővesszők. Minden vesszőt, amely gyümölcsöt hoz, Atyám megtisztítja, hogy még több gyümölcsöt hozzon. Mert az Atyámnak dicsősége, hogy ti sok gyümölcsöt hozzatok.” „Omnem palmitem qui fert fructum purgabit eum ut fructum plus afferat. In hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum afferatis.” Amikor az örök Atya látja, hogy a kegyelem által Fiával már egyesült lélek elhatározottan vágyik önmagát teljesen Krisztusnak adni, akkor benne az életet bőségesebb akarja tenni és növeli annak képességét. Ezért Ő maga kezd dolgozni az elszakadásnak és az önmegtagadásnak e munkájában, mert ez a mi termékenységünknek előfeltétele. Lenyesi mindazt, ami megakadályozza a Krisztus életét, hogy minden hatását létrehozza, lenyes mindent, ami akadály a isteni nedv működésének. A mi megromlott természetünknek gyökerei vannak, amelyek törekszenek rossz gyümölcsöt hozni. Isten a megismételt és mély szenvedések által, amelyeket megenged vagy küld, a megaláztatások és

ellentmondások által, megtisztítja a lelket, azt megdolgozza, hogy úgy mondjuk – elválasztja a teremtményektől, önmagától; kiüresíti, hogy véle az életnek és szentségnek sok gyümölcsét hozza.

Ne engedjük magunkat egyáltalán leverni a megpróbáltatások- és el-
lentmondásoktól. Ezek annál nagyobbak és mélyebbek lesznek, minél magasabbra hív minket az Isten. Miért van ez a törvény?

Mert ez az út, amelyen Jézus is haladt és minél inkább akarunk Vele egyesülve maradni, annál inkább kell hozzá hasonlítanunk a legmélyebb és a legbensőbb hittitkaiban. Önök tudják, hogy Szent Pál az egész lelki életet összefoglalja: „Jézusnak és pedig a keresztfeszített Jézusnak gyakorlati ismeretébe.” És a mi Urunk maga mondja nekünk, hogy „az Atya, aki az isteni vincellér, megtisztítja a vesszőt, hogy az több gyümölcsöt tudjon hozni”. „Purgabit eum ut fructum plus afferat.” Istennek hatékony keze van és megtisztító műveletei elérik azokat a mélységeket, amelyeket egyedül a szentek ismernek; a kísértésekkel, amelyeket megenged, az ellenkezésekkel, amelyeket küld, az ijesztő elhagyatottságok és magányok által, amelyeket olykor a lélekben létrehoz. Megpróbálja, hogy a teremtetől elszakítsa őt, „felássza”, hogy kiüresítse önmagától, „hajszolja”, „üldözi”, hogy bírja. Behatol egészen a velőig, „összetöri a csontokat”, ahogy valahol Bossuet mondja, hogy „egyedül uralkodjék”.

Boldog a lélek, aki átadja magát az Örök Munkás kezének. Az Ő Lelkével, aki csupa tűz és szeretet, aki „az Isten uja”, az isteni Művész kivési rajta Krisztusnak vonásait, hogy azt hasonlítóvá tegye szerelmetes Fiához, bölcsességének és irgalmának kimondhatatlan tervei szerint.

Vannak lelkek, akik sokban tevékenykednek, imádságokat mondanak, önmegtagadásokra adják magukat, különböző művekben dolgoznak, haladnak is, de egy kicsit sántítva, mert tevékenységük részben emberi. Vannak más lelkek, akiket Isten maga vett kézbe és akik nagyon gyorsan haladnak előre, mert Ő maga az, aki működik bennük. De ameddig ehhez a második állapothoz eljutunk, sokat kell szenvedni, mert kell, hogy az Isten már előzőleg éreztesse a lélekkel, hogy ő semmi és nem tud semmit. Kell, hogy odaérkezzék, hogy teljes őszinteséggel elmondhassa: „Ut jumentum factus sum apud te, ad nihilum redactus sum et nescivi.” „Én ostoba voltam, értelem nélkül, mint egy igavonó állat az Úr előtt.”

Kedves Leányom, a jó Isten ezt készül most magában megcsinálni. Önnek majd sokat kell szenvednie, amíg ehhez az eredményhez elérkezik, de ne ijedjen meg, ha önmagában mindent forrni érez, ne veszítse el bátorságát, ha ennek következményeként érzi képtelenségét, mert Isten, miután megsemmisítette emberi tevékenységét, természetes energiáit, maga fogja meg a lelkét és a Vele való egyesüléshez elvezeti. Amikor a keresztsutat végzi, egyesítse önmagát azokkal az érzelmekkel, amelyeket a mi édes Üdvözítőnk érzett, nem maradhat az örök Atya előtt tetszés

nélkül, hogyha mi Néki Fiának képét ajánljuk fel. A 14. állomásnál a mi Urunk testét látjuk, exinanitum „lélek nélkül”, de három nap múlva sírjából kijön telve élettel, nagyszerű élettel. Ugyanígy lesz a mi számunkra is, ha mi engedjük az Istent bennünk működni, miután mindazt megsemmisítette bennünk, ami a kegyelemmel ellenkezik, el fogunk telni élettel: ez lesz akkor a megvalósítása ennek a beszédnek: „Christus mihi vita”, „Krisztus az én életem.”

Ide kell Önnek eljutni. Az Örök Atya azt kívánja, hogy Önben ne lásson mást, csak az Ő Fiát. Emlékezzék Szent Pál szavaira: „Ut inveniar in Illo”, „Én vágyódom, hogy Krisztusban találjanak (nem az én saját igazsággommal)”. Ez az Ön útja. Az Ön személyisége még túlságosan erős, tartsa lelki szeme előtt a példaképet, amelyet Jézus Krisztusban találunk, ahol minden az Igétől indul ki, anélkül, hogy Krisztusban valami lett volna az emberi személyiségből. Ajánlom, hogy minden reggel helyezze minden egyes képességét Krisztus lábához, hogy minden Tőle induljon ki és hogy Ön többet ne cselekedjék semmit, csak az iránta való szeretetből.

A kétségnek semmi árnyéka sincs afelől, hogy lelki szenvedései nagyrésztben a végtelen irgalmas Isten tervei szerint vannak lelkének megszentelésére. Mindnyájan átmentünk ezen a *télen*, „mert ha a búzamag a földbe hullva meg nem hal, egyedül marad, de ha meghal, nagy termést hoz”. Szükséges volt, hogy lelke a szenvedéssel felszántott legyen, hogy Ön megérezze azt, hogy az Istentől való teljes elhagyatottság minden szenvedés között a legnagyobb: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?!” Ön nem lett volna sohasem más, csak gyenge lény, hogyha nem ment volna át ilyen szenvedéseken. Mert Ön kedves volt Isten előtt, szükséges volt, hogy a megpróbáltatás jöjjön, hogy Önt megpróbálja . . . A tél után jön a tavasz és azután a nyár.

2. A SZENVEDÉS MEGTISZTÍTTJA A LELKET ÉS FELSZABADÍTTJA

Miután a pap, Krisztus szolgálja, a bűnbánat szentségében kiróttá ránk a szükséges elégtételt és a feloldozás által megmosta lelkünket az isteni Vérből, felettünk ezeket a szavakat mondja el: „Hogy mindaz az igyekezet, amelyet majd teszel, hogy a jót teljesítsed, mindaz, amit büntetésként el fogsz szenvedni, szolgáljon bűneidnek elengedéséül a kegyelemnek a növekedésére és jutalmadul az örök életben.” Ez az imádság nem lényeges a szentséghez, de miután az Egyház állapította ezt meg, a tanításon kívül, amelyet tartalmaz, tanítás, amelyről bizonyos, hogy az Egyház óhaja az, hogy azt mi a gyakorlatban megvalósítsuk, szentelményi értéke van.

Ezzel az imádsággal a pap a mi szenvedéseinkhez, a mi elégtételi, kiengesztelési, önmehtagadási, helyrehozási és türelmi cselekedeteinkhez, amelyeket így odakapcsolt és összeköt a szentséggel, különleges hatékonyságot ad és a mi hitünk nem hanyagolhatja el, hogy ezt jobban meg ne világítsa.

„A te bűneid elengedéseként.” A trienti zsinat e tárggyal kapcsolatban nagyon vigasztaló igazságot tanít. Azt mondja nekünk, hogy Isten irgalmasságában annyira bőkezű, hogy nemcsak az engesztelési cselekedetek, amelyeket reánk író vagy amelyeket mi magunktól választunk, hanem még az összes, a földi állapotunkhoz tartozó szenvedések, mindazok az időbeli viszontagságok, amelyeket Isten küld, vagy megenged és amelyeket mi türelemmel elviselünk, Jézus Krisztus érdemei által elégtétellül szolgálnak az örök Atya előtt. És ezért – én nem tudnám Önöknek eléggé ajánlani, mint kitűnő és nagyon termékeny gyakorlatot, hogy amikor a pap elé készülünk vagy helyesebben Jézus Krisztus elé, hogy bevalljuk bűneinket, elfogadni bűneink kiengeszteléséül az összes szenvedéseket, akadályokat, ellentmondásokat, amelyek a jövőben bekövetkezhetnek és még meghatározni e gyónás alkalmával egy bizonyos külön-

leges önmegtagadási cselekedetet, amelyet végezni fogunk egészen a következő gyónásig.

E gyakorlathoz való hűség, amely oly jól helyezkedik be az Egyház szellemébe, igen nagy termékenységgel bír.

Először eltávolítja a megszokás veszélyét. Egy lélek, aki így elmerül a hitével, e szentség nagyságának a megfontolásában, ahol Jézus vére reánk alkalmaztatik és aki szeretettel teljes szándékkal felajánlja magát, hogy elviselje türelemmel a kereszten lévő Krisztussal egyesülve mindazt, ami mint kemény, nehéz, kínzó és ellenkező az életében jelentkezni fog; az ellenszegül a rozsdának, amely sok léleknél a gyakori gyónásnál jelentkezik.

Aztán ez a gyakorlat a szeretet egyik cselekedetét alkotja, amely a mi Urunknak rendkívül kedves, mert ez mutatja az akaratunkat, hogy megosszuk Véle misztériumai legszentebbekének, a Passiónak a szenvedéseit.

Vannak önmegtagadások, amelyeket a Gondviselés vezetésében az élet folyása hoz és amelyeket el kell fogadnunk Jézus Krisztussal igazi tanítványaiként. Ezek: a szenvedés, a betegség, eltűnése azoknak, akik nekünk kedvesek, a viszontagságok fonákosságai, az ellenkezések és ellentmondások, amelyek terveink megvalósításait keresztezik, vállalkozásaink sikertelensége, csalódásaink, az unalom percei, a szomorúság órái, a „napnak terhe”, amely valamikor súlyosan elborította Szent Pált olyannyira, hogy amint ő maga mondja, az élete számára teher volt: „Ut etiam taederet vivere.” Minden nyomorúság, amely nem szakít el önmagunktól és a teremtményektől, csak a természetünk sanyargatásával, az önmegtagadással és ha azt magunkban „minden nap” lassanként „megöljük”: „Quotidie morior.”

Ez volt Szent Pálnak a szava. De hogyha ő mindennap meghalt, ez azért volt, hogy minden nap jobban is élje Krisztusnak életét.

Én a legnagyobb együttérzést érzem Önnel szemben abban a megpróbáltatásban, amelyet ebben az időben a jó Isten Önnek küld. Ez vértanúság. Azonban én teljesen alkalmazkodom mi drága Üdvözítőnk akaratához, aki Önnek küldi ezt a kereszteszent Szívének a legmélyéről. Higgye el nékem és azt az Isten nevében mondom Önnek, ezt a megpróbáltatást a mi Urunk szeretetből küldte, s ennek olyan munkát kell végeznie az Ön lelkében, amit semmi más nem tudna elvégezni. Ez lesz az önszeretetnek a megsemmisítése és ha ebből a megpróbáltatásból kijut, ezerszeresen kedvesebb lesz a szent Szívnek, mint annakelőtte. Tehát, ámbár nagy részvétet érzek Ön iránt, de a világon semmiért sem akarom, hogy másképp legyen, mert én látom, hogy Jézus, aki ezerszeresen nagyobb szeretettel szereti Önt, mint amivel Ön önmagát szereti, engedi meg, hogy ez a megpróbáltatás Önt érje. Legyen biztos abban, hogy ebben az időben imádságaimban és szentmiséimben Istennek fogom Önt

ajánlani, hogy a jó Isten adja meg Önnek az erőt, hogy jól felhasználja ezt a kegyelmet . . .

Őn tudja, hogy az Istennek tetszik minket a tökéletesség útján vezetni az engedelmesség fényével és gyakran megfoszt minket minden más világozottságtól és vezet anélkül, hogy megengedné, hogy megértsük útjait. Ilyen megpróbáltatás alatt a teljes engedelmisségben kell magunkat tartanunk és megingathatatlan meggyőződésben – mindannak ellenére, ami ellenkezőt a sátán vagy az Őn értelme sugallna – hogy Ő majd fogja tudni ezt dicsőségére és az Őn lelke javára felhasználni egészen más módon, mint amilyet Őn saját maga választott volna. Isten nevében mondom Önnek, ez a megpróbáltatás nagy kegyelem az Őn számára és erről annyira meg vagyok győződve, hogy mihelyt láttam ennek a kezdetét, tudtam, hogy ez egy ideig el fog tartani. Ez nagyon kínzó, ez a legnagyobb kereszt, amit Isten egy lélekre tud helyezni, akit szeret, de mindaddig, amíg Őn engedelmes lesz, nincsen veszély.

3. AZ ISTENNEK VALÓ ALÁVETÉSÜNK A SZENVEDÉSBEN; A BÉKE FORRÁSA

Ha teljesen alávetjük magunkat Jézus Krisztusnak, ha teljesen átadjuk magunkat Neki, hogyha lelkünk nem csinál mást, csak válaszol, miként az Övé, örökös Ament mindarra, amit Ő tőlünk kér az Atya nevében; hogyha példájára mi ebben az imádandó magatartásban maradunk az isteni akarat minden megnyilvánulásaival, a Gondviselés legkisebb engedéseivel szemben, akkor Jézus Krisztus megteremti bennünk békéjét, „az Ő békéjét, nem azt, amit a világ ígér, hanem az igazi békét, amely nem jöhet mástól, csak Tőle”. „Pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis.”

Mert valójában az ilyen imádás bennünk megteremti az összes kívánságok egységét. A léleknek csak egy dolog van a szeme előtt: az Isten országának a megteremtése saját magában. Jézus Krisztus viszonzásul ezt a vágyat elhalmozza nagyszerű teljességgel: a lélek a rendben él és a lélek bírja az egységre visszavezetett természetfeletti vágyak kielégítésében legmélyebb törekvéseinek a tökéletes megelégedését. A lélek rendben van, a lélek a békében él.

Boldog a lélek, aki így értette meg az Atya által megállapított rendet, aki nem keres mást, minthogy önmaga alkalmazkodjék szeretetből ehhez a csodálatos rendhez, ahol minden visszavezet Jézus Krisztushoz. A lélek élvezi a békét, olyan békét, amelyről Szent Pál azt mondja, hogy „felülmúl minden érzelmet” és amire nem található kifejezés. Kétségtelen, hogy itt a földön a béke nem érezhető mindig és nem érzett, mi ezen a földön a megpróbáltatás állapotában vagyunk és a leggyakrabban a béke a küzdelmünknek az ára. Krisztus nem adta vissza nekünk azt az eredeti szentséget, amely megteremtette Ádám lelkében az összhangot, de a lélek, amely egyedül Istenhez kapcsolja magát, részesedik az isteni szilárdságban. A kísértés, a szenvedések, a megpróbáltatások csak az ember felületét érintik, a mélységek, ahol a béke uralkodik, hozzáférhetetlenek a zavar számára. A vihar idején hevesen felkavarhatják a tenger felületét

a hullámok, a mély vizek nyugodtan maradnak. Minket félreismerhetnek, ellenünk cselekedhetnek, minket üldözhetnek, velünk szemben igazságtalanok lehetnek, nem érthetik meg sem a szándékainkat, sem a munkánkat, a kísértés megrázhathat, a szenvedés ránk csaphat, de van egy belső szentély, ahová senki sem juthat el, ez a mi békénknek tartózkodó helye, mert itt a lélek e benső világában van az imádás, az alávetettség és az Istenre való ráhagyatkozás. „Én szeretem az én Istenemet – mondotta Szent Ágoston – senki Öt tőlem el nem ragadja, senki tőlem el nem ragadja azt, amit Néki adnom kell, mert ez be van zárva az én szívembe . . . »Mindentől megfosztva Jób egyedül maradt, de benne éltek a dicséret vágyai, amellyel Istennek tartozott . . . Óh belső gazdagságok, amelyeket senki és semmi el nem vehet!«”

Az Istent szerető lélek közepében terül el a „civitas pacis”, „a béke országa”, amelyet a világnak semmiféle zaja nem tud megzavarni, amelyet semmiféle támadás meg nem lephet. Értsük meg helyesen, hogy semmi külsőleges, amely rajtunk kívül van, ha úgy akarjuk nem tudja megzavarni a belső békénket, mert lényegében ez egyedül csak egy dologtól függ: a mi magatartásunktól Istennel szemben. Benne kell minékünk bízni. „Az Úr az én üdvösségem, kitől félhetek?” Ha a kísértések és megpróbáltatások szelei felkelnek, nekem csak hozzá kell fordulnom: „Uram, ments meg engem, mert nélküled én elveszek!” És a mi Urunk, miként egykor a hullámok által dobált bárkában, egyetlen mozdulatával Ő maga le fogja csendesíteni a vihart, „és ekkor nagy csendesség lesz: „Et facta est tranquillitas magna.”

Ha mi valóságosan keressük az Istent Krisztus lábanyomát követve, amely az egyetlen út, amely az Atyához vezet, hogyha mi mindentől igyekszünk elszakítani magunkat, hogy ne akarjunk mást, csak a Mesternek akaratát, hogyha, amikor Jézus Lelke beszél nekünk, nincsen bennünk semmi lelki merevség, semmiféle ellenállás sugalmazásaival szemben, hanem a tanulékonyiságnak és az imádnak az érzelme, akkor legyünk biztosak, hogy a béke fog uralkodni bennünk mélyen és bőségesen, mert Uram, „a béke betölti azoknak a szívét, akik a Te törvényedet szeretik”. „Pax multa diligentibus legem tuam.”

4. A SZENVEDÉSNEK KERESZTÉNY MÓDON VALÓ ELFOGADÁSA AZ ISTENT TISZTELI ÉS LEVONJA KEGYELMEIT A LÉLEKRE ÉS AZ EGYHÁZRA, KRISZTUS MISZTIKUS TESTÉRE

Isten elhalmozza különleges áldásaival azt a lelket, akiben az önátadás szelleme él. Az ember nem tudja eléggé ismételni, Isten uralkodik korlátlanul az ilyen lélekben és az életszentségben mennyire halad előre. Azt Ő biztos utakon vezeti a tökéletesség csúcsára. Igaz, hogy némelykor ezek az utak ellenkező irányban haladóknak tetszhetnek, de „Isten eléri célját, minden dolgot erővel és gyengédséggel vezetve”. „Attingit ergo a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter.” „Minden dolgot – mondá Jézus Krisztus hűséges szolgáló leányának, Szent Gertrúdnak – az Én előrelátó bölcsességem imádandó elhatározásainak az órájában.”

Boldogok a lélek, akiket az Isten arra hív, hogy csak a kereszt pusztaságából éljenek. Ez számukra értékes kegyelme kiapadhatatlan forrása lesz.

A szenvedések az ára és jele az igazi isteni kegyelemnek . . . Csak azok az alkotások maradandók, amelyek a keresztre és a szenvedésre épülnek.

A szenvedések, amelyeket elszenvedett, számomra Annak különleges áldásának a jele, Aki bölcsességében mindent a keresztre akart alapítani.

Levelében van egy mondat, amely nekem nagyon tetszik, mert abban a mi Urunk dicsőségének a forrását látom. Azt írja: „Nincsen bennem semmi, teljesen semmi, amelyben én egy kis biztonságot tudnék találni. Ezért nem szűnök meg magamat az én Mesterem Szívébe vetni bizalommal.” Ez, Leányom, az igazi öröm, mert minden, amit Isten nekünk tesz, irgalmasságának az eredménye, hatása, amelyet megindít ennek a nyomorúságnak a bevallása és a lélek, aki látja a maga nyomorát és aki azt szüntelenül az isteni irgalmasság tekintetének mutatja, az Istennek nagy dicsőséget ad, megadván Néki az alkalmat, hogy jóságát közölje a lélekkel. Folytassa csak, kövesse csak ezt a hívást és engedje magát vezetni a megpróbáltatások sötétségeiben az egyesülésre, amelyet Isten Önnek készít Krisztussal.

A mi Urunk engem hajt, hogy: Önért imádkozzam, hogy Ön nagylelkűséggel maradjon Jézussal az áldozati oltáron. Egy lélek, még ha magá-

ban nagyon nyomorúságos is, a haláltusájában lévő Jézussal így egyesülve, de miként Ábrahám, a remény ellenére is reménykedve, végtelen dicsőséget ad Istennek és segíti Jézust Egyházában való működésében.

Én láttam, hogy Ön szenvedett, én is szenvedtem emiatt, mi annyira egyesülve vagyunk. De ennek ellenére nem tudom kívánni, hogy másképpen legyen. Én Önt Jézussal, mint az Ő Amenjét az Atya ölénék mélyébe helyeztem. Ő Önt véghetetlenül nagyobb mértékben és végtelenül jobban szereti, mint én. Én átadom Önt Neki, miként Mária átadta Jézust és hogy ha Ő Önt a kereszthez akarja szegezni az Ön Jegyesével, hogyha az Ön számára akarja a szégyent, a szenvedést és a félreértéseket, hogyha az Ön számára a feláldozást akarja, akkor azt én is akarom, mint ahogy önmagamnak is akarom. Mi nem arra vagyunk teremtvé, hogy itt lenn boldogok legyünk, a mi boldogságunk fenn van. „Sursum corda!” Az isteni tervben minden jó a Kálváriától indul, a szenvedésből. Keresztes Szent János azt mondja, hogy a mi Urunk szinte sohasem adja a szemlélődés és a tökéletes egyesülés adományát, csak azoknak, akik sokat dolgoztak és szenvedtek érte. Ám az én vágyam az Ön számára ez a tökéletes egyesülés, amely oly termékeny az Egyház és a lelkek számára. Szent Pál mondja nekünk: „Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi”. „Örömmel dicsekszem az én gyengeségeimben azért, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem.” Én kívánom Önt önmagában egész gyengének látni, de telve a „virtus Dei”-vel. Jézus megígérte, hogy a szentáldozás által mi nemcsak Benne maradunk, hanem Ő is mibennünk marad. Itt van a „virtus Christi”. Minél inkább folyik a mi életünk Belőle, annál inkább dicsőíti ez az Atyát: „In hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum afferatis; qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum.” „Az Én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt hozzatok: az, aki Énbennem marad és Én őbenne, az sok gyümölcsöt terem.”

Az Úr Jézus ura adományainak és Ő bizonyos lelkeket a részükről való minden érdem nélkül a Vele való bensőségebbre egyesülésre hív. megosztván velük kínjait és szenvedéseit az Atyja dicsőségére és a lelkek üdvére. „Adimpleo in corpore meo quae desunt passionum Christi pro corpore ejus quod est Ecclesia.” „Én beteljesítem az én saját testemben azt, ami Krisztus szenvedéseiben hiányzik, az Ő misztikus testéért, amely az Egyház.” „Mi Krisztus teste vagyunk és az Ő tagjainak tagjai.” Isten megmenthette volna az embereket anélkül, hogy ezeknek kellett volna szenvedni vagy érdemet szerezni, miként ezt a kicsiny gyermekeknél teszi, akik a keresztség után meghalnak. De imádandó akaratának elrendeléséből úgy rendelte el, hogy a világ üdvé függjön egy kiengeszteléstől, amelynek nagy részét Fia, Jézus szenvedti el, de amelyhez az Ő tagjai is társulni fognak. Sok ember elhanyagolja, hogy meghozza a maga elfogadott szenvedéseit az Úr Jézussal való egyesülésben.

Ezért a mi Urunk kiválaszt bizonyos lelkeket, akiket magával egyesít a megváltásnak nagy művében. Ezek kiválasztott lelkek, az engesztelésnek és az imádásnak az áldozatai. Ezek a lelkek sokat tesznek az Isten dicsőségéért és a lelkek üdvéért. Ezek kedvesebbek Jézusnak mindannál, amit csak elképzelni tudunk. Gyönyörűsége, hogy önmagát találja meg bennük. És kedves Leányom, én meg vagyok győződve, hogy Ön ezek közül való. Jézus Önt kiválasztotta, az Ön részéről minden érdem nélkül. Hogyha Ön hűséges, akkor a mi Urunkkal való szoros egyesüléshez érkezik majd el és egyszer Véle egyesülve, Benne elveszve, élete nagyon termékeny lesz az Ő dicsőségére és a lelkek üdvére. A misztikus mennyegző napján nem látni csak a menyasszonyi korona virágait, amelyet Jézus az Ön fejére helyez. De Leányom, ne felejtse el, hogy egy megfeszített Isten jegyesének lenni áldozat. Ezt mondom most Önnek azért, mert én előre látom, hogy Ön szenvedni fog és Önnek sok erőre, sok hitre és sok bizalomra lesz szüksége. Sivatagokon kell átmenni, sötétségeken, homályokon, ellankadásokon és elhagyatottságokon. Enélkül az Ön szeretete sohasem lenne mély és erős. De hogyha Ön hűséges és ráhagyatkozott, Jézus mindenkor kezénél fogja Önt tartani. „Még hogyha a halál sötétségei között kell is mennem, én semmit sem félek, mert velem vagy.”

Tehát kedves Leányom, adja át magát számítás nélkül, adja oda magát félelem nélkül. Ne kérjen szenvedéseket, hanem adja át magát Krisztus bölcsességének és szeretetének, hogy mindazt megtegye Önben, amit dicsőségének érdekei megkívánnak. Ő majd minden nap el fog jönni Önhez a szentáldozásban, hogy Önt önmagába változtassa. Jézus eucharisztikus élete legyen folytatolagos példa az Ön számára. Itt Jézus az Atyja dicsőségére feláldozott áldozat és táplálékul adott áldozat az Ő testvéreinek, még azoknak is, akik Őt hidegen vagy hálátlanul veszik, vagy akik Őt gyalázzák. Ön is, Leányom, legyen minden nap jobban és jobban a Szentháromság dicsőségére feláldozott áldozat az imádságban, a szent zsolozsmában, az önmegtagadásban és a szeretet feláldozott áldozata a lelkek számára az engesztelésben és nővérei számára a türelemben, a jószágban, a leereszkedésben. Legyen nagy lélek, aki elfelejti önmagát, hogy Jézus és a lelkek érdekében gondoljon. Ne álljon meg a semmiségeknél, amelyek annyi megszentelt léleknek a gondolatát és életét lefoglalják. Segítsük egymást is elérkezni ehhez a legnagyobb ideálhoz, amit magamnak is, Önnek is kívánok.

A lélek nemcsak az Úr által a lelkében végrehajtott alkotásoknak örvendezhet, hanem annak is, hogy az ő Jézussal teljesen egyesült élete befolyását kiterjeszti az egész Egyházra.

A mi Urunk ezt az igazságot szíenai Szent Katalinnal közölte: „Óh, milyen kedves ez a hajlék (a bennem élő lélek hajléka), édesebb minden édeségnél, a léleknek tökéletes egyesülése Vélem.” „Valójában már az akarat maga sem közbeeső ebben az egyesülésben, a lélek és köztem, mi-

után az ugyanaz a dolog lett Vélem.” És a tételt felállítván, mintha közvetlenül a következtetésekhez jutna, azonnal hozzátette Jézus: „Mindeütt az egész világon át, szétárad, mint az illat, alázatos, folytatólagos imádságainak a gyümölcse. Vágyának tömjénfüstje felém emelkedik szüntelen könyörgésként a lelkek üdvéért. Ez egy emberi beszéd nélküli hang, mely állandóan kiált az Én isteni Fenségem előtt.”

Mi, akik a hitből élünk, mi csodálkoznánk ilyen kiterjedt hatékonyságon? Nem Isten az egyedüli őrzője a lelkek országának? Az Egyház épületének egyetlen fenntartója? Nem Ő az, aki kezében tartja a lelkek örök rendeltetését? És Krisztus nem minden e világra jövő ember számára az egyetlen Út, az egyedüli Igazság és az igazi Élet? De milyen hitelt, milyen hatalmat bír nála az a lélek, aki teljesen az Övé? Teljesen hatékony Krisztus Szívére, mert ismeri ennek a szent Szívnek a zugait és az egész élete állandó folyamodás az Úr kegyelmeiért és áldásaiért népe érdekében.¹

Itt felfedezzük a szentek egyessége dogmájának egyik legmélyebb megvilágítását. Egy lélek minél inkább megközelíti Istent, – minden jónak, ami felékesíti és megörvendezteti a szíveket, – forrását és szerzőjét, annál inkább jótevője testvéreinek. Mennyi kegyelmet tud kérni, Krisztustól elnyerni, tőle kicsikarni az egész Egyházért. Milyen hatékonyan közreműködik a bűnösök megtérésén, az igazak állhatatosságán, a haldoklók üdvösségén, a szenvedő lélek bejutásán a mennyei örök boldogságba! Melyik termékenység csodálatosabb, mint az Övé! A természet termékenysége korlátozott, ez korlátlan.

Mint csillogó fény árad ki ebből a lélekből ez a kegyelmi termékenység és azok, akik megközelítik őt, eltelnek „Krisztus jó illatával”. Mintegy isteni erő sugárzik belőle, hogy megérintse a lelkeket, hogy számukra bocsánatot nyerjen, őket segítse, vigasztalja, erősítse, felemelje, megbéktse, megörvendeztesse és Krisztus dicsőségére őt kivirágoztassa. Valójában Krisztus él benne – és mert Krisztus örökké élő és mindig tevékeny és termékenysége a szeretet – általa Ő világosítja meg, élteti és menti meg a szíveket. Ez a lélek valóságos eszköze, együttműködője a Megváltásnak. Nem lehet felmérni ilyen termékenységnak a kihatását és a terjedelmét. Ez a működés hasonlatos a magas hegycsúcsokat borító hónak hatásához, amelyet legközelebről érnek a napsugarak. A hó megolvad és mint víz szerteárad, hogy megtermékenyítse a völgyeket és a síkságokat.

¹ Már Nagy Szent Gergely pápa úgy mutatta be Róma szent szüzeit, mint akik – hogy úgy mondjuk – egyedül több éven át védelmezték könnyeikkel és önmegtagadó életükkel a hódító lombardokkal szemben a megfélemlített várost. „Harum talis vita est atque in tantum lacrimis et abinentia stricta, ut credamus quia, si ipsae non essent, nullus nostrum jam per tot annos in loco hoc subsistere inter Longobardorum gladios potuisset. (Epist. 26, lib. VII.)

Ötödik rész

A HALÁLLAL SZEMBEN,
A LEGNAGYOBB
MEGPRÓBÁLTATÁS

A HALÁLLAL SZEMBEN, A LEGNAGYOBB MEGPRÓBÁLTATÁS

Halálának előestéjén mondá Jézus tanítványainak: „Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis”. „Ti vélem maradtatok az én megpróbáltatásaimban” és mindjárt hozzáteszi: „És Én viszonzásul számotokra országot készítek, miként az Én Atyám azt nekem készítette”. „Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum.”

Ez az isteni ígéret ránk is egyformán vonatkozik. Ha mi „Jézussal maradtunk megpróbáltatásaiban”, ha mi hittel és szeretettel gyakran szemléltük szenvedéseit, Krisztus jönni fog, ha majd utolsó óránk üt, minket magával fog vinni, hogy bevigyen Atyjának országába.

A nap jönni fog, korábban, mint gondoljuk, amikor a halál közel lesz. Ott leszünk majd kinyújtottan az ágyunkon, mozdulat nélkül. Azok, akik minket körülvesznek, ránk tekintenek csendesesen tehetetlenségükben, hogy rajtunk segíthessenek, nekünk már semmiféle életkapcsolatunk nem lesz a külső világgal, a lélek egyedül lesz Krisztussal.

Akkor majd meg fogjuk tudni, hogy mit jelent ez: „Vele maradni megpróbáltatásaiban”, akkor majd halljuk nekünk mondani a haláltusában, amely akkor a miénk, amely a végső és elhatározó: „Te nem hagytál el engem az Én haláltusámban, te engem elkísértél, amikor Én a Kálváriára mentem meghalni érted, íme most itt vagyok. Én melletted vagyok, hogy téged segítslek, hogy Én tégedet magammal vigyelek, ne félj, légy bizalommal, Én vagyok.” „Ego sum, nolite timere.” Akkor mi elismételhetjük majd teljes biztonságban a zsoltáros szavait: „Etsi ambulavero in medio umbrae mortis non timebo mala quoniam tu mecum es”. „Uram, most, amikor már a halál árnyéka maga vesz körül, én félelem nélkül vagyok, mert Te velem vagy.”

A halál nem tudja megzavarni a lelket, aki nem keresett mást, csak az Istent. Nem arra bízta magát, aki azt mondta: „aki Énbennem hisz, még ha meg is hal, örökké élni fog?” „Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit vivet.” A mi Urunk az Igazság, Ő az Élet is és Ő nekünk hozza, nekünk

adja az életet, amelynek sohasem lesz vége. Épp így, „még ha a halál árnyékai borulnak reá”, ez a lélek békében fog maradni. Vajon nem tudja, hogy ki az, akiben ő bízott? „Scio cui credidi?” És Jézusnak ez a jelenléte őt biztosítja minden rettegéssel szemben.

„Lelkigyakorlatainak” egyikében Szent Gertrúd túlradni engedi azt a biztonságot, amelyet Jézus végtelen érdemei adnak. Az isteni ítélőszék gondolatánál, amelynek képe lelkében előtte áll, a legmeghatóbb hivatkozásokat teszi ezekre az érdemekre. „Szerencsétlen lennék Uram, kiált fel, szerencsétlen lennék, ha előttem megjelenvén, nem volna védőm, aki helyettem válaszoljon. Óh Szeretet, jöjj az én tehermentesítésemre, felelj helyettem, nyerd el az én bocsánatomat. Ha Te kegyes leszel az én ügyemmel magadat terhelni, Teáltalad én meg fogom őrizni az életemet. Én tudom már, hogy mit fogok csinálni. Én veszem az üdvösség kelyhét, igen, Krisztusnak kelyhét. Én rá fogom azt helyezni az igazság mérlegének üres serpenyőjére. Ezzel az eszközzel én gondoskodni fogok mindarról, ami nékem hiányzik, én be fogom földni minden bűnömet. Ez a kehely majd felemel minden pusztulásomból és általa az én méltatlanságomat felülmúlva, kárpótlást nyújtok. Jöjj velem az ítélethez, mondja Gertrúd a Megváltónak. Legyünk ott együtt. Ítélj, ehhez Neked jogod van, de Te az én védőügyvédem is vagy. Hogy én megigazult legyek, Neked csak el kell mondani, hogy mivé lettél az értem való szeretetből, a jót, amit elhatároztál nékem tenni, a tetemes árat, amelyet Te értem fizettél. Te az én természetemet vetted fel, hogy én ne haljak meg. Te hordoztad az én bűneim terhét. Te meghaltál értem, hogy én ne vesszek el az örök halállal, érdemekkel akartál gazdagítani engem, Te mindent nékem adtál. Ítélj tehát meg engem halálom óráján, azon ártatlanság és tisztaság után, amelyet Te magadban adományoztál, amikor Te kifizetted minden adósságomat. Magad is elítélt lévén és helyettem elítélve, hogy bármily szegény és hiányt szenvedő is vagyok saját magam által, mégis élvezzem minden jóknak a bőségét.”

Az ilyen érzelmekkel eltelt lélek számára a halál csak átmenet. Krisztus maga jön számára kinyitni a mennyei Jeruzsálem kapuit, amely sokkal inkább, mint amaz egykor, megérdemli, hogy „a béke boldogságos látomásának” nevezzük. „Beata pacis visio.” Ott nincsenek már sötétségek, sem zavar, sem sirások és jajgatások, hanem béke, végtelen és tökéletes béke. „Elkezdődött a lélekben abban az órában, amikor ez kezdte vágyani és keresni az Istent, a béke befejeződik a teljes látásban és a változhatatlan Jónak örök birtoklásában.” (Szt. Ágoston)

Hallottam, hogy megkapta az utolsó kenetet. Az egész teste megszentelődött és felszenteltetett Istennek e szentség által és Ön az Ő atyai keze közé helyeztetett, hogy őrizze és vigasztalja Önt. Ennek a szentségnek a kegyelme az egész betegség alatt tart és Önnek minden pillanatban újabb időszerű kegyelmeket szerez.

Kedves Gyermequem, nagyon kínos és nagyon nehéz a természetnek így lenni az Ön korában, ilyen szenvedőnek és tehetetlennek. De hogyan Önt úgy lehetne látni, miként az angyalok látják Önt, mennyire irigynék! Megkereszteltetvén és magához vevén a szentáldozást, Ön Jézus képe lett és most, hogy a szenvedésének az ágyán fekszik, ön képe a kereszten lévő Jézus Krisztusnak. Valahányszor önmagát egyesíti a mi keresztre feszített Urunkkal, türelmi cselekedetek és az Isten szent akarátával való megegyezés által, Ön mindjobban és jobban kedves lesz Jézus Szívének. Szenvedő állapota, amelyet szeretetből elfogad és amelyet Jézus Krisztussal egyesít, az épp oly kedves Istennek, mint a szerzetesnőé és hogyha Ön hűséges, ha nem hagy elveszni egyetlen kegyelmet azokból, amelyet a jelenben kap, Ön még túlszárnyalhatja testvérét, vezeklésének és karmelita ruhájának ellenére.

Ma reggel a szentmisét Önért és önmagamért mondtam anélkül, hogy tudtam volna, hogy még életben van-e vagy már in sinu Patris, az Atya ölében. Sokat imádkozom Önért azóta, hogy megkaptam levelét, amelyben közli velem az utolsó szentségek föladását. Mivel Önt szeretem az Atyában, azért az Ő szívébe helyezem Önt, tudván azt, hogy Ő jobban szereti Önt, mint én. Én nem akarok és kérek az Ön számára mást, mint azt, amit Ő kíván.

Ámbár minden a közelgő véget látszik jelezni és én Önt már a mennyei Atya keze közé helyeztem, aki Önt szereti, nem tudom magamat meggyőzni arról, hogy ez a vég: „Deducit ad infernos et reducit.” „Az Úr elvezet a sírhoz és onnan visszavezet.” Mi semmik vagyunk a kezében és Ő minket úgy kezelhet, ahogyan Ő gondolja. Ha jónak látja, hogy minket Fiával mint áldozatokat egyesítsen, amelyeket összezúz, ez számunkra igen nagy megtiszteltetés. Maradjon hittel és szeretettel tökéletes önátadásban és hogyha a félelem összeszorítja a szívét, mondja Jóbbal: „Még ha meg is öl, én remélni fogok Benne!”.

Nem tudnám Önnek elmondani, hogy mit jelent ilyen állapotban lenni. Csak a tapasztalat értetheti meg Önnel, hogy mit érez az ember, amikor látja magát közel ahhoz, hogy megjelenjék az Úr előtt. Amikor így láttam magam az örökkévalóság küszöbénél,¹ akkor a félelemtől elborítottnak éreztem magamat és elhatároztam, hogy ha Isten nekem meghagyja az életet, olyannak kellennem a halál pillanatában, hogy ne lehessen többé ez a félelemem.

Nagy dolog a halál, ez ünnepélyes óra. Szent Benedek azt mondja, hogy mindenkor a szeme előtt volt: „Mortem quotidie ante oculos suspectam habere . . .” A magam részéről bevallom Önnek, hogy állandóan a szemem előtt van.

¹ 1915-ben egy súlyos betegség alkalmából, amelynek folyamán magát már „két ujjnyira” látta a haláltól.

Isten kegyelméből ma elkezdtem 60. évemet. Ez azt jelenti, hogy az örök halmok árnyékai kezdenek rávetődni életemre. Kérem az Ön imáit, hogy méltóképpen tudjam felhasználni a hátralévő éveket, hogyha még vannak évek.

Mi együtt haladunk az örökkévalóság felé, ahol minden befejeződik, a mi Istenünk szeretetében.

Isten nagyon jó hozzám. Mindenféleképpen megpróbál, de ugyanakkor jobban és jobban egyesít Önmagával engem. Az Isten, az örökkévalóság és a halál gondolata már alig hagy el, de ez engem örömben és nagy békében hagy. Nagy félelmem van az Isten fenségétől, szentségétől és igazságosságától, de ugyanakkor a szeretetre alapított biztonságom is van, hogy a mi mennyei Atyánk mindent a legjobban fog elrendezni.

Én is nagyon félek a haláltól. Ez a bűnnek isteni büntetése: „Merces peccati mors”. A halál félelme Istent tiszteli és hogyha ezt a remény kíséri, az Istent nagyon tiszteli. Gyakran azok, akik legjobban félték a halált az életükben, azoknak már nincs ez a félelmük, amikor a halál eljön. A magam részéről minden nap, amikor a kereszttutát végzem, magamat Jézus és Máriának ajánlom, haláltusám és megítéltetésem órájában és meg vagyok győződve, hogy ott lesznek, hogy engemet segítsenek.

Nagy és forró vágyat érzek az ég felé. Azonban nem érzem, hogy munkám már be van fejezve. Félem az ítéletet, de belevetem magam az Isten ölébe minden nyomorúságommal és felelősségeimmel s én irgalmában remélek. Semmi más nem tud minket megmenteni, mert a mi szegény munkáink nem méltók, hogy az Istennek bemutatassuk. Egyedül az Ő atyai jósága az, amely kegyeskedik azt elfogadni: „Non aestimator meriti sed veniae quaesumus largitor admitte”, ahogy mi azt a misében mondjuk.

Gondoljunk arra, amiben részünk lesz akkor, amikor az örökkévalóságba belépünk, amit mi akkor fogunk kapni. A Szentírásnak van egy mondata, amely nagyon megfogott ezekben a napokban: „Denudabit absconsa sua illi”. Át kell elmélnedünk ezeket a szavakat: „Isten meg fogja magát mutatni titok nélkül” olyannak, amilyen Ő: denudabit. Fel fogja fedni a léleknek a fátylakat, az abszonsá-kat, istenségének a mélységeit. Ő a lélek számára egészen feltárt lesz, meg fogja magát mutatni teljes világosságban, az Ő lényeges igazságának nappali fényében.

Mi telve vagyunk nyomorúságokkal, de Krisztus kegyes volt magára venni minden gyengeségünket, hogy velünk közölje erejét. Abban a mértékben, amelyben mi elismerjük a mi nyomorúságunkat és beleegyezzünk, hogy részt vegyünk Jézus kínszenvedésében, a gyengeségben, amelyet kegyes volt magára venni, ugyanabban a mértékben mi részesedünk isteni erejében: „Gloriabor in infirmitatibus meis . . . Cum infirmor tunc potens sum”. „Én dicsekszem az én gyengeségeimmel . . .” „amikor én gyenge vagyok, akkor vagyok én erős.” Akkor mi a mennyei Atya isteni irgalmának és kedvtelésének a tárgyává leszünk, aki minket az Ő Fiában lát.

A halál órájában lesz különösen, hogy tapasztalni fogjuk ezt a hittitkot és ebből hasznot fogunk meríteni. Krisztus megsemmisítette a halál büntetését, a mi halálunk az Ő halálában eltemtetett. Ezentúl az Ő halála kiált értünk irgalomért és az Atya a mi halálunkban Fia halálának a megjelenítését látja. Ezért „az igazak halála értékes, kedves az Isten előtt”. „*Pretiosa in conspectu Domini, mors sanctorum ejus.*” Egy bizonyos idő óta minden nap könyörgök a szentmisében Krisztushoz és kérem, hogy minden haldoklót részesítsen a saját halálban. Ha ezt az imádságot rendszeresen elvégezzük, biztosak lehetünk abban, hogy Krisztus majd teljesíteni fogja a mi haláltusánk és halálunk órájában azt, amit mi Tőle mások számára kértünk!¹

¹ A *lelkidél* egy mestere című művében megtaláljuk Dom. Marmion utolsó napjainak részletes leírását.

Harodik rész

KRISZTUS
ÖRÖK DICSŐSÉGÉBEN VALÓ
RÉSZESEDÉS

1. KRISZTUS KÍNSZENVEDÉSÉT MEGDICSÖÜLÉSE KÖVETI

Miután megkaptuk a kegyelmet, hogy Vele hordozzuk keresztünket, Jézus Krisztus majd megadja nekünk egyenlőképpen, hogy dicsőségében is részesedjünk, miután mi már beletársultunk szenvedéseibe. „Si tamen compatimur, ut et conglorificemur.”

Krisztus dicsősége végtelen, mert szenvedésében, lévén Ő Isten, a szenvedés és megaláztatás mélységébe ereszkedett. És azért, „mert Ő ily mélységesen megsemmisítette magát, azért adott Neki Isten ilyen dicsőséget.” „Propter quod et Deus exaltavit illum.”

Jézus Krisztus kínszenvedése, amely ha valójában oly főbenjáró is életében, s hogyha oly szükséges is a mi üdvünkre és megszentelődésünkre, nem fejezi be a hittikoknak a sorozatát.

Őnök észrevették az evangéliumot olvasván, hogy amikor a mi Urunk kínszenvedéséről beszél az apostoloknak, mindig hozzáteszi, hogy „harmadnapra feltámad”. „Et tertia die resurget.” Ez a két hittitok összekapcsolódik egyenlőképpen Szent Pál gondolatában is, akár egyedül Krisztusról beszél, akár utalást tesz a misztikus testre. Ám a feltámadás Jézus számára dicsőséges életének a hajnalát jelzi.

Ezért az Egyház, amikor ünnepélyesen megemlékezik Jegyesének szenvedéseiről, a részvét érzelmei közé a győzelemnek a hangjait is vegyíti. A fekete és lila színű egyházi ruhák, az oltárok megfosztása, a Jeremiástól átvett siralmak, a harangok csendje bizonyítják a keserű vigasztalhatatlanságot, amely elszorítja jegyesi szívét a nagy dráma évfordulójának a napjaiban. De milyen himnuszt énekeltet ekkor az Egyház? A dicsőségnek és a győzelemnek az énekét: „Vexilla Regis prodeunt.” „A király zászlója halad előre, íme a kereszt titka ragyog . . . Szép vagy és csillogó királyi bíborral díszített fa . . . Boldog vagy, hogy hordozhattad karodra felfeszítve azt, aki a világ Válsága volt . . . Te nekünk adod oh Isten, a kereszttel által a győzelmet. Kegyeskedjél minket megmenteni, minket mindörökre vezetni!” „Magasztald nyelvem a győzedelmes cselekedet

babérjait! A kereszti diadaljelvényein, hirdesd a nagy győzelmet. Krisztus a világ Megváltója, átadván magát a halálnak, győzedelmesen jön a küzdelemből.” „Krisztus a győztes a kereszti által.” „Regnavit a ligno Deus.” A kereszti Krisztus megaláztatásait jelenti, de attól a naptól kezdve, hogy reá volt függesztve, templomainkban a díszhelyet foglalja el. Üdvösségünknek eszköze a kereszti, Krisztus számára dicsőségének az ára lett. „Nonne haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam?” „Nem kellett a Krisztusnak mindezeket elszenvedni, hogy dicsőségébe bemenjen?”

Épp így van a mi számunkra is. Nem a szenvedése az utolsó szó a keresztényi életben! Miután részt vettünk a Megváltó szenvedéseiben, részesedni fogunk dicsőségében is.

Krisztusnak az Ő feltámadásában és mennybemenetelében való végső megdicsőülésének okai közül egyik az, hogy jutalmazása legyen azoknak a megaláztatásoknak, amelyet Jézus elszenvedett az Atya iránti szeretetből és a mi irántunk való szeretetéből.

Én mondtam Önöknek gyakran, hogy Krisztus e világba lépven, teljesen átadta magát az Atya akaratának. „Ecco venio ut faciam Deus voluntatem tuam.” Ő elfogadta, hogy beteljesítse a teljes befejezésig az előre mondott megaláztatások programját, hogy kiigya fenéki a szenvedésnek és megnevezhetetlen megaláztatásoknak keserű kelyhét, megsemmisítse magát egészen a kereszti átkáig. És miért mindez? „Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem.” „Hogy a világ megtudja, hogy szeretem az Atyámat,” az Ő tökéletességeit, az Ő dicsőségét, az Ő jogait és akaratát.

Íme tehát, hogy miért: „Propter quod” – jegyezzék meg ezeket a Szent Páltól kölcsönvett szavakat. Ezek jelzik az indítéknak a valóságosságát – íme, amiért Isten, az Atya megdicsőítette Fiát, amiért felmagasztalta minden dolgok fölé, égen, földön és a pokolban. „Propter quod et Deus exaltavit illum.”

A föld fejedelmei csata után ünneplések között megjutalmazták a bátor kapitányokat, akik megvédték jogaikat, győzelmet arattak az ellenség felett és hódításukkal előrevitték az ország határait.

Nem ez valószínűleg az egészen is a mennybemenetel napján, de összehasonlíthatatlan pompával? Jézus a legkélembesebb hűséggel teljesítette a művet, amelyet az Atya Tőle megkívánt. „Quae placita sunt ei facio semper. Opus consummavi.” Átadván magát az igazságosság csapásainak, mint szent áldozat, a fájdalmak és meggyalázások elképzelhetetlen mélységeibe szállott alá. Most, hogy minden ki volt engesztelve, hogy a sötétség erői le voltak verve, hogy az Atya tökéletességei el voltak ismerve és jogai megvédve, hogy a mennyek országa kapui újra kinyíltak az egész emberi nemnek, micsoda öröm volt ez a mennyei Atya számára. – Ha merünk így dadogni ilyen hittitkokról – hogy megkoronázza Fiát az evilági fejedelme felett aratott győzelme után. Milyen örömujjongást

okoz: Jézus szent emberségét meghívni, hogy élvezze a pompát, az örök felmagasztalás boldogságát és örömét.

Annál inkább, mert áldozata befejezésének pillanatában Jézus szemé-lyében kérte Atyjától ezt a dicsőséget, amelynek ki kellett terjedni magá-nak az Atyának a dicsőségére is. „Atyám, az óra elérkezett, dicsőítsd meg Fiadat, hogy a Te Fiad Téged dicsőítsen.”

Igen, Atya, az óra elérkezett. A Te igazságosságod kielégítettett a ki-engesztelés által, legyen ez a megtiszteltetések által is, amely Fiadnak ki-jár a szeretet miatt, amelyet Neked szenvedéseiben megmutatott. Oh Atya, dicsőítsd meg a Fiadat! Erősítsd meg uralmát azokban a szívek-ben, amelyek Őt szeretik, vonzzad Hozzá azokat, akik a sötétségben ül-nek és Őt még nem ismerik! Atya, dicsőítsd meg a Fiadat, hogy a maga részéről Fiad dicsőítsen Téged, nekünk kinyilatkoztatván isteni Lényed-et, tökéletességeidet és kívánságaidat! „Pater, clarifica Filium tuum ut Filius tuus clarificet te.”

De az Atya már válaszolt nekünk: „Én megdicsőítem Őt és meg fo-gom dicsőíteni még.” „Clarificavi et iterum clarificabo.” És mi halljuk Krisztustól megismételni a zsoltáros által előre megjövendölt ünnepélyes szavakat: „Fiam vagy Te, kérjed és neked adom örökségül a nemzeteket, birtokul a földnek végső határait . . . Ül a jobbomra, míg Én a Te ellen-ségeidet kényszerítem, hogy lábaid zsámolyául szolgáljanak neked . . .”

Az isteni művek kimondhatatlan és rejtett harmóniákat ragyogtatnak ki, amelyeknek páratlansága elragadja a hívő lelkeket.

Nézzék, hol kezdte el Jézus kínszenvedését? Az Olajfák hegyének lá-bainál. Ott hosszú órákon át szent lelke –, amely előre látta az isteni vilá-gosságban a sorscsapások és megaláztatások összességét, amelyeknek ál-doztatát kell alkotniok – a szomorúságnak, bánatnak, az undornak, féle-lemnek és az aggodalomnak a zsákmánya lett. Mi sohasem fogjuk meg-tudni, hogy milyen kegyetlen haláltusát szenvedett el az Isten Fia az Olajfáknak a kertjében. Jézus itt elszenvedte előrevételezéssel és mintegy megrövidítve kínszenvedésének minden fájdalmát. „Atyám, ha lehetsé-ges, távozzék el tőlem ez a kehely!”

És a mi isteni Megváltónk hol kezdte el mennybemenetelének örö-meit? Az örök Bölcsesség, Jézus, aki ebben, ne feledjük el, egy az Atyá-val és a Szentlélekkel, mennybemenetele helyéül ugyanennek a hegynek csúcsát akarta választani, amely tanúja volt fájdalmas megaláztatásai-nak. Ugyanitt, ahol mintegy bosszúálló áradat csapott le rá az isteni igazságosság, itt tisztelettel és dicsőséggel koronázza az Őt, ugyanitt, ahol sötétségek borzalmával, hatalmas küzdelmekben kezdődött el, itt kelt fel az összehasonlíthatatlan diadalnak a sugárzó hajnala.

Vajon édesanyánk: az Egyház, nem jogosan magasztalja, mint csodá-latost, isteni Fejének a megdicsőülését? „Per admirabilem ascensionem tuam.”

2. MEGDICSŐÜLÉSÜNKNEK A TERJEDELME

A mi dicsőségünk és boldogságunk Jézus dicsőségében és boldogságában való részesedésünk, végtelen lesz. „Ne veszítsétek el bátorságotokat szomorúságaitok közepette –, írja Szent Pál – ellenkezőleg, akkor amikor míg a mi pusztulásnak alávetett külső létezésünk szüntelenül elgyengültebben megy, a belső ember nap-nap után megújul mindaddig, míg eléri a boldog véget. Mert a mi pillanatnyi könnyű szomorúságunk számunkra a dicsőségnek minden arányon felüli örök mértékét hozza létre.” „Épp így, írja még, ha mi Istennek gyermekei vagyunk, akkor mi az Ő örökösei vagyunk és Krisztusnak örököstársai, ha mindemellett mi Vele szenvedünk azért, hogy Vele megdicsőüljünk.” És hozzátámaszi: „Mert úgy vélem, hogy a jelen idő szenvedései nincsenek arányban az eljövendő dicsőséggel, amely bennünk majd megnyilatkozik.” És ezért ugyanabban a mértékben, amelyben „Krisztus szenvedéseiben részesülünk, örvendezünk, mert amikor az utolsó napon Krisztus dicsősége meg fog nyilatkozni, mi is az örömujjongásban leszünk.” „Communicantes Christi passionibus, gaudete ut et in revelatione gloriae ejus gaudeatis exultantes.”

Bátorság tehát, hogy Szent Pállal nektek ismételjem. Nézzétek, mondja, célzást tévén korának nyilvános játékaiba, nézzétek, milyen kemény életmódnak vetik alá magukat azok, akik az arénában a futásban részt vesznek, hogy elnyerjék a díjat. És milyen díjat? Egy napnak a koronáját. Addig, amíg mi elveszíthetetlen koronáért hordjuk a mi keresztünket – és ez a korona, hogy mindörökre részesüljünk a mi Fejünknek dicsőségében és boldogságában.

Különben is a mi Urunk, amikor erről a boldogságról beszél, akkor tudomásunkra adja, hogy Isten a hű szolgát az Ő Urának örömébe viszi be. Ez az öröm magának az Istennek öröme. Ez az öröm, melyet Isten bír, ismervén végtelen tökéletességeit: a boldogság, amelyet Isten érez a három Személy kimondhatatlan társaságában; a pihenés és a végtelen kiélégültség, amelyben Isten él „az Ő öröme a mi örömünk lesz”. „Ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis.” Az Ő boldogsága és pihe-

nése a mi boldogságunk és pihenésünk, az Ő élete, a mi életünk. Tökéletes élet, amelyben a mi összes képességeink teljes kielégülést nyernek.

Ebben található „az a változhatatlan jóban való teljes részesedés”, ahogy Szent Ágoston azt kiválóan kifejezi: „Plena participatio incommutabilis boni.” Isten egészen ilyen mértékig szeretett minket. Oh, ha mi tudnók, hogy mi az, amit Isten azok számára tartogat, akik Őt szeretik!

És mert ez a boldogság és ez a dicsőség magának az Istennek a boldogsága és dicsősége, ezek a mi számunkra örökkétartók. Ezeknek sohasem lesz végük, sem határuk. „Többé nem lesz halál, mondja Szent János, nem lesz sem gyász, sem a fájdalomnak és a szenvedésnek a kiáltása, hanem maga az Isten törli le majd a szemünknek könnyeit, azoknak, akik bemennek az Ő örömébe. Nem lesz már többé bűn, sem halál és a halálnak félelme. Semmi sem veszi el tőlünk ezt az örömet, és ez az, hogy mindig az Úrral leszünk.” „Semper cum Domino erimus.”

Hallgassák meg, hogy milyen erőteljes kifejezésekkel adta meg nekünk Jézus ennek a biztosságát: „Én az Én bárányaimnak az örök életet adom és azok nem vesznek el soha és senki sem ragadja ki őket az Én kezeimből. Az Én Atyám, aki nekem adta őket, nagyobb, mint mindnyájan és senki sem tudja őket elragadni az Atya kezéből. Az Én Atyám és Én egyek vagyunk.” Micsoda biztosítékot ad nekünk Jézus Krisztus! Mi mindenkor Vele leszünk anélkül, hogy ezentúl valami is el tudna Tőle választani és Benne mi végtelen örömet fogunk élvezni, amelyet senki sem tud tőlünk elvenni, mert az magának az Istennek és az Ő Krisztusának a boldogsága. „Most, mondotta Jézus tanítványainak, szomorúságban vagytok, de én viszontlátlak majd titeket. Én magam jövők majd, hogy nektek velem helyet adjak az Én országomban. A ti szívetek örvendezni fog és senki sem fogja elvenni a ti örömöket.” „Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.”

Oh isteni ígéret, amelyet a teremtetlen Ige adott, az Ige személyében, a tévedhetetlen Igazság által. Ígéret, telve édességgel. „Én magam fogok jönni!” Mi Krisztusé leszünk és általa az Atyjáé a boldogság olén. „Ezen a napon, mondja Jézus, ti meg fogjátok tudni – már nem in umbra fidei, a hitnek homályaiban, de az örök fénynek teljes világosságában, in lumine gloriae –, hogy Én az Atyában vagyok és ti Bennem és Én tibennetek.” Ti látni fogjátok „az Én egyetlen fiúi dicsőségemet”, s ez a boldogító látás számotokra mindig eleven forrása lesz az elveszíthetetlen örömöknek.

Mondjuk tehát Néki: Oh Urunk Jézus, isteni Mesterünk, lelkünk Megváltója, elsőszülött Testvérünk, adjál nekünk ebből az isteni vízből, amely mindörökre eltölt minket, amely bennünket éltetni fog. Add meg nekünk itt a földön, hogy a kegyelem által Veled egyesülve maradjunk, hogy egy napon mi ott lehessünk, „ahol Te vagy”, hogy mi mindig láthassuk, ahogy ezt Te számunkra kérted az Atyádtól, a Te emberséged dicsőségét és hogy Veled örvendhessünk mindörökre a Te országodban.

3. ÖRÖK BOLDOGSÁGUNK MÉRTÉKE

Mi abban a mértékben fogjuk Istent élvezni, amely mértéket a kegyelem elért bennünk, evilágból való távozásunk pillanatában.

Ne veszítsük el szemünk elől ezt az igazságot. A mi boldogságunk foka, és ez marad megrögzítve mindörökre, a szeretetnek a mértéke, amelyet mi elérünk majd Krisztus kegyelme által, amikor Isten magához fog hívni minket. Életünknek minden pillanata tehát végtelenül értékes, mert elégséges, hogy csak egy fokkal előrehaladjunk az Isten szeretetében, hogy önmagunknak jobban megnöveljük az örök élet boldogságát.

És ne mondjuk azt, hogy egy fokkal több vagy kevesebb, nem oly fontos. Mi az, ami nem fontos, amikor az Istenről van szó, végnélküli boldogságról és életről, amelynek maga Isten a forrása? Ha a mi Urunk által elmondott parabola szerint mi személyünkben öt talentumot kaptunk, akkor ezt nem azért kaptuk, hogy mi ezt elrejtjük, hanem, hogy gyümölcsöztessük. És hogyha Isten a jutalmat azokhoz az erőfeszítésekhez méri, amelyeket mi teszünk, hogy kegyelemből éljünk és ezt a kegyelmet magunkban növeljük, ez kis dolog? Ez nem azt jelenti, hogy a mennyei Atyának csak egy ilyen-olyan aratást hozunk? Jézus maga mondta ezt nekünk: „Az Én mennyei Atyám dicsőségét abban találja, ha bennetek bővelkedni látja az Én kegyelmemmel az életszentség gyümölcseit, amelyek az égben a ti számatokra a boldogság gyümölcsei lesznek”: „In hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum afferatis.” Ez annyira igaz, hogy Krisztus az Atyát egy vincellérhez hasonlítja, aki minket megtisztít a szenvedéssel, hogy több gyümölcsöt hozzunk. „Ut fructum plus afferat.” És különben mi olyan gyengén szeretnénk Jézus Krisztust, hogy kicsinységnek tekintenénk azt, hogy a mennyei Jeruzsálemben misztikus testének csak többé-kevésbé csillogó tagjai legyünk? Minél inkább szentek leszünk, annál inkább fogjuk dicsőíteni Istent az egész örökkévalóságban. Annál nagyobb lesz részünk abban a hálaadó énekben, amelyet a választottak énekelnek a Megváltó Krisztusnak: „Redemisti nos Domine.” „Te váltottál

meg minket Uram.” Ügyeljünk tehát arra, hogy szüntelenül elkerüljük az akadályokat, amely csökkenthetik a mi Jézus Krisztussal való egyesülésünket, hogy engedjük az isteni tevékenységet oly mélyen belénk hatolni, hogy az bennünk létrehozza, hogy mi „elérjünk Krisztus korának a teljességéhez”. Hallgassák a sürgető buzdításokat, amelyeket Szent Pál, aki a harmadik egekig ragadtatott el, tesz az ő kedves filippieihez: „A ti számotokra – mondá nekik – akiket gyengédséggel szeretek az Úr Jézus Szívében, azt kérem Istentől, hogy a ti szeretetetek mindjobban és jobban bővelkedjen . . . hogy ti tiszták és feddhetetlenek legyetek Krisztus napjáig, eltöltve az igazság gyümölcseivel Jézus Krisztus által, az Isten dicsőségére és dicséretére.” „Et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis abundet ut sitis . . . repleti fructu justitiae per Jesum Christum in gloriam et laudem Dei.”

És nézzék különösen, hogy Ő önmagát mennyire mutatja e parancs teljesítésében csodálatos példaképnek. A nagy Apostol pályájának a végéhez érkezett el, a fogság, amelyet jelenleg Rómában elszenved, megszakította a sok megtett utazás útját, hogy terjessze Krisztus evangéliumát. Harcainak és munkáinak a végénél van. Krisztus misztériumát, amelyet annyi léleknek nyilatkoztatott ki, azt oly mélységesen éli, hogy elmondhatja ugyanezeknek a filippieknek: „Krisztus az én életem és a halál nékem ezentúl csak nyereség.”

„Azonban – folytatja – ha itt a földön tovább élve több gyümölcsöt kell szereznem, én nem tudom, hogy mit válasszak. Két oldalról hajtatom: vágyódnom meghalni és mindörökké Krisztussal lenni, ami sok között a legjobb, de sokkal inkább kell, hogy még a földön maradjak miattatok . . . a ti hitetek és örömtök előrehaladásáért. A mi hazánk az egekben van, ahonnan várjuk a mi Megváltónkat, Jézus Krisztust, aki majd átváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, azt hasonlívá téve dicsőséges testéhez a hatalmas erő által, amely neki alávet minden dolgot.” És az Apostol, habár fogoly, eltelve szeretettel, ezzel a megható és sürgető üdvözléssel fejezi be levelét: „És azért kedves és nagyon szeretett testvéreim, az én örömem és koronám, maradjatok tehát erősek az Úrban.”

Mínél inkább kedves valaki az Istennek, annál inkább szenved ezen a világon. Jézus, az Isten szeretett Fia úgy szenvedett, ahogy ember még sohasem. Mária, a mi Anyánk, a fájdalom Asszonya. Miért? Mert Isten olyan jó. Ő a hitetleneknek, a gonoszoknak, akiknek nem lesz az a szerencsájuk, hogy élvezzék szép paradicsomát, az evilági jókat adja. Jókat, amelyek pár évig tartanak és amelyek aztán elmúlnak mindörökké. De barátainak örök javakat ad, mert minden kis szenvedésnek, amelyet Istenért és Jézussal egyesülve viselünk el, kimondhatatlan jutalma lesz az egész örökkévalóságban. Ezért volt Mária oly szegény, ezért szenvedett vértanúságot egész életén át azóta, hogy a szent ember, Simeon neki előre megjövendölte Fiának szenvedéseit.

Törekedjék tehát, kedves Gyermequem, minden testi és szívbéli szenvedéseit egyesíteni Jézus Szent Szívével, mert ez az egység az, amely ezeknek minden érdemüket megadja.

Őn sokat szenvedett. Ha csak ez a szegény világ volna megpróbáltatásaival, elhagyatottságaival, szomorúságaival, akkor én nagyon szenvedtem volna e hír miatt, mert én nagyon szeretem az én Gyermequem. De tekintetemet azon a szép paradicsomon tartom rögzítve, ahol egy napon mindnyájan leszünk és ahol a földi szenvedés minden napjának, amelyet Jézussal és érte viseltünk el, örök jutalma, öröme és nyugalma lesz. Igen, drága Gyermequem, Jézus úgy kezeli magát, miként Édesanyját kezelte és ahogy kezeli azokat, akiket különösképpen szeret... Bátorság! Én mindennap imádkozom Önért, hogy a mi Urunk kegyesen adja meg Önnek önmaga teljes alávetését szent akarátának. Egyetlen gyengeségi és betegségi nap, amelyet örömmel viselünk Jézusért, hónapokkal ér fel az egészében.

Biztos, hogy ez az élet tele van szomorúsággal és könnyekkel, mert állandóan látnunk kell azokat szenvedni, akiket szeretünk és megválni azoktól, akik nekünk a legkedvesebbek. De van fent egy háza, a mi menyeyi Atyánk háza. Ott nincsenek könnyek, sem elválás, ott örökre együtt leszünk azokkal, akiket szeretünk. De ezért itt a földön szenvednünk kell és ezért Isten legnagyobb barátai sokat szenvednek ezen a földön „azért, hogy ne ragaszkodjanak a világ dolgaihoz, mivel végtelen boldogságuk lesz az egész örökkévalóságban.”

Köszönet az Ön olyan tartalmas leveléért. Írtam volna Önnek, de nem tudom, hogy hol tartózkodik. Én sokat imádkozom és minden nap Önért. Örvendek az Ön örömein és szenvedek az Ön szenvedései miatt, mintha azok az én saját szenvedéseim lennének. Emelje fel azonban szemét Istenhez és nézze a dolgokat az örökkévalóság és az igazság fényénél. Ez a föld nem a mi otthonunk. Az ég a mi igazi hazánk és a mi mennyei Atyánk olymódon rendezi a dolgokat, hogy mi ne nagyon ragaszkodjunk ahhoz, aminek el kell múlnia. Ad nekünk örömöket azért, hogy ezen a földön való áthaladásunk elviselhető legyen, de mindnyájunknak a keresztet küldi, mert hogy az égbé menjünk, a keresztet kell Jézussal hordozni.

Megköszönöm Istenünknek szívem mélyéről a pártfogást, amelyet Önnek küld és a kegyelmeket, amelyet Önnek ad. Én tudom, hogy sokat szenvedett és kérem minden nap a mi Urunkat, hogy Önt őrizze, vigasztalja és jöjjön az Ön segítségére. Azonban abban a mértékben, ahogy előrehaladok az örök halmok felé, látom, hogy a mi itteni életünk csak átmenet, próba és mindazok, akik Jézussal egyesültek, azoknak föl kell készülniök, hogy keresztjében részt vegyenek. Elfogadni ezt a keresztet olyanak, amilyenek nekünk adatik, ez az igazi szentség.

Minél inkább haladok előre ebben az életben, annál inkább látom, hogy ez az élet csak egy rövid megjelenés két örökkévalóság közé helyez-

ve. Az egyik, amelyik megelőzi, a másik amelyik követi. Ez az élet próba, amely megelőzi az örökkévalóságot. Kiengesztelés, részvétel Jézus Krisztus kínszenvedésében. Isten olyan jó, hogy ebbe a kehelybe önt néhány csepp élvezetet is (nagyon mulékonyat), hogy az életet elviselhetővé tegye. De az egyáltalán nem szándéka, hogy mi magunkat ezekbe az élvezetekbe rögzítsük. Szent Benedeknek van egy szava, amely megmutatja a mi helyes magatartásunkat ezekkel az élvezetekkel szemben, amelyeket nekünk Isten ad: „Delicias non amplecti.” Nem átölelni az élvezetet és nem az élvezetnek adni magunkat. Nem azt mondja, hogy ne élvezzünk. Isten maga küld nekünk élvezeteket és azt megengedi, sőt néha akarja is, hogy elfogadjuk, de nem akarja azt, hogy elmerüljünk az élvezetben, mert akkor az a veszély fenyeget, hogy elhagyjuk az Istent és a teremtményeknek adjuk át magunkat. A különböző megpróbáltatások, amelyeken néhány év óta keresztülment, ezek mennyei Atyjának a tanításai, hogy Önt leválassa a teremtményekről.

4. A TESTEK FELTÁMADÁSA

Isten olyan nagyszerű és jóságos abban, amit Krisztusának csinál, mikor azt akarja, hogy Fiának a feltámadása kiterjedjen nemcsak a lelkünkre, hanem testünkre is. Mi is fel fogunk támadni. Ez hitünk egyik hittétele. Testileg fel fogunk támadni, miként Krisztus, Krisztussal. Lehetne ez másképp?

Krisztus – gyakran mondtam Önnek – a mi Fejünk, mi Vele együtt egy misztikus testet alkotunk. Ha Krisztus feltámadt – és Ő feltámadt emberi természetében – kell, hogy mi, az Ő tagjai, részt vegyünk ugyanabban a dicsőségben. Mert mi nemcsak a lelkünkkel, hanem a testünkkel is, egész lényünkkel vagyunk Krisztus tagjai. A legbensőbb egyesülés köt minket Jézushoz. Ha tehát Ő dicsőségesen feltámadott, a hívek, akik a megszentelő kegyelem által misztikus testének tagjai, Vele egyesülve maradnak egészen a feltámadásig.

Hallgassuk meg azt, amit Szent Pál mond e tárgyban: „Krisztus feltámadott és Ő elseje azoknak, akik alszanak.” Ő az aratásnak az első termését jelenti, utána az aratásnak folytatódni kell. „Egy ember, Ádám által a halál jött a földre, de egy ember által is jön majd a holtak feltámadása, mint ahogy mind meghalnak Ádámban, így mind életre fognak kelni Krisztusban.” „Isten – mondja még erőteljesebben – minket feltámasztott az Ő Fiában.” „Conresuscitavit nos . . . in Christo Jesu.” Miként van ez? Úgy, hogy a hit és kegyelem által mi élő tagjai vagyunk Krisztusnak. Részt veszünk az Ő állapotaiban, egy vagyunk Vele. És miként a kegyelem a mi dicsőségünk forrása, azok, akik a kegyelem által már meg vannak mentve a reményben, azok már elvben fel is támadtak Krisztusban.

Ez a mi hitünk és reményünk.

De „most a mi életünk el van rejtve Krisztussal Istenben”, most jelenleg anélkül élünk, hogy a kegyelem létrehozza a világosságnak és a ragyogásnak azokat a hatásait, amelyekhez az eljut a dicsőségben, teljesen úgy, miként Krisztus feltámadása előtt visszatartotta istenségének dicsőséges

sugárzását és nem hagyott látni, csak visszfényt a három tanítványnak a Színeváltozás napján a Táborhegyen. A mi belső életünk itt e földön csak az Isten által ismert, az emberek szeme előtt el van rejtve.

Továbbá, hogyha próbáljuk is megvalósítani a lelkünkben lelki szabadságunkkal a feltámadott Jézus életének jellemvonásait, ez is csak olyan munka, amely a bűn által megsebzett testben működik, alávetve az idő gyengeségeinek. Nem jutunk ehhez a szent szabadsághoz, csak egy szünet nélkül megújított és hűségesen fenntartott harcnak az árán. Nekünk is kell, miként Krisztus személyesen mondotta az emmauszi tanítványoknak, magának a feltámadásnak a napján, „szenvetni, hogy bemenjünk a dicsőségbe”. „Nonne haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam.” „Mi – mondja az Apostol – Isten gyermekei és örökösei vagyunk, Krisztus örökösársai, de mi nem fogunk megdicsőülni Vele, csak ha mi szenvedünk Vele.”

Ezek a mennyei gondolatok éltsenek minket a napokban, amelyeket nekünk még itt a földön el kell tölteni. Igen, el fog jönni az idő, „amikor nem lesznek sem fájdalmak, sem sírások”. „Isten maga fogja letörölni szolgáinak a könnyeit”, akik az Ő Fiának örökösársai lettek. Le fogja őket ültetni az örök lakomához, amelyet Ő készített Jézus diadalának megünneplésére és azok diadalának, akiknek Ő elsősülött Testvére.

5. VÉGSŐ BUZDÍTÁS

Maradjanak azért erősek Jézus Krisztusban való hitükben, őrizték a legyőzhetetlen reményt az Ő érdemeiben. Éljenek szeretetében, ne szűnjenek addig, ameddig még itt a földön vannak „távol az Úrtól”, ahogy Szent Pál mondja, égő hittel, szent vágyakozással és szeretettel, amely Önöket viszi, a feltétel nélküli nagylelkű és hűséges megvalósítására az isteni akaratnak, kifejleszteni és növelni képességeiket, Istent látni és szeretni, benne az örök Boldogságban gyönyörködni és élni az Ő saját életéből. A nap el fog jönni, amikor a hit helyet fog adni a látomásnak, ahol a reményt követni fogja a boldogító valóság, ahol a szeretet ki fog nyílni örök ölekezésben. Némelykor nekünk úgy tetszik, hogy ez a boldogság olyan messzi van! Nem! Minden nap, minden óra, minden perc közelebb visz!

„Keressétek – hogy újra Szent Pállal mondjam – a dolgokat, amelyek fent vannak, ott, ahol a Krisztus ül az Isten jobbán. Szereteteket helyezzétek a magasságbeli dolgokba és nem a földnek dolgaiba”, mint a vagyon, rangok, az örömök, mert „ti meghaltatok mindezen dolgok csábításainak”, amelyek mulandók. „A ti életetek, a ti igazi életetek” a kegyelem élete, az örök boldogság záloga „Krisztussal el van rejtve Istenben”. De „amikor Krisztus, a ti Fejetek, a ti Életetek meg fog jelenni” győzedelmesen az utolsó napon, „ti is meg fogtok jelenni Vele ebben a dicsőségben”, amelyet ti megosztotok Vele, mert ti az Ő tagjai vagytok. „Cum Christus apparuerit vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.”

Semmiféle fájdalom, semmiféle szenvedés le ne verjen titeket, mert „a jelen idő minden sorscsapása bármily csekély is legyen, létrehozza számunkra minden mértéken felül a dicsőségnek örök mértékét”. „Egyetlen kísértés meg ne állítson titeket, mert ha a kísértés idején hűségesnek találtattok, az óra el fog jönni, amikor meg fogjátok kapni a koronát, amelynek jeleznie kell a ti belépéseiteket az igazi életbe, amely megígérte-

tett Isten által azoknak, akik Őt szeretik.” Egyetlen ostoba öröm félre ne vezessen titeket, mert „a látható dolgok csak egy ideig tartanak és a láthatatlan dolgok örökké. Az idő rövid és a világ elmúlik”. Az, ami soha el nem múlik, az Jézus Krisztus beszéde: „Verba autem mea non transibunt.” S ezek a szavak a mi számunkra az isteni élet forrásai: „Spiritus et vita sunt.”

Várván, hogy mi Krisztushoz kapcsolódjunk az egekben vagy inkább, hogy Ő oda vonzzon magához minket, miután Ő ott „nekünk helyet készít”, éljünk itt imájának korlátlan erejébe és hitelébe vetett hitünkkel, reményünkkel, hogy egy napon majd osztozkodunk örök boldogságában és a szeretettel, amely minket örvendezve és nagylelkűen hajt akaratának és kívánságának hűséges és tökéletes teljesítésére. Így fogunk mi készülni arra, hogy teljesen részt vegyünk Jézus megdicsőülésének csodálatos hit-tékában.

*

*Jöjjetek Hozzám mindnyájan
Akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve;
Én felüdítlek titeket.
Vegyétek magatokra igámat
És tanuljatok Tőlem,
Mert szelíd vagyok és alázatosszívű –
És nyugalmat találtok lelketeknek.
Az én igám édes,
Az én terbem könnyű.*

(Máté 11,28–30)

TARTALOM

A fordító előszava - - - - -	7
Bevezető a magyar kiadáshoz - - - - -	9
Dom. Marmion Columba (†1923) - - - - -	15

Első rész

JÉZUS KRISZTUS ÉS MEGVÁLTÓI MŰVE

A) Krisztus személye - - - - -	19
1. Krisztus helye az isteni terv ökonómiájában (rendjében) - - - -	19
2. Jézus Krisztus megtestesülése óta a mi Főpapunknak és Közvetítőnknek állítgatott - - - - -	22
3. Jézus Krisztus neve kinyilvánítja küldetését és jellemzi művét - - -	25
B) Krisztus megváltói műve - - - - -	28
1. Miként kezdte el Jézus Krisztus áldozatát mindjárt a Földön való megjelenésével - - - - -	28
2. Krisztus rejtett életének nagysága és termékenysége - - - - -	32
3. Krisztus szeretete testvérei, az emberek iránt nyilvános élete alatt -	36
4. A Passió, Krisztus kínszenvedése, megváltói működésének a csúcspontja	41
5. „Hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyámat” - - - - -	44
6. „Szeretett engem és önmagát adta érettem” - - - - -	48
7. Átadta magát, mert ezt maga akarta - - - - -	50
8. Krisztus áldozatának teljessége - - - - -	53
9. A helytartó udvarától a Kálváriáig (Keresztút) - - - - -	59
10. Szenvedései és halála révén Krisztus, a mi Fejünk megszenteli az Egyházat, amely Misztikus Teste lett - - - - -	73
11. Örökké élve Ő meg nem szűnik értünk közbenjárni az Atyjánál - -	78
12. Szűz Mária bekapcsolódása Fiának, Jézus Krisztusnak művébe - -	81

Második rész

A MI RÉSZVÉTELÜNK KRISZTUS SZENVEDÉSÉBEN

A) Krisztus kínszenvedéseiben való részvételünknek a szükségessége - -	87
B) Annak a léleknek alapvető állapotai, aki méltóképpen akar részt venni a Megváltó kínszenvedésében - - - - -	92
1. A csendes türelem - - - - -	92
2. A nagylelkű szeretet - - - - -	98
3. A gyermeki ráhagyatkozás, az önatadás - - - - -	103
C) Eszközök bennünk a belső lelkiállapotok megteremtésére - - - -	117
1. A Szenvedő Krisztus szemlélése - - - - -	117
2. Az imádság - - - - -	122
3. Önmagunkat feláldozni az Atyának az oltáron önmagát feláldozott Krisztussal - - - - -	127
4. Önmagunkat egyesíteni Krisztussal az eucharisztikus áldozás által - -	132

Harmadik rész

AZ EMBERI NYOMORÚSÁGRÓL, A MEGPRÓBÁLTATÁSOK ÉS SZENVEDÉSEK EGYNÉMELY FORMÁJÁRÓL

1. Az emberi nyomorúság és az isteni irgalom - - - - -	139
2. Krisztus magára vévén a mi nyomorúságunkat, a nagy irgalmazó lett -	143
3. „Hogy Krisztus ereje lakozzék énbennem” - - - - -	147
4. A betegség állapota - - - - -	153
5. A kísértés - - - - -	156
6. Nehézségek és megpróbáltatások az állapotbeli kötelességek teljesítésében - - - - -	164
7. Megaláztatások - - - - -	168
8. Lelki megpróbáltatások - - - - -	171

Negyedik rész

A KERESZTÉNYI MÓDON ELFOGADOTT SZENVEDÉS TERMÉKENYSÉGE

1. A kereszténység: az élet tanítása - - - - -	179
2. A szenvedés megtisztítja a lelket és felszabadítja - - - - -	182
3. Az Istennek való alávetésünk a szenvedésben; a béke forrása - - -	185
4. A szenvedésnek keresztény módon való elfogadása az Istent tiszteli és levonja kegyelmeit a lélekre és az egyházra, Krisztus Misztikus Testére -	187

Ötödik rész

A HALÁLLAL SZEMBEN, A LEGNAGYOBB MEGPRÓBÁLTATÁS

A Halállal szemben, a legnagyobb megpróbáltatás - - - - -	193
--	------------

Hatodik rész

KRISZTUS ÖRÖK DICSŐSÉGÉBEN VALÓ RÉSZESEDÉS

1. Krisztus kínszenvedését megdicsőülés követi - - - - -	201
2. Megdicsőülésünknek a terjedelme - - - - -	204
3. Örök boldogságunk mértéke - - - - -	206
4. A testek feltámadása - - - - -	210
5. Végő buzdítás - - - - -	212

